THE UNIVERSITY OF JORDAN
LIBRARY
ACC. NO. 52846
CLASS
DATE 31 MAR 1986

הצופה

היום

פרשת ויגש

הפרק: שלמה ב' יז־כ
המשנה: כריתות א, ב־ג
הדף — בבלי: נזיר 3
ירושלמי: סוטה כו
הלכה: אורח מישור, ד־ב
הזריחה: 6.28
השקיעה: 4.41
סוף זמן ק"ש: 8.34

ב"ה, יום שני, ד' טבת תשמ"ו (16.12.1985) • שנה נ' • גליון 13960 • המחיר: 460 שקל, כולל מע"מ ✲ עתון התנועה העולמית של המזרחי והפועל־המזרחי ✲ מייסד ועורך ראשון, הרב מאיר בר־אילן ז"ל

שרד החוץ: אין הסכמה בין משלחות ישראל ומצרים

מאת סופרנו המדיני בירושלים

אין הסכם בין משלחות ישראל ומצרים על רוב הנקודות השנויות במחלוקת — זאת נמסר אתמול במשרד החוץ. למשלחת הישראלית לא היה בכדי להגיע להסכם.

דברים אלה נאמרו בקשר לידיעות כאילו יש הסכם בין ישראל למצרים ברוב הנקודות, עד כדי כך שראש הממשלה שמעון פרס, אמר שהוא מוכן אפילו למשבר בממשלתו על רקע זה.

בין השאר דובר בשיחות שמסרים כפרה את הסכמי קמפ דייויד כמו הפסקת ההפצצה והאמ־ ישראלית. תשובה זו נמסרת מדי יום ביומו.

הנושא אמור לעלות בקבינט ה־ מדיני ביום רביעי.

חוגי משרד החוץ מכחישים שהתקבלה הסכמה עם מצרים ברוב הנקודות השנויות במחלוקת כפסקת הבילגו.

הצלחת־מה למאמצים לשים קץ למלחמת האזרחים בלבנון

ביירות, (רויטר—עתי"ם) — ישנם סימנים המעידים על הת־ קדמות־מה במאמצים לשים קץ למלחמת האזרחים בלבנון.

„הדלת עדיין פתוחה", אמר כ־ קור לבנוני בהתייחסו לשיחות ה־ שלום הנפרדות שנערכו שלשום בדמשק בין נציגים סורים לנציגים של מיליציות לבנוניות יריבות.

שמיר: הצהרתו של פרס — ללא סמכות

„דברי ראש־הממשלה בעניין האוטונומיה מנוגדים להחלטת הכנסת" ✲ חוגים ב„עבודה": התקפת שמיר — ללא בדיקת דברי ראש הממשלה

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, יצא אמש בהתקפה חריפה על ראש ה־ ממשלה, שמעון פרס, בעקבות דברים שצוטטו בפיו, לפיהם הפרק על אוטונומיה לפלש־

תינאים בהסכמי קמפ דייוויד שבק חיים לכל חי.

„מי שמך, מי נתן לך את הסמכות לזאת?" — התריס מר שמיר. „זוהי הודעה חד־צדדית תמוהה, אשר ניתנה ע"י ראש הממשלה ללא סמכות וללא זכות. אין כל רשות לבטל החלטה של הכנסת, כפי שנתקבלה ב־1978/9 ואין לאיש יחיד סמכות לבטל התחייבות בינלאומית שנחתמה ע"י ממשלות ישראל, מצרים וי־ ארצות הברית.

מר שמיר הופיע בכנס תנועת החרות בבית ז'בוטינסקי בתל־ אביב. הכנס זומן לדון בהכנות לוועידת תנועת החירות ולבחי־ רות לוועידה בחודש ינואר.

מר שמיר אמר, כי הבסיס ל־ קיומה ולפעולותיה של ממשלת האחדות הלאומית הוא ההסכם הקואליציוני, המכיל את קווי היסוד של הממשלה, שאושרו ב־ כנסת. הסכם זה צריך להיות גם המנחה, המתווה והמכוון לניהול מדיניות הממשלה. „אם תינתק ממסגרת זו תהפוך הממשלה ל־ ספינה בלא הגה והתנודד על פני הגלים ולפי הלכי הרוח של האחראים בהנהגה", הזהיר.

לפי ההסכם הקואליציוני, מט־ רת הממשלה היא בין היתר, שיפור היחסים עם מצרים, על פי הסכמי קמפ דייוויד. „הגנת הדיע ראש הממשלה שמעון פרס — לפי פרסומים בעתונים — בכנס של מפלגת העבודה, כי הפרק על האוטונומיה לפלשתי־ נאים בהסכמי קמפ דייוויד נגנז ושבק חיים לכל חי".

(המשך בעמוד 2)

שינוי מערך הטילים הסורי עלול לפגוע בפעילות חיל האוויר בלבנון

כמה סוללות קודמו בשטח סוריה לכיוון הגבול עם לבנון ✲ סוללות שהוכנסו לאיזור כביש ביירות—דמשק ובעלבק הוצאו כעבור כמה ימים ✲ ראש הממשלה: „ישראל אינה מעוניינת להחריף את היחסים עם סוריה ✲ הרמטכ"ל: הצבת הטילים פוגעת באיזון משמעותי בחופש הטיסה שלנו מעל שמי לבנון

מאת סופרנו הצבאי

מזה שלושה שבועות נערכים שינויים מדאיגים במערך הסורי של טילי קרקע־אוויר בגבול סו־ ריה ולבנון. שינויים אלה עלו־ לים לפגוע בפעילות חיל האוויר הישראלי בלבנון.

הפעילות האווירית של ישראל היא בהפצצתם של בסיסי מחבלים הנערכות מפעם לפעם, בלי כל ק־ שר לעימות הלבנוני הפנימי. הסול־ לות החדשות שהוקמו ע"י סוריה ושינויים במבנה שלהם מסכנים גם את סיורי התצפית הקבועים של חיל האוויר הישראלי בלבנון.

כפי שנודע, פעלה ישראל עד כה להחזרת המצב לקדמותו בצנ־ עים מדיניים.

יש לציין, כי לפני כחודש ימים פגע חיל האוויר בשמי לבנון ו־ השמיד שני מטוסים סוריים בקרב אווירי.

חלק מהסוללות הוצאו כעבור כמה ימים

השינוי במערך הסורי של טילי קרקע אוויר כולל:

קידום בשטח סוריה לכיוון הג־ בול עם לבנון של מספר סוללות „ס.א. 2".

מספר סוללות „ס.א. 6" ו„ס.א. 8" הוכנסו לאיזור כביש ביירות— דמשק ובעלבק אך הם הוצאו מ־ שם כעבור מספר ימים.

כיום נמצאות כמה סוללות „ס. א. 2" ברכס זבדאני מדרום לציר חומס.

יש לציין כי כבר לפני שנה ד־ חוי הכינו הסורים, בהפורות לסו־ ללות טילי קרקע־אוויר באתרים שחלקם נתפס בשבועות האחרונים.

ישראל החזירה בצורה הברורה ביותר לסוריה, בדרכים דיפלומט־ יות שונות, כי התקרית שבה הו־ פלו שני המטוסים נבעה מכך ש־ נוצר סיכון למטוסים הישראליים.

תקרית זו אינה מהווה שינוי ב־ מדיניות ישראל ולא היה לכן מקום לחשש כאילו מתגבלת ישראל ל־ סוריה. משום כך לא היה צורך בהגברת הסוללות וקידומן.

ש. פרס: המצב ייבדק באופן רציני

„אין בדעתי לגרום להסלמה ואין בדעתי להשתמש באיומים. המצב ייבדק באופן רציני" — אמר אמש ראש הממשלה שמעון פרס, בסל־ וויזיה, בתגובה על קידום הטילים הסוריים בסוריה ובלבנון.

„אני רק יכול לחזור ולומר שיש־ ראל אינה מעוניינת לא בעימות צבאי ולא בהסלמה בשטח. אני מקווה ש־ גם הסורים ינהגו כך".

ראש הממשלה אמר בתשובה ל־ שאלה נוספת: „אני צריך איני יו־ דע מה המצב. המצב טרם התייצב. לפי דעתי, שוב אני לא חושב, ש־ צריך לרוץ עם הצהרות קדימה".

„ישראל מקווה", אמר ראש ה־ ממשלה, „שהסורים יכבדו את ה־ סטאטוס קוו שנוצר בשטח".

הרמטכ"ל: קידום הטילים משנה את כל תמונת המצב

קידום טילי קרקע־אוויר סוריים לעבר גבול לבנון והצבתם בתוך לבנון משבשים את פעולות המ־ טוסים שלנו שם — אמר אתמול הרמטכ"ל, רב אלוף משה לוי, ב־ ראיון ב„שבוע ופשי" במלוויזיה.

הרמטכ"ל אמר: „אם אתה מקדם טילים לנקודה שאמנם נמצאת ב־ תחום סוריה אבל טווח הטילים ו־ מעטפת הירג שלהם מכסה את לב־ נון — זה משפיע על חופש הטי־ סה שלנו בלבנון. הצבת הטילים משפיעה, מפריעה ומונעת חופש ה־ טיסה שלנו מעל שמי לבנון באו־ פן משמעותי".

הרמטכ"ל אמר כי הפעולה הסו־ רית מהווה צעד נוסף של כניסה לתחום המגרש הלבנוני, „ומי ש־ זוכר את בעיות ההיערכות מהודש ההוצאה צה"ל מלבנון, אנחנו חוז־ רים פה לנקודת היסוד, שלבנון היא מדינת אל־מדינה, היינו שהיא אינה מדינה ומכאן המורכבות של הטיפול בבעיה מן הסוג הזה".

„אנחנו זקוקים לחופש הטיסה מעל לבנון, מפני ששם אין מימשל שיכול להבטיח את מה שכל מדי־ נה ריבונית צריכה להבטיח בשט־ חה. ואם יש שם מחבלים אנחנו צריכים לשמור על הכושר להקוף אותם ולדעת היכן הם נמצאים. אנחנו זקוקים גם לחופש הסיור הראייה, מפני שלבנון לא יכולה לשמש מדינה נפרדת מסוריה, ל־

צורך הגבלת ... הסורים", א־ מר הרמטכ"ל ... בתשובה ... נוספת אמר ה־ רמטכ"ל ... הטילים נועד ל־ ... של סוריה הן בתחום ... סוריה והן ביחסים ... עם ישראל. הרמטכ"ל נשאל על התגובה ה־ סורית להודעת ישראל על הפלת שני המטוסים הסוריים. ישראל ה־ בהירה שזו היתה תקרית ואין כ־ וונה להחריף את היחסים. הוא השיב: את התגובה הסורית אנחנו רואים בשטח ולא בהצה־ רות. בשטח נעשו שתי פעולות: אחת — הכנסת הטילים לתוך לב־ נון, זאת ניתן לקשר לתהליך ש־ הוא הכנת תגובה לכך, שמטוסים סורים הופלו ע"י מטוסינו. לעומת זאת, קידום הטילים לגבול לבנון הוא תהליך בסיסי. המשנה את כל תמונת המצב.

הרב דרוקמן: יש להזק את יישובי רמת הגולן

ח"כ הרב חיים דרוקמן אמר את־ מול כי תגובת ישראל לקידום טי־ לות הטילים הסוריה צריכה להיות על ידי חיזוק יישובי רמת הגולן.

בשיחה עם כתב עתי"ם בעת ש־ סייר ביישובי הצפון אמר הרב דרו־ קמן, כי מתיישבי הגולן קבלו על כך, שראש הממשלה, שמעון פרס, נמנע מלבקר ברמת הגולן וביקשו שיפעל כדי שיהיים פרס יבקר באי־ זור זה ויצהיר על מחויבות ישראל ליישובי רמת הגולן.

עליית המדד בנובמבר — הנמוכה זה תשע שנים

העלייה הקטנה של חצי אחוז הושפעה בעיקר מהירידה החדה במחירי פירות וירקות ✲ קצב אינפלציה מאז אוגוסט — 3% לחודש ✲ בנק ישראל שולל ורדה נוספת בשיעורי הריבית

מאת סופרנו הכלכלי בירושלים

מדד המחירים לצרכן עלה ב־ חודש נובמבר בחצי אחוז בלבד. עליה זו במדד היא הנמוכה ב־ יותר במשק הישראלי זה תשע שנים והאוצר הגיב על כך ב־ אומרו שהדבר מצביע על הצל־ חה גדולה של התכנית הכלכ־ לית.

האוצר אומר עוד כי הצלחה זו הושגה בפרק זמן כה קצר אינה ידועה בשום מקום אחר בעולם.

סופרנו מציין, כי העלייה במדד של חצי אחוז בלבד מושפעת מכך שבמחירי הירקות והפירות היתה ירידה חדה ב־17 אחוז וזו גרמה לירידת המדד בכ־1.5 אחוזים. ה־ מדד ללא השפעת ירקות ופירות עלה בנובמבר בשני אחוזים.

המדד עלה כ־11 הדש כ־181.5 אחוז

באחד עשר החודשים הראשונים של 1985 עלה מדד המחירים ל־ צרכן ב־181.5 אחוז.

קצב האינפלציה מאז חודש או־ גוסט היא בשיעור של שלושה או־ חוזים לחודש בממוצע. והרשה ה־ שנתית היא 45 אחוז, זאת בהש־ ואה לאינפלציה ממוצעת של 14 אחוז לחודש וקצב שנתי של 450 אחוז בתקופה המקבילה אשתקד.

מנתוני הלשכה לסטטיסטיקה עו־ לה כי העלייה במדד נובמבר מש־ קפת בעיקר את התייקרות ההל־ בשה וההנעלה. שירותי הבריאות ועלייה במדד מחירי הדיור. אלה אוזנו בעיקר ע"י הירידה במחירי הירקות והפירות.

יציבות במחירי מזון

ההתפתחויות בסעיפי ההוצאה ה־ שונים היתה כדלהלן:

● מזון (ללא ירקות ופירות): במחירי המזון היתה יציבות. הת־ ייקרו סוכר (12 אחוז), בשר בקר טרי, ריבות ומשקאות חריפים ב־ שיעור שבין אחוז לשני אחוזים. לעומת זאת הוזלו שמן (11.6 אחוז), מרגרינה (2 אחוזים), קמח (3.6 אחוזים), ושימורי דגים, ממ־ תקים ושוקולד (1.2 אחוזים).

● דיור: בסעיף זה היתה עליה של 3.6 אחוזים. במיוחד עלה שכר דירה ב־8.2 אחוזים והירות מוג־ נות ב־26.5 אחוז.

ירידה של שבעה־עשר אחוז בירקות ופירות

● ירקות ופירות: בסעיף זה היתה ירידה של כ־17 אחוז. במ־ חירי הירקות הטריים היתה ירידה בשיעור 34 אחוז ובתוך זה הוזלו העגבניות ב־52.5 אחוז, מלפפונים, כרוב וקישואים ב־48 אחוז. לעומת זאת התייקרו תפוחי אדמה (8.5 אחוזים) וגזר (שני אחוזים). בפירות טריים היתה התייקרות של תפוחי עץ (12 אחוז), והוזלה של אבוקדו (16 אחוז), בננות ואשכוליות (6—4 אחוזים).

● הלבשה והנעלה: בסעיף זה היתה עליה של שמונה אחוזים. מ־ חירי הלבשה עלו ב־9.3 אחוזים ו־ מחירי הנעלה ב־1.9 אחוזים.

● בריאות: בסעיף זה היתה עלייה של 5.7 אחוזים. הדבר נו־ בע מעלייה בתשלומים לקופת חו־ לים (8.4 אחוזים), התייקרות ש־

(סוף בעמוד 2)

התעשיינים נגד המשך הפיקוח על המחירים

בישיבת נשיאות התאחדות ה־ תעשיינים הודיעה הנשיאות כי היא שוללת את פיקוח המחירים הטוטאלי הנמשך למעלה משנה. פיקוח ארוך וכלא היה ... לא

... המשק ... בחודשים האחרונים, מוכיחים המדדים על ירידה מתמ־ שכת, דבר המאפשר להעביר את המשק לכלכלה תופעית בצורה הד־ רגתית ומסודרת, נאמר בהודעה. נשיאות התאחדות התעשיינים סבורה, כי בכל שתהליך הסרת פיקוח ייעשה בשלב מוקדם יותר ובשילוב צעדים להורדת הריבית במשק והקטנת עלות השכר, ייעשה שלב „ההפרי" במשק והתהליך בלימת האינפלציה יהיה יציב יותר.

נשיא איגוד לשכות המסחר: הקרקע בשלה להפשרת הפיקוח

נתוני המדד הם מעודדים ומוכי־ חים כי הקרקע בשלה להתחיל ב־ הפשרת הפיקוח על המחירים, וזאת תוך הוצאת הדרגתית של צעדים במסגרת זו — אמר דן גילרמן, נשיא איגוד לשכות המסחר בתגובה על פרסום המדד.

גילרמן הדגיש כי המשק היש־ ראלי פוצל זה תקופה ארוכה בתנאי פיקוח, אי לכך אף שקיימת שבי־ עות רצון מן ההישגים בתחום הפ־ חתת האינפלציה יש לאפשר למשק לחזור בהקדם לפעילות נורמלית, ואת כדי להביא לאיזון הצמיחה ולהבראה משקית.

כל דחייה של נקיטת פעולות ל־ הפשרת הפיקוח, הוסיף גילרמן, עלולה להנציח את הקיפאון במשק ואף להעמיקו עד כדי משבר ממושך שהמשק יתקשה להיחלץ ממנו.

מס הנסיעות — 176,150 שקל

מאת סופרנו הכלכלי בירושלים

הלילה בחצות תועלה מס הנסי־ עות „יהחיל בעקבות עליית מדד נובמבר. המס יהיה 176,150 שקל במקום 175,330 שקל ולנוסעים ל־ רומניה 88,070 במקום 87,760 שקל.

סגן השר דקל נחקר במשטרה בקשר לפרשת הקרקעות

סגן שר הביטחון, מיכאל דקל, נחקר אתמול במשטרה בקשר לפרשת הקרקעות.

סגן השר דקל נחקר על ידי ראש היחידה לחקירות פשעים במטה הארצי, תת־ניצב שמעון סביר, אשר שמע מפי דקל את תגובותיו על נושאים שונים הקשורים אליו, שעלו במהלך חקירת פרשת הקרקעות.

אתמול השתתף סגן השר מיכאל דקל בישיבת הנהלת מרכז „החרות", וכאשר נכנס לאולם הוא לוחץ כמ־ חיאת ספיים ממושכת כהדגו אל שולחן הנשיאות.

יו"ר המרכז, ח"כ יורם אורידור בירך את ח"כ דקל, וגינה את „מסע ההכפשה והעלילה נגד התיישבות ביו"ש, נגד הליכוד ונגד תנו"ש דקל. שלטון החוק מחייב חקירה בהתאם לנוהל. בכל מקרה של חשד לעבי־ רה. אבל כל חשוד הוא בחזקת זכאי כל עוד לא הורשע. על יסוד עקרונות אלה אנו תובעים שהחקי־ רה גם בפרשות הקשר ... ולא יתנו להם להתחמק. ... מסויימים נגלים להפיל".

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, יצא נגד „גל ההכפשה, המשמצות וההכפשות סביב התי־ יישבות ביו"ש, המהווה אחד הערכים היקרים ביותר של ישראל". לדבריו, נערכת לאחרונה הסתערות על ה־ ציבור בישראל מצד חוגים שונים, אליהם הצטרפו גם קבוצות מסויי־ מות בכלי התקשורת, העוסקים ב־ הפרחת עלילות־שקר והפצתם רצל ותבוטתנות.

„המחנה הלאומי בראשות הליכוד יעמוד כחומה בצורה נגד נסיונות אלו, בעמוד בנחישות ובתוקף לימין

חברינו המשמשים מטרה לחיצים המורעלים. תנועת החירות תדע ל־ התלכד מול ההתקפות הללו. עם ישראל רוצה אחדות לאומית, ה־ ליכוד ימשיך במלוכד לשמור על אחדות ...הברית".

שולץ לצ'אושסקו: אנו מודאגים בקשר לבעיות זכויות האדם

בוקארשט, (רויטר, עתי"ם) — שר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, הודיע אתמול לנשיא רו־ מניה, ניקולאי צ'אושסקו, כי אמ־ ריקה מודאגת בקשר עם בעיות זכויות האדם והחשש, כי דאגה זו עלולה להכיל בקשרי הסחר שלה עם מעמדת ברית ואושה.

במהלך שיחות שנמשכו שלוש ש־ עות ושהואפלו על ידי שולץ כגלויות לב וכהאיות, הוסכם בין צ'אושסקו לשר החוץ האמריקני על הקמת צו־ ות תקשורות מיוחדות הן בבוק־ רשט והן בוואשינגטון, שיטפלו ב־ בעיות זכויות האדם.

עם תום שהותו בבירת רומניה, שנמשכה שבע שעות, המשיך שולץ לבודפשט, כדי להיפגש עם נציגים הונגרים.

אחיו של נשיא סוריה הגיע לפאריס

פריז (עי"מ) — ריפאת אסד, אחיו של נשיא סוריה, הגיע לפ־ ני כמה ימים עם משפחתו לפריס.

מקורות ערביים מסרו, כי הוא יש־ הה תקופה ארוכה בפריס ובכמה בירות באירופה. הוא סירב לגלות מה הן תכניותיו לעתיד.

מכשירים ביכנ"ס עתיק ביריחו להקמת ישיבה

גרעין מתנחלים החל בימים האחרונים בהכשרת בית כנסת עתיק באיזור יריחו כדי להי־ קים שם ישיבה.

לכתב עתי"ם נודע, כי הישי־ בה תקרא „אדרת אליהו", ע"ש האדרת שהשאיר אליהו הנביא בעיר יריחו, ובראשה יעמוד, כ־ פי הנראה, הרב ישראל אריאל, שהיה בעשתו רבה של ימית.

הגרעין מונה 15 איש מיש־ בות תיכוניות שונות בארץ והם החלו בשיפוצים אשר מבוצעים בעיקר בשעות הלילה.

הנהלת אמונה־תאד"ל אישרה תקציב בסך 30 מיליארד שקל

הגרעון הצפוי — 6 מיליארד ✲ הגזברית יהודית פולק: הממשלה אינה משתתפת בתקציב הפיתוח שלנו ✲ היו"ר שרה שטרן־קטן: הירתמות למפקד התנועה — צו השעה

תקציבה השנתי של אמונה תנועת האשה הדתית לאומית ל־ שנת תשמ"ו מסתכם בקרוב ל־30 מיליארד שקל (כ־20 מיליון דו־ לר) והוא כולל גירעון צפוי בסך של ששה מיליארד שקל. על כך מסרה גזברית התנועה, יהודית פולק, בעת שהציגה את התקציב בפני הנהלת התנועה בישיבתה אתמול. — ההנהלה אישרה את התקציב פה אחד.

הגב' פולק ציינה כי סכום של 30 מיליארד שקל נחוץ להפעלת מערכת הגנים ומעונות היום. בסעיף זה טמון עיקר הגרעון התקציבי (המעלה כ־5 מיליארד שקל). בהקשר זה אמרה הגב' פולק כי נוכח המגמה להקפיא את המחירים במשק ולבטל את ה־ סובסידיות למצרכים החיוניים עלול הגרעון לגדול עוד יותר, שכן הוצ־ את התפעול יגדלו אך לא ניתן יהיה להעלות את שכר הלימוד.

הגב' פולק הטעימה, כי למעשה כל תקציבי הפיתוח של הממשלה הוקפאו וכי כל פעולות הפיתוח נעשות באמצעות תרומות, רובן מ־ חברות התנועה בחו"ל.

ארבעה מעונות־יום חדשים

יחד עם זאת, ועל אף הקשיים פותחה השנה אמונה ארבעה מעו־ נות יום חדשים: בשכונה לבות ב־ ירושלים, בחיפה, ביפו ובפעילות, הם אחרונים ניבנים במגמה ... עיקום שכונות בהתאם ... בניית מעון על ציודו ... מיליון דולאר אין ספק כי זהו הישג נכבד.

גם במוסדות החינוך האחרים יש־ נה ההתרחבות. בבית „יהודית „אהר־ זת שרה" בבני־ברק הולך ומוקם אגף חדש בסיוע תורם פרטי; בית הספר התיכון המקצועי בטבריה הו־ מופעל בשיתוף העירייה, צבר למבנה חדש: במכללה „אמונה" בירוש־ לים נפתח מגמות חד"ה להנדסאות מחשבים ולהתכנאות: בכפר הנוער „נוה מיבאל" הוחדש את השתית הנוים והגנים.

את התקציבים לכל הפעולות ה־ אלה בעיית „אמונה" ברחובותיה היא, „לא הגיבה במשלחת — המציגה הגב' פולק.

גזברית התנועה הדגישה כי לא לאורך זמן ניתן לשאת בגרעון של ששה מיליארד שקל וכי לא יתכן שהממשלה לא תסייע כלל בתקציב הפיתוח של אמונה.

פרק בנאום הקדישה הגב' פולק לנושא ההסברה של התנועה. נושא זה הינו חיוני אולם הוא דורש סכו־ מים גדולים שאינם בנמצא. מזה זמן נשקלת הצעה לסדר תשדירי שירות בטלוויזיה ואולם טרם נמצא התקציב לכך.

כמו כן התייחסה הגב' פולק ל־ פעילויה של תה"ל. לראשונה מיפ־ עלות השנה במגמות התכנותית־ציוד־ ניות וקצרנציות, בהן ידישות, להש־ כלה והקמת לאמיד ישיב ההדבר נבבר מזה בצעירותו. כמו כן הפ־ עילה החלקת הארגון של התנועה ... וידואה הוגים בנושאים שונים.

(סוף בעמוד 2)

תחזית מזג האוויר

בשעות הלילה מעונן עם אפש־ רות לגשם מקומי. הטמפרטורות: ירושלים 11—15, רמת הגולן 8—14, נהריה 11—20, צפת 9—13, חי־ פה 16—20, טבריה 11—30, נצרת 11—17, עפולה 10—21, שומרון 11—17, תל־אביב 11—20, גוש עצ־ יון בן גוריון 13—19, יריחו 12—22, עזה 15—21, באר שבע 13—20, אילת 15—26 מעלות.

רוגז בירושלים על הטיפול האמריקני בפרשת ה„הברחה"

שר הביטחון נפגש עם שגריר ארה"ב ✲ שמה של ישראל שורבב מתוך עירוב רשויות שאין תיאום ביניהן

מאת סופרנו המדיני בירושלים

חוגים מדיניים בירושלים הביעו אי־ פול על חקירת הנספחים לצעיני מינים על ידי הצוות האמריקני, ב־ ראשות השופט אברהם סופר.

רוגז בירושלים

בירושלים קיים רוגז על החשד בדבר העברה לישראל של מידע טכנולוגי, הנוגע לציפוי קני תות־ חים. שגריר ישראל בוואשינגטון, מאיר רוזן, נפגש בעניין זה עם תת שר החוץ האמריקני, מייקל ארמ־ קוסט. המימשל הסכים להודיע ש־ לא ידוע לו על ישראלי או גוף ישראלי המעורב בפרשת הקירה העברת מידע טכנולוגי לישראל. ב־ פגישה הביע השגריר רוזן תמיהה על דרך הטיפול של שלטונות ה־ מכס בפרשה, כולל הזמנת צוות טלוויזיה, שצילם את פשיטת אנ־ שי המכס על מפעל לציפוי קנים של תותחי טנקים. צויין כי הרקע הישראלי נעשה בצורה הוקית מ־ לאה.

שר הביטחון ביקש הסבר משגריר ארה"ב

שר הביטחון, יצחק רבין, נפגש עם שגריר ארה"ב, תומס פיקרינג, וביקש ממנו הסבר לעניין המפעל לציפוי כרום בקונטיקט, שלפי ידי־ עות שהתפרסמו בארה"ב, עיכב ה־ מכס את המוצרים בטענה שיש כאן הברחה בלתי חוקית, למדות שמש־ רד ההגנה בארה"ב אישר לישראל לרכוש את הבפעל מכספי הסיוע לישראל. פעלה על פי החוק ובגלוי. מר רבין שמסר על כך בממשלה הוסיף כי עניין זה משרד פליאה, משום ששמה של ישראל שורבב כאן שלא בצדק, וכתוך עירוב ר־ שויות שאין תיאום ביניהן. מר פי־ קרינג הבטיח למסור את הבקשה לוואשינגטון.

כ־3000 חניכים השתתפו במפעלי חנוכה של „בני עקיבא"

קרוב ל־3000 חניכים השתתפו במפעלי חנוכה של תנועת „בני־עקיבא", שהתקיימו אתמול.

כ־3000 חניכים, ביניהם קבוצה של צעירות נערים עולים מאתיופיה, השתתפו בטלורה מסעות שנמשכו ארבעה ימים. חניכי שבט „אליכיב" (תלמידי שמינית) טיילו בדרום מדבר יהודה, במסע אתגר וסימוויות: חניכי שבט „אחוה" (תלמידי שביעית) בהרי אילת: חניכי שבט „ידידיה" (תלמידי שישית) בהר הנגב והמכתשים. הטיולים הדריכו מדריכים של החברה להגנת הטבע ושל „בני עקיבא" והם הוכתרו בהצלחה רבה.

לחניכי שבט „החלוץ" (תלמידי כיתה ט') התקיימו סמינריונים רעיוניים, בהשתתפות כ־1000 חניכים בארבעה מקומות: נחלים, חזרה, עופרה וכפר־עציון. הסמינריונים עסקו בחינוך רעיוני לציוני תורה ועבודה תוך זיקה לאישיותו של הרב ישעיהו שפירא זצ"ל, „האדמו"ר החלוץ". שעל שמו נקרא שבט „החלוץ". יבני־ מאים העיקריים המפעליים את תנועת „בני עקיבא" כיום. הסמינריונים נסתיימו בהדלקת נרות חנוכה ובמפקד אש.

הסדרים ברשתות השיווק למעבר לשקל החדש

באמצעיל הונהגו הסדרים חדשים ברשתות השיווק לקראת המעבר לשקל החדש. — על כך נמסר מארגון בתי הכל־בו ורשתות השיווק שליד איגוד לשכות המסחר בישראל.

בין השאר כוללים הסדרים אלה: סימון מחירים בשקלים חדשים כאשר סימון זה נעשה מתוויה בצבע שונה בזה שנעשה בעבר: הצבת שילוט כתאים המבהיר באלו מן החנויות כבר נעשה המעבר לשקל החדש; באותם סניפי הרשתות שעדיין פועלים שלא באמצעות מחשב כרגע, סימון המחירים על גבי הפריטים עשוי להופיע עד לסוף החודש בשקלים חדשים וישנים כאחד; באותם סניפי רשתות שהקופות בהן אינן ממוחשבות ייעשה הסימון לשקלים חדשים בהדרגה עד סוף חודש זה.

יצויין, כי השימוש באמצעי השלום, ירבה המחאות וכרטיסי אשראי יימשך עד סוף החודש בכל הסניפים בשקלים ישנים, ואת החשבון יוצג כבר בשקלים חדשים.

קבר אהליאב בן אחיסמך — מקום מקודש לחיילי צד"ל

קברו של אהליאב בן אחיסמך, מבוני המשכן, הנמצא סמוך לכפר כגיר בגבעת המימחון בדרום לבנון, משמש זה כמה חודשים כאתר מקודש לחיילי צבא הדרום לבנון.

אלה הקימו במקום עמדה ודיוחו בהתרגשות רבה לקציני המינהל האזרחי של צה"ל על הימצאותו של דלה עם כתובות יהודיות. הם הודיעו כי ישמרו על האתר וידליקו שם נרות.

הקבר מכיל כמה מיבנים, אחד מהם עם כיפה. במיבנה הראשון יש מצבה המעידה על קברו של אהליאב בן אחיסמך, המוזכר בספר שמות בקשר לבניית המשכן.

בכפר הסמוך, ערב טלים עמחוץ לרצועת הביטחון, נמצא קברו של בצלאל בן אורי, מבוני המשכן. קבר זה, עד כמה שידוע, נשמר היטב על־ידי תושבי האיזור.

חוקר התקופה, יוסי סטפנסקי, אמר לכתב עתי"ם בצפת, שלמה חוד, כי בתקופת מלחמת של"ג צילם האיזור, אולם לא נמצאה כל דלה עם כתובות יהודיות והימצאותה של זו יכולה לשפוך אור על חיי היהודים בצור, צידון ובנטייה, שכידוע שמרו על בקבוצת אלו ההתפללו שם בעת צרה.

יהודי ארה"ב סובלים מ„תסביך נחיתות" בפרשת פולארד

ת...בם של כמה הדברים היהודים לפרשת הריגול של ג'ונתן פולארד מצביעה על „תסביך נחיתות במשהו" — אמר זאב מוריצביה, נשיא האיגוד העולמי של הציונים הכלליים.

מוריצ'ינר השמיע דברים אלה בנאום שנשא בפני כ־200 מנהיגים של הסתדרות ציוני אמריקה ושל ארגונים יהודיים אחרים בקבלה ואמריקה הלטינית.

הוא כאב פגם בכך שיהודי ארה"ב הזרים ומנהיגיהם השכם והערב שהם פטריוטים ונאמנים על ידי כך את רוח הריבוי של האמנציפציה הכפולה.

האם אמריקנים שיר בתראיינים באמצעי התקשורת, כאשר אורח כמוצא שוב נעצר בחשד כמרגל? — שאל מוריצ'ינר. (עתי"א)

45 מעלות מתחת לאפס במרכז ארה"ב

גל של קור פקד בשבת את יוב אינדיאנפוליס, והקור הגיע במקומות מסויימים ל־45 מעלות מתחת לאפס, שיזה כיפית שלג השתוללו בצפון המדינה.

ספירות צוות של יוהוה ויוח יסלג פקידה את האיזור של האגמים הגדולים, וסופות הגיבכנת במהירות של יותר מ־110 קמ"ש השתוללו בצפון הרי „רודיס" יביהוה בדיכה יוזרביצ.

בקרבו המדינה, מינסוטה עד לצבת המיסיסיפי שירר קור ע. עד 45 מעלות מתחת לאפס במרכז „אגבים הגדולים". (ע"צ)

הבהרה והתנצלות

מודעת גילוי הדעת של אוניברסיטת בריגהאם־יאנג נתפרסמה אתמול בעתוננו בגלל תקלה טכנית מצערת. המודעה הגיעה ממשרד פרסום בצורת גלופה, ובגלל שגגה לא נבדק תוכנה לפני הפרסום.

בפרסום המודעה אין, כמובן, הזדהות עם תוכנה וכידוע שולל „הצופה" בצורה חד־משמעית את הקמתו של המרכז המורמוני בהר־הצופים.

אנו מביעים את צערנו והתנצלותנו על הפרסום.

הצופה

המועצה הדתית בת־ים — מרכז רוחני „אורות התורה" בית המדרש ותלמוד תורה

בס"ד

חנוכת הבית - ותלמוד תורה

בשבח והלל לבעל הבירה הננו שמחים להודיע, כי אי"ה היום, יום שני ד' בטבת תשמ"ו (16 דצמ'), בהמשך לחנוכת הנרות בשעה 4.00 אחה"צ תהיה

עצרת הודאה

עם סדר חנוכתנו את „הבית" ואת „תלמוד התורה" בבית־מדרשנו, רחוב מוהליבר 23

בהשתתפות:

מרן הגאון הרב מרדכי אליהו שליט"א הרב הראשי לישראל

הרה"ג י. בר שלום שליט"א, הרה"ג ש.י. וינגרטן שליט"א הרבנים הראשיים לבת־ים

הרב מ. סלומון מנכ"ל משרד הדתות; מר א. קנמון ראש העיר

הרב איתן אייזמן — בשם הרה"ג א. שפירא — הרב הראשי לישראל

כב' הרבנים חברי לשכת הרבנות ורבני השכונות שליט"א

הרב י. רוז'ה ראש ישיבת אדר"ת; מר י. הדני מנהל אגף החינוך הממ"ד

מר י. סורק ראש המועצה הדתית; מר אורי פלח בציג הציבור הדתי בעירייה

חברי מועצת העירייה והמועצה הדתית, מפקחים ממשרד החינוך, גבאי בתי־הכנסת ואישי ציבור

דברי פתיחה: הרב דוד חי כהן שליט"א, ראש הכולל ומייסד בית המדרש

בתכנית:

• 16.00 התכנסות ותפילת מנחה • סדר חנוכת הבית • ברכות • מכובד מטעם לתלמידי הת"ת
• יעימו בשיר המסור: • אדיר שבח — מתלמידי הכולל • מקהלת „אורות התורה" בניצוחו של נסים מנחם • התזמורת תלמידי ישיבת בנ"ע

המנחה: מר אבי מסלד אדר"ת

נר נשמה לקדושי השואה!

לקראת יום הקדיש הכללי בעשרה בטבת ניתן לרכוש את הספר

„ברכת אמונה"

מאת הרב י. גליקמן מחולון

המוקדש לזכר קדושי השואה באספקלרית האמונה והנצח.

ספר, המקובל מאוד בחוגים התורניים.

המעוניינים לרכוש את הספר מתבקשים לפנות אל המחבר לפי הכתובת:

הרב י. גליקמן, חולון, רח' הרצבים 10 טל' 852953

הרבנות הראשית — המועצה הדתית אשדוד

לידידנו הרב ר' אליזרע ישראל שליט"א הרב הראשי לאשדוד

הננו מתתפים בצערך הגדול ובאבלך הכפול במות אחיך ואחותך נ"ע

בתוך שבע ימים ברוך דיין האמת

המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד כי"ר.

הרבנות המועצה הדתית חבריה ועובדיה

בית מדרשית נועם

מתאבלת מרה על פטירת

ר' דוד אמוץ ז"ל

ירא"ש מרבים, מנהל החשבונות והמזכיר הראשון של המדרשיה

ומביע תנחומים מעומק הלב לרעיתו אסתר תחי' ולבתו רחל תחי' ולכל בני המשפחה האבלים.

על המצפה

מדד נובמבר: יש מה להפסיד

מדד המחירים לצרכן לחודש נובמבר, אשר עלה בחצי אחוז בלבד, הוא בהחלט מקור לשביעות רצון. האינפלציה עשתה שמות במשק הישראלי, שיבשה חשיבה כלכלית ופגעה בערכי החברה, כאשר רבים יותר עסקו בתרגילים פיננסיים במקום לשקוד על עבודה ויצירה. לכן כל נתון המצביע על דיכוי האינפלציה מתקבל בברכה.

אולם עם כל הסיפוק מהמדד הנוכחי קיימים היבטים שיש בהם כדי להעמיד את הדברים ביחס הנכון: קודם כל המחיר הכבד. ירידת שיעורי האינפלציה הושגה במחיר הכבד של שחיקת השכר הגדולה שפגעה ברמת החיים של הציבור והגידול הרב באבטלה, כאשר יש חשש ששני אלה אף גרמו לירידה מסויימת מהארץ. מחיר זה יש בו כדי להבציע במידה רבה את אותה שביעות הרצון מההישגים בתחום האינפלציה.

ההיבט הנוסף הוא זה שההישג בבלימת האינפלציה עדיינו שברירי מאוד. מנכ"ל האוצר, ד"ר עמנואל שרון, הוא אשר הזהיר את ראש־הממשלה, שמעון פרס, כי אנחנו קרובים עתה למצב שבו תחזור האינפלציה לרמה של 7—6 אחוזים לחודש לפחות.

הסיכונים נובעים מכך שהממשלה אינה מצליחה לקצץ את ההוצאה הציבורית ועד כה העלו המאמצים בעניין זה חרס.

הסיפוק ממדדי המחירים הנמוכים מאז הפעלת התכנית הכלכלית מראה את הכמיהה הגדולה של הציבור ליציבות ורגיעה במשק. ישנם געגועים למטבע יציב והאפשרות להחזיק כסף בלי לחשוש שהוא הולך ונשחק מדי יום ביומו ולכן יש למהר ולהוציאו. המדד של נובמבר בביחוד מראה כי יש לנו מה להפסיד אם האינפלציה תחזור לסורה.

במקום שהשרים ינצלו את המדד הנמוך כדי לטעון כי הושגה הבלימה ולכן אפשר עתה להרפות במאמצים ולהשאיר תקציב גבוה יותר, עליהם לתת את הדעת על מה שעלולים להפסיד. יהיה זה בלתי נסלח אם בשל אי יכולת להגיע להסכמה על קיצוץ התקציב נחזור לשיעורי אינפלציה גבוהים וכל המאמצים שנעשו ע"י הציבור והכאבים שנגרמו לו יהיו לריק. דווקא התוצאה החיובית של מדד נובמבר מחייב אותנו למאמץ יתר כיוון שהוא מהווה הוכחה שיש מה להפסיד.

יזמה לטיהור האווירה

ביחסים בין ארה"ב לישראל נוצרה לאחרונה אווירה עכורה. לאחר "פרשת פולארד" באה עתה פרשת "ציפוי נשק בכרום". בין שיש דברים בגו ובין שזהו ניפוח מלאכותי נוצר הרושם כי מתפתחת אווירה עוינת לישראל בדעת הקהל האמריקנית.

נוטים להציג את ישראל כמדינה שמרשה לעצמה אמצעים שאינם מקובלים ביחסים בין מדינות ידידותיות וכי היא גומלת לארצות־הברית רעה תחת טובה.

לאמיתו של דבר, גם אם היה כשלון כזה ואחר, אין האירועים הבודדים משקפים את היחסים החמים שבין שתי המדינות. ישראל יודעת להעריך היטב את סיועה הנדיב של ארה"ב, מתוך הכרה שהממשל האמריקני מפיק אף הוא תועלת שלא תסולא בפז מפעילותה של ישראל באיזור זה. ברור לנו שגם הממשל האמריקני יודע שזהו המצב לאשורו. אם יש פה ושם פקידים בעלי גישה עוינת הם מבקשים לנצל "תקר פולארד" כדי להבאיש את ריחנו ולהכפיש את שמנו, הרי זו תופעה מצערת מאוד.

אולם דווקא בשלב זה של היחסים בין שתי המדינות יש מקום לנקיטת יוזמה בלתי שגרתית כדי להיחלץ מהמבוכה ומהסבך הסתום שאליו נקלענו. מהלך כזה יכול להיעשות ע"י ראש הממשלה עצמו באמצעות פגישה ותעודה במגע ישיר עם הדרג הבכיר בממשל האמריקני — הנשיא עצמו. רק מגע אישי שכזה והבהרה בדרג פיסגה כי מה שקורה היה טעות וכי הופקו הלקחים ונעשו התיקונים הנדרשים ועל כן יחזרו היחסים החמים בין שתי המדינות לקדמותם, הם היכולים להביא לטיהור האווירה. על ראש הממשלה ויועציו למצוא את הדרך הנאותה לביצוע מהלך מעין זה בכיוון זה.

ועדת הבדיקה טרם הגיעה למסקנה בדבר הגורם לאסון הדליקה במחנה שילה

לא נפסלו כגורמים אפשריים פיגוע חבלני או הצתה בזדון ✱ הוועדה הגישה המלצות ביניים שאושרו על־ידי הרמטכ"ל

מאת סופרנו הצבאי

צוות בדיקה של אסון הדליקה במחנה שילה סיים את עבודתו והגיש לרמטכ"ל המלצות ביניים, הן אושרו ע"י הרמטכ"ל.

מימצאי הבדיקה של הצוות, שבראשותו עמד תא"ל אלוף עמרם מצנע, מתברר שטרם הגיעו למסקנה מה היה הגורם שהביא לאסון. עם זאת לא נפסלו כגורמים אפשריים לשריפה, שבה קיפחו את חייהם שבעה חיילים, פיגוע חבלני או הצתה בזדון.

צוות הבדיקה מציין יחד עם זאת כי לא בוטל כל כיוון חקירה אפשרי.

בבדיקה הוברר כי רוב הנפגעים הורעלו מתוך התמוטטות המבנה והיו מחוסרי הכרה או חסרי רוח חיים קודם שנשרפו באש.

צוות הבדיקה בסיכום בדיקתו מציין, כי מבנים מסוג אלה שנלקחו במחנה שילה מקובלים לשימוש בעולם.

המבנים בארץ נתקבלו ממחנות עבודה של אמריקנים שבנו את שני שדות התעופה בנגב. הם מקובלים לשימוש במחנות זמניים. צה"ל משתמש זה 17 שנה במבנים דומים שנבנו בארץ.

הצוות הסיק את המסקנות ואלה, כאמור, אושרו ע"י הרמטכ"ל.

לכל מבנה חייבות להיות לפחות שתי כניסות ויציאות

ההמלצות של הצוות מתייחסות לכמה עשרות מבני מגורים דומים לאלה שנשרפו הנמצאים בשימוש צה"ל. בין ההמלצות: אין לשכן חיילים בצפיפות שתעלה על שש מ"ר לחייל. המבנה הגדול לא יכיל יותר משמונה חדרים ולא יותר מ־30 חייל. לכל מבנה חייבות להיות שתי כניסות ויציאות לפחות.

אגף האפסנאות בצה"ל כבר החל בביצוע המלצה להתקין גלאי עשן במבנים אלה. שימוש בכל אמצעי חימום בחדרים קודם להוראות מקצועיות, נאמר.

עוד נאמר בהמלצות, כי יש להחזיק אמצעי כיבוי בכמות ובסוגים שייקבעו. יש לשים באופן מוחלט סורגים בכל מבנה המשמש למגורים (יצויין שבמחנה שילה לא היה שום דבר שהפריע למילוט החיילים).

הומלץ גם להסיר מחיצות שהוקמו באופן פרטיזני והוספת דרכי יציאה.

כמו כן נדרש ניתוק מוחלט של כל אינסטלציית חשמל בלתי תיקנית.

פקודות קבע יחייבו כי בכל יחידה יקויימו כיתות כוננות.

הגר"מ אליהו סייר אתמול בחדרה

הרב הראשי לישראל הראשון לציון הרב מרדכי אליהו שליט"א סייר אתמול בחדרה. בתחילת ביקורו נתקבל הרב באולם הישיבות בעיריית חדרה ע"י ראש העיר יחיאל כהנא, בהשתתפות ממלא מקום ראש העיר מרדכי קוסטליץ, הסגנים מר בוארון ד"ר אפגין, חברי מועצת העירייה, רבני העיר הרב ולנר והרב בישון ויו"ר המועצה הדתית יוסף בזפקילה, חברי המועצה הדתית ואישי ציבור רבים.

בדברי ברכה שנשאו הרבנים וראשי העירייה הדגישו את הקשר המאוחד שבין התושבים בחדרה ובן שיתוף הפעולה בין העירייה והמועצה הדתית.

מרדכי קוסטליץ עמד על פעלו ויחודו של הרב הראשי.

בדברי ברכה סקר יו"ר המועצה הדתית את השירותים הדתיים הניתנים לכלל האוכלוסיה בחדרה וכן ציין את המוסדות התורניים הפועלים בעיר ובשכונות.

בדברי תשובתו מרן הרב שיבח את האחוה, השלום והרעות השוררים בחדרה וכן עמד על יחודו של חג החנוכה.

בסיור שהתקיים אחרי קבלת הפנים ביקר הרב אליהו ב"יד לבנים", בישיבת חדרה ובישיבת בני עקיבא בית שמואל בה נתן שיעור בגמרא לפני תלמידי הישיבה.

כמו־כן ביקר הרב בביתם של הרבנים הראשיים בחדרה, בנתיבות ובגבעת אולגה.

בסיום היום נשא הרצאה מאלפת בפני כינוס בר בי רב דחד יומא שנערך מטעם המועצה הדתית בבית הכנסת "ישורון".

במשלחת שהתלוותה לרב הראשי היו מזכירו האישי אלי בן־דיין וכן שמעון אורבך מנהל האיזור במשרד הדתות בחיפה. הנחה את הכינוס ר' דוד משולם.

המשטרה מבקשת לחדש התחבורה למאה שערים

מפקד משטרת ירושלים, תת־ניצב חיים אלבלדס, ביקש מהנהלת "אגד" לחדש את התחבורה הציבורית בשכונת מאה שערים בירושלים, מהבוקר.

הבקשה הועברה ל"אגד" לאחר שהרוחות בשכונה נרגעו בשבוע האחרון ולא היו אירועים חריגים.

כתב עתי"ם מציין כי התחבורה הציבורית בשכונה הופסקה לפני שבועיים בעקבות רגימתו של אוטובוס "אגד" שעבר ברחוב מאה שערים. עם זאת ממשיכה המשטרה לקיים נוכחות מוגברת בשכונה ומתבצעים סיורים רגליים של משמר הגבול ומשטרה וסיורים ממונעים.

דיפלומטים קובניים ולא קנדיים

בידיעה שנתפרסמה אתמול בעמוד 2 נפלה טעות דפוס בכותרת: צ"ל "דיפלומטים קובניים בספרד גורשו בשל מעורבות בחטיפה", ולא קנדיים כפי שנדפס בטעות.

ההסתבכות הישראלית החדשה בארה"ב

מאת ברוך אדלר

עוד בטרם נסתיימה פרשת פולארד — האשמה בריגול ישראלי בארה"ב — והנה סובכה ישראל בפרשה חדשה העלולה לפגוע קשה ביחסי שתי המדינות. הפעם מואשמת ישראל בייבוא במחטף מארה"ב של פריטים האסורים בהוצאה מתחומי אמריקה. הפרשה החדשה וזו שקדמה לה נמצאות עדיין בראשיתן ואמצעי התקשורת בוודאי עוד יעסקו בהן רבות, למגינת לבה של ישראל.

הפרשה החדשה, כמו קודמתה, "נופחה" מעבר לכל פרופורציה סבירה. קשה לקבוע אם פרסומים אלה היו מכוונים או אמצעי התקשורת עשו זאת על דעת עצמם מחוסר בסנסציות אחרות. העתונות, הטלוויזיה והרדיו בארה"ב הם אמנם חפשיים ובלתי תלויים, אך הניסיון מראה כי גם שם אפשר לכוון אותם אם כי לא להכתיב להם מה לפרסם ובאיזו צורה. הדבר נעשה בצורה יותר עדינה מזו של הארצות הטוטאליטאריות ובמדינה חופשית עושים זאת על ידי הדלפה. מסירת ידיעה אקסלוסיבית לעתון כלשהו מחייבת אותו להיות בקשרים טובים עם המדליף ומזה כבר לא רחוקה הדרך להכתבת פירסום.

עדות חותכת לכך ניתנה בפרשת הייבוא הבטחוני. בפשיטה על המפעלים החשודים בהעברת מוצרים לידי ישראל באופן בלתי חוקי, נלוותה לאנשי המכס — שליחים מטעם המשרד — צוות טלוויזיה. אין להניח כי רשת הטלוויזיה ידעה מראש על הפשיטה ושעת ביצועה. סביר להניח כי מישהו שרצה שהנושא יקבל פרסום רב, דאג לכך שהטלוויזיה תהיה במקום ודיווחה הבלעדי ימריץ רשתות טלוויזיה ואמצעי התקשורת האחרים לחפש פרשיות לא נעימות אחרות שבהן מעורבת ישראל, או, כאמור ל"נפח" את הפרשיות הקיימות. מכאן גם החשד והחשש שגילויים אלה נועדו למטרה מסויימת, וייתכן שהדבר קשור בתכנית השלום למזה"ת המתרקמת כעת. יש סברה כי הגילויים מהווים איום עקיף על ישראל ורמז על הצפוי לה אם לא תלך בתלם האמריקני.

בתקופה נורמלית אין כמעט ספק כי בעייה מעין זו שהתעוררה באחרונה היתה נפתרת "בתוך המשפחה" ולא היו מוציאים את הנושא החוצה. אין ארה"ב תמימה עד כדי כך כי בין מדינות ידידותיות הכל גלוי ולא נעשים מעשים הדדיים לאלה שישראל מואשמת בהם. ריגול, רכש בטחוני בדרכי עקיפין וכדי הם מעשה יומיומי בכל מקום בעולם. העיקר הוא לא להתגלות ולהעמיד פנים שהכל שפיר ביחסים שבין המדינות הידידותיות.

ישראל משלמת כבר את מחיר השלומיאליות בפרשת הריגול וארה"ב הודיעה על הגבלות למסירת מידע מודיעיני לישראל. סנקציה אחרת היא השפלת ישראל על ידי מתן רשות לוועדת חקירה אמריקנית לחקור בארץ את פרשת פולארד.

בפרשה השניה התנפלו על ישראל ללא הצדקה, אם נקבל את התגובה של משרד הבטחון הישראלי, כי בעניין זה הכל נעשה לפי החוק.

ההערכה היא כי שתי הסערות יחלפו תוך זמן קצר. אמצעי התקשורת ימצאו ודאי נושאים אחרים לטפל בהם, לאחר שתפוג ההתעניינות הציבורית בנושא הנוכחי. גם אין צורך להיבהל מהסנקציות האמריקניות. הגבלות על מסירת מידע מודיעיני היו קיימות גם עד כה וישראל קיבלה את כל מה שהיה בידי ארה"ב, ולפחות בנושאים הספציפיים הנוגעים אותה.

לישראל קלף חשוב בצורת מידע שיש לה ואין בידי ארה"ב. האחרונה זקוקה למידע מישראל לא פחות מאשר להיפך. לא יהיה לכן מנוס מיישור ההדורים בין שתי המדינות. עם זאת הטעם הרע משתי פרשיות אלה יישאר עוד לזמן רב.

במוקד

"אל אמל" משתף פעולה עם המחבלים ברצועת הביטחון

נמנע מסיוע לפעולות שמטרתן פגיעה ביישובי הצפון

ארגון "אל אמל" החל באחרונה לשתף פעולה עם ארגוני המחבלים והוא אף מסייע להם לפגוע ברצועת הביטחון, לאחר שנוכח כי לבד לא יוכל להקשות על צה"ל וצד"ל לבצע את משימתם ברצועה.

כתב עתי"ם בצפון, שלמה זהר, מוסר, כי בכמה אירועים שהיו באחרונה ברצועת הביטחון שיתפו אנשי "אל אמל" פעולה עם אירגונו של אחמד ג'יבריל ואף עם הארגון השיעי "חיזבאללה". לפי שעה נמנעים ב"אל אמל" מלסייע לפעולות שמטרתן פגיעה ביישובי הצפון.

האו"ם היה מעורב בתהליכי עריקה

בתוך כך נודע לכתב עתי"ם, כי כמה מחיילי צד"ל שערקו בעבר לארגון "אל אמל" שבו לצד"ל ומסרו גירסאות המאמתות את החשד כי האו"ם היה מעורב בתהליכי העריקה. כך, למשל, סיפר חייל שערק לפני כחודשיים עם חבריו מהמוצב באיזור קנטרה, כי מפקד הגדוד מהכוח הפיני תיווך בכל שלבי העריקה וכי בעיסקה שולמו סכומים גבוהים. נודע כי בצד"ל קלטו בחומרה כמה מהעריקים לאחר בירור יסודי והבטחה שלא יישנו מקרים מסוג זה.

סיפוריהם של העריקים מחמירים יותר ויותר את היחסים בין כוחות האו"ם לצה"ל. נודע כי האו"ם עושה הכל כדי להקשות על חיילי צה"ל בפעולתם, אולם בצה"ל נמנעים מלהגיב ולהיכנס להתנגשויות אלא אם מדובר בהתגרויות חמורות ביותר.

טקס העשור בקדומים — ללא נציגי הממשלה

כל נציגי הממשלה שהוזמנו לשאת דברים בטקס העשור לחידוש היישוב היהודי בשומרון שהתקיים אתמול בקדומים לא הגיעו והטקס התקיים בלעדיהם.

נכחו בטקס מאות תושבי השומרון שבאו להשתתף בחגיגת סיום של שכונת המתיישבים הראשונים בגבעת שלם, סמוך לקדומים. ביישוב זה, שעד כה הושקעו בביסוסו 3.5 מיליון דולר, ישתכנו בחודש הקרוב עוד 60 משפחות.

בטקס הדליקו משואות נציגי משפחות ותיקות שעלו לסבסטיה ביום השמיני של חנוכה לפני עשר שנים.

דניאלה וייס, מזכירת "גוש אמונים", קראה לכל הנוכחים שטרם גרים בשומרון לבוא ולהתיישב בו. יו"ר המועצה האזורית שומרון, בני קצובר, אמר כי השכונה בגבעת שלם מסמלת את הרצון לפרוץ לשומרון. "יש חוג בציבור שיודע את תפקידו, אבל לנחלת הכלל זה לא עובר. זוהי הטרגדיה שמלווה אותנו כל השנים ואנחנו מסתבכים בה. זוהי הסיבה שמתעוררים איבה, שנאה וריחוק. אך חובתנו להמשיך במלאכה, כשאנו מאמינים בדרכנו", אמר.

בטקס נוכח הרב משה לוינגר מקריית ארבע, שזכה לקבלת פנים חמה.

הממשלה תקצה שבעה מיליון דולר ל"אתא" אם יסוכם על קניית המפעל

מאת סופרנו המדיני בירושלים

הממשלה החליטה להקצות בתוך שבוע עד 5.7 מיליון דולר לצורך תשלום פיצויים לעובדי "אתא", אם עד מועד זה לא יוכל הקונה להפעיל את המפעל.

הנושא הועלה על ידי השר דוד לוי שביקש מהממשלה לקבל החלטה שתאפשר לקונה דק באמצר לרכוש את המפעל. הממשלה החליטה שאם יסוכם עם הקונה על הקניה, תקצה הממשלה 7 מיליון דולר לצורך מטרה זו. בממשלה התעורר ויכוח אם סכום זה כולל הפיצויים לפועלים שיפוטרו, הוחלט שהקונה יצטרך לפטר את הפועלים ולשלם להם פיצויים מכספי הממשלה.

יעודכן שכר השופטים, הדיינים והקאדים

הממשלה החליטה ברוב של 10 נגד 8 לעדכן את שכר השופטים, הדיינים והקאדים, בלי להחיל את העדכון על יתר המגזרים. ההצעה הובאה על ידי שר המשפטים, משה נסים. האילו שר האוצר, יצחק מודעי, התנגד לכך, אך חסר היה לו קול אחד. היה זה קולו של השר הרב יצחק פרץ שעבר להצבעת נסים.

בויכוח טען השר דוד לוי ששכר השרים נפגע יותר מכל בעלי השכר האחרים. הויכוח בממשלה התנהל מסביב לשאלת ההשלכה של השכר לשופטים על השכר לשרים, לסגני שרים ועוד.

שכר משרתי הקבע — תוך הסכמה בין שרי האוצר והבטחון

ראש הממשלה, שמעון פרס, הודיע לממשלה כי שכר משרתי הקבע יקבע תוך הסכמה בין שרי האוצר והבטחון. אם יתגלעו חילוקי דעות ביניהם, יובא העניין לממשלה. זאת לאחר ששר הבטחון ביטל דרגות נמוכות בצה"ל וכך העלה את השכר בלי לשאול את שר האוצר, הממונה על השכר בהתאם לחוק.

יעקב גדיש יבדוק את חובות קופת חולים

יעקב גדיש, לשעבר הממונה על התקציבים במשרד האוצר, וחבר קבוצת יבנה, נתמנה על ידי הממשלה לבדוק את חובות קופת חולים, זאת נוכח אי הבהירות הקיימת בשטח זה ושמקשה על החלטות הממשלה לסייע לקופת חולים.

הצעה להקים מטה ארצי למכבי אש

צוות שרים ובו שרי הפנים, האוצר והמשטרה ידון בהצעה להקים מטה ארצי למכבי אש והפיכתו לשירות ממלכתי.

ההצעה הובאה על ידי שר הפנים, הרב יצחק פרץ. הוא הציע הקמת מטה ארצי שיחולש על שש מחוזות. הרבע החושש שהקמת מטה ארצי תביא לניפוח מנגנון חדש. שר המשטרה התנגד. הוא היה בעד הצמדת מכבי אש לפיקוד מקומי. שר הדתות, יוסף בורג, גם הוא בהצעה.

עיגול סכומים לקראת השימוש בשקל החדש

הממשלה אישרה את הצעת החוק לעיגול סכומים לקראת השימוש בשקל החדש.

כן אישרה הממשלה את הסכם לשיתוף פעולה חקלאי שנחתם עם ונצואלה.

בממשלה התנהל אתמול דיון ממושך על ההסדרים לשעת חירום במצבי הסכן כלכלי [illegible].

שר החוץ הסיני: הידיעות על מגעים עם ישראל — חסרות שחר

רבת עמון (רויטר, עתי"ם) — סין לא תכונן קשרים עם ישראל "אלא אם תנטוש את מדיניותה הנוכחית התוקפנית והשאיפה להתפשטות" — אמר אתמול שר החוץ הסיני, וו קסואקיאן.

בהופיעו במסיבת עתונאים ציין השר כי הידיעות שהופיעו בעתונות כאילו מקיימת סין מגעים עם ישראל, חסרות שחר.

"לא קיימים קשרים מדיניים, כלכליים, צבאיים או טכנולוגיים בין סין לישראל", הטעים השר.

הצהרותיו נמסרו על ידי סוכנות הידיעות הירדנית הרשמית "פטרא" מאחר שרק כתבים ירדנים הורשו להשתתף במסיבת העתונאים.

מינויים במערך סניפי דיסקונט

במסגרת ארגון־מחדש של הפעילות הקמעונאית ומערך סניפי בנק דיסקונט, שבראשותו עומד המשנה למנכ"ל דיאגן רקנאטי, מונה המשנה למנכ"ל, חיים כהן, לתפקיד ראש מינהל סניפים במרכז הארץ וירושלים.

במסגרת המינוי, שיכנס לתוקף ב־1 בינואר 1986, יהא מר כהן אחראי על שישה מתוך תשעה אזורי הבנק בתל־אביב, ירושלים ואזור דן, הכוללים 84 מסניפי הבנק, ועל מערכת האשראי בסניפים, למעט אזור חיפה והצפון.

שמואל רקנאטי, סמנכ"ל בכיר, שמלא תפקיד ראש מינהל הסניפים עד כה, פורש לגימלאות בסוף החודש.

יוסי ליברמן (49) התמנה למנהל אזור ירושלים של בנק דיסקונט, המקיף 24 סניפים, כולל הסניפים בבית שמש, ברמאללה וביריחו.

עירית הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על ידי: ע. אברהם רח' התורש 1 כפר שמריהו בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום: הרצליה, רחוב גלי תכלת מס' 32, גוש: 6669, חלקה: 163, ומהות הקלה לגבי המגרש באיזור בו מבוקשת הקלה האמורה, דהיינו: בקשה להקלה: 6% באחוזי בניה + 2.5% לקומה חלקית נוספת.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יכול להגיש התנגדות מנומקת למשרד הועדה המקומית האמורה בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הרב דרוקמן קורא להגיב בחומרה על פיגועים בחיילים

ח"כ הרב חיים דרוקמן הגיב בחומרה על דקירת החייל בשכם בשבת.

לדעתו, יש לראות בחומרה את ההחמרה במצב הפיגועים בחיילי צה"ל וכן את העובדה שהתושבים המקומיים חסמו את דרכם של חיילי צה"ל בעת מרדף שביצעו אחרי התוקף. הרב דרוקמן תובע מכוחות הבטחון להגיב בחומרה רבה נגד המחבל שנתפס ונגד התושבים בשכם אשר מנעו מחיילי צה"ל לבצע את משימתם הבטחונית. לא יעלה על הדעת שחיילי צה"ל המופקדים על שמירת בטחוננו לא יוכלו לנוע בחופשיות בכל מקום באיו"ש, אמר.

החקלאים מזהירים מפני קיצוץ הסובסידיות למוצרי יסוד חקלאיים

קריאה להימנע מכל קיצוץ בסובסידיות למוצרי יסוד חקלאיים: חלב ומוצריו, ביצים, עופות, בשר — העלו ראשי המשק המושבי והמשפחתי של תנועת המושבים וההתאחדות האיכרים.

הקריאה הועלתה בפגישת חירום שהתקיימה אתמול בלשכת שר החקלאות, אריק נחמקין, בתל־אביב.

הסובסידיה למוצרי החקלאות עומדת היום על רמה של 20 עד 25 אחוז [illegible], טענו ראשי [illegible] יהודה התכנון החקלאי. ראשי החקלאים מסרו לשר נחמקין כי נודע להם ששר האוצר מציע לקצץ 100 מיליון דולר מן הסובסידיה למוצרי החקלאות, מתוך הצעת קיצוץ סובסידיות של 120 מיליון דולר. פירוש הדבר, שעיקר הקיצוץ יוטל על מוצרי יסוד חקלאיים, דבר שיהרוס, לטענת החקלאים, את הכבוד והיצור בשוק מזון בסיס זה.

מר נחמקין מסר למשלחת, כי הוא עומד להיפגש היום עם ראש הממשלה ושר האוצר כדי לדון בקיצוץ הסובסידיות, אם אמנם נכון הדבר כפי שמסרו החקלאים.

תאונה קטלנית ליד מושב ירחיב

צעיר בן 19 נהרג וחברו בן גילו נפצע בהתהפך רכב פרטי שבו נסעו בליל שבת בכביש ירחיב—ראש העין, בשובם ממסיבת חנוכה במושב ירחיב. ההרוג הוא יאיר יעקובי, שנהג ברכב, והפצוע — יובל צברי, שניהם ממושב ירחיב.

עליית המדד בנובמבר

(סוף מעמוד ראשון)

ריותי רופא פרטי (6.5 אחוזים) ורופאי שיניים (1.7 אחוזים).

● חינוך, תרבות ובידור: בסעיף זה היתה עלייה ב־0.7 אחוז. העלייה משקפת העלאת שכר לימוד בגני ילדים (2.6 אחוזים), שיעורים וקורסים (3.1 אחוזים), ספרי קריאה, מכשירי כתיבה, מופעי ספורט (3—1 אחוזים), תיקוני רדיו ופטיפון, מערכות סטריאו, מכשירי צילום וצעצועים (8—2 אחוזים), לעומת זאת הוזלו כרטיסי כניסה למוזיאונים, שירותי הבראה ונופש וציוד ספורט בשיעור שבין אחד לשישה אחוזים.

בתחום התחבורה והתקשורת היו הוזלות קלות בנסיעה למוניות ולשכירת רכב.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מסרה עוד כי המדד הסיטוני של מוצרי התעשייה עלה ב־2.1 אחוז. כמו כן עלה מדד התשומה בבניה למגורים ב־3.4 אחוזים.

מחירו של סל התצרוכת החודשי הממוצע הגיע ל־891 אלף שקל ובתוספת שירותי הדיור שבבעלות הדיירים ל־1,114,000 שקל.

דובר האוצר: יש להמשיך ליישם את התכנית הכלכלית במתכונתה המקורית

בהגיבו על העלייה הקטנה במדד המחירים לצרכן אמר דובר האוצר כי זוהי תוצאה של הפעולות שנעשו עד היום אולם מצב זה איננו מובטח אם לא נמשיך בביצוע הפעולות הדרושות. לכן יש לעשות כל מאמץ כדי לשמור על רמה זו של המדד.

יש להמשיך וליישם את התכנית הכלכלית במתכונתה המקורית כולל הקיצוץ בתקציב המדינה. לא ניתן יהיה לבצע בהצלחה את המשך התכנית הכלכלית אם היא תיעשה בצורה מקוטעת.

סופרנו מציין, כי בבנק ישראל שוללים את הדרישות להורדה נוספת בשיעורי הריבית בעקבות הירידה הנוכחית במדד חודש נובמבר.

בבנק מציינים כי בלי הירידה במחירי פירות וירקות היה המדד עולה בכשני אחוזים. כפי שלא נמנעו בהתאמת הריבית כאשר מחירי הירקות והפירות עלו בשיעור חריג וגרמו לעליית מדד אוקטובר ב־4.7 אחוזים, כך אין כל מקום להאיץ את הורדת שיעורי הריבית בשל המדד הנוכחי. צויין גם כי באחרונה יש עלייה בביקושים לאשראי, הורדת ריבית בטרם עת תגביר ביקושים אלה.

יש להמשיך בפיקוח על המחירים

"אם המדד הזה יימשך, סימן שהתכנית הכלכלית מצליחה בכיוון הנכון, אבל בתנאי שהממשלה תמשיך את הפיקוח על המחירים". זאת כיוון שניתן לראות בבירור, כי על פי התפלגות מרכיבי המדד החודש, המצרך שהקפיץ אותו בחודש שעבר — הפירות והירקות — הוא גם זה שהוריד אותו הזה החודש". זאת אמר אתמול מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, בהגיבו על פרסום מדד חודש נובמבר.

קיסר אמר את דבריו כאשר היה אורח מועצת פועלי באר שבע וקרית האבנים הסמוכה, שכיבדה אותו בפתיחת שתי תערוכות של האמן הבנאה נחום גוסמן.

על שאלת כתב עתי"ם בבאר שבע בדבר כוונת הממשלה לצמצם בהדרגה את הסובסידיות על המצרכים היסודיים עוד לפני חודש אפריל, אמר קיסר: "אם תעשה הממשלה שגיאה ותתפעל יותר מדי משיעורו הנמוך של מדד זה, כדי לאפשר עלייה של מחירים כתוצאה מקיצוץ דרסטי בסובסידיות — יהיה זו מכה ששכרה של הממשלה יצא בהפסדה".

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק)

בנ/85/236

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר מנחם יעובי הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת הקלה בגוש 5 חלקה 43 ברחוב אבא חלקיה בירושלים, דהיינו: הקלה באחוזי הבניה 5.45% מעל 78% המותרים. הקלה בקו הבנין הצדדי מערבי בשעור של 80 ס"מ בקיר אטום. הקלה בקו הבנין הצדדי דרומי בשעור של 1.15 מ' קיר אטום.

את ההתנגדויות להתרת ההקלות הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23, ירושלים.

ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 12.00—14.00.

א. כחילה —
מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

מנהלי חברת השקעות חשודים במירמה במאות אלפי דולרים

קיבוץ שעלבים השקיע ב"חברה" 200 אלף דולר

שני צעירים מקנדה וארה"ב שניהלו חברה להשקעות, חשודים שהוציאו במירמה מאות אלפי דולרים מלקוחות בוטחים שהתפתו להשקיע בחברתם, לאחר שהשניים הציגו להם כתבי ערבות החשודים כמזוייפים. בין אלה שנפלו בפח גם קיבוץ שעלבים, אשר על פי הידוע למשטרה השקיע בחברה 200 אלף דולר.

בדיון שהתקיים בבית משפט השלום בירושלים סיפר נציג מחלק ההונאה של משטרת ירושלים, סמ"ר אילן מיזן, כי סטיבן סטולרו (22) מטורונטו, קנדה, וקלמן כהן (30), אזרח ארה"ב השוהה בישראל כתייר, הקימו חברה להשקעות ששמה "ס.ס.א.ס. — חברה לפיתוח". לדברי החוקר נערכו חוזים בין משקיעים לבין חברת ההשקעות שבראשה עמד סטולרו, והערבים לחוזים היו דוד רוטשילד מחברת רוטשילד בארה"ב ומרטין מרקר מבנק צ'ייס מנהטן מניו יורק.

לטענת החוקר העלתה חקירת המשטרה, כי החשודים זייפו את חתימות הערבים ואת חתימתו של ערב שלישי, מיליונר מקנדה. הכוונה במעשה זה היתה, לדברי המשטרה, להרשים את המשקיעים.

השופט ציין בהחלטתו כי החוזה כשלעצמו לא היה בו כל פסול, אילו היה קשר בין אותם חותמים לבין "שולחיהם". עוד הרשבת המשטרה, כי כהן חשיב את הלקוחות בארץ והוא היה מופיע לפעמים כבר עם חתימת "הערבים" על החוזה.

תמורת הכסף שהושקע בחברה היו המשקיעים אמורים לקבל רווחים מדי חודש אך איש מהם לא קיבל עדיין מאומה. עד כה יש בידי המשטרה 6 תלונות וידוע על עוד 4 מתלוננים שנפלו בפח אך טרם הספיקו להתלונן, ביניהם קיבוץ שעלבים שהשקיע בחברה 200 דולר. לדברי המשטרה מדובר בסכום של 400 אלף דולר אך על פי החשד הושקעו בחברה סכומים גדולים מזה.

מקורות במשטרה מסרו לכתב עתי"ם, כי החקירה העלתה שהחברה לא רשומה בארץ אף יתכן כי היא רשומה בחו"ל.

סטולרו חשוד גם בהמצאת צ'קים ללא כיסוי, לטענת המשטרה הוא שהה שלושה חודשים במלון שרתון בירושלים, שילם בהמחאה על סך 18 אלף דולר ואחר כך ביטלה בטענה שהשירות במלון לא היה לרוחו.

כתב עתי"ם מוסיף כי בעקבות המעצרים מגיעות למחלק ההונאה בירושלים תלונות נוספות נגד שני החשודים והחקירה נמשכת ומסתעפת.

שמיר: הצהרתו של פרס

(סוף מעמוד ראשון)

פגיעה בהסכם הקואליציוני

לדברי מר שמיר, זהו ביטול מפורש של סעיף 9 באבני היסוד של ממשלת האחדות, לפיו תפעל הממשלה להמשך תהליך השלום ולאוטונומיה ביו"ש. "אם אמנם חושב ראש הממשלה שצריך לבטל פרק זה" — טען יצחק שמיר, "עליו להעלות זאת, לא בכנס מפלגתי אלא בפני הממשלה, ובפני הכנסת, שרק היא רשאית לבטל הסכם בינלאומי זה, המהווה עד היום את הנכס המדיני החשוב ביותר שהשיגה ממשלת ישראל בראשות מנחם בגין.

מהלומה למעמדה הבינלאומי של ישראל

שר החוץ אמר עוד, כי הודעת ראש הממשלה היא מהלומה למעמדה הבינלאומי של ישראל, שכן, אם חלילה מתקבל בעולם הרושם, שזו עמדתה של ישראל, נעמוד ככלי ריק מול הגורמים הרבים בעולם הדורשים את נסיגתנו לגבולות 1967 ולהקים את המדינה הערפאתית.

מר שמיר אמר כי לפני כמה ימים שיבח ראש אש"ף ערפאת, את נשיא מצרים, מובארק, על כי הודיע על ביטול אותו פרק על הפלשתינאים בהסכמי קמפ דיוויד. זוהי הפרה חמורה ביותר וסטיה קיצונית של המסמך המחייב, מהסכמי קמפ דיוויד, על ידי מובארק.

"רצונם של ערפאת ומובארק לבטל חלק בהסכם נובע מרצונם ושאיפתם להקים מדינה פלשתינית. אך איני מבין הצטרפותו של ראש הממשלה, שמעון פרס, לשניים אלה. האם גם הוא נמשך למדינה פלשתינאית זו".

"כל המבטל חלק זה של ההסכם, כאילו ביטל את ההסכם כולו", אמר. "לשמחתנו — הוסיף מר שמיר — הודעה זו של ראש הממשלה אינה מחייבת, לא את ממשלת ישראל ולא את מדינת ישראל. אני קורא לשמעון פרס לחזור־בו מיד ולהודיע כי היתה זו פליטת־פה או שגגה וכי לא התכוון לבטל התחייבות בינלאומית של מדינת ישראל".

זעם במפלגת העבודה

חוגים במפלגת העבודה הגיבו אמש בזעם רב על דברי ההתקפה של יצחק שמיר על שמעון פרס. חוגים אלה הגדירו את דבריו של שמיר כ"חוסר נימוס" וטענו כי השמיע את התקפתו בלא שבדק את הדברים שאמר ראש הממשלה ב"עיירת ירושלים" של מפלגת העבודה.

מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, אמר אתמול בהופעה בפני סטודנטים בתל אביב כי הוא נדהם מגישתו המפלגתית של שמיר שבחר להשיג תשואות בירושלים במקום לברר עם ראש הממשלה מה אמר בנושא האוטונומיה ועל ידי כך לפגוע באינטרסים החיוניים ביותר של מדינת ישראל — באמינותה המדינית.

פוצצה אסיפת כהנא בבאר־שבע

"בוגד, העוזב את המדינה!". בקריאות כגון אלה ליוו ביום אתמול כ־2000 חברי תנועת בני עקיבא (מפת־על נבי נוצרות) את ח"כ מאיר כהנא שנמלט לעבר מכוניתו, כשהוא מוקף טבעת צפופה של תומכים [illegible] שפוצצה בבאר־שבע.

כהנא ניסה לדבר במשך חצי שעה אולם עשרות תומכיו, לא הצליחו לשמוע את דברי מנהיגם, בשל קריאות הגנאי והשריקות הקצובות של אנשי "מצנה".

הנהלת אמונה—תאד"ל אישרה

(סוף מעמוד ראשון)

מהפך במעמדה של האשה הדתיה בארץ

בסיום דבריה העלתה גבי פולק על נס את המהפך שהביאה אמונה במעמדה של האשה הדתית בארץ בדור האחרון. "אותה קבוצה קטנה של חברות שראו לעצמן הכרח לעזור לפועלת ולחלוצה הדתית — היא שהביאה במרוצת השנים לרשת ענפה של עבודה חינוכית, חברתית, דתית וציונית שלא היתה כמוה מאז חידוש היישוב היהודי בארץ". סיימה הגב' פולק.

שיוויון בין חבר לחברה

בחלקה הראשון של הישיבה הגיש אליעזר גואלמן ליו"ר "אמונה" שרה שטרן־קטן, את הספר "תורה ועבודה בחזון ובמעשה", בציינו את חלקן של החברות ביסוד התנועה. כן הזכיר את החלוצה והחינות רחל ברקמן, שהניחה את היסוד לארגון הפועלות של "הפועל המזרחי". א. גואלמן הדגיש את השוויון בין חבר לחברה ביסוד התנועה כן עמד על חלקם היהודי של הרב ישעיהו שפירא וד"ר שמואל חיים לנדוי בקביעת דרכה האידיאולוגית של התנועה. שרה שטרן־קטן הודתה על קבלת הספר היהודי הזה.

עבודה מושקעת להחזקת הקיים ולהרחבה

בדיון שנערך בעקבות הצגתו של תקציב "אמונה" לשנת תשמ"ו, אותו הציגה יו"ר ועדת התקציב, לאה עדיני, צויינו החברות את העבודה העצומה המושקעת להחזקת הקיים, הרחבת הרשת החינוכית של "אמונה", העבודה בשטחי הארגון, התרבות, הקליטה, ההסברה ועוד. כן הביעו החברות מלוא הערכתן לנשיאת התנועה, יהודית פולק, לסגנה יצחק אורבך ולצוות כולו. בברכה מיוחדת התקבל יוסף קרמר, מבקר "אמונה", שהשתתף בישיבה.

בסיכום הדיון קראה יו"ר "אמונה", שרה שטרן־קטן, לראות כצו השעה הירתמות למבצע הקבוע, לפעולה זאת תירתם "אמונה" על כל מגזריה בחודש הקרוב.

הישיבה נפתחה בדבר תורה ע"י הרבנית שרה משורר.

וראיון עם יהודית פולק [illegible] בעמוד 4.

בעקבות בכורה

"שלאגר" בקאמרי

דבש פרא מאת אנטון צ'חוב בעיבודו של מייקל פריין. עברית: אברהם עוז, בימוי: אילן רונן, תפאורה: אביראן [illegible].

מאת
ד"ר אמיל פוירשטיין

צ'חוב היה רופא לפי מקצועו והספרות לא היתה לפי עדות עצמו אלא פילגשו. קנה את עולמו בכתיבת סיפורים קצרים, [illegible] לידי ביטוי אחרי כן.

בהמחזותיו, אותם אנו מכירים: "איבאנוב" (1887) אודות [illegible] שהתבססו על האהבות קצרה. גם המחזות הבאים: "שד היער" (1889), "בת השחף" (1896) נכשלו. צ'חוב אמר כבר עם נואש עד אשר באה לידי ההזדמנות לחזור ולהציג את "בת השחף" ב"תיאטרון האמנותי המוסקואי" בהנהלת נמירוביץ' דנצ'נקו וסטניסלבסקי. בהצגה זו בא לידי ביטוי האיזון העדין בין טרגדיה לקומדיה, המהווה את התרומה החשובה של צ'חוב לדרמה. במחזותיו טרגיים כפי שהם אבסורדיים. ההצלחה עודדה אותו להמשיך בכתיבה, "הדוד ואניה" (1899) אינו אלא נוסח חדש של "שד היער" ואחריו באו שתי יצירות מופת: "שלוש אחיות" (1902) ו"גן הדובדבנים" (1904), המהווים תיאור אווירה של דכדוך מספר באינטליגנציה הרוסית, ציפיות מצוירות לעולם חדש שצריך היה לבוא במקום הישן.

ועכשיו באה ההפתעה הגדולה: מחזהו של צ'חוב נמצא מחזה שלו אשר יש בה אפילו גורם בלשי: בשנות עשרים שנים אחר ללא שם. לקח שלוש שנים עד אשר נודפס המחזה וחוקרי הספרות הגיעו למסקנה שזה המחזה הראשון אשר כתב. היה זה מחזה בוסר, ארוך מדי. לו הוצג היתה ההצגה נמשכת לא פחות משש שעות ומספר הדמויות בו היה רב מדי. אולם בפרי ביכורים זה כבר היה הדבר האופייני ביותר לצ'חוב — המיזוג בין דרמה לקומדיה, קומדיה וטרגדיה מתערבבות. [illegible] בכל שאר מחזותיו של צ'חוב. בא מייקל פריין אשר עמד על האפשרויות הבלתי רגילות והשתמש בנסיונו הרב אשר רכש בהצגות מחזותיו על במות ראשונות בלונדון ותרם את חלקו. הוא גם תרגם שני מחזות של צ'חוב על פי הזמנת התיאטרון הלאומי האנגלי וכך הגיע לעבר לבו של העולם התיאטרוני וזה סייע לו כמובן בעיבוד שעשה במחזה החדש, שהוא מוצלח לדי.

השחקן דורון תבורי החל דרכו בבאר שבע, עבר לחיפה וכנראה לא הסתדר עם ההנהלה האמנותית החדשה והצטרף לתיאטרון הקאמרי. זה שחקן מוכשר לבדי המסוגל לשאת על כתפיו תפקידים ראשיים. רצה המזל וכשרונו הכנון מתאים במיוחד לגיבור הראשי של המחזה בו אנו דנים והוא גורם לנו את אחת החוויות התיאטרוניות האמיתיות של השנים האחרונות. אין זה הגיבור המקורי שהשתלט על תיאטרוננו לאחרונה אלא תפקיד תפור לפי מידותיו, רציני בחלק הראשון וקומי — סאטירי בחלקו השני לציגו כמש כראותו בכל רגע שהותו על הבמה. גם אחת משחקניותינו המצויינות ביותר ליה אלמגור חוזרת לאותה במה לאחר עדות קצרה הצלחות והיא מתאימה את התפקיד לאישיותה. צר המקום כדי להצריך בפרטי הפרטים את הישגיהם המקצועיים של כל אחד מאנשי הצוות, אילה נציין את יוסי גרבר בתפקידו של סוחר אכזר, [illegible] באמצע ההצגה עלינו להודות על ערב תיאטרוני אמיתי, משעשע ומעורר מחשבות גם בו באחד להודה מגן, לרבקה גילמן, ליוסי ירין, שיצא אמנם לפנסיה וממשיך לשחק. ההבדל הוא רק בזה שכפנסיונר הוא משחק את כל אשר ירצה, מה שלא היה לפני כן. יצחק חזקיה, תיקי דיין, אלברט כהן, ראובן שפר, אודלי זילברשץ ושלמה וישינסקי. המנהל האמנותי החדש של התיאטרון הקאמרי, אילן רונן הוא אשר ביים בכשרון בלתי רגיל ואין ספק שזו אחת מעבודותיו המוצלחות ביותר. על פרדס שם חדש בעולם התיאטרון וגם אותה יש לציין כאחראית לתלבושות.

אכן הצגה זו אליה הלכנו כבר עם קשות הרי לא שבענו מעולם על מחזה צ'חובי בשם זה וסברנו שבוודאי יציגו לפנינו אינו המחזה של אחר מסיפוריו והנה הופתענו לטובה. העבד האנגלי מהוגן ביותר ונשכח לראות אחת מעבודותיו העצמאיות.

בסיכום: הצגה שראויה לשם תיאטרון, תופעה נדירה לצערנו על במותינו. המקור הצ'חובי, העיבוד המוצלח מאד וצוות מלא כשרון אשר תוך הדרכה יוצאת מן הכלל של הבמאי משתולל מכוש על הבמה כל אלה מצטרפים יחד ונותנים הצגה שאנו יכולים להמליץ עליה בכל לב. [illegible]

רכב פרס ויועציו

משרד ראש הממשלה התעלם מההנחיות לגבי „רכב צמוד" — רק פניות למבקר המדינה מנעו את ההפקרות

משרד ראש הממשלה עצם עיניים מהנחיה של מינהל הרכב הממשלתי בנושא רכב צמוד ל„אנשי החצר".

מתברר כי ראש הממשלה, שמעון פרס, ביקש לאשר רכב צמוד לדוברו, אורי סביר, ליועץ הכלכלי, אמנון נויבך, ליועץ ל־ענייני עיירות פיתוח, אלחנן ישי, ליועץ המדיני, נמרוד נו־ביק, ולמנהל לשכת העיתונות הממשלתית, ישראל פלג. מינהל הרכב אישר, עפ"י הקרי־טריונים, רק לחלק מהיועצים הללו. אולם כל הכבודה המשיכה להשתמש ברכב צמוד. רק לאחר פניות של חכ"ים למבקר המדי־נה ניתנה הוראה לקחת את ה־רכב הצמוד מאלה שהוא לא אושר להם.

* • *

המונים יוצאים לחו"ל
כדי להסביר
את... הקיצוצים

לא פחות מתשעה כלכלנים יצאו לארה"ב כדי להסביר את הצמצומים שישראל עש־תה בשנה האחרונה.

המשלחת אמורה לקיים דיו־נים עם אנשי הממשל האמריקני במסגרת הוועדה המשותפת ל־שתי המדינות לעקוב אחר בי־צוע המדיניות הכלכלית.

ועדה זו הוקמה בעקבות ה־סיוע המיוחד שארה"ב העניקה לרשות ישראל.

הנוסעים לארה"ב הם: מנכ"ל האוצר, ד"ר עמנואל שרון, ה־פרופסורים מכאל ברונו ואיתן ברגלס, היועץ הכלכלי לראש ה־ממשלה, אמנון נויבך, מנהל ה־חטיבה המוניטרית בבנק יש־ראל, ויקטור מדינה, סמנכ"ל משרד התעשיה והמסחר, דוד ברודט, היועץ הכלכלי באוצר, גבי רוט להכטל, מנהל החטיבה לקשרים בינלאומיים, אפרים דב־רת, ומנכ"ל המשרד לכלכלה, אהוד גרא.

זה זמן רב שלא אורגן מופע

במטבח הכלכלי

מאת ד. יצחק

המוני שכזה מטעם ממשלת יש־ראל בארה"ב. יש לצפות שה־תשעה ישכנעו את האמריקנים בצדק השקפתם.

* • *

משרד השיכון:
לא „תרמנו"
להחשדת דקל

בסערת „פרשת הקרקעות" פורסמו רמזים שהיום כאילו משרד הבינוי והשיכון תרם חומר המחשיד את אנשי סגן שר החקלאות לשעבר מיכאל דקל בקיום נוהלים לא תקי־נים ובהתעלמות מהוראות מחמירות שהוצאו בשעתו.

הרמזים היו כאילו היו הדלפות שנועדו לשרת את המרירות ה־פנימית ואת ההתנגדות של דוד לוי למינוי דקל לסגן שר הבי־טחון.

אולם במשרד הבינוי והשיכון אומרים: לא מינינו ולא מק־צתינו. הרחקנו מכל הנושא כ־מו מפני אש. עוד אומרים כי היו ויכוחים נוהלים בעבר, א־בל אין ביניהם לבין טענות שו־חד ולא כלום.

* • *

תחזית היצוא
לא תתממש

במשרדים הכלכליים מודים כבר כיום שתחזית היצוא ל־שנת 1985 לא תתממש. בתחי־לת השנה היו תחזיות כי הי־קף היצוא התעשייתי יגדל ב־11—10 אחוז.

על פי הערכות מעודכנות כיום הגידול יהיה כנראה סביב 7 אחוזים. ואף זאת הודות להת־אוששות גדולה בביקוש ליהלו־מים בשווקים הבינלאומיים. ה־גידול הרב ביצוא היהלומים מ־שפיע לחיוב על סך הכל תמונת היצוא, אולם הערך הנוסף ב־יצוא היהלומים הוא נמוך ואין ערכו שווה לזה של כלל היצוא.

בחודש דצמבר צפוי גידול מ־סויים ביצוא, אך גידול זה כבר נלקח בחשבון בסך הכולל ה־אמור.

* • *

מגעים להחזרת כסף
מבנק צפון־אמריקה

באחרונה היתה פעילות מוגברת להחזרת כספים ל־בנק צפון אמריקה ע"י המעו־רבים במעילה. ככל הנראה זורמים סכומים מסוימים חז־רה מהלוואות שניתנו כאשר „אפור" (או „שחור") ל־תקופות זמן ארוכות יחסית.

באותו זמן פועלת המשטרה בתחום והליכים הפורמאליים ה־מתבקשים בתיק זה. אך עדיין לא ברור מתי ונגד מי יוגשו כתבי אישום.

עד היום לא סוכם גם סופית היקף הכספים החסרים.

המסחר והתעשיה נגד המיסוי

תעשיינים וסוחרים קיבלו ארנונות שהועלו במאות אחוזים

סוחרים ובעלי מפעלים ש־קיבלו באחרונה את „הודי־עות השומה" בדבר תשלו־מי מיסים וארנונות לרשות המקומית", נדהמו. היו אלה הערכות מסים הגבוהות במ־אות אחוזים לעומת מה ש־היה עד כה. הללו החליטו להגיב. יו"ר התאחדות הסו־חרים בישראל, יהושע נהרי, שיגר בימים האחרונים מבר־קים לראש הממשלה ולשר הפנים והביע את התערבותם ל„למנוע את השוד הזה".

ראשי עיריות ומועצות מקו־מיות טוענים, כי הם לא ביצעו שום חריגה בהערכת המיסוי של בעלי עסקים וסוחרים. רק ה־זכות הוו להעמיד את ההנחות הבאות, לחישוב הנראה „גבוה במינימום".

התנצחות בין הסוחרים ובע־לי העסקים לבין אנשי הגבייה ברשויות המקומיות לבשה ממ־דים כלל ארציים. גם ראשי הת־אחדות התעשיינים החליטו ל־צמוד ליפין חבריהם במאבק זה נגד „המיסוי העירוני הגבוה". הם הודיעו כי אם לא ימולאו תביעותיהם לביטול המיסוי ה־שרירותי של הרשויות המקו־מיות, יפרסמו מפעלי התעשיה והחרושת רשימה שחורה של אותן עיריות ורשויות מקומיות המפריזות במיוחד בהטלת המי־סים, ויחד עם זאת „המלצה חו־מה" להתרחק ולא להקים בישו־בים אלה מפעלים ועסקים...

בשלב מסוים שקלו הנוגעים בדבר הכרזה על צרי מיסי עי־רייה וכן פנייה לערכאות מש־פטיות. הללו טוענים עוד, כי ראשי רשויות מקומיות אינם רו־אים בהם את ה„כוח האלקטו־ראלי", ולכן אין הם נמנעים מ־להטיל עליהם מיסוי כבד מנשו־שא „שאינו מוטל על שום אז־רח אחר באותו יחסי".

הללו נכונים להציג גם נתו־נים סטטיסטיים בדוקים, לפיהם על „סתם אזרחים" הועלו את ה־מסים, בגובה של 4000 אחוזים בחמש השנים האחרונות, ואילו עליהם, על התעשיינים והסוח־רים — ב־8000 אחוזים (!). כל תביעתם היא, איפוא, למימצע בהעלאת מסים בשיעורים כל־כך גבוהים ולהחזיר את רמת המסים ל„רמה ריאלית ומתק־בלת על הדעת".

המאבק כשלעצמו אינו זוכה לאהדה בקרב הרבים ואף לא זוכה לכותרות בכלי התקשורת. אך ראשי התאחדויות הסוחרים ו־התאחדות התעשיינים מסבירים, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי הם בסופו של דבר יסיקו מסקנות מרחיקות לכת — שירחיקו את התעשייה והמסחר מישובים חריגים אלה המטילים עליהם מסים ללא גבול...

* • *

שביבים

מאת חיים פיקרש

הטיסו חולים
מארצות הברית
להקלת מצוקת
בתי החולים

היה מי שהציע שישראל תקלוט בתוכה חולים מארצות הברית לקבלת טיפול רפואי בבתי החולים בארץ.

בתחילה היתה הצעה, אך מיד היא „נקטלה" על ידי הגורמים הנוגעים בדבר, והיו כבר מבין ראשי מערכת הבריאות שהחלו לנהל מו"מ טלפוני עם שתיים מחברות הביטוח הגדולות ביותר בארצות הברית העוסקות בענ־ייני בריאות על משלוח ראשוני של חולים — לישראל.

הוגי הרעיון טוענים, כי ה־ריפוי בישראל לא רק טוב כי אם זול, יחסית, לעומת המחירים היקרים של מערכת האשפוז ב־ארצות הברית, וכי הוצאות ה־טיסה, השהייה והריפוי יהיו ב־סופו של דבר כדאיים ואולי אף חסכוניים.

מה גם שדרך זו תצליח להב־ריא גם את בתי החולים שלנו הנמצאים במצוקה קשה!...

* • *

חוברות הסברה
על חנוכה
נחטפו באירן

המחלקה לעולי איראן, ה־פועלת ליד ארגון „יד ל־אחים", בראשותו של הרב שמואל כהן, יזמה לקראת ימי החנוכה את הוצאתה לאור של חוברת הסברה מיוחדת בשפה הפרסית על ימי החנו־כה, הדינים ההלכתיים וחומר רקע. החוברת יצאה בהידור רב, וזו נחטפה מיד על ידי רבים שהמציאוה לשלוח אותה לקרוביהם הנמצאים עדיין ב־איראן.

ואמנם מהדים שהגיעו משם עולה, כי אכן החוברת היתה ל־„מצרך מבוקש" בקרב יהודי אי־ראן. המעניין הוא ששלטונות טהרן לא „שמו ידם" על כך. אולי העריכו בטעות כי פרסומים אלה הם בנושאי אמונה וערכי הדת של היהודים... ו„לא תע־מולה ציונית"!

* • *

השופט החזן
סירב לקבל תמורה
על הופעתו

במהלך קרב חלוקת האחרי־נשתנו „יקירי בית הכנסת ה־גדול בתל־אביב", סיפר נשיא בית הכנסת, ר' אברהם הצ־רוני, על התנאי שהתנה ה־שופט ר' מנחם נאמן, ממקבלי התואר, להופיע לפני מספר שנים כחזן בבית הכנסת ה־גדול.

התנאי היה שאת הכסף על הופעתו, שהיה גבוה במיוחד, יחלקו לנצרכים. וכך אמנם היה.

באי מסיבת היקירים, יכלו גם להכיר מקרוב את „סוד כוחו הקולי" של השופט ר' מנחם נא־מן, היושב כיום על כס בית המשפט בחיפה, כשבירך על נרות החנוכה והשמיע מזמירו־תיו בקולו המפתן הנאה...

פצצת החורף

שום מדינה אינה יכולה לנצח במלחמה אטומית — קובע צוות מדענים. השפעות הלוואי של נשק־סוף־העולם גרועות יותר מהשפעתה הישירה. המונים על פני כדור־הארץ יגוועו ברעב כתוצאה מ„החורף הגרעיני"

מדענים בכירים מרחבי ה־עולם הזהירו את הנשיא רייג־ן ואת המנהיג הסובייטי גור־בצ'וב, לקראת ועידת הפיסגה שקיימו בז'נווה, כי הפעלה הדדית של נשק גרעיני על ידי שתי המעצמות תגרום ליצירתם של חורפים ארוכים אשר יגרמו לכדור הארץ נזק שאי־אפשר יהיה להתקנו.

במחקר המקיף והמפורט ב־יותר של תאוריית „החורף הגר־עיני" אותו הם הגישו למנהיגי שתי המעצמות, אמרו 300 מד־ענים מן הגוש המערבי והגוש המזרחי כי „שום מדינה אינה יכולה לנצח במלחמה אטומית".

דוברת התנועה, אן פרימן מ־אוניברסיטת אסקס מסרה כי ה־מימצאים החדשים מרא־ים כי יותר אנשים עלולים למות מרעב לאחר מלחמה גר־עינית מאשר אלה שנפגעו ישי־רות על ידי התפוצצות האטו־מית.

הדו"ח קובע כי עננים בגודל של יבשות מורכבים מעשן ש־חור יכסו את עין השמש לאחר הפעלת נשק גרעיני על ידי שני הצדדים. כתוצאה מכך ישמדו יבולים ויתחולל חורף גרעיני ארוך שיימשך חודשים רבים ב־משך השנה.

התוצאה הישירה של הפיצו־צים הגרעיניים תוגבל בעיקר ל־חצי הכדור הצפוני, על אף ש־העשן מן הדליקות האורבניות הגדולות יישאר באטמוספירה ובסופו של דבר ישפיע גם על חצי הכדור הדרומי ויהיו לכך תוצאות מרשיעות ביותר.

המדענים עמלו שנתיים על הכנת הדו"ח.

הדוברת פרימן אמרה כי מד־ענים מ־30 מדינות, ביניהם גם אמריקנים וסובייטים הפעילו את המחשבים המתקדמים ביותר כ־די להגיע לתחזיות על מגמות אפשריות של מזג האוויר ותנאי האקלים בעקבות מלחמה גרעי־נית. המיסמך מהווה פריצת דרך בכך שהוא מתאר במפורש את השפעת מלחמה גרעינית על ה־אוכלוסיה ועל החקלאות.

פרופ' פרדריק וורנר מאוני־ברסיטת אסקס, יו"ר הוועדה ש־הכינה את הדו"ח, אמר לכתבים כי פיצוצים גרעיניים עשויים ל־הוות גורם הרסני לגבי החקל־אות.

„התקופה הקריטית תהיה ה־אביב או הקיץ המוקדם כאשר הצמחים מתחילים לגדול. ה־עובדה הפשוטה המתבררת היא, ששם לא יהיה שום גידול ולא תהיה צמיחה לאחר התפוצצות גרעינית".

עוד קובע הדו"ח כי במלחמה גרעינית דו־צדדית ישוחררו 100 מיליון טונות של עשן לתוך ה־אטמוספירה, אשר מהם 30 מי־ליון טון יהיו בצורת פיח שחור אשר יגרום את הנזק העיקרי. הטמפרטורות עלולות אז לרדת למינוס אפס עד מינוס אפס 4 מעלות.

שיחת היום

עם יגאל ביבי — ראש עיריית טבריה

טבריה היא העיר היחידה ש„מקורות" לא מספקת לה מים

מצוקת המים, בעקבות עונת הגשמים השחונה — עד כה — השנה עלולה להחריף במוקדם או במאוחר את כל תושבי המדינה, אלא שאצל תושבי טבריה הבעיה כבר מדפקת על פתחם.

בעקבות ירידת מפלס הכנרת — העמוק ביותר זה 37 שנה — נחשפו פתחי היניקה של הצינורות השואבים מי שתיה לעיר מהכנרת, ותושבי העיר עלולים למצוא עצ־מם בימים הקרובים ללא מי שתיה ב־ברזים.

בינתיים מארגן ראש העיר, יגאל ביבי, יחד עם רבני העיר ומאות תלמידי ישיבות מטבריה תפילת גשם מיוחדת.

האם להתחיל לאגור מים? — שואלים תושבי טבריה.

זאת שאלנו גם אנחנו את ראש העיר טבריה, יגאל ביבי.

ת. לא. עיריית טבריה עושה מאמצים רבים כדי להבטיח אספקת מים סדירה ל־תושבים. אנחנו עובדים 24 שעות על התקנת משאבות חדשות, למרות שאין כסף. מומחים גדולים מן הטכניון, מינהל המים ומ„מקו־רות" מגיעים אל העיר כדי לעזור בפתרון הבעיה.

ש. האם לא הגיע הזמן שטבריה תמצא מקורות מים חלופיים למי הכנרת?

ת. זוהי באמת הבעיה הבוערת שלנו. טבריה היא העיר היחידה בארץ השואבת את מימיה ישירות מן הכנרת. לא ייתכן שטבריה תהיה מובילת המים של עצמה.

בעוד „מקורות" מספקת את המים לכל הערים האחרות במדינה, העיר טבריה מפ־עילה ומתפעלת לבדה את משק המים שלה מן הכנרת.

אנחנו דורשים לקבל מים מסובסדים כמו שאר תושבי המדינה, אם ממקורות מים אחרים כמו ערים אחרות במדינה, או מן הכנרת אבל בהשתתפות „מקורות" בעלות השאיבה והאחזקה.

ש. בתקווה שתפילת הגשם המיוחדת תע־זור, האם רק הגשמים לבדם יפתרו מיידית את הבעיה?

ת. לא. אנחנו מנסים לפתור את הבעיה גם בכוחות עצמנו.

תפילת הגשם המיוחדת שאנחנו מארגנים היא בעיקרה צעד חינוכי. היא נועדה לקרב את כל העם בצורה המשותפת. לדעת שלא כל דבר הוא מובן מאליו, אלא יש לפעמים להתאחד ולשאת תפילה כדי שיקרו דברים.

שולה מוסטיק

מחיר ה„אמונה"

יהודית פולק מכהנת כגזבר תנועת „אמונה" זה 7 שנים. היום מוגש תקציבה של תנועה זו, ובתקופת התכנית הכלכלית הוא מלווה בסימני־שאלה לעתיד. יהודית פולק מנסה לתת את התשובות

מאת נ. אברהם

שאלה: נוכח המצב הכלכלי הקשה והאבט־לה — פחות נשים יוצאות לעבודה. אי לכך, האם אין ירידה בביקוש למעונות?

יהודית פולק: זוהי טעות נפוצה. דווקא המצב הכלכלי הקשה גורם ליותר נשים לצאת לעבודה. בעבר היו נשים שלא רצו לצאת לעבוד במשרות שהתשלום תמורתן היה זעום. היום הן מוכנות לעסוק במשרות אלה. גם בריכוזי האוכלוסיה הגדולים בערים הגדולות — מעונות היום שלנו ממש „מתפוצצים", ואיננו מסוגלים לספק את הביקוש. נכון הוא כי במספר עיירות פיתוח, שבהן קשה לנשים למצוא עבו־דה ניכרת ירידה־מה בביקוש למעונות יום, אך באופן כללי הביקוש עולה בהרבה על ההיצע.

שאלה: משרד העבודה והרווחה בדק את מחירי אחזקת הילדים במעונות בעקבות סע־רה ציבורית והפגנות שהיו סביב הנושא. מה השתנה בעקבות הבדיקה?

גב' פולק: אכן, שתי ועדות בדקו את ה־

נושא, ושתיהן מצאו כי המחירים הנגבים ע"י ארגוני הנשים הינם סבירים. מה שנקבע עתה הוא, ששכר הלימוד ייקבע על פי הכנסת המשפחה, דהיינו על פי משכורותיהם של הבעל והאשה גם יחד ולא על פי משכורת האשה בלבד. עדיין מוקדם מדי לקבוע מה תהיה משמעותו של שינוי זה לגבי התקציב שלנו.

שאלה: מדבריך משתמע שהממשלה כלל אינה מסייעת לארגוני הנשים. האמנם?

גב' פולק: אמנם כך. זוהי שערוריה. אר־גוני הנשים צברו גרעונות עצק בשל רכישות הכרחיות של ציוד. לאחר משא־ומתן עם גור־מים ממשלתיים הובטח סך של 90,000 דולר. סכום זה לא הועבר לנו עד היום! הוא מתעכב בערכאות שונות, וזאת בחודש הכספים של הכנסת.

על הגורמים הממשלתיים להבין כי אנו עוס־קות בדברים חיוניים ותורמים ולא במותרות. בעבר זכינו לתמיכה ממשלתית בצורות שונות. עתה המצב הוא שהממשלה אינה משתתפת באף אגורה בתקציבי הפיתוח שלנו. כמה זמן נוכל להמשיך כך?

שאלה: ובכל זאת, בונים, מפתחים, משפ־צים — מהיכן הכסף?

גב' פולק: כאן עלי להעלות על נס את עבודתן הנפלאה של חברותינו בחו"ל הפועלות מעל ומעבר כדי לגייס כספים למוסדות שלנו בארץ. יש לנו עשרות סניפים בכל רחבי העולם, והחברות שם עוסקות בגיוס כספים למען המוס־דות שלנו בישראל. לולא סיוע זה היינו, בלי ספק, במצב של קיפאון ובקושי היינו מצליחות לשמור על הקיים.

אבל, כאשר מדברים על התפתחות, אין הכוונה רק להקמת בניינים בלבד. בד בבד עם הקמת בניינים אנו פועלות בכיוון של העמקת החינוך, הוספת מגמות כמתחייב לעידן שבו אנו חיים, הוספת שעות לימוד, וכו'. במכללה בירושלים אנו מקימים עתה מרכז ללימודי השואה. יהיו בו ויטראז'ים מיוחדים שנתרמו ע"י הצייר יעקב אגם, וכן ספריה בנושא ה־שואה. כמו כן אנו מקימים שם מרכז ללימודי גריאטריה, בית למבוגרים ומגמות הגרפיקה הציור, ועוד. שם אנו מתכוונים להגיע לשכבת אוכלוסיה נוספת.

פעילות זו במכללה היא דוגמא אופיינית לפעילותנו: הרחבת תחומים הן בבניינים והן בתכנים. אנו שואפות לכך שכל בוגרת שלנו תזכה בחינוך תורני־טכנולוגי־תיכוני, על כל המשתמע מכך.

שאלה: אך בימים אלה של מצב כלכלי קשה — האם לא עדיף להקפיא את פעולות הפיתוח עד לזמנים טובים יותר?

גב' פולק (בתקיפות): לא ולא! אינני מוכ־נה להקפאה מכל סוג שהוא. הקפאה פירושה נסיגה. אנחנו מתפתחות מדי שנה, וגם השנה נמשיך בכך. נכון, הקשיים הם עצומים, ולא על כולם אני יכולה לדבר, אבל אסור לעמוד במקום.

שאלה: „אמונה" התפרסמה בזמנו בקשר לקליטת נערים מאתיופיה. האם הפעילות בתחום זה נמשכת?

גב' פולק: בהחלט. קליטתם של העולים מאתיופיה אצלנו היא סיפור הצלחה. גם נושא זה הצריך מאמצים כספיים גדולים — אך ללא ההשקעה והמסירות של חברותינו ספק אם היינו מצליחות. ובכלל, אנו ממשיכות בנושא זה של קליטה רוחנית של עולים על פי הרוח שהוריש לנו החבר פלכה כהן ז"ל.

שאלה: לאחרונה פתחה „נעמ"ת" מדור ל־חברה הדתית. האם הדבר פוגע ב„אמונה"?

גב' פולק: בהחלט. „נעמ"ת" פשוט מחלקת „מתנות חינם" לנשים בכל אזורי הארץ: טיו־לים, חגים, חגי הודיה, ועוד. כל אלה דברים שאנו גובות עליהם תשלום. בהחלט קיימת סכנה שמספר חברות שלנו יתפתו ויעברו ל„נעמ"ת". זהו מצב שאין להשלים עמו.

חלק ניכר מן התקציב שלנו מיועד לפעולות תרבות. אנו מקיימות חוגים, שבתות עיון, פעו־לות של קליטת עליה, טיולים, ועוד. איננו יכולות להגדיל את התקציב שלנו לנושאים אלה, והפעילות של „נעמ"ת" בתחום עלולה לפגוע בנו.

לסיום: אנו עוסקות הרבה בעניני חולין, בכספים, תקציבים, וכו'. אבל לפעמים יש לעצור ולראות את ה„יש" הגדול. „אמונה" חוללה מהפכה במעמד האשה הדתית בארץ. זה החל במועצת הפועלות ונמשך עד היום. עלינו להיות גאות בכך.

„מאורע ברנר" בימינו

ויכוח לוהט שפרץ בישוב העברי בשנים שלפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה (תרע"א—תרע"ב) בענייני יהדות, נצרות, הד־תיות והחילוניות, ושנודע בשם „מאורע ברנר" — הוא נושא ספרה של נורית גוברין „מאו־רע ברנר" — „המאבק על חופש הביטוי", בהוצאת „יד יצחק בן צבי", אשר הופיע בימים אלה.

כל הנושא מזכיר לנו את הויכוחים המתחול־לים בימינו על אותו רקע. נושא זה הסעיר את היישוב הקטן בארץ ואת הגולה במשך שנתיים.

יומן במדינה

מאת יעקב אדלשטיין

היתה זו תקופה שבה התנהל מאבק עז נגד ההתבוללות לצורותיה ברחוב היהודי. ובמיוחד כנגד מה שנראה באותו זמן כ„מגיפה", הלא היא התופעה ההמונית של המרת דת בקרב צעירים רבים, מתוך סיבות תועלתניות אבל גם רוחניות. מאמרים רבים הוקדשו לנושא זה בעיתונות היהודית של אותה תקופה.

מאמרו של יוסף חיים ברנר, שעורר את הוו־כוח הגדול, התפרסם ב„הפועל הצעיר", ביום כ"ב חשון תרע"א (24.11.1910), והוא עסק בחז־יון של המרת הדת. לדעת ברנר „אין קיום כלל ישראל עומד בגלל זה בסכנה", וכן „איני רואה שום גדולה גם באותה החמימות של אותם הימים הטובים, שיסודה בהתרפסות ובבקשה לפני איזה אב שבשמים שיתן פרנסה... הבעיות העומדות ברום עולמם של הצעירים אינם „חבלי התיאו־לוגיה", ולא האמונה והדת היהודית של אבותיהם מעיקה עליהם".

במאמר זה הכריז ברנר הכרזה פרובוקטיבית כדלהלן: „כשאני לעצמי אין בשבילי לברית הישנה אותו הערך, שהכל צווחים עליו בתור „כתבי קודש", „ספר הספרים", „הספר הנצחי" וכו'. מן ההיפנוזה של עשרים וארבע ספרים ה־ביבליה נשתחררתי זה כבר. גם „הברית החדשה" ספרנו הוא, עצם מעצמנו ובשר מבשרנו, ואת זה שאני מכבד כ בבבייי את הברית החדשה להוך ירושתנו הרוחנית (לא כל המרי יסכימו לי — אני יודע) אין אני חושב לאיזו מהפכה ברוחי". לדעת ברנר „אפשר להיות חיים יהודיים שלמים גם בלי להיות מניחי תפילין ובגדלי ציצית".

הנימה הכללית של המאמר היתה שאין לפחד „מפני הלגנדה הנוצרית". השאלה המרכזית לדע־תו היא „שאלת חיינו היהודית ולא שאלת הדת היהודית".

התגובה למאמרו זה של ברנר לא איחרה לבוא. העיתון „החרות" האשימו בהסתה לנצרות ורמז שהוא מקבל שכר מן המיסיונרים. ואילו ועד חובבי ציון באודיסה בראשותו של מנחם אוסי־שקין, החליט להפסיק את התמיכה הכספית שהעני־ק לעיתון „הפועל הצעיר" והתנה את חידושה בהחלפת מערכת הרשה ושינוי תוכנו של העיתון. במקביל לכך התגייס „ציבור הפועלים" בארץ „להגן" על עיתונו ועל ברנר. גם סניפי המפלגה בחו"ל. הוויכוח הסוער בעד ברנר ונגדו פילג את דעת הקהל, והוא נמשך במשך שנתיים, עד שפרצה מלחמת העולם הראשונה, שדחקה לקרן זוית את כל הבעיות הקודמות והעלתה חדשות.

בויכוח הפומבי בעיתונות השתתפו יותר מח־מישים איש. ספיחי הפרשה נתגלגלו באסיפות של חובבי ציון בארץ ובחו"ל. הויכוח התנהל מעל דפי כעשרים כתבי עת ומתגובות מאוחרות על פרסומים שונים.

אחד העם שנודע כמאמרו של ברנר פעל מאחורי הקלעים באמצעות מכתבים לידידיו, חברי ועד חובבי ציון באודיסה, המריצם להסיר את התמיכה הכספית מבטאון זה. לאחר מכן פרסם מאמר תגובה ב„השילוח", שבו צרפו את תוקפן המוסר הלאומי של דעות ברנר. לדעת המחברת נורית גוברין, למרות שאחד העם פעל כאן כדוברו המובהק של ברנר ושל „הפועל הצעיר", הרי בסופו של דבר היה כאן ויכוח „בתוך המש־פחה". שהרי הוא היה מבטאה המובהק ביותר של הלאומיות החילונית כבודה אידיאולוגית. אך אחד העם התקומם כנגד יחסו של ברנר לנצ־רות, ובעיקר כנגד מה שנראה לו כניסיון לטשטש את ההבדלים בין שתי הדתות והמגמה לנתק את הקשר עם העבר הלאומי. אחד העם וברנר ייצגו שתי תפיסות עולם של היהדות החילונית.

העיתון „העברי" בעריכתו של הרב מאיר בר־

(סוף בעמוד 5)

מאת חיים אביעד

ספורט הצופה

למכבי תל אביב יש עדיין סיכוי לעלות לגמר האירופי

מאת סופר „הצופה"

הצער והעוגמה הכפולה שנפלו בחלקם של שחקני הכדורסל של מכבי תל־אביב, לאחר ה־הפסד המרגיז נגד ריאל מד־ריד, ביום חמישי שעבר, מפ־נים עתה את מקומם לתחושה של רצון „לעשות את הכל" כדי שבכל משחק שעוד נו־תר לקבוצה, יגבירו שתקבית.

אמנם הסיכוי להגיע אל ה־גמר בבודפסט שבהונגריה, ב־3 באפריל הקרוב, התרחק, אך ב־כל זאת, יש מי המאמין עדיין כי „הכל אפשרי".

יש מבין השחקנים ומקרב נא־מני הקבוצה ואלפי אוהדיה ה־מוצבעים האומרים כי „היו כבר דברים מעולם", כשגם קבוצות אחרות הפסידו במשחקים שלא ידעו איך להתעלות בהם, אך במהלך המשחקים הנוספים שי־פרו אלה את כושרם והצליחו לסתום נצחונות.

זוהי, אם כן, משאלת הלב גם כלפי קבוצת „מכבי" תל־אביב.

עתה, בכל מקרה, הקבוצות הנוטלות חלק במשחקי גביע אי־רופה לאלופות יוצאות ל„פגרת השנה האזרחית" ומיד לאחר מ־כן שוב ייערכו לקראת המשך המשחקים. אנו אז, מקווים ש־גם מכבי תל־אביב, הנמצאת ב־כל מקרה — במצב קשה, תע־שה את הכל כדי להתגבר על כשלונותיה ההרוגים של הק־בוצה, כדי לנסות לשפר את סיכוייה להעפיל אל הגמר.

עד אז מקווים גם ששחקנה המצטיין של מכבי — לי ג'ונ־סון יחלים במהרה, ושוב יתפוס את מקומו הראוי בין אלה ה־מרבים להבקיע סלים, גם במצ־בים קשים ומביכים.

כאמור הקבוצה והשחקנים ע־צמם יודעים כי במאבק קשה כמו בבית הגמר על גביע אי־רופה בכדורסל יש צורך באור־כות־רוח, בהיערכות מתאימה, ובעיקר — לשכוח את העבר ה־מאכזב, כדי להבטיח עתיד טוב־יותר. על אולי לדבר על כך. אך גם בבחינה מעשית, כבר היו דברים מעולם.

נתניה קלעה ללא סנטימנטים לסל של קריית אונו - 91:103

אליצור נתניה לא התחשבה במצבה הקשה של „אחו־תה" מקריית־אונו, קלעה לסל של אורחתה ללא סנטימנטים וניצחה 91:103.

בניגוד להצגות המלהיבות מהשבועות האחרונים, בליגה ו־בגביע, גילתה נתניה משחק מ־אופק, ודווקא אליצור קריית־אונו יצאה מהמאבק בתחושה, כי... החמיצה נצחון.

קריית־אונו השכילה לסגור את הנתנייתים ולא איפשרה להם לפתח את המשחק המהיר של־הם. ג'ון ויילי ובוב ואלס דייקו בקליעותיהם ואף הציגו משחק טוב ואחראי בהגנה. קריית־אונו נוהלה בצורה מוצלחת ע"י מ־אמנה החדש, אברהם המו, ב־בכורה הלאומית המחודשת שלו.

נתניה ניצחה במשחק, בעיקר, משום שהיתה לה עדיפות איכו־תית במאגר השחקנים, שאיפ־שרה לה „ללחוץ על הדוושה" למשך דקות ספורות ולייצור פער נקודות בטוח.

הרכז דני ברסה היה משכבו ומצלה (14 נקודות במחצית־הראשונה), אך חבריו נרדמו מ־שום־מה ונגררו אחר הקצב של יריביהם. טרי פייר, למשל, לא קלע עד לדקה ה־25 והסתפק ב־סיום בממוצע דל מבחינתו של 10 נקודות.

לאחר משחק שקול למדי (47 : 44 לנתניה בהפסקה) חל מיפנה בדקה ה־30, כשנתניה הגדילה את יתרונה ל־11 נקו־דות (77 : 65). כמה כצבים מר־היבים של נתניה חתמו את ה־מאבק.

קלעו לנתניה: הול (30), סימס (25), גברסקן (20), ברסה (14), פייר (10), אביטול ופוגל (2 כ"א).

קלעו לקריית־אונו: ויילי (32), ואלס (20), קרן (16), קריק (12), מגידו (6), אגבי ורביב (2 כ"א), מרקוביץ (1).

אליצור נתניה שמרה על ה־מקום השני בטבלה ואילו קריית־אונו הסתבכה בתחתית ונדחקה למקום הלפני־אחרון (10).

ממתינים לשיבוץ האולימפי של נבחרת הכדורגל במשחקי סיאול

השיבוץ של נבחרת ישראל בכדורגל, במסגרת המשחקים האולימפיים בסיאול, יבוצע בחודש פברואר הקרוב.

נציג ההתאחדות לכדורגל, ה־עושה בימים אלה באירופה, שם הוא מקיים שיחות עם ראשי ה־התאחדות לכדורגל האירופאית, בדבר אפשרות של צירופה של ישראל למשחקי הליגה האירו־פאית, מסר כי הזמנות להשת־תפותה של ישראל באולימפי־אדת סיאול, יצאו בקרוב וכי השיבוץ יבטיח את מקומה של ישראל, באחד מהבתים שיתאפ־שרו לה שם.

כן נמסר שמאמן הכדורגל ה־ישראלי יקבע, למעשה, רק ל־אחר שיוחלט לאיזו יבשת הוא שובץ. באותה עת יוודע גם אם יוכלו שחקני הכדורגל המקצו־עיים, שנטלו חלק במשחקי ה־מוקדמות של גביע העולם, לי־טול חלק במשחקים הקדם־אר־לימפיים.

אבל, בדיונים על אפשרות צי־רופה של ישראל למשחקי אי־רופה, מעלים מדי פעם גורמים שונים טיעונים על רקע פוליטי מובהק, ולא אחת נאלצים נציגי ההתאחדות הישראלית להשיב על טענות אלה, שנועדו, כאמור, לדחוק את ישראל שוב אל ה־בית האסיאני, שגם בו, קבוצות של מדינות שונות מסרבות פ־עם לשחק עם ישראל, על רקע פוליטי מובהק, או מתוך תמיכה גלויה במדיניות אש"ף ומדינות ערב.

דינו מנגין
ישחק בנתניה?

מוסף הספורט של „מעריב" מסר אתמול על מגעים בין אלי־צור נתניה לשחקן דינו מנגין.

את הקשר בין הקבוצה לשחקן האיטלקי יצר ד"ר אילן גונן, רופא אליצור. הקבוצה הנתניי־תית רצתה שמנגין ישחק בשו־רותיה כבר העונה אך ההצעה נפשלה מאחר מידי, ולכן אם ישחק מנגין בארץ, יהיה זה רק בעונה הבאה.

כרטיסים מוזלים לחצי גמר גביע המדינה בכדורסל

ההכנות לקיומם של מש־חקי חצי הגמר בגביע המדי־נה בכדורסל נמשכות. המש־חקים שייערכו ב־25.12.85 יתקיימו ב„היכל הספורט".

במשחק הראשון שיחל בשעה 18.45 יתמודדו הקבוצות של מ־כבי תל־אביב נגד הפועל חיפה ולאחר מכן יתמודדו שתי ה־קבוצות הנוספות — הפועל תל־אביב והפועל חולון במשחק נו־סף.

בינתיים ממשיכה הנהלת אי־גוד הכדורסל להפיץ כרטיסים מוזלים לילדים ולחיילים, כדי להבטיח השתתפות מירבית של צופים במשחקים רצופים אלה.

הנהלת האיגוד קבעה כי כר־טיס לילד יעלה 3000 שקלים ו־כרטיסים לחיילים יעלו 5000 שקלים.

מאמני ארבעת הקבוצות, ה־עסוקים בשלב זה בקיומם של משחקי ליגות שונות, מקווים כי יעלה בידם לרכז את השחקנים ולאמנם לקראת משחקי חצי ה־גמר.

המשחקים יקבעו גם כי מ־ארבעת הקבוצות תתמיד במש־חק הגמר, שבהם יטלו חלק נ־שיא המדינה ואישי הספורט.

מקבץ ספורט

■ לא חלק והא נחלה — אריה סלוצקי מקיבוץ געש ב־מישור החוף, ששימש משך אר־בע השנים האחרונות כגזבר התאחדות לספורט החליט ל־וותר על תפקידו ולקבל את תפ־קיד יו"ר איגוד האתלטיקה ה־קלה שליד ההתאחדות לספורט. אגב, גם במוסדות האיגוד ל־אתלטיקה קלה, הובטח ה„איזון העדתי". מתוך 10 החברים 7 נבחרו מבין אנשי „הפועל" ו־3 על אגודת „מכבי". לאחרים — אין דריסת רגל!

* • *

■ גם הכסף הוא ענה — שחקני קבוצת „מכבי" יפו איב־צו, כרבים ממגזרי העבודה ה־שוגים את נשק השביתה. הם סרבו לעלות על כר הדשא ב־מגרשם היפואי ולהתאמן לאחר שלא בא ה„גורם הבכיר" שאמור היה להופיע בפניהם ללבות ול־הרגיעם. זאת, לאחר ימי בצות רבים שעברו ועוברים עליהם נוכח העובדה שהם שקועים ב־תחתית הליגה, אך יותר מכך לנוכח העובדה המצערת יותר שטרם קיבלו משכורת. על פר־מיות הפסיקו לדבר.

* • *

■ מעורב ירושלמי — באולם הכדורסל של שכונת מלי־חה בירושלים, נערך משחק ר־עים של קבוצות מעורבות מ־שחקני כל הקבוצות. וכך הת־ארגנה קבוצה של שחקני מכבי והפועל ששיחקו נגד קבוצה ש־הורכבה משחקני ליגה זרים ש־התאחדו עם כמה משחקני קבו־צת ביתר ירושלים. התוצאה לא היתה מפתיעה. 110 : 104 לטו־בת ה„מצורפים" של מכבי וה־פועל. המשחק המשונה הזה נע־רך לעיני 100 צופים בלבד.

* • *

■ מקצצים לקטנים — סגל נבחרת הנוער בכדורסל צומצם שוב והועמד על 20 שח־קנים בלבד. ההחלטה על הצמ־צום נפלה בתום קיומו של כ־נוס האימונים שנערך בבית ה־הארחה בשפיים. המאמן גדעון כהן, מסר כי המשוחררים הללו יוחזרו אמנם לסגל, מיד לאחר קיומו של טורניר החורף הבינ־לאומי שיהיה בסוף החודש. ל־פני משחקי הטורניר מתכוון ה־מאמן להמשיך ולצמצם את ה־סגל.

ח־פ־ן

נשות אליצור - אלופות החורף

עם נעילת המשחקים (הליגה תצא לפגרה עד ל־6 בינואר) רשמו גם השחקניות של אליצור קריית־אונו נצחון על הפועל גבעת־חיים 71 : 62. רונית בר־רת (25) ושלי קליין (15) הצ־טיינו בקריית־אונו.

אליצור ראשל"צ החמיצה הז־דמנות לנצח ונכנעה ל„עבדי יהודה" 61 : 62. דליה סינגאני קלעה 14 נקודות לאליצור.

בנות אליצור ת"א / קריית־אונו הוכתרו „כאלופות החו־רף" בכדורסל, כאשר סיימו את הסיבוב הראשון ללא הפ־סד.

נציגות אליצור גברו בבירה על הפועל ירושלים 160 : 60, כשאורית ליבני קלעה 42 נקו־דות.

אליצור רמלה ממשיכה לנצח בליגה הארצית

הטבאמאמציקו מצבורה הלו־נה הארצית בכדורסל נשבר גם במחזור הנוכחי. הפועל ירושלים ואליצור נווה־דוד רמלה ניצחו, כרגיל, והגתרו מוררות במאבק על כרטיס־העליה לליגה הלאומית.

לנווה־דוד לא היו שום בעיות עם מכבי פ"ת והיא הביסה את יריבתה 92 : 72.

לעומתה איבדה אליצור ת"א / פ"ת, כשנכנעה להפועל קרית־גת 89 : 75 בקרב תחתית. הס־תבכה ב„אזור המסוכן". ת"א / פ"ת מדורגת עתה שביעית, כ־שרק נקודה אחת מפרידה בינה לבין „הקו האדום".

הרצליה שיחקה היטב - אך נוצחה

קבוצת אליצור הרצליה הציגה את משחקה הטוב ב־יותר העונה אף שנוצחה בי־די הפועל רחובות 18:17 בליגה הלאומית בכדוריד.

הרצליה הפתיעה את רחובות החזקה במשחק נמרץ, שאפשר ומעוויק המהרה על איזון בשער־הכחות (9 : 9 בהפסקה).

המאבק השקול נמשך גם ב־מחצית־השניה, והכריע הגרור בתוך העדיף הכריע את המאבק.

בריאן פיינזלבר (8), וגיקי מביל (7) הצטיינו באליצור ו־הבקיעו בצוותא 15 מבין 17 ה־שערים. השערים הנוספים הוב־קעו ע"י ציפלר ושמידט.

מכתבים למערכת

פרשת רכישת הקרקעות ביו"ש

כל יום מלעיטים את הציבור בנושא הקרקעות כל יום מספרים לנו כלי התקשורת על מעצרים של יהודים שונים שמכרו קרקעות כדי להקים ישובים בכל רחבי ארץ ישראל ביהודה שומרון ועזה. זאת כדי לספק את רצונם של יפי הנפש השמאלנים המוכנים למסור את כל ארץ ישראל לחוסיין, תחת חסותה של ממשלת ישראל הזאת.

הרי ידוע לנו שבתקופת ממשלת המנדט הבריטית כאשר נלחמה ההסתדרות הציונית על רכישת קרקעות וזה היה המפעל הציוני הגדול החשוב של „גאולה תתנו לארץ". מזכיר לי כאשר הייתי ילד את חמשת הגרושים ששלשלתי לתוך קופת הקרן הקיימת מידי יום שישי. זה היה דבר ממש מרנין את הלב כמה שאנחנו מחונכים לאהבת ארץ ישראל וישובה. והנה כיום קמים אנשי בלייעל מרימים יד לא רק בקדשי האומה אלא על דבר שהוא רכישת קרקעות ביהודה שומרון. כי כל מטרתם היא לערער את ההתישבות ביהודה שומרון ובכל רחבי ארץ ישראל תחת מסווה של גזל קרקע. כדאי שיעשו בדק בית אצלם את הפרשיות של תקים ושל יהודה בלם הם משתיקים או מדברים עליהן בקול ענות חלושה אבל כדברים גבוהה על המפעל התישבות ביהודה ושומרון.

הגיע הזמן שיתחילו להתפרוז ולהבין שכל הנסיונות לעקור את ההתישבות היהודית במסווה של גזל קרקעות לא יצליחו וההאשמות אין להן כל אחיזה במציאות. כל המטרה היא רק לנגח את העוסקים במצוות ישוב הארץ.

הריני שולח ברכה חמה לעוסקים בישוב יהודה ושומרון ולרוכשים קרקעות הריני קורא להמשיך במעשה ולא להרתע מכל פטפוטי ההבל שמפיצים כלי התקשורת. ומי שיכול לחזק את מפעל ההתישבות ביהודה שומרון יבוא ויחזק ואז נקיים את הנאמר „הורשתם אותה וישבתם בה" גאולה תתנו לארץ.

צבי ווהדמן
פתח תקוה

אגב, רפאל בצלאל — מ„מגילי השכונה" — אינו תושב השכונה.

בני כהן
הפני העירים

*

האשמותיו של ראש עיריית ירושלים

מר קולק ראש עירית ירושלים הכריז לאחרונה כי החרדים ממאה שערים המשחיתים תחנות אוטובוסים בבירת ישראל הם „אויבי המדינה" וגורסים בכך שהחלונים ישנאו אותם. אכן הם משחיתים תחנות, בגלל התמונות התלויות בהן וגורמות להשחתת המידות המסורתיות של עם ישראל. והנה ראש העיר הציע סכום של 500 דולר ללוכד המשחיתים. מעניין שראש העיר זועק רק על „אויבי המדינה הללו", אבל לא על אנשי הוקאף (שליחי חוסיין) שהורסים כל זכר שנשאר מבית מקדשנו על „הר הבית". לגביהם אינו אומר מלה ואינו מציין שהערבים הללו גורמים שהיהודים ישנאו אותם.

פגיעה ברכוש (דיני ממונות) זה חמור, אבל חמורה מזה פגיעה בנפש (דיני נפשות). לדוגמה הדקירות הקבועות שחוקרים יהודים בשער שכם, בעיר העתיקה בירושלים, ורוצים לרצחם נפש ומוסר פי כמה הבמה מהמשחיתים רכוש בלבד. וללכידתם של הרוצחים אין מר קולק מציע שום פרס כספי. אולי הוא צודק הם אינם „אויבי המדינה".

משה מאוב
תלמיד ישיבת „...

*

מחלוקת חינם מביאה שנאת חינם

בזמן האחרון מתרבות הידיעות על הבנה ופיוס בין שליטי ערב, הרי חלק מהם — פגישה בין אסד נשיא סוריה וחוסיין מלך ירדן, של הנוגע האירועי בא לשיחות בריאד־ בירת סעודיה, חזוק הקשרים בין אש"ף למצרים וירדן, ועוד, ועוד.

למרות כל זאת אצלנו כרגיל מחלוקות, אין דבר נמלט מזאת, אין „זלזול" בקטנות, ואין התחשבות בדברים גדולים ונעלים המחייבים אחדות.

לדוגמה מהחודש האחרון בלבד. נגמר ענינו של השר שרון, התחיל העסק עם פולארד, ובטרם הסתיים כבר יש דבר חדש לענות בו הקרקעות ביו"ש, וכך חוזר חלילה — הנה זה יוצא וזה כבר בא.

יש אנשים המתמסרים למצוה של „מחלוקת לשם שמים", וזה שקול אצלם כנגד כל התורה כולה ודוחה את כל התורה כולה, ולדעתם מי שאינו עוסק בכך פוגם באמונתו — וזאת בבחינת יהרג ואל יעבור. מה שאני אומר. לעומתם ישנם אנשים שהדמוקרטיה בוקעת מגרונם ועד לרגלם, ולדעתם זה לא רק זכותם אלא חובתם לחלוק על כל, מה שהשני אומר, וזאת חלוקי הדעות יש לבטא בצורה חריפה, בוערת ופוגעת ביותר, וזה נקרא אצלם חופש הדיבור.

ואת כל זה מלבים ומסיתים בעיקר הקומוניסטים וגרורותיהם „גיבורי" אפגניסטן כדי להשכיח ולהסוות את סבל יהודי ברית המועצות.

נזכור את המחלוקת של רחבעם וירבעם, שבא הכי טוב השלישי שיש מלך מצרים והכריע את שניהם, גם המפולג וגם המפלג הכבד קשות על ידיו.

מחלוקת חינם מביאה שנאת חינם וזאת מביאה מתנת חינם לשונאינו.

ש. ראובני
תל אביב

*

סיבה למסיבה

„נשמתי", לקחה תפקיד חשוב על עצמה! כל הכבוד ל„נשמתי" שרוצה לעזור לקשישים, הדאגה גם לילדים, אני זוכרת כיצד „עזרו" לי בהחזקת ילדים במעון. כל פעם שניגשתי אל „נשמתי" לבקש הנחה להחזקת ילדי במעון, כי הייתי המפרנסת היחידה לשלושה ילדים, תמיד נענתי בשלילה בטענה שמשכורתי עוברת בחצי לירה את הקו המזכה בהנחה.

אם ממשכורתי הדלה ומעט קיצבה, שאיים מצבי היה באמת קשה, לא זכיתי להנחה בחזקת ילדיי במעון, כעת הזקנים בוודאי לא יזכו בעזרה כי יש להם קצבת ביטוח לאומי, בעיתים של הקשישים היא לא כסף אלא התנדבות פיזית מוכנים להשקיע את הקשישים כדי להכניס עוד כסף לקופת נשמת. אני משוכנעת שהזקנים אינם רוצים בכך.

הדה שילה
ירושלים

*

אינם מוותרים על „עגל הזהב"

בעיתונים קראתי על ההטבות השונות שמקבלים 4,000 מיוחסים, וזאת נוסף למשכורותיהם השמנות. בהתחשב שאלה הם נבחרי העם, שלוקחים לעצמם מקופתה הדלה של המדינה סכומים אדירים האלה, להיות חוי שעל, בזמן שהעם ברובו נמצא במצב כלכלי שעל זה מוציא אותי משלוות נפשי.

כל המנגנון ובראשם שרים וחברי כנסת, לא רק שאינם שמוותרים כהוא זה על עגל הזהב שלהם, אלא אף חזרו מהחלטה לוותר על 10 אחוזים ממשכורותיהם בהגיעם לפסגה. האם אינם מתביישים בהתנהגות כזאת? חייבים לקבל חוק שאסור להנ"ל להרוויח כספים ממקורות אחרים.

צבי אמזל
כפר הרואה

*

טוב תורה עם דרך ארץ

בחמש המלים האלו מונח רעיון העוסק עולם ומלואו. אין קיום לעולם בלי תורה ובלי עבודה. הם צריכים להיות שזורים יחד. כמו שכתוב: „אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי". מזה אנו לומדים שתלמוד תורה זה יסוד העולם, וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה. ר' נהוראי אומר: מניח אני כל אומנויות שבעולם ואיני מלמד את בני רק תורה, שהיא עומדת לו בימי ילדותו ולעת זקנתו. באים חז"ל וחולקים עליו ואומרים: אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות. ועוד דעות שונות נאמרו. באים למסקנה הנוגע בהם דרך ארץ, כלומר אחוז בזה, וגם מזה אל תנח ידיך. ואכן רוב חכמי ישראל עסקו במלאכה. היו ביניהם רצענים, סנדלרים, בנאים, צורפים, יוגבים, חקלאים וגם סוחרים. היו כאלה שעסקו ברפואה. הגלות השפיעה עלינו להינתק מהחקלאות, והתחילו לעסוק בכל מיני עסקים כדי להתקיים. היו הרבה יועצים בעלי מלוכה, וגם בעניני מלאכה. התחילו ללמוד תורה ופילוסופיה. בתקופות שונות תפסו יהודים עמדות מפתח בחצרות מלכים, ופעמים רבות עמדו אלה לרועץ להם. המסמך לעבודה הפסקו קצת בתורה — מתוך דוחק לא היה להם פנאי לתורה, כך נוצרו דורות שונים, בעלי תורה בלי מלאכה, בעלי מלאכה בלי תורה, עד שהיה ידוע שבעל מלאכה הוא עם הארץ, והעם נחלק לשניים: בעלי תורה השכלה בלי מלאכה, ובעלי מלאכה בלי תורה, ברוב מקומות הישוב התרחקו אלו מאלו, אפילו בבתי תפילה. לבעלי מלאכה היו בתי תפילה מיוחדים ולא התפללו ביחד. רק במאה העשרים התחיל הנוער לחזור אחרי תורה והשכלה, והמלאכה שבו הצדה, וזה לא טוב. הגענו לזמן שבעל מקצוע נחשב כפרופסור בימינו, ויודע לבקש בעד עבודה שהוא מומחה לה כמו פרופסור. לכן אני מציע שינהגו לימוד מלאכה בכל האוניברסיטאות והכלים כמו מתימטיקה, ביולוגיה, וכד', ושיהיו נגרות, חשמל, חייטות, סנדלרות, נגרות, ומי שיגמור אוניברסיטה יוכל להיות סנדלר, בנאי או נגר מקצוע שיבחר בעצמו. אבל אחר המקצוע תוא תרבה. יש אפשרות שאפשרות־ כיסה: התוקשה עם בעלי מקצוע, מבוגל שצריך לקבל ציונים במקצוע שלמד ואז יתקיים בנו „טוב תורה עם דרך ארץ".

עזריאל צבי רובק
תל אביב

המשטרה סלע מחלוקת חדש בין הליכוד לעבודה

בשנים האחרונות יהודים המטיילים ברחובי ארץ ישראל רואים דברים משמחים לב ישובים חדשים בסביבות ירושלים, ביהודה ובשומרון ומרגישים בחוש שמתקיימת נבואת ירמיהו. שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום והעד עדים בארץ בנימין ובסביבי ירושלים, ובערי יהודה ובערי ההר ובערי השפלה ובערי הנגב כי אשיב את שבותם נאם ה'. יש יהודים שעיניהם צרה בהתישבות יהודית באיו"ש, והם עושים הכל למנוע זאת בכל מיני תחבולות עד שמשטרת ישראל התערבה בענין ועצרה כמה אנשים בחשד שלקחו כסף למען הליכוד. מנהיגי הליכוד טוענים ששר המשטרה בר־לב וקציני המשטרה בודקים ומחפשים עברות רק כשזה נוגע לאנשי הליכוד אבל אם יש חשדות נגד מפלגת עבודה, אין בודקים כלל וכלל. הליכוד והעבודה מאשימים זה את זה. הליכוד טוען כשהיה בשלטון לא בדקו את המתרחש בבנק הפועלים ובחברת העובדים אבל העבודה שולחת את המשטרה לתפוס כסף קטן בהשוואה למליונים שגנבו מלגלות בהם מדי חודש בחודש. מדוע לרדוף אחרי דגים קטנים ולא אחרי לוויתנים. בחברות הגדולות יש מנהלים ופקידים בכירים, שמרוויחים מחמשים אלף דולאר לשנה עד מאה אלף, האם הם משלמים מס הכנסה לפי הדין. נציגי השמאל בכנסת צועקים לכו אצל ההון הגדול שישלמו, אבל מי ההון הגדול בארץ? העצמאים בשוק הכרמל בתל אביב? או במחנה יהודה בירושלים, או חברת העובדים והבנקים?

הליכוד חייב ללמוד ממפלגת העבודה כיצד לשלוט. יש ללמוד מעבודה, מה זאת משמעת סיעתית בכנסת. תיקון חוק מי יהודי היא לא חוק דתי גרידא אלא חוק לאומי ויש רוב מוחלט בכנסת שמבין זאת, אבל העבודה קשורה למפ"ם, לר"ץ ולשינוי, ובמיוחד לרפורמים בארצות הברית, והרבה ממנהיגי עבודה בעצמם הם אנשי דתיים ולכן החליטו נגד תיקון החוק, ואף היו את כל חבריהם להצביע נגדו. לליכוד היתה אפשרות לקחת מהעשירים (חברת העובדים והבנקים) ולתת לנצרכים לשכבות החלשות, אבל החמיצה את השעה. לטובת המדינה יש צורך במפלגה לאומית גדולה כאלטרנאטיבה למפלגת עבודה. המפלגות הדתיות רואות שהליכוד אינו מקיים הבטחות, לכן מוכנים להלוך את עבודה מילחשו שותפות עם ר"ץ, מפ"ם, וזה לא יעבור. זמן רב היינו אורחים מסוג ב' בגלות, וכשזכינו בעזרת השם לחזור הביתה, אין אנו מוכנים להיות אצל היהודים, המפד"ל ירדה מנכסית כי שכחה כמה מעקרונותיה כמו שויון זכות ליהודי הדתי במדינת ישראל. נחזיר עטרה ליושנה קודם כל בכמות ואח"כ באיכות.

אלימלך ורנר

*

לצחוק או לבכות

את הצעה לסדר היום בכנסת שהגיש ח"כ מאיר כהן אביזור להכריז על שנת תשמ"ו כשנת עליה פנימית, קבלו נבחרי האומה כהלצה, בחיוכים ובאמרות של קלות דעת. הגדילה לעשות ח"כ אחת, האם זוהי אחריות של נבחרי האומה הדאגתם לעתידנו בארצנו המוקפת אויבים? האם זו התשובה לבני המיעוטים שבקרבנו שהם פרים ורבים בלידה הגבוהה ביותר בעולם? ובזמן שמביאים תינוקות מחו"ל באלפי דולרים ומוסרים לאימוץ לחשוכי ילדים. ואצלנו הורגים אלפים רבים של תינוקות ועוברים בהפלות מלאכותיות כל שנה האם על כל זה צריכים נבחרי האומה לצחוק או לבכות?

באחד מעיתוני הערב רואיינה הפסיכולוגית זיוית אברמסון על ההחלטה להכריז שנת עליה פנימית. תשובתה: „אני מקווה שזה לא יצליח וכמי שעוסקת הרבה בהדרכת הורים־לא הייתי רוצה לראות את הילדים שנולדים כחלק מביצוע תפקיד לאומי". הנ"ל בטח מקבלת משכורת מקופת המדינה וזהו הישרות שלה למדינה ולעתידנו. האם על כל זה צריך לצחוק צחוק פורימי, או לבכות בכי של תשעה באב.

חנית צבי
רמת גן

*

אין לעשות הכללות

אין ספק שאצל רובינו מעוררים תמונות תועבה ופרסומות פורנוגרפיות סלידה ובחילה. מה גם שמפרסמים תמונות כאלה בפרהסיה, בראשי חוצות, ושופים לקטינים ולכן בלתי חינוכי ומבריש. אפשר היה למרוח אותן בצבע ולא היה שום צורך לשרוף את התחנה ולמנוע מתושבי ירושלים מחסה והגנה בפני תנאי מזג אוויר קיצוניים. וחיכינו שנים רבות עד שקבלנו תחנות מפוארות כאלה כמחסה בפני הקור הירושלמי העז והגשמים בחורף והשמש היוקדת בקיץ. מעשים בלתי אחראיים כאלה, הריסת תחנות אוטובוסים בירושלים, השחתת רכוש ציבורי נעשו לא על־ידי חרדים או דתיים אלא על ידי חוליגנים. גם ידוי אבנים ברמות בשבת לא נעשה על ידי חרדים או דתיים אלא על ידי חוליגנים. מי שבאמת חרד אל דתו אינו עושה מעשים אלימים כאלה. לכן אין לעשות הכללות ולהטיל את האשמה על כל הציבור הדתי.

בתי אלדן
ירושלים

*

העירייה לא התחייבה לבנות מקווה טהרה

ביום 10.12.85 התפרסמה בעתונכם ידיעה תחת הכותרת „סחבת בבניית מקווה טהרה בנוה שרת", ומתוכה נראה כאילו התחייבה עיריית תל אביב — יפו לבנות שם מקוה טהרה, ולא היא.

התכנון הראשוני היה שבשכונה ייבנה בית כנסת ומקווה טהרה — כאשר בית הכנסת ייבנה מתרומות של קהילת קליוולנד המאמצת את שכונת נוה שרת ואילו המועצה הדתית תבנה את מקוה הטהרה. קהילת קליוולנד העבירה כספים לבנית בית הכנסת ואילו המועצה הדתית לא העבירה כספים.

אחדות המחנה — שתי דעות

הדרך לאיחוד

מאת יעקב אריאל

מסכם על הכל שיש צורך באיחוד המחנה הציונידתי. לשם כך יש „ליצור אוירה של התלהבות שתסחף בעיקר את הדור הצעיר שהתרחק. לדור זה השם מפד"ל לא רק שאין בו בשורה, אלא אדרבה הוא בבחינת אסוציאציות שמקורן בתופעות לא נעימות.

למבוגרים שבנו, שהתקשרו למפד"ל ולא נטשוה, קשה להינתק מהשם. ברצוני להזכיר — בשבחת, שבזמן המיזוג בין המזרחי והפועל המזרחי לפני כ־30 שנה היו רבים שהתאבלו למיזוג, ובין היתר לא יכלו להינתק משמם הקודם. ובכל זאת התרגלו לשם החדש, שבצבה בינתיים שם „מקודש"...

אילו הציונים הדתיים בכל שדרות הציבור ניתן היה להתגבר על בעיית אוכלוסיות. אמנם יש התפכחות בכל חלקי הציבוריות הדתית־לאומית. אך לשם התלהבות יש צורך גם בהתחשבות באמוציות. הצעתי איפוא לקרוא לחזית מגוייסת, לא רק של המפד"ל אלא של כל חלקי המחנה, לשם שהועידות הקודמות היו כפולות, הן של המפד"ל והן של הפועה"מ, כך ועידה זו יכולה לשמש גם כוועידת המפד"ל וגם כוועידתם של אחרים, כשהשם את כולם הוא המחנה הציונידתי. יש לכך תקדימים.

נכון הוא שהוועדה לוועידת המקור הסמכות לוועידה יגר ועריבת (הראויות לכבוד של עבודתן המסורה האובייקטיבית) יבאו מהמפד"ל. אך אין כל מניעה שגם גופים אחרים יצטרפו לוועידה בשמם הם או ללא שם מוגדר, אם שמה של המפד"ל לא נראה להם. הרי האינטרס של המפד"ל הוא להיפתח לציבור הרחב.

הצעתי איפוא שלמפקד הנערך עתה יוכלו להיפקד הנפקדים בשתי דרכים: האחת בשם המפד"ל, למי ששם זה יקר לו, והשנית בשם הציונות הדתית, למי שאינו רוצה להצטרף למפקד תחת שמה של המפד"ל. כשמטרת כולם אחת; ובוועידה יוחלט על שם אחר, או שיוחלט להשאיר את השם הקודם.

ברצון טוב, באחריות לגודל השעה, ובעיקר בהתחשבות בדור הצעיר, שהוא עתיד האומה בדור הבא, ניתן להתגבר על בעיות שוליות ולשוב ולאחד את כל הציבור למחנה מלוכד אחד.

כולם קרויים להתעלות ולמצוא נוסחה משותפת. כל מאמץ כדאי לשם אחדות המחנה.

(מתוך „הצופה")

המפד"לניקים

מאת אבן שלומית

אני כותבת את הדברים לאחר שבוועידה אצלנו אמורה הייתי לספוג כינוי גנאי, מפד"לניקית. באווירה הכללית אצלנו, אמורה הייתי להתבייש בכך. אני רוצה להסביר מדוע אני גאה להיקרא מפד"לניקית.

אני מבקשת לציין תחילה, שלמה שאמור היה להיות כינוי גנאי, מפד"לניקית, לא צורך שום נימוק. מספיק להגיד מפד"לניק כדי שכל החבר'ה יפרצו בצחוק. נכון. אבל חלק מהאופי שלי, בתור מפד"לניקית, זה לבדוק קודם את העובדות. אני יודעת שדווקא זה נראה פחות חשוב.

אני מעריצה את אלה שהקימו את מערכת החינוך הענקית (שכמוה אני בוגרת) כדי למלא בה את מתנגדיהם, את אלה שבנו מערכת התיישבות שמפרנסת את מי שמבקשים לפגוע בה — ומתיימרים כאילו הם עשו את הכל. מי הקים את הישיבה שבה יושב הרב דרוקמן, את הקיבוץ של חנן פורת, את הישיבה של הרב ולדמן ואת הקיבוץ של גרשון שפט? — המפד"לניקים.

אני רואה את חברי בסניף לועגים למפד"ל ומפגינים יראת כבוד כלפי מצ"ד ו„התחיה". כשמופיעים הדוברים של האחרונים פתאום נזכרים אצלנו שיש לתת כבוד למבוגרים. אבל את הבניין שבו הם יושבים, קיבלנו מהמפד"ל. כשסגן ראש העיר מהמפד"ל מגיע אלינו, בבית שמפלגתו נתנה לנו אנו לועגים לו, והוא שומע ושותק. אני מעריצה אותו על שתיקתו יותר מאשר את הרב שלעג יחד איתנו על הכיסאולוגיה של המפד"ל. בעלבונו, הוא יפה בעיני יותר מאוסף הציטוטים אתם יודעים של מי.

אגב כיסאולוגיה, כולנו השתתפנו ב„טיפוס" על בורג. אבל אף אחד לא דרש שמצ"ד תפנה את הכסא שלה בממשלה כפי שהתחייבה ערב הבחירות אם לא ישונה חוק „מיהו יהודי". תראו מה קרה איתם. בבחירות הם קיבלו שני מנדטים והרבה ...ות: שר וסגן שר. רק א...

זה הרבסה להם הם נכנסו לקואליציה. שתי משרות על שני ח"כים זו כסאולוגיה שלא רק שלא היתה מעולם במפד"ל, זה גם דבר חסר תקדים בישראל. אחר כך, ח"כ ודיגר, לא הרב דרוקמן כמובן, התפטר מהקואליציה בגלל „מיהו יהודי". אני מניחה שזה שהוא לא קיבל סגן שר גם הוסיף משהו. נשאר השר יוסקה שפירא המייצג חבר כנסת אחד בלבד, והם עוד מדברים על כסאולוגיה של המפד"ל. וכאשר מטיחים במפד"לניקים עלבונות בנושא זה, הם שותקים. אני דווקא מעריכה אותם על כך. יש להם הרי מה להחזיר.

גם לנו יש את ה„יוסי שרידים" שלנו, אלה שיודעים לדבר הרבה ולא יתכן שיקרה משהו בלי שהם יפרסמו „תגובה אמיצה". כאילו הדיבורים שלהם בונים משהו. כשבמצ"ד וב„תחיה" מנסחים את התגובות שלהם, המפד"לניקים שותקים. אחרי שגלי האתר ייעלמו באוויר ובעתונים בהם התפרסמו גלי התגובות שלהם יעטפו דגים, יישאר להסתוויה מה שבונה המפד"ל.

אני יודעת מה יקרה עכשיו במפקד. המפד"ל תקדיש את כל מאמציה למענו. מצד שני, אלה שבבחירות האחרונות בקושי הרציאו מנדט אחד (מצ"ד) והסקרים לא נותנים להם גם אותו בבחירות הבאות, ידרשו מהמפד"ל לשנות את שמה, כדי שהם יואילו להצטרף. למי שהדבר היחיד שהם הצטיינו בו, הוא דיבורים, יש תנאים. אני גם יודעת שהמפד"לניקים יבלעו את העלבון וישתקו, כמו תמיד. הם עדיין לא מבינים שהנפילה שלהם בבחירות היא בעיקר בשל השתיקה הזו, שלא כל אחד מעדיף מעשים לשוחח רחוק על פני הצהרות מפוצצות. בלבי, הייתי רוצה לראות אותם, לפחות פעם אחת, עומדים על כבודם.

זהו. השורה האחרונה היא זו, אני מעריצה את מי שיוצר ושותק ומבליג על עלבונות, על פני המומחים לדברת. רציתי לומר לכם, חברי, שאת כינוי הגנאי שלכם, מפד"לניקית, אני נושאת בגאוה.

(מתוך „נקודה")

„קח לך סמים"...

מאת נפתלי סלוטקי

נושא „התמודדות הקהילה עם נגע ההתמכרות לסמים עמד במרכז הדיון ב„במה לרפואה, משפט והלכה" שנערכה במרכז לתרבות ע"ש פבזנר בחיפה על ידי המחלקה לתרבות תורנית בעיריית חיפה ובמשרד החינוך והתרבות שבצפון.

את ה„במה" המציינת בערב זה חמש שנים לפעילותה פתח ראש מחלק סמים במרחב חיפה, שהגדיר את סוגי הסמים וחילק אותם לשלושה סוגים עיקריים: מעוררי הזיות, מרגיעים ומעוררים. עיקר מאמצי המשטרה — אמר — מתמקדים בתפיסת סוחרי הסמים הנמצאים בראש „פירמידת החלוקה והמכירה" הנעצרים במתח רווחים עצום. ואין זה דבר קל. מנת ההרואין משקלה עשירית(!) הגרם וכמות של 3 עשיריות הגרם היא „כמות מסחרית". על המשטרה להציג לפני כב' השופט ראיות ולא תמיד קל להשיגן. בין המשטרה והעבריינים מתקיימת תמיד „מלחמת מוחות" כאשר המשטרה מבקשת לחשוף עבריינות והסוחרים מנסים להצניעה. תפקיד חשוב במלחמה זו מהווה המודיעין המשטרתי שתפקידו לחשוף את קיום תחנת המכבר שיכולה להיות, למעשה, בכל מקום שהוא ולהוכיח את הקשר שבין העבריין לסם. זו משימה קשה למשטרה הצריכה להכיר היטב את השוק ולהתמודד עמו - בכל פעם מחדש.

מנהל השירות הפסיכיאטרי במרכז הרפואי חיפה („רוטשילד"), ד"ר מריוס ארודייך סיפר על הטרגדיות האסונות שהם מנת חלקם של המשתמש בסמים ובני משפחתו. הנרקומנים המולכדים בדפוסי הכזב שלהם בצעדם במסלול הרסני להם ולסביבתם, וכל כך בגלל חוסר המבצע שנודר אותם לחפש חוויות מרגשות באין להם מודלים לחיקוי: כשאין לאדם כיוון פנימי — ציין — אין הוא חי בשלום אפילו עם עצמו. הסמים מספקים ריגוש וגם מרגיעים ולכן מהווים עבור המשתמש בהם תחליף למסב לו נפשית. ניתן לטפל בתופעה ע"י טיפול פסיכולוגי במשתמש ובסביבתו, בבעיותיה הנפשיות ההתנהגותיות של התופעה.

הרב יצחק אהרן שפירא הדגיש בפתח דבריו כי בהלכה אין כמעט היתר לשימוש בסמים. המקבילה לשימוש בסמים בתורה הוא „בן סורר ומורה". אותו נער בן 12 האוכל בשר ושותה יין בכמות גדולה מהמקובל (ויש עוד הרבה דינים בעניין זה) והתורה מחייבת את הורים להוציאו אל השער. לפרסמו כ„בן סורר ומורה" וסופו שנסקל בידי העדה. מדוע? הלא בסך הכל נראה הוא „עושה חיים" קצת. אלא שירדה תורה לסוף דעתו. סופו שילסטם (— יגזול) מן הבריות העוברות בפרשת דרכים כדי למצוא כסף לצרכיו. אמרה התורה ימות זכאי ואל ימות חייב. על שם סופו הוא נידון! בתשובה לשאלה הוסיף הרב כי כתוב בגמרא שבן סורר ומורה לא היה מעולם בעם ישראל. יהודי שומר תורה ומצוות חי למען מטרה, יש לו אתגרים ואינו צריך לחפש תחליף לחיים. מה גם שהתורה נקראת „סם החיים".

בשלב זה זומנה הפתעה לבאי הערב. הרב שפירא קרא לבימה את ר' אלון טראבר ממרכז הארץ. לעומת כל היושבים על במה זו, פתח הוא אומר, אני התנסיתי בכל אלה בעצמי. היה לי טוב ולא חסר לי כלום, אך לא מצאתי סיפוק בכל הטוב הזה. בן 13 ניסיתי „משחק" — עישון סמים ומאז הלך מצבי והידרדר. מקץ מספר שנים החלטתי להיגמל בגלל המאבק המתיש להשיג 30—50 דולר (בשקלים...) מדי יום בעד הסמים. זה שחוק, הודה הוא. באותה עת קרא ספר על מערכת חיים ששוב לחיות בה, והחליט לנסות. לפני כשנתיים וימים היה הדבר והצעיר הזה ישב לפנינו גבר מוזק לבוש חליפה שסיפר את קורותיו ועל שנגמל מעולם הסמים בזכות תורה ומצוות שאינם שיטת גמילה אלא רק שורשים ב־90% (לעומת 3% של שאר השיטות). הבחור בדרך זו — ציין ר' אליהו בדבריו — עוסק בעבודה יומיומית קשה המצריכה אתגרים בכל רגע. הוא נעשה, בלי שום קשר לכמה שעשה קודם לכן, בן־אדם חדש!

בעריכת
נעמי גוטקינד

בגיברלטר

מאת צבי גבעון

מרים ויוסף מאיר עשו להם מנהג לבלות את חופשתם בביקורי קהילות יהודיות נידחות ברחבי תבל.

השנה החליטו לבקר בספרד ופורטוגל ומכיון שהגבול בין ספרד וגיברלטר נפתח לא מכבר החליטו לבקר את הקהילה היהודית שם המונה כמה מאות משפחות.

הקשר עם הקהילה בגיברלטר נעשה עוד מן הארץ ע"י החברה ... במשפחה אחת שבאה הנה בגלל שמחה משפחתית, ה... התקשר עם משפחת ... בגיברלטר ונקבעה מסיבה. מכתב נשלח לקהילה כדי להציג את האורחים ולהביא אינפורמציה על פעילות אמונה בארץ ובעולם.

מרים ויוסף הגיעו לגיברלטר ביום השישי באוטובוס ... למשפחת ... שהזמינה אותם לבוא כיד לביתם.

קבלת הפנים היתה נלהבת. בית הכנסת משמש כמרכז החיים לקהילה אוהבת המסורת. האורחים מן הארץ נתקבלו בכבוד רב. במשך השבת התקיימו שיחות הסברה על פעילותה של „אמונה" בארץ ובמוצאי שבת התקיימה מסיבה שבה הרצתה מרים על אמונה והדרכה בחינוך הדתי בארץ.

אורח החיים של הקהילה הקטנה הזו מזכיר את אורח החיים של יהדות אנגליה אליה קשורה גיברלטר אך היהודים הם יותר תמימים בכל תושבי אגן הים התיכון. רוב אנשי הקהילה קשורים בקשרי משפחה ביום לבין עצמם ושומרים על המסורת בקפדנות.

בגלל שיש צורך בארץ בתנועת נשים דתיות כדי לגדל את הדור הצעיר באוירה דתית היה מאד כחר להן בתחילה אך במשך השבת נתבלו הרבה דברים ומרים עשתה כמיטב יכולתה כדי לקרבן. ושוב קם הדבר ובמוצאי שבת בזמן שנשות הקהילה עשו מסיבה לכבוד האורחים מן הארץ נוסד סניף חדש ל„אמונה" בגיברלטר. זה הסניף השני שמרים מקימה — במסגרת התובי שלה, קשר עם קהילות ישראל בגולה — הראשון היה בשוודיה והוא עכשו פעיל ומצליח מאד. כה לחי למרים ואנו מצפות לטיול הבא שלה...

דנה הקלה, מלכת יופי לשעבר מציגה ... במסגרת התצוגה ...

מי מפחד מתיאטרון לילדים?

מי שביקר בקריית־ארבע ביום שני שעבר יכול היה לראות את ילדי הקריה צוהלים בהצגת „כיפה אדומה והבריה". יום לאחר מכן, ב„קדומים" ישבו חברה' קצת יותר גדולים וראו את „מלכות דוד". החברים שלהם בקריית ארבע ראו באותה שעה את „מפי העם". המכנה המשותף לכל ההצגות הללו הוא התיאטרון לילדים ולנוער מיסודו של משרד החינוך והתרבות. מנסיוני אני יודעת שבמערכת החינוך הממ"ד לא שמים דגש גדול על הצגות תיאטרון ומסיבות נכונות. רוב מופעי הילדים אינם עומדים בקריטריונים של רמה וצניעות, מסורת ויהדות.

מסיבה זו שמחתי לשמוע לפני ימים אחדים את פנינה זלצר, הממונה על הסדנאות וימי התיאטרון בבתי הספר ואת אילנה זוארץ מנהלת המכירות של התיאטרון מבטיחות לי שיש להן להציע לבתי ספר דתיים הצגות מתאימות ושיש אצלן גם נכונות מלאה להענות לדרישות המיוחדות של בתי הספר הדתיים בכל הנוגע ללבושם של השחקנים ולהתנהגותם.

למרות זאת — בתי ספר דתיים ממעטים להזמין את ההצגות.

יש כמובן יוצאים מן הכלל.

באולפנת צפירה הזמינו את „נשים של מכש"י" הצגה המעלה שבע דמויות של נשים מארצות האיסלם שהתייצבו נגד מגבלות היום־יום ועשו מעשים של גבורה ועוז. הצגה אחרת שכבשה את לב הצוות החינוכי של צפירה היא „אהבה אפשרית" אהבתם של חלוץ ושל בחורה תימניה בימי העליה השנייה, סיפור המבוסס על מעשה שהיה, על נשואיהם של שושנה נדף בת הרב ושל החלוץ קלמן בסין.

בקשה אחת מבקשים באולפנא: שהשחקניות לא יופיעו במכנסיים קצרות והשחקנים לא יציגו יותר מאשר חיבוק קל. הבקשה נענית כאמור ברצון והשחקנים מקבלים הוראה מראש איך עליהם להתנהג. לבתי ספר דתיים יש לפעמים דרישה שהשחקנים יופיעו בכיסוי ראש או שקהל הצופים יורכב מתלמידים דתיים בלבד וגם הדרישות הללו מתקבלות באהדה.

יותר מאשר הצגות בודדות, חשוב לדעתי יום התיאטרון הארוך בביה"ס. מי שמזמין את היום הארוך משיג לתלמידיו ארבע שעות אינטנסיביות של הסברת מושגים תיאטרוניים, של מיפגש עם במאים, תפאורנים ושחקנים, של פעילות משותפת לשחקנים ולילדים, של הצגה שלמה ושיחה לאחריה. סדנת התיאטרון היא חלק מעיסקת חבילה שבה זוכה ביה"ס ב־3 הצגות, במיפגש עם שני יוצרים ובסדנא של ארבע שעות. העסק לא זול, סדנא עולה 400 דולר ולמדריך הסדנא גובים עוד 50 דולר עבור הצגה המגיעה אל אולם ההתעמלות של ביה"ס משלמים שש מאות אלף שקל, ובמצב שבו הורים נידרשים לממן לאורך כל שנת הלימודים מחברות, צבעים, מכשירי כתיבה, טיולים וכו' — קשה לבוא ולבקשם לשלם תמורת כרטיס תיאטרון להצגת ילדים בביה"ס, אבל העובדה שרבים אינם נרתעים מהמחיר ומעדיפים את השיקול החינוכי שבצפייה מודרכת בשחקנים. בין המזמינים הצגה מצאתי את תיכון הימלפרב ירושלים, בית צעירות מזרחי ירושלים, בי"ס ממ"ד בר־אילן בנתניה, באורט הדתי של בית־שאן, תחכמוני חדרה, אמונים גבעתיים, אושא ר"ג ואחרים.

פנינה זלצר אומרת בהתפעלות שהקשב בקהל הילדים של בתי־הספר הדתיים הוא עמוק ואינטנסיבי במיוחד בהצגות בעלות רקע יהודי. כאשר הדייג מתלבט בהצגה „מפי העם" האם לחזור הביתה בלי דג בערב יוהכ"פ או להשאר עוד שעה ולנסות את מזלו — מגלים הילדים מעורבות והזדהות העולים בהרבה על המקובל בהצגה הזו בבתי ספר ממלכתיים. להזדהות דומה זוכים השחקנים המשחזרים דמויות של ילדי חדר מסוף המאה ה־19 בהצגה „מלכות דוד".

אגב, למרות הרשימה המרשימה של בתי הספר הדתיים שהזמינו הצגות, אומרת אילנה זוארץ מנהלת המכירות שיחסית לרשת הממלכתית ברשת הממ"ד יש הרבה רתיעה והיסוס כשהמלה תיאטרון עולה בחדר המורים או בחוגי ההנהלה. גם אם הדבר מובן על רקע הנעשה בתיאטרון הכללי בארץ, הצגות כמו „העד" שגיבורן הוא ילד ניצול שואה, או הצגות המשחזרות פרקים בהיסטוריה היהודית — ראויות לאמוננו.

בתצלומים המצורפים נראים השחקן דן רונן הסבא ואיציק סיידוף האב בהצגה „האי ברחוב הציפורים" וכן איציק סיידוף כרופא ורבקה בכר כבעלת המכולת מאותה הצגה.

שושנה שחורי — אשת מופת חיפנית

מאת חוה צביאלי

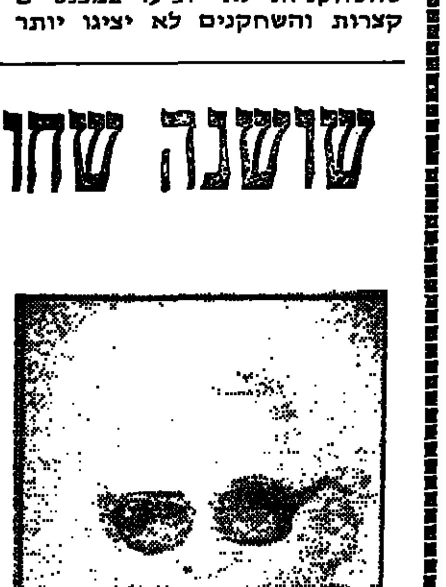

השנה נבחרו רק שלוש נשים כנשות המופת של העיר חיפה מתוך מספר רב של נשות המופת השכונתיות. הזוכות נקבעו על ידי ועדה צבורית בראשות הפרופ' מרים בן־פרץ לרגל יום האם ה־55, שמתקיימים בחג החנוכה. בטקס חגיגי בהיכל העירייה בחיפה במעמד ראש העיר מר אריה גוראל הוענק להן התואר ותעודת הערכה.

בין שלוש נשי המופת נמצאת חברת תנועת האשה הדתית—לאומית „אמונה" ותיקה ופעילה החברה שושנה צחורי. אם לשתי בנות ונכדים, אשר מרכזת את המועדון לחברה ותיקה בסניף חיפה. היא חברת הנהלה בועדת מתנדבים במסגרת העמותה לפיתוח שירות לזקן בחיפה „שילה". שושנה היא מדריכת ציור במועדון „גיל" לאנשים הסובלים מאובדן התמצאות במקום ובזמן, ומדריכה בתחנה ליעוץ קשישים במסגרת המוסד לבטוח לאומי.

לפני פרישתה לגמלאות היתה שושנה עובדת סוציאלית במקצועה ופעלה במיוחד אצל משפחות מרובות ילדים או משפחות במצוקה. היא חלוצה בהקמת מערכות לביקורי בית לקשישים, חולים כרוניים ובודדים. במלחמת „שלום הגליל" היתה פעילה במוקד העירוני, מיינה חבילות דאר לחיילים ופעילה במ...פס־ח (עגה, סעד החולים).

שושנה צחורי היא ילידת 1913 ברומניה. עלתה ארצה בשנת 1935 והקימה את ביתה בחיפה. מיד עם עליתה התמסרה לעבודה צבורית ופעילה במציאות מגורים לעולים חדשים ולא פעם שיכנה רבים בביתה.

שושנה היא מפורסמת גם כציירת והציגה את תמונותיה עד כה בשמונה תערוכות יחיד ובעשרות תערוכות צבוריות. היא מציירת בצבע שמן בעיקר ציור נאיבי.

בעלה ר' נפתלי דב צחורי הוא מפעילי התנועה בסניף המפד"ל בחיפה עשרות בשנים הוא דואג כאחראי לבית הכנסת של הפועל המזרחי בבית התנועה ולקופת הגמ"ח שע־בית הכנסת. אודותיו ובעזרתו יכלה שושנה להתמסר לעבודות צבוריות ולתחביב הציור. את התואר „אשת מופת" של העיר חיפה היא מקבלת איפה בזכות ומהדירה הבדורוהה בתנועה באות בהצלחתה.

הבחירות כבר עומדות בשער

הבחירות לכנסת הי"2 כבר עומדות בשער. נראה שמפלגת העבודה החליטה לפרק את ממשלת האחדות הלאומית, וכל מהיותה החל בראש הממשלה שמעון פרס, רק מחפשים עילה הטיראה שלא הם גורמים לכך אלא דווקא שותפיה האחרים לממשלה — ובעיקר הליכוד.

והעילות אינן חסרות. הנה מתקיימות שיחות בין ישראל למצרים, לסירוגין בקאהיר ובהרצליה הצדדים, כפי שמדווחים לנו, מתקדמים יפה: מצרים „מסכימה" לקבל את טאבה באמצעות בוררות בינלאומית וכאשר כברת ארץ קטנה זו תהיה ברשותה, תצעד לקראת ישראל ובין היתר יסכימו המצרים לחיפוש אחרי נעדרי הצוללת „דקר" ונעדרים אחרים. אכן ויתור עצום. מעשה הומאניטארי פשוט כזה. כמו חיפוש אחר נעדרים כדי שאפשר להביא את עצמותיהם לקבורה — משמש בעיני המצרים קלף מיקוח מדיני, לקבל את טאבה לידיהם. וראש הממשלה אינו מרגיש את העלבון הלאומי שבדבר והוא לוחץ לקבל את הדרישה המרית ללכת בעניין טאבה לבוררות בינלאומית אעפ"י שידוע מראש שקלושים סיכוייה של ישראל שטענותיה יזכו לאוזן קשבת. הוא דואג רק לכבודה של מצרים, הרי כך הוהיר מר פרס בנאומו במושב „ועידת ירושלים", שכנסה לגיבוש המצע המדיני של מפלגת העבודה: „אם מצרים תיפגע בעקבות המו"מ שניהלה עם ישראל, היא עלולה לחזק את קשריה עם אש"ף ועם גורמים קיצוניים אחרים". מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר חולק כמובן על דעתו של ראש הממשלה וסבור שאין כל דחיפות בכך, להביא עוד השבוע את נושא טאבה לדיון בקבינט וכי יש נושאים דחופים יותר אבל נראה שממשלת האחדות הלאומית כבר איבדה את חינה, בעיני מפלגת העבודה ומנהיגים פועלים במלוא הקיטור להכשלת הרוטאציה. וכך טוען גם ח"כ אבא אבן יו"ר ועדת החוץ והביטחון „שצריך לפרק את הקואליציה מאשר קיפאון עם מצריים". והשר יעקב צור הוא „דוגרי" יותר והוצבע בפשטות לפרק מייד את ממשלת האחדות הלאומית.

בכיוון החרפת היחסים עם שותפי הקואליציה, מתברגת גם פרשת „הקרקע ת יהנוולות", המעצרים החוקרים של אנשי ליכוד ואשר למרות כל ההכחשות מצד שר המשטרה ומפקדיה, שאין כל מניעים פוליטיים בהתנהגותם, — אין שום הסבר אחר להדלפות המרובות שמקורן במשטרה. הוסף לכך התנהגותה הזלזלנית של מפלגת העבודה כלפי שותפיה הדתיים, בסירובה להיענות לדרישותיה בעניין סגירת אצטדיון הרמת גן בשבת, הפסקת בניית האוניברסיטה המורמונית, בירושלים ומעל הכל סירוב לתמוך בתיקון חוק „מיהו יהודי", היא מסרבת אפילו לתת יד חפשית לחבריה להצביע בכנסת לפי מצפונם.

ברור שנוכח ידוס כזה אין מפלגת העבודה יכולה לקחת בחשבון, שאחרי פירוק הממשלה הנוכחית, תוכל להרכיב קואליציה צרה עם הדתיים. אך מסתבר ש„העבודה" כלל אינה מעוניינת בכך, המפלגה לצבור סיעות השמאל כמו מפ"ם ור"צ מכיוון זאת. המגמה היא לפרק את הממשלה, לפזר את הכנסת וללכת לבחירות חדשות, הפופולאריות, שמר פרס זוכה לה עכשיו, כנראה נותנת לו ביטחון, שאחרי הבחירות הבאות, לא תזדקק עוד מפלגת העבודה לשום שותפים כדי להרכיב ממשלה ובוודאי לא לסיעות הדתיות. ובכן היכונו, הולכים לבחירות...

מג"י

בלבול לקראת המעבר לשקל החדש

רק שבועיים נותרו למעבר לשקל החדש, ישסק רב אם כלל הציבור מודע בהלכה לשינוי הצפוי במערכת המטבע.

מערכת הבנקאות והגורמים פיננסיים מצויים בעיצומה של ההיערכות לקראת המעבר לשקל החדש, אך האזרח הממוצע עדיין אינו מעכל את השינוי הצפוי.

סימפטום לבלבול העלול להיווצר מ-1 בינואר 1986 אפשר למצוא בתשקיף שפרסמה חברת „סאיטקס" למחקר ופיתוח בקשר עם הנפקת אגרות חוב. בכמה מקומות בתשקיף צויין כי האגרות יפדו „על בסיס שער חליפין יסודי מוסכם של 14.70 שקל חדש לדולר". ביום ששי פרסמה „סאיטקס" מודעה על „תיקון טעות סופר" בתשקיף זה וציין כי שער החליפין היסודי הוא כמובן 1.47 שקל חדש לדולר.

ובכן, גוף כלכלי חזק המנוסה בקפידה תשקיף. ובכל זאת יש טעות בתרגום השקל החדש לשקל ישן. מה יקרה כאשר האזרח הפשוט (שלעתים עדיין חושב בלירות...) יצטרך לעבור לשקל החדש בקניית מצרכים של יום יום? עלול להיווצר בלבול רב, ומי יודע אם לא יהיו כאלה שינצלו זאת להונאה ולהערמה.

בזמן הקצר שנותר צריכים הגורמים הנוגעים בדבר להדר לצמיק את פעולות ההסברה לציבור הרחב לקראת המעבר לשקל החדש כדי לצמצם בכל האפשר את הבלבול העלול להיווצר מ-1 בינואר 1986 ואילך.

יו"ש

תצפית

טענות צודקות בפי הגימלאים

ציבור הגימלאים בארץ, ערך שוב לחידוש המאבק כנגד הניסיון לפגוע בחסכונותיהם.

הגימלאים סבורים שהחוק שנתקבל בשעתו בכנסת ואשר מכוחו הוטל מס הכנסה על קיצבת הזקנה של הביטוח הלאומי המשולמת להם — אינו חוקי ואינו צודק. הגימלאים אומרים כי אינם יכולים להשלים עם עוול משווע זה שנעשה להם, בפגיעה מכוונת זו בחסכונותיהם וגביית מיסים כפולים, לאחר שהעבירו בשעתו שלמו מס הכנסה ממשכורתם במהלך שנות עבודתם. א"כ למה לשלם פעמיים — פעם בתקופת העבודה שלנו ועתה בתקופה בה אנו נזקקים לחסכונות? — שואלים הגימלאים ומבהירים בצורה ברורה ביותר שלא תהיה להם ברירה אלא לצאת בהפגנות להפגין נגד גזירות אלה „כל עוד כוחם במתניהם".

עתה, חוששים הגימלאים, שהאוצר רוצה להטיל גזירות נוספות עליהם, ונראה שיש להפוך את מוסד הביטוח הלאומי ל„מכשיר גבייה בשביל מס ההכנסה" בניכויים סדירים מחסכונותיהם וגימלאותיהם, וזה אינו אלא צעד נוסף לביטול כספי חסכונותיהם שישמרו אותם לתקופה הקשה של ערוב יומם!

אין לנו ברירה — אומרים הגימלאים, אלא להתארגן כדי לחדש את ההפגנות שלנו בירושלים, נגד כל הכוונות האלו.

ח-פ-ן

מי אחראי להדלפות כוזבות?

העניין עובר כל גבול. כתב „מבט" בטלוויזיה והמוהר כמה כתבים אחרים, פרסמו ברבים, שמגן השר מיכאל דקל הוזמן ע"י המשטרה לחקירה ביום שני הקרוב, וכי שלוש הזמנות קודמות לחקירה נדחו ע"י מר דקל.

הדבר הוכחש נמרצות ע"י המשטרה ושאר הגורמים האחראים. אין לעבור לסדר היום. הציבור זכאי לתבוע מי מלעיט אותו בידיעות כוזבות במגמה מסויימת? מי עומד מאחורי ההדלפות הללו, שבשעתו הבטיח שר המשטרה ללחום במרץ לגילוי מקורן ולסתימתן אחת לתמיד. עתה הזדמנות לבדוק את הדבר מיסודו, ולהגיע לחקר אותו מקור הזדוני. אם מהמשטרה הוא מעוגן או מחוצה לו.

כתב „מבט" כשידור הידיעה הנ"ל, שהוכחשה נמרצות, פגע בציבור העיתונאים ובאמינותם, נוסף לפגיעה בכבודם של בני אדם. מי אחראי לכך?

יכין

מן המעין

ויתן את קולו בבכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה
(בראשית מ"ה, ב')

קשם שלא פייס יוסף את אחיו אלא בבכיה, כך הקב"ה אינו גואל את ישראל אלא מתוך בכיה, שנאמר בבכי יבואו ובתחנונים אובילם. (ירמיהו ל"א, ט)

מדרש רבה

בית הדין הרבני האזורי אשדוד

הוגשה בפני בית הדין בקשה לתתן צו ירושה בתיק המפורט להלן, כל התובע טובת הנאה או המעונין בעזבון באחת הבקשות המתייחסת אליו ורוצה להתנגד לה, יבוא לבית הדין וימסור טענותיו תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

תיק 330/מ"ו
בעניין ירושת המנוחה הורדן שרה, שנפטרה באשקלון ביום כ"ה תשרי תשמ"ו 10.10.85.
המבקשת: ווליף יהודית.

הרב מ. צ. נהוראי
המזכיר הראשי

בית הדין הרבני האזורי אשקלון

הוגשו בפני בית הדין בקשה לתתן צו ירושה בתיק המפורט להלן, כל התובע טובת הנאה או המעוניין בעזבון לבקשה הנ"ל המתייחסת אליו ורוצה להתנגד לה, יבוא לבית הדין וימסור טענותיו תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

התיק 3720/מ"ו
בעניין ירושת המנוח גורדי רחמן פורס ז"ל, שנפטר בבאר יעקב כ"ו אייר תשל"ה 7.5.1975.
המבקשים: אלמנתו בניו ובנותיו.

נסים אדרי
מזכיר ראשי

בית הדין הרבני האזורי אשקלון

הוגשו בפני בית הדין בקשה למתן צווי ירושה בתיק המפורט להלן, כל התובע טובת הנאה או המעוניין בעזבון לבקשה הנ"ל המתייחסת אליו ורוצה להתנגד לה, יבוא לבית הדין וימסור טענותיו תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

התיק 3727/מ"ו
בעניין ירושת המנוחה גלידאנסקי אסיה ז"ל, שנפטרה באשקלון כ"ח השון תשמ"ו 11/11/1985.
המבקשות: בת אחות.

נסים אדרי
מזכיר ראשי

„מאורע ברנר" בימינו

(סוף מעמוד 3)

לין ז"ל, שהופיע בברלין, מביא ביום ו' טבת תרע"א במדור „ידיעות ספרותיות" את הידיעה על „הרעש הגדול" במחנה הקוראים העברים בירושלים, בעקבות מאמרו של ברנר. הוא מוכיר את האשמת עיתון „ההרות" את מעשיהם של המקנאים קנאתו של ברנר: „ויזרקו בחלון עורך „החרות" הבם פיזרו את אותיות דף אחד של העתון הזה" ומסיים במלים: „והמלחמה נמשכת".

בוועד הרבני ציון באודיסה שהאליט על הפסקת התמיכה להפועל הצעיר ישבו גם המשורר חיים נחמן ביאליק וד"ר י. קלוזנר. הוועד תמך בעיתון בסכום של 100 פראנק לחודש. זה היה סכום של כעשרים דולר לחודש. שהיו כשישית מן התקציב החודשי של העיתון. ביאליק הציע להפסיק את התמיכה בעיתון עד שמנהלים יכנו עורך חדש ואחראי שיפעל בהתאם להנחיות הוועד. ד"ר יוסף קלויזנר פירסם ב„השילוח" מאמר אידאולוגי שבו מתח ביקורת על „קלות הראש" שנהג ברנר בדברים שבקדושה.

הסופר הלל צייטלין פרסם שני מאמרים נגדלים בעיתון ביידיש „דער מאמענט", שבהם בא מחאתו עם ברנר על הפתוח, אבל מביע אימון מאולם באיש ובאמת שלו. את דבריו של ברנר נגד הבצ'יך הוא מכנה „התבטאויות מטופשות". המכונה עליקן הוא „כפרי". הוא לא רואה בזה אמיקורסות, קלות דעת ובורות, אלא מרגיש של הנער מתמטש את המצב של לקראת... [illegible] אבא מבוא תלמוד.

מכאן מקבל בעיני המכתב של [illegible] ספר של המוסקל המתמיכה להפועל הצעיר„ ומלכמו

המוספרים לכינוס חירום, הסופר רבי בנימין כתב את הפרוטוקול של הכינוס. האסיפה החליטה, שאפילו אם מאמרו של ח"ח ברנר מכאיב לרבים בתוכנו ובצורתו, הכן הפסקת התמיכה של הפועל הצעיר בגלגל — היא פעולה שלא כהוגן מצד הוועד האודיסאי. לאחר מכן ערערו כמה סופרים על תוכן ההחלטה ושבטו כי קולשה. ד. בן גוריון הגיב על הפסקת התמיכה במאמר אירוני, הריף ועקרוני בשבועון „האחדות" של פועלי ציון. הוא מסתמך על אחד העם שהורה בעבר שאין לערבב את שאלת הדת בשאלת האומה, ועבכיו בא אותו אחד העם והוליך את היסת ציון לקאנוסה"...

התומכים בברנר הפכו את הוויכוח למאבק על חופש הביטוי.

הספר של גורית גוברין מכיל את כל המאמרים, בעד ונגד, שנתפרסמו בעיתונות והיהדית מסביב לוויכוח זה.

הויכוח מסביב ל„מאורע ברנר" הוא אקטואלי גם ביוימו. כאשר משרד החינוך התרבות ותמוך מכספי המדינה בכנסים, שבהם התפרסמו שירים של חילול הקודש ששותים דם שלשתינאים (שירו של יצחק ליאור ב„סימן קריאה"), או שירה של יונה הלך על תפילין כאמצעי לאוננה, שנתפרסם בעיתון 77. האם תקציב הממשלה צריך לתמוך בפרסומות כאלה, או שעקרון „חופש הבי־טוי" הוא הקובע? דומה שעדיין אנו עומדים באותו ויכוח על „מאורע ברנר" ושום דבר לא נשתנה, רק תשפוה התלאה.

מה שהוציו לעשות אז ועד המצי ציון באודיסה לא מעיז היום לעשות משרד החינוך והתרבות.

מימוש במניות וביקוש לקרנות הנאמנות

מאת מרדכי זפט

מגמת המימושים במניות הבנקאיות מתוך והחרפת ביקושים בהליים לקרנות הנאמנות מאיריך פתחה את שבוע המסחר בבורסה.

בהמשך המסחר נקבעו 142 ירידות, 138 עליות ו-128 ניירות־ערך נסחרו ללא שינוי בשער. המחזור הסתכם בכ-6.7 מיליארד שקל.

המגמה ששררה בסוף שבוע שעבר נמשכה גם אתמול. מספר „כ־קורבים" נטו למכור מאחזקותיהם במניות שצברו תשואה נאה בפרק זמן קצרים כשמאידך, הציבור הרחב והוסיפו להזרים 15 מיליארד שקל לקרנות הנאמנות, כהם כ-5 מיליארד לקרנות המשקיעות במניות. (כ-6 מיליארד לקרנות „פועלים").

עודפי ההיצע של „מקורבים" נקלטו בביקושים, חלשים אמנם, של הקרנות — המגמה היה „תיקו", כלומר. יציבות במפס בכל המניות ה„כבדות".

ב„תחשיות" היו לפעמים תנודות חזקות יותר. כך, „אדנים" עלתה ב-9%, „המשכר הראלי" 1.0, „רפקו" 0.1, ר„עץ 0.1 עלו ב-10%, כל-„אתא", הלעוכתון „אסאס" ירדה ב-15%, ומספר ניי"ע ירדו ב-10% ביניהן גלי זהר 1.0, הדר 1.0, רסקו מבכ', מודול בטון, שרד, ספקטרוניקה 1.0 ועוד.

ההערכה היא ששיעור עליית המדד בנובמבר (חצי אחוז) יעורר את השוק.

לאגרות החוב הצמודות למדד היה עודף היצע של 4.5 מיליארד שקל והצמודי מט"ח עודף ביקוש של 2 מיליארד שקל. ב„ארבל" הי עליות עד 3%, ב„שגיא" תנודות של עד 6% ובאמצעות הגודות עד 2%.

היום ינפיק בנק ישראל אגרות חוב „גליל" ב-10 מיליארד שקל, „שגיא" ב-25 מיליארד שקל ו„ר"מד" ב-15 מיליארד שקל. מזה ינפקו מק"ם ב-150 מיליארד שקל.

הודעות בורסה

- מל"ד — הפסד מתואם של 777 מיליון שקל ב-1984/5 לעומת 361 מיליון שקל אשתקד.
- ניקוב — הפסד מתואם של כ-128 מיליון שקל באפריל—ספטמבר 1985 לעומת כ-575 מיליון שקל בשנה שנסתיימה במרץ 1985.
- ארו"ם — הפסד של 110 מיליון שקל (לפני תשלומי מיסים על ההכנסה) לעומת כ-1.4 מיליארד שקל בספטמבר 84 עד מרץ 1985.
- הפניקס — „אקס" 200% הטבה ב-26/12 התחילה ב-29/11.

אתמול בבורסה

שערי המניות

המניה	השער	השינוי בנק'	ב-%
אי.די.בי.	77700	+700	+ 0.9
אגוד	58120	+320	+ 0.6
ד'סקונט א'	98485*		
מזרחי	31818*		
ספנות 0.1	1209	+ 9	+ 0.8
פועלים	52400	—280	— 0.5
כללי	36600	+800	+ 0.6
בל"ל	33460	—200	— 0.6
מימון 1.0	44800*		
הבינלאומי	2570*		
פ. בי.	2480*		
אדנים	7302	+600	+ 9.0
לאומי מ' ש'	3860	—300	— 7.2
פתוח מ' ש'	845	— 25	— 2.9
משכן צ"ש	2100*		
צנצאות	3460*		
מפתות ר' ש'	11699	— 1	(—)
מירב	1650*		
שלטון	304	— 8	— 2.6
לאומי תע' ש'	3740	— 70	— 1.8
הסנה ע"ש	2168	— 22	— 1.0
הפניקס 0.1	3850*		
סקוריטס	4250	—100	— 2.3
ציון 5.0	1370*		
דלק צ"ש	3841*		
הראל 1.0	2157	113	— 5.0
שוהרסי א'	4725*		
אוזרים	2318	— 6	— 0.3
אפריקה 1.0	23100*		
דנקנר 1.0	3635	— 5	— 0.1
נכסים	4000*		
גבים 0.5	4072	+ 12	+ 0.3
הכשר היי' ש'	27200	—150	— 0.6
ישפרו	1840	—100	— 5.2
ישרס	7455	+ 15	+ 0.2
סולל בונה	4500*		
רסקו מ"ר	2910	—130	— 4.3
אגן	13860*		
אורדן 0.1	13650*		
כלל נדל"ן	813	+ 18	+ 2.3
לודזיה 4	455*		
פוליגון	3281	+171	+ 5.5
כבלים	10500*		
קשר סח 1.0	784	+ 16	+ 2.1
נחושתן 5.0	2752	—306	—10.0
אלקו ע"ש	2680*		
אלקטרה 5	6600*		
כלל אלקט'	2820*		
אי. פי.	2769*		
דשנים 5	3500	—200	— 5.4
חיפה כימי'	814	+ 10	+ 1.2
טבע צ"ש	49150	+ 50	+ 0.1
ים המלח	12500*		
פטרוכימים	340*		
פרוטארום	8499	+109	+ 1.3
מפעלי נייר	135000*		
כלל תעש'	1184*		
אי.די.בי. פ'	.70	—130	— 4.2
אלרן ע"ש	.80	— 7	— 0.4
הברה 1.0	.140	+ 10	+ 0.4
אמפא	7718	+368	+ 5.0
פועלים השי'	3890	—105	— 2.6
בל"ל השק'	4320*		
דסקי"ש	4000*		
מזרחי השק'	8062*		
ירדן	1840*		
עוז 0.5	750	— 50	— 6.3
פמה 0.5	2251	—250	—10.0
פריון	1249	+ 29	+ 2.4
פז נפט	11000*		

* ללא שינוי.

בבית הדין הרבני תל־אביב—יפו

הוגשו בפני בית הדין בקשות ל־מתן צווי ירושה בתיקים המפורטים להלן. כל התובע טובת הנאה או המעונין שאחת הבקשות מתייחסת אליו ורוצה להתנגד לה, יבוא ל־בית הדין וימסור טענותיו תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו. שאם לא כן, יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

תיק 3836/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה מסורי ע־מר שנפטרה בר"ג ביום כ"ט סיון תשמ"ד (29.6.84).
המבקש: יוסף צמר.

תיק 3979/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה פוליה פ־ליסטקי שנפטרה באור יהודה ביום ט"ז טבת תשמ"ה (8.1.85).
המבקש: חיים מרניק.

תיק מס' 4207/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה שיינדל פ־פה פרשקר שנפטרה בחולון ביום י"א אלול תשמ"ה (28.8.85).
המבקש: אליעזר פרשקר.

תיק 3838/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה בת שבע צימר שנפטרה בחולון ביום ו' ני־סן תשמ"ב (29.3.82).
המבקשת: יהודית לוי.

תיק 3833/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה דבורה קר־נוטניצקי שנפטרה בפ"ת ביום י"ט כסלו תשמ"ה (13.12.84).
המבקש: שמואל קונטניצקי.

תיק מס' 4202/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה מלכה רבי שנפטרה בפ"ת ביום ז' סיון תש־מ"ה (27.5.85).
המבקש: אהרן רבי.

תיק 3728/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה מניה רוז־מן שנפטרה בבאר יעקב ביום ב' חשון תשמ"ו (18.10.85).
המבקש: יעקב רוזמן.

תיק 3834/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה אורה הש־תש שנפטרה בת"א ביום ר' חשון תשמ"ד (13.10.83).
המבקש: יהושע תשתש.

תיק 4248/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוח שלום ביס־ני שנפטר בתל־אביב ביום ו' כס־לו תשמ"ו (19.11.85).
המבקשת: נעמי ביסני.

תיק מס' 4265/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה בלה פי־גלר שנפטרה בבאר יעקב ביום כ"א חשון תשמ"ה (16.11.84).
המבקש: אסיה פורמן.

תיק 4264/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוח זכר פיגלר שנפטר בבאר יעקב ביום י' כסלו תשמ"ו (23.11.85).
המבקש: אסיה פורמן.

תיק מס' 4261/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה זינה שי־פיין שנפטרה בר"ג ביום י"ב אדר תשמ"ה (5.3.85).
המבקש: עמנואל שקיין.

תיק מס' 4279/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה מרים שר־פר שנפטרה בתל־אביב ביום י' חשון תשמ"ו (25.10.85).
המבקשת: איריס עדן.

תיק מס' 4301/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוחה נחמה לוי שנפטרה בפ"ת ביום י' אייר תשל"ה (21.4.75).
המבקש: יעקב לוי.

תיק מס' 4303/תשמ"ו
בעניין ירושת המנוח: אברהם שרם שנפטר בתל־אביב ביום כ"ט ניסן תשל"ה (7.4.75).
המבקש: דגר שרם.

עוזיהו זהר
מנהל המחלקה
לענייני ירושות

ירושלים

פורום „מסילות" — היום ב-4.30 ב„בית מאיר"

המפגש של פורום „מסילות" יתקיים היום ב-4.30 אחה"צ ב„בית מאיר", רחוב המלך ג'ורג' 54 ירושלים. במסגרת המפגש ייערך ערב שאלות והשובות בענייני ההנועה הציונית העולמית ועבודת מחלקותיה, היחסים בין הנועת הציונות הדתית להנועה הציונית, הדור הצעיר בתנועה הציונית וכו'. ישיבו על השאלות נציגי תנועת הציונות הדתית בהנהלה הציונית הי"ה יצחק מאיר ואליעזר שפר. כיבוד קל יוגש במקום.

הוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 להלן החוק:

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הוועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6579 חלקה 6 מגרש 10, רח' עצירן, מבוקשת הקלה 3.5% בשטח המגרש דהיינו: לפי תב' רע/46/1 אי ניתן לבניה 50% בשתי קומות במקום 53.5% בשתי קומות.

כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הוועדה המקומית רעננה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת הקלה הנ"ל תוך 15 ימים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית במשרדי העירייה.

ב. זילברשטיין
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ובניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי קריות

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 כי במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות הוגשה בקשה לקירוי ברפסות פתוחות בגג רעפים וסגירתן בחלונית ברח' קליבנוב 5, גוש 10426 חלקה 247 קרית מוצקין.

מהות הבקשה: סגירת המרפסות בסטיה מאחוזי הבניה המותרים לכל הדירות בבנין.

כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הוועדה המקומית שד' ויצמן 5 קרית ביאליק, תוך שבועיים מיום פירסום הודעה זו.

ע. לוי
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה, קריות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי אשקלון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון, הופקד שינוי תכנית המפורטת שינוי מס' 2/ג להתכנית מפורטת 165/03/4 — הנקראת היב, אשקלון.

ביחד עם תשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות התכנית:
1. שינוי בקווי בנין לשטח ממטרי בתנאים המיוחדים.
2. שינוי בתנאים בחלקים לי־שרותי הוועדה לשטח מסחר ובתנאים המיוחדים.
3. בשביל להולכי רגל (סילית) לשטח במטרי מסחר בחזית א'.
4. שינוי מצוף דרכים לתנאים בחלקים המיוחדים.
5. קביעת הגבלת הבינוי והוראות בניה.
6. שינוי זכות מעבר לציבור בשטח פרטי.

אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 8,900 דונם. בגושים: 1940, חלקי חלקה 29, 35, 38.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל זכאי על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים ביום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הוועדה המחוזית האמורה.

שלום דנוני
יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז הדרום

וועדה המחוזית לתכנון ובניה מרחב תכנון מקומי ראשל"צ

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלה על חלקה 640 בגוש 3929 רחוב הרוד. לפי תוכנית בתאר/תוכנית מפורטת. במצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ד' ומותר לבנות עליה בית מגורים 6 קומות.

בקשה בעלי החלקה הקלה עבור תוספת בניה בקומה עמודים על חשבון אחוזי בניה המותרים.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך מועד של 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, הובא הבקשה לאישור.

מ. ניצן
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה — ראשון־לציון

בית הדין הרבני האזורי אשקלון

הוגשו בפני בית הדין בקשה למתן צווי ירושה בתיק המפורט להלן, כל התובע טובת הנאה או המעוניין בעז־בון לבקשה הנ"ל המתייחסת אליו ורוצה להתנגד לה, יבוא לבית הדין וימסור טענותיו תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

התיק 3705/מ"ו
בעניין ירושת המנוח צימתי יוסף ז"ל, שנפטר בירושלים כ"ה תשרי תשמ"ו 10/10/1985.
המבקשים: אלמנתו בנו ובנותיו.

נסים אדרי
מזכיר ראשי

נרשמו לנשואין

המועצה הדתית — מעלות

בולר אליעזר בן בולר אליעזר (רוק) ישראל—רומניה; חנה אברגל בת אברגל נסים (רוקה) קבוץ בר־קאי ישראל—מרוקו.

הרבנות המקומית — נצרת עילית

יצחק בן ברהים סבן (רוק) אל־ג'ידה—נצרת־עילית; רחל בת יעיש אירגאנה (גרושה) מרוקו—נצרת־עילית.

לשכת הרבנות — שעלבים

יאיר דוד בן שלום צבי בסטי (רוק) שעלבים; נורית בת אלומה בוכרים (רוקה) צפת—שעלבים.

אצל הרב דוד אשר — מושב ריגיגית

דב קרצי בן משה (רוק) בת ים; רות אברהם בת אברהם (רוקה) מושב רינגית.

המועצה הדתית — כפר חב"ד

גוטליב חיים יוסף (רוק) ירושלים; קסלמן רבקה (רוקה) כפר חב"ד.

ריבקין נפתלי (רוק) כפר חב"ד; צולשין דפנה (רוקה) חולה.

לשכת הרבנות המועצה הדתית — בני ע"ש

שכטמן בן יחיא זכדני (רוק) ישראל—בני עי"ש; דינה בת כליפה מלכה (רוקה) ישראל—רחובות.

משה בן גלברט גבאי (גרוש) ישראל—עין השלושה; ישראלית בת סאלים הינדי (גרושה) ישראל—בני עי"ש.

המועצה הדתית — גבעת שמואל

רוזנברג הלל בן מנחם צבי (גרוש) ישראל—ירושלים; קרוזבסקי דבורה בת יעקב (גרושה) ארה"ב—ירושלים.

דוברי דן לאון בן אלכסנדר (רוק) סין—בני ברק; פסדובסקי גייבור בת סידני (רוקה) אנגליה—תל אביב.

לשכת הרבנות הראשית

המועצה הדתית האזורית — שפיר

חתדי יוסף בן שקרולה (רוק) מושב עזריה; לאה הינו בת שלמה (רוקה) מושב גדיש.

שליטמר יוסף בן שמעון (רוק) אבן־שמואל; יאקיל סבריבה בת אהרן (רוקה) אבן־שמואל.

פרלין אלפונסו בן ברכור (רוק) מושב בית־שקמה; מגידש שושנה בת בנימין (רוקה) מושב עוצם.

משמר הנגב רב מקומי — גן־יבנה

נחרי יעקובי בן אברהם (רוק) יבנה; צוברי רחל בת יפת (רוקה) גן־יבנה.

כרמי שמואל בן שלמה (רוק) שתולים; בבאי צילה בת יוסף (רוקה) גן־יבנה.

כהן יצחק בן שלום (גרוש) אשדוד; יהודה גאל בת מוריס (רוקה) אשדוד.

המועצה הדתית — קרית אתא

בר (בראונשטיין) אריה בן מנפרד (אלמן) ישראל—ק. אתא; בוקסר יעל בת יעקב (רוקה) ישראל—ק. מוצקין.

גיגי משה בן יעקב (רוק) מרוקו—ק. אתא; פורד אביטל נחמה בת מנחם (רוקה) ישראל—ק. אתא.

גינצבורג צבית בן מיכה (רוק) ישראל—ק. רמת־יוחנן; בישון אסתר בת שמעון סימון (רוקה) ישראל—תל־חנן.

כהן משה בן יעקב (רוק) ישראל—שבי; ביטון חנה בת אליהו (רוקה) ישראל—ק. אתא.

לשכת הרבנות המועצה הדתית — אור־יהודה

אהרון אברהם בן לביף (רוק) אור־יהודה—ישראל; מלאך ג'ודית בת משה (רוקה) חולון—ישראל.

סטל אליהו בן יהושע (רוק) אור־יהודה—ישראל; צפורי אביגיל בת חיים חי (רוקה) אור־עקיבא—ישראל.

אביב אלכסיי בן יגיהדה דיל (רוק) אור־יהודה—ישראל; זיכאציא־לי כי מיסה בת דפאל זיל (רוקה) רמלה—ישראל.

סאלם שאיל בן באום (רוק) אור־יהודה—ישראל; יהוסאי לילי בת יהושע (רוקה) אור־יהודה—ישראל.

שלמה ראובן בן ראובן (רוק) רמלה—ישראל; הלובא ביטה בת שמיק (רוקה) אור־יהודה—ישראל.

הרבנות והמועצה הדתית — לרהובות והסביבה

עמר בן צבי שימר (רוק) כפר־גבא; אילת בת חיים יעקב סיידון (רוקה) רחובות.

סטניסלר בן שעיה קלופוס (רוק) בה"ס—רחובות; ספקלנה בת אפרים שך (רוקה) בה"ס—רחובות.

עזיאל צבר בן שלום צעירי (רוק) רחובות; רויטל בת יעקב מורהר (רוקה) רחובות.

עובדיה בן מוסה מינס (רוק) רחובות; לאה בת סאלם זרפי (רוקה) ראשון־לציון.

אברהם בן משה צדקה (רוק) רמת־גן; מרשלה בת רוקם לוינשטיין (רוקה) אורוגואי—רחובות.

יעקב בן ישראל שינדלר (אלמן) רוסיה—תל־אביב; שבע לוקשינה בת יוסף שוחט (גרושה) בה"ס—רחובות.

המועצה הדתית — נהריה

אלחנן בן חביב כמן (רוק) מושב גורן; אוסנת בת אלברט ואנונו (רוקה) נהריה.

יאיר בן ארנולד־דיק פלד (רוק) קבוץ בית העמק; אילנה בת ברנרד סיל (רוקה) קבוץ בית העמק.

יוסף בן אברהם חזד (רוק) נהריה; מרים בת פאולי אהרן (רוקה) נהריה.

יוסף־שלום בן יהושע מלכה (רוק) נהריה; אסתר בת מרקוס אלון (רוקה) נהריה.

משה בן מנשה־ציון שאשא (רוק) נהריה; אסתר בן אברהם ברמוי (רוקה) ירושלים.

מיכאל בן מיכון אפללו (רוק) נהריה; תמר בת מסעוד ביטון (רוקה) כעלות.

מאיר־מיכאל בן דוד אסור (רוק) ק. שמונה; אילה בת חיים אלמלח (רוקה) נהריה.

משה בן יוסף איתן (גרוש) עכו; רינה בת יוסף בן־חיים (רוקה) נהריה.

הרבנות — באר־שבע

סלה יחזקאל בן יוסף (רוק) אתיופיה—באר־שבע; חנה דהיה אורה בת אזוו (רוקה) אתיופיה—באר־שבע.

גורדון חיים בן מרדכי (גרוש) ישראל—באר־שבע; פרידמן רבקה (מישלוב) בת זאב (גרושה) ישראל—קבוץ נגבה.

מאוריסי אילן בן בורים (גרוש) ישראל—חיפה; לייזרגה זינה (סידרוב) בת לבוב (גרושה) בה"ס—עומר.

וקנין מאיר בן מסעוד (רוק) ישראל—באר־שבע; אחיון כוכבה בת נסים (רוקה) ישראל—באר־שבע.

חיזמן סלמון בן יוסף (רוק) מרוקו—באר־שבע; רוזנבלט ברכה בת משה (רוקה) ישראל—באר־שבע.

סכאי סימאי ששון בן בובזיק (אלמן) אתיופיה—ערד; יוסף יקבבא תקוה בת ורבה (רוקה) אתיופיה—באר־שבע.

פרץ יואב בן אליהו (רוק) ישראל—באר־שבע; שלום גאולה סולטנה בת פנחס (רוקה) ישראל—באר־שבע.

אבני משה (אלמסי) בן אמנון (גרוש) באר־שבע—באר־שבע; זיידמן רות בת ראובן (רוקה) מרוקו—באר־שבע.

בן יהודה יהודה בן אפרים (גרוש) ברזיל—עומר; סימן־טוב חוה (אילאלי) בת יצחק (גרושה) ישראל—עומר.

אבירם דוד בן בלפור (גרוש) באר־שבע—באר־שבע; דדי דניאלה בת חיי (רוקה) סוריה—אופקים.

לשכת הרבנות המועצה הדתית — אילת

אודעי דניאל בן אודעי יעקב (רוק) אילת; אלפסי נורית בת דוויש ארוין (גרושה) אילת.

יהוד איל בן יהוד שמעון (גרוש) אילת; משולם רחל בת משולם דניאל (רוקה) אילת.

סלקר דוד בן סלקר מנשה (רוק) אילת; במגילקר מרגלית בת במגילקר מוס (רוקה) אילת.

אודעי דוד בן אודעי יצחק (רוק) אילת; עמר נורית בת עמר שמעון (רוקה) אילת.

דגון יעקב בן דגון יוסף (רוק) אילת; בוטבול פזי בת בוטבול חיים (גרושה) אילת.

פרס ביגמיק בן פייס אברהם (רוק) קיבוץ קטורה; כהן אליעבט בת כהן בירלד (רוקה) קיבוץ קטורה.

שלום ויליאם בן שלום אריה (רוק) קיבוץ קטורה; ארז מרים בת רייס אריה (רוקה) קיבוץ קטורה.

רבוה יצחק בן רביה אברהם (רוק) אילת; אלקבץ אסתר בת משה (רוקה) אילת.

אזולאי עירן שאול בן אזולאי דוד (רוק) אילת; בילילי אסנה בת בלולו יוסף (רוקה) אילת.

שערי חליפין במט"ח

בנק המזרחי המאוחד

שערי קניה ומכירה של בנקנוטים והעברות במטבע־חוץ ליום 13.12.85, עד למחרת בשעה 12:30, לעסקות בדולרים עד לסך 1,000 דולר וביתר המטבעות עד שווי 500 דולר, יהיו כמפורט להלן:

*נוסף לשערים דלהלן יש לגבות עמלה בשיעור של 0.75%

המדינה	המטבע	יחי'	שער קניה (שקים והעברות)	שער מכירה (שקים והעברות)	שער קניה (בנקנוטים)	שער מכירה (בנקנוטים)
ארה"ב	דולר	1	1476.5880	1495.0120	1456.08	1522.95
בריטניה	לירשט	1	2136.6220	2163.2820	2106.94	2203.71
גרמניה	מ"ק	1	588.2820	595.6220	580.11	606.75
צרפת	פ"צ	1	192.4640	194.8660	183.14	198.51
הולנד	גולדן	1	522.3160	528.8330	515.06	538.72
שוויץ	פרנק	1	704.4790	713.2690	694.69	726.60
שוודיה	כתר	1	191.6650	194.0570	*186.54	*197.68
נורווגיה	כתר	1	192.7910	195.1970	*187.64	*198.84
דנמרק	כתר	1	161.8710	163.8910	157.51	166.95
פינלנד	מרק	1	269.4500	272.8120	262.25	277.91
קנדה	דולר	1	1060.7670	1074.0030	1037.66	1094.07
אוסטרליה	דולר	1	1018.5090	1021.0930	958.70	1049.54
בלגיה	פרנק	1	560.6600	567.6560	552.87	578.26
אוסטריה	שילינג	10	835.6460	846.0740	824.04	861.88
איטליה	לירה	1000	862.4930	873.2550	**812.24	**889.57
יפן	ין	100	731.7030	740.8380	721.54	754.68

- * רק לגבי בנקנוטים בערכים של עד 100 כתר
- ** רק לגבי בנקנוטים בערכים של עד 10.000 לירטות

לגבי בנקנוטים בערכים גבוהים יותר יש לקבל את השער מהנהלה לעסקות חוץ.

רדיו

קול המוסיקה

6.00 „שבע ישראלי", 06.02 „צלילי בוקר" 07.07 „בוקר טוב" ; 07.30 „שחרית מוסיקלית" 09.30 „קונצרט בוקר". 12.05 „מאוצר הסרטים". 13.00 „קונצרט צהרים". 15.08 „מוסיקה ויהדי". 16.00 „קונצרט כב־הדי". 18.30 „קונצרט". 20.05 „ערב טוב". 20.30 „מאולמי הקונצרטים בעולם". 22.33 „מן המקורות". 23.00 „דפי פסנתר".

רשת א'

6.00 שידורים לצולים. „הוו שי־רים". 08.05 „חוגה". 09.05 „השי־לא תם". 09.30 „מפגש". 0.30 „רדיו קלי". 11.05 רבע של עבריה 11.10 השידור היומי לבהה"ב 11.30 „השכלה הדעת לכל". 12.05 „מעמי המזרח". 13.00 אנגלית 13.30 צרפתית. 14.06 „לבת הבן ולכל ה מתעניין". 15.00 לילדים הגדולים. 15.25 „הכדור עגול". 15.35 „מאזר הספרים". 16.05 „רדיודרמה". 17.00 אנגלית. 17.05 צרפתית. 17.10 רבע של עברית. 17.12 „ברי־שיר". 17.20 „האוניברסיטה המש־דרת". 18.06 „מנחת ערב". 18.47 פרקי היום בתנ"ך. 19.05 „עיון בפרשת השבוע" מאת הרב יוז. מצגר. 19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

6.00 „שבע ישראלי". 06.12 הה־עבלות בוקר. 06.22 „להקלאי". 06.30 סקירת מאמרי המערכת של עתוני הבוקר. 06.53 „אור ירוק". 6.57 רגע של עברית. 07.00 „הבוקר הזה". 08.05 „סעו לשלום". 09.05 „ביקור בית". 10.05 הדשות בענייני תחבורה ותיירות. 10.10 „כל צבעי הרשת". 11.40 הודעות. 12.05 „חדשות מקומיות". 12.10 „גל פתוח". 13.00 „בהצי היום". 14.06 „יהי נעים". 15.05 הדשות בענייני מדע וטכנולוגיה. 15.10 „סעו לשלום". 16.05 „שירים ושעורים". 17.05 חדשות בענייני משק וכלכלה. 17.10 „יומן כלכלה". 17.30 „על מספרים ואנשים". 18.06 „שעה חופשית". 18.45 היום בספורט. 19.05 „היום הזה". 19.35 „דין ודברים". 20.05 „מצעד הזמירות". 11.50 ההדעות. 22.05 „פינת הג'אז". 22.58 רגע של עברית. 23.05 „מחפשים את המטמון".

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות. 06.00 באופן מילולי. 06.10 צלילי בוקר. 06.30 אוניברסיטה משודרת. 06.55 פינה הפה ללייבי. 07.07 שבע אפס שבע. 08.05 בוקר טוב ישראל. 09.05 בין לעכשיו. 11.05 טבע על פעם. 12.05 להיום להיאבון. 13.05 בסיבוב ראלי. 15.05 פסק זמן. 15.45 אלה הפקים. 16.05 ארבע אחרי הצהריים. 16.55 באופן מילולי. 17.00 יומן גלי צה"ל. 17.30 מוזמר עולמי. 17.50 יומן ספורט. 18.05 שעה קלה על כלכלה. 19.05 „רדיו רדיו". 20.05 „משלנו". 21.00 מבט לחדשיה. 21.30 אוניברסיטה משודרת. 22.05 על הדבש יפ"י הכיפאק. 23.05 שידור חוזר. 23.50 צעד יומי. 00.05 ציפורי לילה. 05.00 מבזק ידיעות.

טלוויזיה לימודית

08.15 אזרחות (תכה"ב) 08.40 בלי סודות. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 חשבון פלים ד'. 10.05 ארץ מולדת. 10.30 הגיל הרך. 11.00 ערבית כדוברה. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 מדעי הטבע ד—ב. 12.00 הליכוד — שנים איחוד. 12.25 אנגלית ד'. 12.45 צרפתית — המעירה. 13.00 אנגלית ה'. 14.00 ירדים משכנת הדים. 14.20 גיאוגרפיה — סיני. 14.45 קורס באנגלית. 15.00 לשים קטם. 15.25 קולרגרל — גרן. 15.35 47. 16.00 בלי סודות. 16.00 בוקר טוב יקום. 17.00 ערב חדש.

טלוויזיה כללית

17.30 „קישאר בערבית". 18.00 „תקות בדולית". 18.30 ציצור הדי ויטיה (ע). 18.32 פכירות תכניות (ע). 18.35 סיפורים (ע). 19.30 הדשות (ע). 20.00 כותרות. 20.02 „החליה". 20.50 „מכירת הדף". 21.00 מבט להדשות. 21.30 „עיברים לדי הדי". 22.00 „זה הזמן". 22.50 „בלי מן, בדרום בריסים". 23.40 מבוע על יום. תרבות.

בוגן דוד

טלפון חירום 101: ירושלים, בית־שמש, תל־אביב, חיפה, נהריה, עכו, חדרה, הרצליה, כפר־סבא, נתניה, קריית־שמונה, צפת, ראשון־לציון, באר־שבע, אופקים, דימונה, ערד, אילת.

ירושלים — טל' 523133, בית־שמש — 811288, תל־אביב — 460111, רמת־גן, גבעתיים, בני־ברק — 781111, פתח־תקוה — 9231112, קרית־אונו — 344442, חולון — 803133/4, בת־ים — 585555/6, חיפה — 512233/4, נהריה — 923333, 979333, עכו — 912333, קריית־טבעון — 931401, קריית־ביאליק — 721817, חדרה — 063-22333, הרצליה — 541333, כפר־סבא — 33222, טבריה — 067-90111, קריית־שמונה — 067-44334, בית־שאן — 065-8722, עפולה — 065-93333/4, חצור הגלילית — 067-36333, קצרין — 067-61333, נצרת עלית — 065-73333, מגדל־העמק — 065-4006, רחובות — 054-451333, אשדוד — 055-51332/3, אשקלון — 051-23323, לוד — 054-229133, רמלה — 054-221022, קריית־גת — 051-881333, קריית־מלאכי — 055-8233, ראשון־לציון — 942333, שדרות — 051-97074, באר־שבע — 057-78333, אופקים — 923022, נתיבות — 941033, דימונה — 59333, ערד — 957222, ירוחם — 80133, מצפה־רמון — 88333, אילת — 059-72333, צפת — 067-30333.

שערים יציגים

השערים היציגים ל-13 בדצמבר 1985:

דולר ארה"ב :	1468.1
ל"ש :	2144.0
מ"ג :	591.19
פ"צ :	193.26
פל"ה :	525.03
פ"ש :	707.08
כת"ש :	193.53
כת"נ :	193.82
כת"ד :	162.95
מ"פ :	270.99
דולר קנדי :	1069.6
דולר אוסטרלי :	1017.2
רנ"ד :	563.68
פ"ב : (10)	289.46
של. אוס' : (10)	840.84
לירה איטלקית : (10000)	866.03
ין יפני : (100)	735.69
פאונד אירי :	1823.4
פזטה ספרדית : (100)	952.60
דינר ירדני :	3915.9
לירה לבנונית :	84.140
לירה מצרית :	839.65

בתי מרקחת

ירושלים: קופ"ח של ההסתדרות ברפאה רוממה רח' הבי"ל 28, טל. 523191.

תל־אביב: בבלי עוזיאל 1 פינת בילינסון 10 טל. 440552. קופ"ח לאו־מית המכבים 4 טל. 257221.

נתניה קופ"ח לאומית סמילנסקי 9 טל. 38053.

חיפה: יבנה אבן סינא 7 טל. 672288.

חולון: עין יהב עין יהב 4 טל. 884854. אהרן הופיין 52, טל. 889153.

פתח תקוה: קופ"ח כללית, חיים עזיר טל. 905271.

בתי חולים

ירושלים: ביקור חולים (ילדים, א.א.ג.), הדסה עין כרם (פנימית, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים), משגב לדך (נשים).

תל־אביב: רוקח (ילדים, איכילוב (פנימית, כירורגיה).

נתניה: לניאדו.

ילד בן 5 נפצע קשה בתאונה באשדוד

ילד בן 5 באשדוד שלמה בצרי, נפצע קשה מפגיעת רכב פרטי בעת שניסה לחצות כביש בריצה. היא הועבר לבית החולים „קפלן" ברחובות.

הצופה

עתון יומי

HATZOFE DAILY

המו"ל: הצופה בע"מ. העורך: משה אישון. מערכת ומנהלה: תל־אביב, רח' המסגר 66, טל: 336056-. ה"ד 2045, חשבון בנק הדואר 441144 * סניף ירושלים: רח' בן־יהודה 3, ת"ד 1148, טל: 234910—02, בערב טלפון: 639524—02 * סניף חיפה: רח' ארלוזורוב 1, טל' 663628—04 * דפוס העשור בע"מ תל־אביב.

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות שבעתון.

הכזא מן הסוף

אהרן ידלין, ממזכירי התנועה הקיבוצית המאוחדת:

אם לא יושג הסדר עם בל״ס לא נהסס להגיש תביעה משפטית

המדובר בסכומים בהיקף 95 מיליון דולר

הטענה כאילו נמנע התק״ם מי־ הנעשה תלונה נגד דוד בלס בגלל זהות מפלגת העבודה — הגדירה אתמול ע״י אהרן ידלין, ממזכירי התק״ם, כ„עלילה מרושעת״ בפי אישי ליכוד או עיתונאים „שאי־ נם בודקים את העובדות״.

מר ידלין אמר את דבריו במרכז התק״ם שהתכנס בסמינר אפעל ל־ דיון בהצעת המזכירות להיערכות כלכלית של התק״ם לשינוי התנהגו־ ת בתקופת הירום הכלכלית.

בהמשך גילה ידלין את השתל־ שלות העניינים:

ב־5 בספטמבר הוגשה תלונה ל־ משטרה בעקבות בדיקה מוסמכת על ידי התק״ם, שבוצעה על ידי רו״ח דוד ליבאי. חומר רב הועבר ל־ משטרה, „חשפנו בפניהם את ה־ פעילות העיסקית שלנו ולדבריהם הסכנו להם הרבה עבודה״, אמר יד־ לין.

כאשר נמסר שהמשטרה החליטה לסגור תיקים של דוד בלס ואליעזר צבל מדגניה א׳, „ביקשנו מהמש־ טרה, כמתלוננים, חוות דעת מה הן הסיבות לסגירת התיקים, ועד עתה לא נענינו״ — אמר ידלין.

אין כל כוונה, הוסיף, לוותר על התביעה. קיימות שתי דרכים ל־ החזרת הגזילה (כ־95 מיליון דו־ לר) של „אשת״ (המפלקה של הת־ ק״ם והקיבוץ הארצי): הסדר או משפט. „העדפנו הסדר, אשר אם יושג יבטיח קבלה מהירה יותר של הכספים. ההסדר מתקרב להשלמתו, אך אם לא יושג — לא נהסס ל־ הגיש תביעה משפטית״.

דרישה לעבור לשבוע עבודה של 5 ימים כדי למנוע פיטורים

4,000 עובדים בענפי האלקטרוניקה, חשמל ומתכת צפויים לפיטורים בחודשים הקרובים

מאת סופרנו בתל־אביב

פועלי המתכת, החשמל והאל־ קטרוניקה חידשו את תביעתם ל־ הנהיג שבוע עבודה בן חמישה ימים, כדי למנוע פיטורי עובדים בענפי יצור אלה.

לאחר הודעתו של ראש אגף המת־ כת בהתאחדות התעשיינים, על הכוונה לפטר בחודשים הקרובים למעלה מ־4000 עובדים מ־ ענפי האלקטרוניקה, החליטה הסת־ דרות פועלי המתכת, החשמל והא־ לקטרוניקה, לשוב ולתבוע, בדיקת האפשרות של הנהגת שבוע עבודה מקוצר, בן חמישה ימים, ובכך למ־ נוע את מימוש כוונת הפיטורים של אלפי העובדים.

יצחק גלעדי, מזכיר הסתדרות ה־ מתכת, אמר כי שבוע עבודה מקו־ צר, נהוג כיום ברוב המדינות ה־ תעשייתיות המפותחות, וגם בישר־ שורה של מפעלי תעשיה הנהיגו את ההסדר, ובאחרונה עשו כן גם פועלי סולל־בונה, ובכך מנעו את פיטורי העובדים.

ספר „הצופה״ מוסיף כי מזכי־ רות הסתדרות עובדי המתכת, החש־ מל והאלקטרוניקה תקיים השבוע דיונים למניעת פיטורי העובדים, ואם המעסיקים לא יסכימו להסדר זה, ישקלו העובדים נקיטת צעדים ארגוניים.

הודאות הנאשמים ברצח המורים בעפולה נתקבלו בביהמ״ש כראיות

בית המשפט המחוזי בנצרת החליט אתמול לקבל כראיות כשו־ רה את ההודעות שנמסרו במשט־ רה ע״י שני הנאשמים ברצח המורים מעפולה, יוסף אליהו ו־ לאה אלמקייס היו״ר.

השופטים יוסף הלול, מינה לי־ בנשטראוס ואב־גדור משאלי קב־ עו בהחלטתם, בסיום „משפט זו־ טא״ שנמשך 3 חודשים, כי הנאש־ מים צוחקו בניחכן והוצע אלספרי בצא מסרו את הודעותיהם לשוט־ רים ולחוקרי שרות הבטחון מרצו־ נם החופשי ומבלי שהופעל עליהם לחץ או פיתוי כלשהו.

קודם לכן ביקש פרקליט מחוז צ־ פון, ד״ר מרדכי לנגל, להוות על הסף את טענות הפסול שהעלה פר־ קליטם של השניים, עורך הדין מר־ ספה לידאוי. ד״ר לנגל הדגיש כי חקירת הנאשמים הסתיימה למעשה כבר ב־12 באוגוסט, אחרי שהודו ושיחזרו פעולה עם חוקריהם, כך שלא היה צורך באיומים, השפלות ומכות כדי להוציא מהם את הוד־ עותיהם, כפי שטען פרקליטם.

הסניגור מוספה לידאוי ביקש מבית המשפט לקבוע שהוא פסול בקבלת ההודעות. הוא הדגיש ב־ דברי הסיכום שלו, כי הנאשמים פותו למסור את הודעותיהם וחלק מהם אינן כלל אמת. הוא הוסיף כי החקירה כלפיהם היתה ארוכה ור־ צופה. דבר שהביאם לשבירת רצונם החופשי.

לאחר שהשופטים שמעו את שני הצדדים יצאו להתייעצות קצרה ו־ בסופה הודיעו כי החליטו לקבל את ההודעות ואת שיחזור ההצבעה. אשר לנימוקים מסרו כי אלה ינו־ תנו בהרחבה בפסק הדין.

לאחר מכן יצא בית המשפט יחד עם הנאשמים, הפרקליטים וקבוצה גדולה של עתונאים וצלמים, למקום הרצח בגלבוע, לשם שיחזור המש־ פט.

מכונית המשטרה שהובילה את הנאשמים ייצבה את מכונית ה־ אוטו שבה הגיעו יוסף אליהו ו־ לאה אלמקייס לגלבוע. פקד מאור ששון, ראש צוות החקירה, הצביע על המקום בשם עצר הנאשם ש־ מכן בביוזמן ואמר: „כאן הוא ע־ מד מאחורי השיח ויורה לעבר ה־ גבר וכאן לקחו השניים העידה את הבחורה, השכיבו אותה על הארץ והעקו אותה״. פקד ששון הצביע גם על המקום שבו נתגלה כתם הדם שניגר מגופו הפגוע של יוסף אליהו.

לאחר מכן טען בפני השופטים, כיצד בשלב מאוחר יותר הזיזו ה־ שניים את הגופות, הלכו לביתם בכפר ערבונה וחזרו משם עם ק־ טין שבכבר הורשע בריון. שלושתם יחד עבירו את הגופות למעלה, שם התגלו יותר מאוחר. בתום השיחזור ירדו השופטים לאיזור המערה ואחר כך חזרו לנצרת.

המשך המשפט נקבע לחודש י־ נואר.

אנשי ציבור הקימו עמותה למען הסוהר

מאת חיים פיקרש — כופר „הצופה״

עמותה למען הסוהר הוקמה באחרונה ומטרתה — לסייע בגיוס כספים ובגיבוש דרכי עבודה למען רווחת הסוהר והמ־ טיפל בו.

בראש העמותה עומד נפתלי בלומנטל, כבכל „כורי הוא מר נה עד 13 פעילי צבור בינהם ראשי ערים ומועצות מקומיות, מפכ״ל לשעבר, מספר פרקליטים ורואי חשבון.

בין השאר קבלה על עצמה העמותה להקים מועדונים עבור הסוהרים וכן לנהל בתי־מרגוע, מתנות־נופש, מתקני־ספורט, ספ־ ריות, מתקני חינוך, השכלה ו־ תרבות, פיתוחם של שירותי יעוץ, העמדת הלוואות באמצעות קרנות מיוחדות לטיפולים רפואיים ו־ עידוד הצבור לפעילות והתנדבו־ תית למען הסוהרים.

בהקמת העמותה למען הסוהר בישראל יש בה משום חידוש שהרי במשך שנים רבות לא זכה הסוהר למעמד מתאים ול־ התייחסות חברתית נאותה. העמ־ ותה שתקרא „עליה״ תפעל ל־ מען יצירת תדמית חיובית ל־ אהרים בארץ ושיפור מעמדם.

נציב בתי הסוהר גונדר רפי סויסה, הביע סיפוק רב מהתע־ רבות אנשי הצבור לפעול בתחום זה.

קרן וולף תעניק השנה מלגות בהיקף 400 מיליון שקל

קרן וולף הישראלית תעניק ה־ שנה מלגות ומענקי מחקר ל־ סטודנטים ולחוקרים, הלומדים ו־ פועלים במוסדות להשכלה גבוהה בארץ, בסכום שיא של כ־400 מיליון שקל, שהם כ־265 אלף דולר.

הקרן הגדילה השנה את היקף ה־ מילגות בהתאם לבקשתו של סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתר־ בות, יצחק נבון, שהוא יו״ר מועצת קרן וולף.

מנכ״ל הקרן, ירון גרוזר, מסר כי הקרן הקציבה השנה את מרבית סכום המילגות, כ־310 מיליון שקל שהם כ־205 אלף דולר, לתלמידי התארים הראשון, השני והשלישי בכל המוסדות להשכלה גבוהה וה־ מורשים להעניק תואר אקדמי.

גודל המילגה מגיע לסכום של כ־ 4 וחצי מיליון שקל לתואר שלישי, 2 מיליון שקל לתואר שני וכ־700 אלף שקל לתואר ראשון, הכל ב־ הצמדה לערכם הדולרי כיום.

קרן וולף מציינת בימים אלה עשור שנים לפעילותה בתחום ה־ מילגות ומענקי המחקר, במשך תק־ פה זו העניקה הקרן מילגות ומענ־ קים לכ־1650 סטודנטים וחוקרים מצטיינים בסכום של מיליארד ו־ 600 מאות מיליון שקל.

מסיבת חנוכה לאסירים משוחררים ע״י אש״ל

מסיבת חנוכה [illegible] נערכה ב־ ירושלים ע״י ארגון אש״ל.

במסיבה [illegible] הראשי של ירושלים [illegible] שופט בית [illegible] העליון פרופ׳ מנחם אלון, [illegible] אוניברסיטת ב[illegible] יגאל פלד עוזר ראש מינהל אסירים, לבנים ואישי ציבור.

במסיבה התתפו אסירים לשעבר [illegible] חזן רב [illegible]

את המסיבה הנחה יו״ר הארגון הרב אברהם איזנבך אש״ל דיבר על [illegible] ירושלים [illegible] חנוכה.

אחריו דיבר שופט בית משפט העליון פרופ׳ מנחם אלון שריתק [illegible] המשתתפים. הוא [illegible] על חשיבות פעילות הארגון ואיחל שהמטפלים בנושא זה ישאו ברכה במעשיהם.

בהמשך דיבר אסיר לשעבר. ש־ תיאר את הנעשה בתוך כותלי הכלא שהוא „זכה״ לבלות בהם הרבה שנים מחייו.

את הערב ליוה בגיטרה הזמר יצחק סוקם בשירי רגש.

המה״ד בית־שאן ארגנה מסיבה בכלא „שאטה״

מאת א. צבי גבעה

במשך שלוש שעות רצופות הוכנס אור של שמחה לכלא „שטה״ שבעמק יזרעאל במסיבת חנוכה, שנערכה על ידי הרבנות והמועצה הדתית בית־שאן.

נכחו כל האסירים היהודיים ו־ משפחותיהם וכן מנהל בית הכלא חזן אבוזלוקון וצוות הסוהרים הע־ ובדים.

הרב הראשי של בית שאן אליהו כהן דיבר על משמעות חג החנוכה. ניהל את המסיבה רב בית הכלא פליקס אבגי. נכחו ראש המועצה הדתית בית שאן, ר׳ יעקב סבג ומזכיר המועצה יהושע אבישו, ש־ פעלו להצלחת המיפגש עם האסי־ רים ומשפחותיהם.

בחלק האומנותי ניגנה תזמורת חסידית. לפני הילדים הופיע קוסם וכל ילד קיבל שקית ממתקים, שי חברי קבוצת שדה אליהו בעמק בית שאן.

בסיום הוגש כיבוד ממאכלי החג לאסירים ולמשפחותיהם מטעם ה־ מועצה הדתית בית שאן.

בית הכנסת „אבות ובנים״ חיפה הר הכרמל

אנו משתתפים בצער הברנו היקר ר׳ משה נבון ומשפחתו בהלקח מהם אביהם החשוב

ר׳ מנחם קליגר ז״ל

בבנין ירושלים תנוחמו

הועד, המתפללים ומשפחותיהם

חברה אמריקנית מציעה ליישם בישראל שיטה חדשנית שתאפשר לחולים כרוניים טיפול מלא בביתם

השיטה, שנוסתה בהצלחה במספר מדינות, תימנע ימי אישפוז רבים ותחסוך מטבע־חוץ

חברה אמריקנית, הנחשבת כגדולה בעולם בייצור ובשיווק מוצרים רפואיים, מציעה ליישם בישראל שיטה רפואית הראשונה שהופעלה ב־ הצלחה בארה״ב, אנגליה, אוסטרליה ויפן ובכ־ עשר מדינות נוספות בעולם המערבי.

עיקרה — החזרתם של חולים הלוקים בסוגים שונים של מחלות כרוניות, לתפקד בביתם ובצבו־ רם באמצעות טיפול רפואי ביתי, כתחליף לאישפוזם הממושך בבתי חולים. יישום השיטה יביא לחסכון של מיליוני דולרים וימי אישפוז רבים.

השיטה נוסתה כבר בהצלחה בקרב קבוצות אוכלוסיה מגוונות בארץ של חולים כרוניים הנזק־ קים לטיפול בדיאליזה פריטונאלית, בחולים הנזק־ קים להזנה תוך־ורידית כתחליף לאכילה, ובחולים המקבלים טיפול כמותראפי.

בתום הבדיקה הארוכה נמצא, כי מדינת ישראל מתאימה להחלת השיטה בקרב אוכלוסיות מטופלים גדולות.

החברה האמריקנית, „בקסטר־טרבינול״, מפעילה את השיטה בהצלחה מרובה כחמש שנים ומאות אלפי חולים כרוניים באנגליה, ארה״ב, אוסטרליה וארצות אחרות שנמצאו מתאימים לטיפול בשיטה החדשנית — זכו לשינוי רדיקאלי בצורת חייהם הקודמת ואשר לתיפקוד כמעט מלא.

חברת הבת הישראלית של החברה האמריקנית — „מעבדות טרבינול ישראל״, שבאשדוד, החלה בשלב הנסיוני של יישום השיטה בארץ לפני שנים אחדות. השיטה יושמה בשורת מספר בתי־חולים ברחבי ה־ ארץ, בטיפולים בכמה מחלות כרוניות כשקבוצת המטופלים העיקרית היותה חולי הכליה.

עתה, לקראת סוף 1985 החליטה החברה האמרי־ קנית „בקסטר טרבינול״, כי הצטברו פרטים מספי־ קים כדי לקבוע כי ישראל מתאימה ליישום השיטה הטיפולית החדשנית בקרב אוכלוסיות גדולות.

בחברת הבת „מעבדות טרבינול ישראל״, מס־ תיימת בימים אלה הכנת תזכיר המפרט את מהות שיטת הטיפול החדשנית, תוצאות הפעלתה הנסיונית בישראל ולקחים מהצלחתה בעולם הרחב. המסמך כולל הצעה להחיל את הטיפול בשיטה החדשה בקרב אלפי חולים כרוניים המאושפזים כיום בבתי־ חולים בישראל ושתנאי מחלתם מתאימים ומאפשרים זאת.

כינוס חרום של עובדי בתי־החולים בצפון ייערך היום ב„רמב״ם״

כינוס חרום של עובדי בתי החולים הממשלתיים ואחרים ב־ צפון הארץ ייערך לפני הצהריים במרכז הרפואי רמב״ם בחיפה.

הכינוס ייערך ביוזמת יו״ר ועד עובדי המרכז הרפואי רמב״ם, מאיר כהן, תחת הסיסמה „לעצור את הת־ מוטטות מערכת הרפואה בצפון״. ל־ כינוס הוזמנו נציגי הוועדים ומנה־ לי בתי החולים פוריה, צפת, נה־ ריה, מזרע, טירת כרמל, רוטשילד, פלימן, רמב״ם ובתי חולים כמשל ועפולה.

מר כהן הודיע על כך שמערכת הבריאות נתונה במצוקה קשה ב־ עקבות חובות של מאות מליוני ש־ קלים לספקים וההידרדרות רמת ה־ תחזוקה והמלאים של תרופות ומ־ זון. „המאבק גלש אל מעבר למא־ בקם הצר של רופאים, אחיות, עו־ בדי משק ומינהל לספק שירותי ר־ פואה לחולים. והפך להיות מאבק של כל אזרחי המדינה החייבים להתריע ולהאבק לשם מתן טיפול רפואי הולם לחולים״, אמר.

בכינוס החרום ישתתפו גם מז־ כירי הא־גודים המקצועיים של ה־ אחיות, רוקחים וביוכימאים ונציגי האיגוד המקצועי של עובדי המד־ ינה.

גמלאי הפוהמ״ז: לבטל מיסוי על קצבאות זיקנה

מזכירות איגוד הגימלאים ה־ דתיים שליד המחלקה לאיגוד מקצועי ב„הפועל המזרחי״ הוד־ יעה כי התמוך בתביעת הסת־ דרות הגימלאים לבטל את חוק המס על קצבאות זיקנה.

בהודעה צויין, כי הכנסות הגמ־ לאים נובעות בעיקר מגיבוי משכר עבודה ואין לאפשר שימוש בהכנ־ סות אלה לצורך איזון התקציב.

צויין כי גמלאי הפועל המזרחי יתנו ידם למאבק.

מאות מתנדבי מד״א בצפון ערכו מבצע למען הקהילה

מעל 200 מתנדבי מגן דוד אדום במחוז הגליל והעמקים השתתפו אתמול במבצע נרחב „למען ה־ קהילה״, שהקיף 9 ישובים עירו־ ניים מקרית־שמונה וקצרין עד בית־שאן.

„יום מד״א בקהילה״ נערך לזכרו של ד״ר סטפן לגדס ז״ל, מחלוצי הקמתו של שירות ניידות לטיפול נמרץ (נט״ן) שסייע רבות לישובי הגליל והעמקים לקרית שמונה. לג־ דס נפל בשבוע הראשון של מבצע של״ג והאירוע לזיכרו הפך למסורת קבועה במד״א בימי החנוכה מידי שנה.

ברוך גאריקין, מנהל מחוז הגליל והעמקים במד״א, שיזם את המב־ צע גם השנה, מסר שהמתנדבים ר־ השרבים במחוז „יצאו עם חיוך בפה וסופגניות ופרחים בידיהם אל המרפאות לחיילים, אל בתי ה־ חולים ובתי האבות באיזור, והבי־ או לקהילה בישובים אלה את ברכת מגן דוד אדום לחג החנוכה״.

קיבוצי התק״ם יורידו רמת־החיים ב־20 אחוז

במילווה פנימי יגייסו עשרות מיליוני דולר

הצעות וההחלטה שהכינה מז־ כירות התק״ם בעניין המלווה ה־ פנימי וההיערכות הכלכלית־חב־ רתית נוכח המצב הכלכלי במדי־ נה — אושרו אתמול על ידי מרכז התק״ם שהתכנס באפעל.

ההחלטות שאושרו כוללות בין ה־ שאר: השקעת הרשות הצומצמה לרמות מינימליות ועד להקפאה מ־ לאה; סיום ההשקעות בתהליך בן מתוח, תוך התיחסות למצב המימון, תוספת מימון, תוספת התפ־ קה והשיקול ההדרגתי. רמת הצריכה הריאלית בישובי התנועה תרד ב־ 20 אחוז לעומת אשתקד.

בסעיף פעולת המוסדות התנוע־ תיים מבצע שבמסגרת דיוני המר־ כז של תוכנית תשמ״ו תאושר תוכ־ נית משקית ופיננסית משותפת ל־ מוסדות התנועה ולקיבוץ. סיוע ת־ נועתי יהיה מותנה בקבלת הנחיות המוסדות התנועתיים.

בסעיף המלווה הפנימי מאשר ה־ מרכז את הצעת מזכירות התנועה ואגף הכלכלה להכין תוכניות ל־ ביצוע המילווה הפנימי. התוכנית תגדיר את סך כל הסכום שיוקצה במסגרת המלווה, סוג הזמן ותנאי ההפקדה, וקביעת המנגנון לפיו י־ קבע היקף ההפקדה של כל קיבוץ.

המלווה הפנימי הוא מאמץ פנים תנועתי להשלמת המימון שהתק״ם תובע מממשלת ישראל ומהמערכות הכספיות המוסדיות. הצעות הפת־ רון תובאנה בהקדם לאישור ה־ ועידה שתחליט על תוכנית מפורטת.

במאון „הליכות״ מוקדש לחנוכה — יצא לאור

במאון הליכות מס׳ 109—108, בו אוצה של המועצה הדתית ת״א־יפו, יצא לאור, והוא מוקדש כולו להג החנוכה.

בבמאון מאמרים, פסקי הלכה ה־ מתייחסים בעיקר לימי החנוכה וכן דברי הגות ומחשבה.

כמו״כ רשימה ארוכה של פעילות ועשיה המועצה הדתית בבתי הכנסת וב־ עיר, וסקירה מורחבת על ספרים תורניים שיצאו באחרונה.

את הבמאון ניתן להשיג במועצה הדתית.

אבן נזרקה על מכונית ליד צומת מורשה

מכוניתה של תושבת פתח תק־ וה ניזוקה אתמול בבוקר מפגי־ עת אבן, בשעת נסיעה בכביש הגה ליד צומת מורשה ברמת השרון.

השמשה הקדמית של הרכב נופ־ צה. בעלת המכונית, ורד ישראלי, לא נפגעה. המשטרה פתחה בחקירה וערכה סריקות באזור.

אגודת ידידי בית החולים בקור חולים — ירושלים

דרושים מתנדבים

במסגרת פעילות אגודת ידידי בית־החולים, דרושים מתנדבים ומתנדבות המוכנים לעזור, יתקשרו אל: מתנדבים לפעולות שונות בבית החולים.

דליה דנינו — מרכזת מתנדבים
טל. 226786 בשעות הבוקר
825983 בשעות הערב

עולם על חסד יבנה

VOLUNTEERS NEEDED
The Friends of the Bikur Cholim Hospital in Jerusalem need volunteers to assist the varions departments of the hospital.
Anyone willing to help is asked to contact :
Mrs. Dalia Donino — Volunteers Coordinator
Tel. 02-226786 Morning
02-825983 Evenihg

חוק התכנון והבניה, תשכ״ה — 1965
מרחב תכנון מקומי המרכז

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

1) נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ״ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מפורטת הנקרא: „שינוי תכנית מפורטת ממ/534/K34״.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6683 חלקות 238, 267, 268, מגרש 962 רחוב הדרום מספר 12 סביון.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: איחוד חלקות ושינוי בהוראות הבניה בקביעת אפשרות לבניית לשכת הרב ומגוריו על מגרש בית־ הכנסת.
ההודעה על הפקדת שינוי התכנית, יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס׳ 3126 התשמ״ה, עמ׳ 408 ובעתון בוקר שער מתאריך 5.11.84 ובעיתון ערב חדשות מתאריך 5.11.84 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף על המשמר מתאריך 5.11.84 בשפה העברית.

2) נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ״ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מפורטת הנקרא: „שינוי תכנית מפורטת מס׳ ממ/1001/א׳.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3785, חלק מחלקה 5, באר יעקב.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת שטח ציבורי, מהות מאזור לנקז דרך, הקטנת קיל דה סיק.
ההודעה על הפקדת שינוי התכנית, יחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס׳ 3177 התשמ״ה עמ׳ 1675 ובעתון בוקר שער מתאריך 4.3.85 ובעיתון ערב חדשות מתאריך 4.3.85 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף הצפה מתאריך 4.3.85 בשפה העברית.

3) נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק תכנון הבניה, תשכ״ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מפורטת הנקרא: שינוי תכנית מפורטת מס׳ ממ/1001/ב׳.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3785, באר יעקב. איזור מגורים א׳ עפ״י תכנית ממ/1001.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת הוראות משלימות לאיזור מגורים א׳.
ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף פורסמה בילקוט הפרסומים מס׳ 3193 התשמ״ה, עמ׳ 2178, ובעתון בוקר „שער״ מתאריך 1.4.85, ובעתון בוקר „על המשמר״ 1.4.85 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף „הצופה״ מתאריך 1.4.85 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד. שיש
יו״ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, תשכ״ה — 1965
מרחב תכנון מקומי המרכז

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

1) נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ״ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה באישור שר הפנים, שינוי הבניה מתאר מקומית הנקרא: „שינוי תכנית מתאר מקומית מס׳ מכ/10005.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: תחום שיפוט המועצות המקומיות: באר יעקב, קהלת יהודה, גבעת שמואל, גני־ תקוה, נוה מונסון, בית דגן.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת הוראות בניה לקומת עמודים מפולשת בבתים משותפים.
ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס׳ 3193 התשמ״ה, עמ׳ 2179 ובעתון בוקר שער מתאריך 1.4.85 ובעיתון ערב חדשות מתאריך 1.4.85 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף הצפה מתאריך 1.4.85 בשפה העברית.

2) נמסר בזה על תיקון ההודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ״ה—1965 שפורסמה בי.פ. 3237 מיום 11.8.85 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז, אישרה באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית תיקרא: „שינוי תכנית מתאר מקומית מס׳ מכ/1004.
התיקון מתייחס לשטחים הכלולים בשינוי התכנית והם: גוש 3831 חלק מחלקות 3—7, גוש 4345 חלק מחלקה 2, באר יעקב.

3) נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ״ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא: „שינוי תכנית מתאר מקומית מס׳ מכ/10002.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: כל מרחב תכנון מקומי המרכז.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: הוראות בניה משותפים, בימוד הגג ויציאות פרטיות אליו.
ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס׳ 3207 התשמ״ה עמ׳ 2540 ובעתון בוקר „שער״ מתאריך 23.5.85 ובעתון ערב „חדשות״ מתאריך 23.5.85 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף הצפה מתאריך 23.5.85 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד. שיש
יו״ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

אגודת ידידים למרכז לחינוך דתי בישראל הוקמה באחרונה בארצות־הברית

אלימלך לנדנר — מנהל המרכז לחינוך הדתי, יצא לשליחות ל־ ארה״ב להקים אגודת ידידים למר־ כז לחינוך דתי בארה״ב, שתהיה לעזר להרחבת פעולותיו של ה־ מרכז לחינוך הדתי בארץ.

בשליחותו, הצליח להקים חבר נאמני החינוך הדתי הציוני בארץ ישראל. בראש חבר הנאמנים יע־ מוד הרב הרשל שכטר — אחד מ־ ראשי התנועה בארה״ב, ולשעבר נשיא ועידת הנשיאים. בין הנאמ־ נים: הרב זבולון ליברמן — רב ביהכ״נ „בית תורה״ בברוקלין, ב־ ריוורדיל, הרב דוד אלגוי — רב ביהכ״נ „המורת ישראל״, קווינס, הגב׳ ג. שטראוס, מר ישעיהו גרינ־ פלד — מנהל „הישיבה דפלטבוש״, ד״ר אהרון מנדל, יו״ר כץ — מז־ כיר האגודה, הרב בנציון לוין — רב בית הכנסת בקווינס, וירכז את עניני המרכז לחינוך הדתי בארה״ב.

ראוי לציין לשבח את העזרה הר־ בה שהגישו לקידומו של העניין, ראשי התנועה בארה״ב, הרב לואי ברנשטיין — יו״ר הועד הפועל של „המזרחי״ ו„הפועל המזרחי״ בארה״ב, ומר ישראל פרידמן — סגן נשיא אקזקטיבי.

התנועה בארה״ב העמידה משרד בבנין „המזרחי״ בניו יורק, שיקל ויעזור בפעילות ובעבודה של א־ גודת הידידים.

שאלת החינוך הציוני־דתי — בסמינר שערכה רשת אמי״ת

כ־400 מנהלים ומחנכים של רשת אמי״ת השתתפו בסמינר, שנערך בסוף השבוע בכפר הנו־ ער אמי״ת כפר־בתיה עם אגודת „עמיקם״ להכרת ערכי היהדות.

במשך שלושת ימי הסמינר דנו המשתתפים בנושא „יהדות וציונות במבחן זמננו״. בסמינר נאמו יעקב הדני, מנהל האגף לחינוך דתי ב־ משרד החינוך, ד״ר דניאל טרופר, מייסד ארגון „גשר״, הרב יוחנן פריד, ראש האגף לתרבות תורנית במשרד החינוך, פרופ׳ יהודה אלי־ צור מאוניברסיטת בר־אילן, הרב בנג׳י לוין סמנכ״ל „גשר״, הרב חיים סבתו, ראש ישיבת מעלה א־ דומים, ד״ר עמי זאבי מנכ״ל רשת אמי״ת ואחרים.

השאלות והדיונים שהתקיימו ב־ עקבותיהם דנו בגיבוש דרכו של ה־ חינוך לציונות דתית, תוך כדי בחי־ נת המציאות החינוכית ההתברתית השוררת כיום.

שתי ההרצאות המרכזיות בשבת ניתנו ע״י יעקב הדני ראש האגף לחינוך דתי והרב ד״ר אליהו זיני, רב הטכניון ומרצה למתימטיקה ו־ אוירונאוטיקה. בשתי ההרצאות, קראו המרצים להגברת הגאווה ה־ דתית הציונית, ולחיזוק הממלכתי־ יות הדתית.

הרב ד״ר זיני הביא מקורות היל־ כתיים השקפתיים והיסטוריים של גדולי התורה בדורות האחרונים ה־ מחייבים את העליה ואת ישוב ה־ ארץ בניגוד לדעות המנוגדות, המ־ קובלות בציבור החרדי.

לסיכום הסמינר נערך משוב ב־ השתתפות צוות הנהלת אמי״ת: ה־ מנכ״ל ד״ר עמי זאבי והמפקח ה־ כולל אורי כהן. בהנחית ד״ר זאבי, ד״ר דני טרופר והמרכז גבי בוטבול.

„כלל״ גייס בשוק היורו־דולר 12 מיליון דולר

בנק לאומי הפיץ ההנפקה באמצעות שלוחותיו בחו״ל

הנפקת 12 מליון דולר, שטרי התחייבות למוכ״ז בריבית משת־ נה של כלל פיננס ב.ו., בערבות כלל (ישראל) בע״מ, הוצעה בבו־ רסה בשוק היורו. רשימת ההנ־ פקה נסגרה ביום שישי. אגרות החוב הרשמנה למסחר בבורסה של לוקסמבורג.

זו הנפקה ראשונה של חברה ישר־ ראלית שאיננה בנק, הנגייסת כס־ פים בשוק היורו דולר. בנק לאומי לישראל בע״מ שימש כמנהל וכחתם ההנפקה והצליח להפיץ את שטרי ההתחייבות באמצעות שלוחותיו ב־ חו״ל.

אגרות החוב הן לתקופה של חמש שנים ונושאות ריבית של שלושה רבעי אחוז מעל הריבית המוצעת על פקדונות בין בנקאיים לחצי ש־ נה בלונדון („ליבור״). לששת ה־ חודשים הראשונים נקבעה לאגרות החוב אלו ריבית שנתית של כ־8.9 אחוזים.

אישים ומוסדות

— צבי ברק (37) נכנס בימים אלו לתפקידו החדש כמנהל אגף התקשרים בסוכנות היהודית והסתדרות הציונית בנוסף לתפקידו כיועץ כל־ כלי למוכר, עקיבא לוינסקי.

ברק, מוסמך האוניברסיטה העב־ רית במינהל עסקים, שימש בעבר ככלכלן בכיר ביחידה לכלכלה ול־ כספים ברשות השידור.

שפע ברכות ואחולים לבביים

לחברינו

דוד בן־הרוש ורעייתו שרה
רפי דובלין ורעייתו רונית

לנישואיהם

יהי רצון שתזכו להקים בנין עדי עד

מזכירות הדור הצעיר במפד״ל

קול קורא לציבור

הנני לפנות בזה בקריאה נרגשת אל אחינו בני ישראל, להצלת נפש מישראל. המדובר באדם בעל משפחה, שני ילדים, וזה זמן רב שאובחנה אצלו מחלה קשה ומסוכנת, כפי שהרופאים מתארים זאת: „שמספגת את אספקת הדם המוכרית לבית, וההחילה להשפיע על הראייה גם בעין שמאל, אחרי שגרמה לעיוורון בעין ימין״.

מחלה זו דורשת טיפול מיוחד ודחוף בהמלצת הרופאים, את הטיפול יש לבצע בארה״ב. מאחר והטיפול כרוך בהוצאה של עשרות אלפי דולרים, שבשום אופן אין באפשרותו לממן את הטיפול הנ״ל.

אי לכך, פניתי בזה אל אחינו בני ישראל הנדיבים לבוא לעזרת החולה הנ״ל, ולתרום לו בעין יפה „וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא״. ובשכר זאת תתברכו באריכות ימים ושנות חיים ללא כאב ומחלה, בעושר ובכבוד ובכל מילי דמיטב.

בברכת התורה והמצוה.

הרב משה מלכה
הרב הראשי והאב״ד לפתח־תקוה
חבר מועצת הרבנות הראשית

גם אני מצטרף לקריאת הרה״ג הנ״ל להצלת נפש מישראל. ומצוה רבה לתרום בעין יפה וברוח נדיבה. וכל העוזרים והמסייעים יתברכו בכל הברכות שבתורה בעושר ובכבוד וכל טוב.

הרב עובדיה יוסף

גם אני מצטרף לקריאה זו לעזור בכל האפשר.

הרב שמחה ראם
רב בית הכנסת בפתח־תקוה

תרומות נא להפנות
אל קרן להצלת חולה — פיקוח נפש, חשבון מס׳ 2374.20, בנק המזרחי, סניף הפתח־חיים, פתח־תקוה.

עיריית פתח תקוה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
פתח תקוה
הודעה

על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ״ה — 1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לו־ עדה המקומית לתכנון ולבניה פתח תקוה בקשה למתן הקלה בגוש 6712 חלקה 98 ברחוב דגל ראובן כס׳ 46. לפי תכנית המתאר החלקה הנ״ל נמ־ צאת באזור דיור בו מותר להקים בנין דיור בן 4 קומות על עמודים 110 אחוז בניה.

בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בנין דיור בן 3 קומות על עמודים יחד על הגג 92.6 אחוז בניה מרווח אחורי 5.60 מ׳ במקום 6.00 מ׳ ומרווחים צדדים 3.60 מ׳ ו־3.90 מ׳ במקום 4.00 מ׳.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ״ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תמרי
יו״ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה
פתח תקוה

י. ב. בהתמנה מס׳ 4 בע״מ
51-099889-1

שינוי הוראה תזכיר ההתאגדות על פי סעיף 25 לפקודת החברות (נוסח חדש) התשמ״ג — 1983

החברה, באסיפה כללית יוצאת מ־ הכלל ביום 15.12.85 החליטה על פי סעיף 25 לפקודת החברות (נוסח חדש) התשמ״ג — 1983 לשנות את סעיף המטרות שבתזכיר על ידי הו־ ספת מטרה גג בהתאם לנוסח הבא:

גג „ליזום, לפתח, להקים, להכנן, לנהל ולהפעיל ולהפעיל פעילות בת־ פי וקיט, פרוייקטים בנושא הנופש והקייט והתיירות ובכלל זה הקמה ובניה של בתי מלון, כפרי נופש, בתי הארחה וכל פעילות אחרת שהיא בתחום הסיור, התיור הנופש, הקייט, האירוח וכל יצירותיהם ה־ נובים לנופשים, לתיירים, ולמבקרים, ובכלל זה שירותי בידור, אי־ רוח ומתקני ספורט ותרבות אירוח כנסים, קורסים, הרצאות וכיוצא ב־ אלה״.

י. ב. בהתמנה מס׳ 4 בע״מ

בית הדין הרבני האיזורי חיפה
ב״ה, כ״ב כסלו תשמ״ו

תיק שמו/647
בעניין ירושת המנוח אברהם דוד ז״ל שנפטר בנהריה ביום כ״ו ניסן תשמ״ד 29.4.84. המבקשים: בנו: חיים דוד.

תיק שמו/1722
בעניין ירושת המנוח מאיר בן הרוש ז״ל שנפטר בחיפה ביום ה׳ אדר תשל״ח 16.3.78. המבקשת: בתו: פולה דבר.

תיק שמו/1933
בעניין ירושת המנוחה גוסיה קפלן ז״ל שנפטרה בכרמיאל ביום ס״ו חשון תשמ״ו 10.10.85. המבקש: בנה: גירש קפלן.

תיק שמו/1943
בעניין ירושת המנוח מסעוד מרגי ז״ל שנפטר בחיפה ביום י״ז חשון תשמ״ו 1.11.85 והמנוחה חסיבה מרגי ז״ל שנפטרה בצור ש״ום ביום כ״ח טבת תש״ם 10.1.80. המבקשים: בנם שמעון מרגי.

תיק שמו/1949
בעניין ירושת המנוח שמואל גרי־ סרו ז״ל שנפטר בחיפה ביום כ״ס סיון תשמ״ג 10.6.83. המבקשה: אש־ תו סובה גרסירו.

תיק שמו/1954
בעניין ירושת המנוח מאיר טננ־ באום ז״ל שנפטר בחיפה ביום י״ב סיון תש״ם 28.5.80. המבקשת: בתו צירה טננבאום.

תיק שמו/1969
בעניין ירושת המנוח מאיר וייצמן ז״ל שנפטר בחיפה ביום ו׳ חשון תשמ״ו 24.10.85. המבקשת: אשתו סרון וייצמן.

תיק שמו/1984
בעניין ירושת המנוח אליהו רפאל ז״ל שנפטר בחיפה ביום כ״ה חשון תשמ״ו 9.11.85. המבקשת אשתו נעימה רפאל.

תיק שמו/1990
בעניין ירושת המנוחה צפורה גולן ז״ל שנפטרה בחיפה ביום כ״ג חשון תשמ״ו 7.11.85. המבקש: בעלה יהודה גולן.

תיק שמו/2011
בעניין ירושת המנוחה ליוליטה שליסנברג ז״ל שנפטרה בירושלים ביום כ״ט תשרי תשמ״ו 14.10.85. המבקש: בנה גד שליסנברג.

תיק שמו/2029
בעניין ירושת המנוח דוד סויסה ז״ל שנפטר בחיפה ביום כ״ד תשרי תשמ״ו 9.10.85. המבקשת: אשתו דינה סויסה.

תיק שמו/2033
בעניין ירושת המנוחה לילי קלנג ז״ל שנפטרה בחיפה ביום א׳ כסלו תשמ״ד 6.11.83. המבקשת: בתה יהודית גולדבך.

תיק שמו/2073
בעניין ירושת המנוח יצחק שטס ז״ל שנפטר בבאר שבע ביום י״ב תשרי תשמ״ד 19.9.83. המבקשת: אשתו אלגה שטס.

תיק שמו/2088
בעניין ירושת המנוחה אסתר קר־ אוטהמר ז״ל שנפטרה בחיפה ביום כ״ה תמוז תשמ״ה 14.7.85. המבקש: בעלה שלום קראוטהמר.

תיק שמו/2096
בעניין ירושת המנוחה רחל אוסט־ רובין ז״ל שנפטרה בחיפה ביום ד׳ כסלו תשמ״ו 17.11.85. המבקש: בנה צבי לוין.

תיק שמו/2099
בעניין ירושת המנוח יונה סגל ז״ל שנפטר בנהריה ביום י׳ אלול תשמ״ה 27.8.85. המבקשת: אשתו רחל סגל.

תיק שמו/2100
בעניין ירושת המנוח שלמה שטיי־ נר ז״ל שנפטר בחיפה ביום י״ז אלול תשמ״ד 4.9.84. המבקשה: אשתו שרה שטיינר.

תיק שמו/2102
בעניין ירושת המנוחה נורית הבה ז״ל שנפטרה בחיפה ביום כ״ה חשון תשמ״ו 9.11.85. המבקש: בעלה [illegible] הבה.

תיק שמו/2111
בעניין ירושת המנוח אלכסנדר זורובצקי ז״ל שנפטר ב[illegible] ביום [illegible] אלול תשמ״ד 11.9.84. המבקשה: אשתו [illegible] זורובצקי.

תיק שמו/2132
בעניין ירושת המנוחה [illegible] קוסי ז״ל שנפטרה בחיפה ביום י׳ תשרי תשמ״ו 30.9.85. המבקשת: בתה גילה [illegible].

תיק שמו/2137
בעניין אישור צוואה המנוחה [illegible] ז״ל שנפטרה בחיפה ביום י״ז אלול תשמ״ה 3.9.85. המבקשת: בתה [illegible].

תיק שמו/2139
בעניין ירושת המנוח שלמה סוד ז״ל שנפטר בחיפה ביום ג׳ אלול תשמ״ה 20.8.85. המבקשת: אשתו דבורה סוד.

תיק שמו/2145
בעניין ירושת המנוחה אלפיד בניאס ז״ל שנפטרה בעפולה ביום כ״ו תמוז תשמ״ה 3.7.85. המבקש: בנה דוד בניאס.

תיק שמו/2147
בעניין ירושת המנוח משה גרין ז״ל שנפטר בחיפה ביום י״ט חשון תשמ״ו 3.11.85. המבקשת: אשתו שרה גרין.

הרב רפאל [illegible]
המזכיר הראשי

הועדה המקומית לתכנון ולבניה — העיר חיפה

הודעה על־פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ״ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בק־ שה על ידי בר יעקב וייצמן ורות לאשר שימוש חורג [illegible] בדירת מגורים למכון ליופי בשטח כל הדירה ברחוב [illegible] כס׳ 6 חלקה 105 בגוש 10,200 שכונת רמות־רמז.

אפשר לעיין בבקשה במשרד לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א׳—ה׳, בין השעות 08.00—11.30.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה יוציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך 15 יום מפרסום זה.

ב/[illegible]
[illegible]

הכא امن الاصل

הצופה * * * * מוסף של שבת

הזזת הטילים הסוריים - האם סכנה לעימות?

מאת יעקב אדלשטיין

משבר הטילים הסוריים איננו חדש. עוד בסוף נובמבר פנו נציגי ארה״ב לסוריה בבקשה להוציא את סוללות הטילים מגבול סוריה—לבנון ולמתן את תגובותיהם כדי למנוע הידרדרות באיזור. ישראל ראתה בקידום סוללות הטילים אס אי. 2 מעבר הגבול הלבנוני שינוי הסטטוס קוו, הנמשך כבר שלוש שנים.

המשבר נולד עוד לפני 19 בנובמבר, יום שבו הופלו שני מטוסים סוריים. הסורים כנסים בתקופה האחרונה להתניך כוח, בבמגמה לבדוק את תגובת ישראל. הפלת המטוסים רק החריפה את המשבר.

✶ פרובוקציה ברורה

[illegible]

✶ מעורבותם של הסובייטים

[illegible]

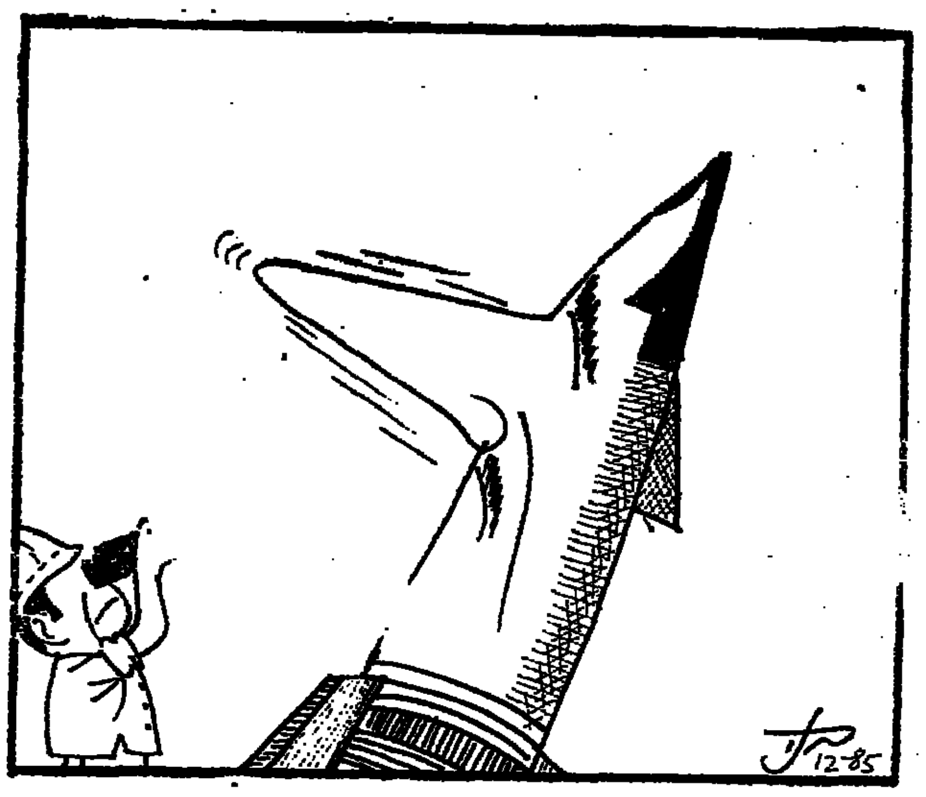

שוב עם אף ארוך

הישג בחזית צרה

מאת יצחק דויטש

עליית מדד המחירים לצרכן בחודש נובמבר בחצי אחוז בלבד נתקבלה בקורת רוח מרובה מצד כל הגורמים במשק ובציבור. ואכן, לאחר שבעיות המשק כה מעיקות ומכבידות, טבעי ששמחים לגילויה של נקודת אור. מה שדרוש כמובן הוא לשמור על מידת היחס הנכונה ולא להגזים.

[illegible]

✶ השיעור האמיתי

[illegible]

✶ השכר — בכיוון עלייה

[illegible]

✶ הקשיים הכספיים של מפעלים

[illegible]

באין חזון והגשמה - נפרעים

מאת שלמה זלמן שרגאי

א

[illegible]

ב

[illegible]

ג

[illegible]

זעקי ארץ אהובה

מאת אליהו חן־ציון

בעצם הימים האלה נעשות הכנות להוביל את מדינת־היהודים לקאנוסה, בדמות הוועידה הבינלאומית — לפתרון הבעייה הפלשתינאית. צוותי־הביצוע פועלים לאור השמש ובמחשכים בבירות מעצמות־העל, ובהתכנסויות השליטים הערביים — בריאד, בקהיר, ברבאט, ברבת־עמון, בדמשק ובבגדד.

[illegible]

(סוף בעמוד 11)

ביקורים - הצלחות ואכזבות

מאת ד״ר נפתלי אילתי

שר החוץ, יצחק שמיר, ערך לפני כמה שבועות ביקור בבריסל, מקום מושב השוק האירופי המשותף, וחזר משם מרוצה. ראש הממשלה, שמעון פרס, ערך בשובו מוואשינגטון ביקור בפריס אצל ידידו הנשיא פראנסוא מיטראן וחזר מרוצה מאוד מביקורו זה. אך האם באמת השתפר מצבנו לטובה באירופה?

[illegible]

✶ חזרה לבעיית אש״ף באירופה

[illegible]

✶ האם נעמוד בקרוב בפני יוזמה אירופית מחודשת?

[illegible]

✶ בעיות עם איטליה גם מבחינה מדינית

[illegible]

صكذا من الأصل

מ„טלותרום" ו„שירותרום" — ל„תרופתרום"

מי צריך לממן טיפולים רפואיים בחו"ל?

מאת נ. גולן

שלשום באחת בלילה, המריא מאיר זורע בן השלוש במטוס „אל־על" לארצות הברית לביצוע השתלת כבד שמומנה בעזרת תרומות הציבור. מחר, חס וחלילה, מודיע לך הרופא הפרטי שלך שאתה נזקק לטיפול רפואי חיוני שאי אפשר לבצעו בארץ ואנא להתייצב במכון המתמחה בבעיה שלך הנמצא בניו־זילנד, ביוהנסבורג או באטלנטה שבארצות־הברית. אתה חבר קופת־חולים זה עשרות שנים, שילמת את מסיך תמיד בזמן ובדייקנות, האמנת שאתה מבטח את חייך ואת בריאותך ופתאום אומרים לך: מצטערים, איננו יכולים לעזור. חייך בסכנה, לך תשיג עשרות או מאות אלפי דולארים (מכור את הדירה, מכור את העסק, משכן את משכורותיך לעשר השנים הבאות, מה לנו ולזה) — ופשוט תדאג לעצמך...

כך בערך מרגיש ומדבר הציבור ברחוב, באוטובוס, בסופרמרקט, בכל מקום אליו הד־דכנתי השבוע ושאלתי אנשים לדעתם על בעיית מימון הטיפולים הרפואיים בחו"ל.

„כשמדובר בילד בן שלוש במצב אנוש נפ־תחים הלבבות והכיסים" — אמרה לי מור־את פתח־תקואית קשישה שהבהה בקושי שני סלים גדושי ירקות ופירות מן השוק. „אז מה פלא שמצאו בשבילו את ההון הדרוש ל־נסיעה לחו"ל. אבל אם החולה הוא איזה זקן בלי קרובים, מה אז? צריך לזרוק אותו סתם ככה? למה שהמדינה או קופת־חולים לא יתנו את הכסף?"

באוטובוס שבין תל־אביב לבני־ברק מול כו־תרת עתון שעסקה בנושא השתלות הכבד, קלט־תי אברך שנשכו הקשיש טכנה: „כל הזמן אמרו שבארץ יש רפואה מתקדמת, אצלנו יש מומחים בקנה מידה עולמי, והנה לך, כל שני וחמישי שולחים לאמריקה לניתוחי לב, לטי־פולים בסרטן, להשתלות."

בסופרמרקט השכונתי הפתיע אותי אורח מבו־גר, חובש כיפה סרוגה בגישתו המקורית לנושא שבחדשות: „בכל מקרה כזה — מותר וטוב לפנות לציבור ולבקש ממנו עזרה. זה חיובי, זה מתאים למסורת היהדות, זה טוב לאווירה הכללית בארץ. מה יש? שיבזבזו פחות על כרטיסי פיס, לוטו וטוטו, ויקציבו סכום קבוע כצדקה למטרות רפואיות לזולת. עם ישראל הצטיין תמיד בגיוס כספים בשביל חולים. למה לזרוק הכל על המדינה ועל הקופה הריקה של־נו?"

★ מה יעשו אם לא יאספו די כסף

„אבל מה תעשה אם בציבור לא יאספו די כסף בשביל החולים המסכנים? או נגיד להם שיש לנו רק שליש או חצי מהסכום ושישארו להם בבינתיים" זורקה מסוף התור מישהי שהאזי־נה לדברינו.

מובן מאליו שציטוטם של כמה אנשים אק־ראיים — אינם מחקר סטטיסטי ולא מתיימרים להיות מחקר. אם כי סך כל האנשים שהתבטאו בנושא מגיע לכמה עשרות. כשהרוב מהם (מעט־ה מן החצי (62 אחוז) דרשו מן המדינה וב־קופת־חולים לממן את הטיפולים. אבל גם מ־מספר זה אפשר היה להפיק שלוש שאלות מר־כזיות, שהן כנראה אלה המטרידות את „האיש הקטן ברחוב" ולהציגן בפני אנשי הממסד הרפואי:

א) מי צריך לממן טיפולים רפואיים בחו"ל?

ב) באיזה תחומים אי אפשר לרפא אנשים בארץ?

ג) איך מתיישב הדימוי המעולה של רמת הרפואה הישראלית עם המקרים המתרבים ה־הולכים של חולים המתבקשים להתרפא באר־צות אחרות?

ד"ר משה משיח ראש שירותי אישפוז במשר־ד הבריאות, נותן לי תחילה ריכוז התנתונים עבודת היסודי והמספר במהלך שנת 1985 לשו־לוח את הפציינטים שלהם לחו"ל. השתלת כבד מסתכם לו רק אחד חלקי עשרים של הבעיה. אל הוועדה במשרד הבריאות הטכנולוגיה אישורים לנסיעה לחו"ל פנו חולי סרטן, אנ־שים עם פיגור שכלי. אנשים עם בעיות נפש־יות, שנזקקו לכירורגיה פלסטית, הסובלים מ־מחלות כלי דם, מחלות נוירולוגיות, מחלות אורתופדיות. מחלות אף אוזן וגרון, השתלות מוח עצם, השתלות כליה, השתלות לב, השתלות כבד. „גיוואלד" מה זה? שום מח־לה לא מרפאים בארץ?

רק רגע. מבקש ד"ר משיח בניהותא — שימי לב לפרופורציות כל הבקשות והאישורים ש־ניתנו לטיפולים רפואיים בחו"ל הם — 130. וזה כאשר בארץ מתבצעים בשנה אחת מאות אלפי אישפוזים ואלפים רבים של ניתוחים.

★ מכשירים לריסוק אבני כליה — גם בארץ

היו ימים בהם אישרנו לחולים במחלות אור־ולוגיות לנסוע לחו"ל כי בארץ לא הה קיים מכשיר לריסוק אבני כליה. היום — יש כבר מכשיר כזה במרכז הרפואי בהדסה ירושלים ולכן — לא מאשרים עוד נסיעות לחו"ל ב־נושא הזה ומי שמתעקש — שיממן בעצמו.

אז ניקח השתלת כליה עצם. וכי לא מבצעים אותה בארץ? ודאי שמבצעים. אבל במקרה אחד היה חולה שמצבו נדיר ולכן העדיפו הרופאים הישראליים לשלוח למכון המתמחה בהשתלות כליות, ובשני מקרים אחרים מדובר באנשים שנסעו לתרום מוח עצם לאחיהם החולים ה־חיים בארצות אחרות.

בתחום העיניים — אנחנו שולחים עוורים במרכז היהודי בעולם המאלף כלבי ראייה ה־נמצא בארצות הברית.

מחלות לב — יש מומחים כה נדירים שב־מדינה קטנה כישראל עם מספר האוכלוסין הזעום שלה אי אפשר להחזיק בריפויים. בארץ כארה"ב על מאתים מיליון תושבים — צצים די מקרים נדירים הראשיים לריפוי ל־התבהות... אין המקרים הללו מעידים אופי לדעתי על רמת הרפואה בישראל כי אם על כך שאנחנו מדינה קטנה בעצמת אוכלוסין ובד־לת כיס בידידי ואלה עובדות החיים שאין להת־עלם מהן."

אני מזכירה לד"ר משיח את הצעקה שב־שינתה מאז מדירתיים את מאיר זורע הקטן וישתיל לו כבד הדש הוא דוקא... רופא יש־ראלי, הכירורג ד"ר יגאל קב יראצ שירותי ואישפוזו במהר להכריז: „הוא אשר אמרתי... הנה הוכחה לכך שרמת רופאינו גבוהה ובצי־ינת אבל המציאות הציבורית הכ־יא... [illegible] את המצב שלהבהבות בהשתלות כבד יוכל

ריק בארה"ב אצל פרופ' תוכם שטרול, ממצ־אן של השתלות אלה..."

נוה דעתנו באשר לרמה הרפואית. ועכשי־ו — מי צריך לממן את אותם עשרות מקרים חריגים לשנה שמומחי הרפואה בישראל אומרים שצריך לשלוח לחו"ל?

★ טוב היה שהמדינה תממן

ד"ר משיח: הטוב ביותר היה שהמדינה תממן. אידיאלית צריך היה המבוטח לדעת שהוא מכוסה מבחינה בריאותית מאלף עד תיו. אבל כדי שקופת־החולים תוכל לממן את כל הטיפולים, כולל טיפול שיניים, צריך היה ל־שלם מסים חודשיים גבוהים פי ארבעה ויותר מהנהוג היום.

ואשר לממשלה — מצבה הרי ידוע. בשנה בה מדברים על קיצוץ של ארבעים, חמישים מיליון דולר בתקציבי הבריאות מי יוסיף פת־אום עשרה מיליון דולר למטרות של התרפאות בחו"ל?

האלטרנטיווה שמעלים בימים אלה היא ל־הקים קרן ציבורית בהיקף של כ־50 מיליון דולר, שפירותיה יוציאו את עשרה מיליון ה־דולרים שאנחנו זקוקים להם כדי לממן את עשרות המקרים בממוצע כל החדש שולחים לחו"ל.

האם גופים ציבוריים אכן יתגייסו לממן קרן כזו?

ד"ר משיח עונה בזהירות בטון המעיד עליו שאין הוא אופטימי ביחס למימון הקמת הקרן: „אני מקווה שתקום".

ואם לא תקום?

„איני רואה פסול במסע התרומות מפעם לפעם", היתה תגובתו. „עם ישראל רחמנים בני רחמנים נתבעים ונותנים ועד כמה שאני יודע לא היה אפילו מקרה אחד שחולה לא נסע לחו"ל בגלל חוסר כסף...".

פרופ' מרדכי שני, המנהל הרפואי של בית החולים ע"ש שיבא בתל־השומר, מתייחס מצד אחרת אל השאלות הללו. לדעתו, מימון הטי־פולים בחו"ל צריך להיות מורכב משלושה גור־מים. האוצר, קופות החולים והציבור. „בית ש־25 אחוז תגיים הקופה המבטחת, 35 אחוז יתן אוצר המדינה והשאר — ישיג החולה מ־קרנות שונות.

ומה שבטוח שבמצב נתון לא תוכל קופת חו־לים לממן טיפולים בחו"ל.

★ יש לשמור על הפרופורציות

גם פרופ' שני מזכיר לי לשמור על הפרו־פורציות המספריות. חצי מיליון אישפוזים ל־שנה — מזה, ובעשרים שלושים מקרים של השתלות כבד — מזה. שני מבהיר חד משמעית שאכן בארץ מקיימים רפואה ברמה גבוהה אף כשצץ מום נדיר, מוטב שהרופאים שלנו לא „יתגלחו" על עורו של הפציינט וישלחו אותו למומחים למקרים נדירים בחו"ל.

„שימו לב לעובדה שאף פעם איננו שולחים חולים לדיאגנוסטיקה בחו"ל. את האיבחון עו־שים בארץ. ואבחון מעולה הוא קנה מידה לרמה רפואית..."

איך ייתכן, שאלתי את פרופ' שני, שאפילו ניתוחי לב מסויימים מסרבים רופאים לבצע בארץ.

„אנחנו מבצעים באלפים ניתוחי לב ב־שנה" הוא מסביר בסבלנות. „אבל יכול להיות שכירורג שביצע אפילו ארבע מאות ניתוחי לב רצופים לא נתקל בבעיה ספציפית של הפציינט המופיע לפתע בפניו. באירופה זה די רגיל שרופאים שולחים את חוליהם אל מעבר לגבול אל מכונים המתמחים במחלה זו או אחרת, ובה בלבד, ולכן מגיעים בה לרמה רפואית גבוהה. אנחנו, כבודדים בכוורת העיכה, ואין לנו מרכזים עם התמחויות כאלה בארצות השכנות, כמילא צריכים החולים לטוס אל מעבר לים — וזה מייקר את הריפוי... לבידוד המ־דיני שלנו יש איפוא השלכות רפואיות לא רק כלכליות או פוליטיות..."

★ כמו הבכירים...

נון־קונפורמיסט לעומת שני מראיינו הקוד־מים הוא ממלא מקום המנהל הרפואי בבית החולים לניאדו בנתניה, ד"ר יעקב ממט. רא־שית הוא אינו משוכנע שההדהבית של הרפואה בארץ כל כך טובה (כאן נדמה לי בא לידי ביטוי ההבדל בין הציבור החילוני לציבור החרדי במדינה. בחוגים החרדיים, שרבים מ־חוליהם מוזמנים גם ללניאדו, אכן יש נטייה להתרפא בארה"ב ואפילו באירופה. ביטוי אק־טואלי לספקנותם נתנה השבוע העדה החרדית בירושלים כאשר ראשיה החליטו שכל החולים מבני העדה יממנו לבצע את עצמם ביקום רפואי בחו"ל). האשר למימון — אני חוזרת אל ד"ר ממט והוא אומר: „אם לשר או לחבר כנסת בכיר יש זכות לקבל טיפול בחו"ל שימומן לו גורם איקס בארץ. אותו גורם חייב לממן גם את האזרח הרגיל."

ד"ר ממט מכוון בדבריו בצייניו מקרים מצע־יין, לאשר הציגה ביום שלישי בכנסת סגנית שר הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו. במקום לממן טיפולים רפואיים לבכירים, ניקח את הסכום שזה עולה למדינה (150 אלף דולר) ונעביר אותו לעמותה ציבורית שתסייע לחולים הזקוקים לניתוחים מיוחדים בחו"ל. היא יקבלו חברי הכנסת והשרים את ההצעה היפה הז־נכתה הזו?

קשה להאמין...

ומה אומרת קופת־חולים לתביעה הציבורית שהיא תממן בשבילנו טיפולים נדירים בחו"ל?

„האחריות לכך צריכה להיות על שכם ה־מדינה, באמר לי במשרד דובר הקופה, ולאור רגע: „אין פתיחות כבוד גם בגיוס הציבור למסע התרומות."

למסע התרומות אתה יכול להתייחס כאל „שנור", דהיינו, קיבוץ תרומות ונדבות בגוש־פנקא ממלכתית לא רק בחו"ל (מגביות בונדס) אלא גם בארץ ואתה יכול לראות כחלק מן המסורת היהודית של מתן צדקה. יבחר לו איש איש את התשובה לפי השקפת עולמו. אישית — לא הייתי רוצה להיות בעליו של מי שחייב מיליכים לו מנגד והוא צריך להת־רוצץ כדי להשיג מאה וחמישים אלף דולר למטרות ריפוי בחו"ל.

„אורות התורה" של החוזרים בתשובה

מאת חיים פיקדש

במעלה שכונת רמת הנשיא בבת ים נחנך השבוע בית כנסת ובית מדרש, הבולט לא רק בחזותו היפה — אלא גם בייחודו. „מקדש מעט" זה, הוקם על ידי גרעין איתן של חוזרים בתשו־בה, שבנו במו ידיהם את המבנה וכל זאת, לרוב בשעות הלילה, לאחר ש־סיימו את שיעורים בישיבתם „אורות התורה".

האברכים ניצבו על פיגומי הבית, הפעילו את מערבלי הבטון, יצקו יסודות והקימו את הקירות, סיידו וצבעו. חמש שנים רצופות עסקו במלאכת הקודש ובמלאכת הבנייה גם יחד, והשבוע, שרתה השמחה במעונם — הבית הרם, המושך תשומת הלב ביופיו שלו, נחנך, שעריו נפתחו לרווחה, נהבלא באורה ובתורה, כמשאלת לבם של בוניו ובראשם הרב דוד חי כהן — רב השכונה, מייסד בית המדרש וכולל האברכים.

ייעוד נוסף ל„אורות התורה" — ההיכל הבו־

בית־הכנסת ובית המדרש „אורות התורה" בבת־ים

שים של שכונת רמת הנשיא, שרישומו ניכר כבר בכל העיר בת ים וסביבותיה — בשכונה שלכאן פונים בשעת בוקר אבות ובנים גם יחד — הבנים — אל גן הילדים ותלמוד התורה השוכנים — אל הישיבה ו„כולל" האברכים.

„וילכו שניהם יחדיו", סימן הוא והוראה ה־מתגלה לכל תושבי השכונה, בשעת בוקר ובשעת אחר הצהרים, כשאבות, לרוב מגדולי זקנים, ו חבושי כיפות שחורות וסרוגות, פוסעים מתונות כשהם אוחזים בידיהם את ילדיהם. התינוקות, שעל גבם תלוי לא ילקוט עמוס בספרים, וציציות מבצבצים משולי בגדיהם, כשהם ממלאים את החצר הגדולה של בית המדרש. הילדים פונים אל קומת הקרקע — הוא תלמוד תורה וכיתות הלימוד של בית הספר הממלכתי הדתי, במגמה התורנית, והאבות, עולים אל הקומה השניה — אל בית המדרש ומבכי הלימוד שבו. בתוכך —

בית הכנסת הנאה והמרותק במראה שובה העין והלב, המשמש את כלל ציבור יוצאי ספרד ב־שכונה זו.

ועוד ייעוד ל„אורות התורה" — באוורות ה־לימוד השורויה בו של רצון תלמידים — אבות ובנים — לקנות דעת תורה. הכל כאן מתנהל ברוחו ומשנתו של מרן הרב קוק זצ"ל — אהבת ארץ ישראל, תורת ישראל ועם ישראל.

★ מהפכה רוחנית

את היסודות הללו קבע, כאמור, ראש הישיבה ומייסד כולל האברכים של „אורות התורה" הרב דוד חי כהן, שנמנה בעבר עם סובבי תלמידיו ומקורביו של הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, בישיבת מרכז הרב בירושלים, וכן מבוגרי תל־מידי ישיבת „כרם ביבנה". אישיות רבנית מר־שימה, בנועם הליכותיו, בעדינות הנפש שופעה להגשים את החלום שחלם מיום בואו לכאן בי־קודש בבת ים — להציב מגדלור של תורה בשכונת רמת הנשיא, בפרט העיר בת ים בכלל.

„מיום שהגעתי לבת ים, בעקבות פניה לראש ישיבת מרכז הרב, ידעתי כי שליחותו הרבנית תעמוד במבחן. אם אצליח להקים כאן גרעין של תלמידים" — מספר הרב דוד חי כהן, מליד־י ירושלים, שלמד בבית הספר „במעלה" ואחר־כ בישיבת „נתיב מאיר" נמנה לישיבת כרם ביבנה שם עבר את מסלול „ההסדר" ואחר כך שיקע עצמו בלימוד תורה בישיבת „מרכז הרב".

הרב כהן העמיד לו גרעין של תלמידים ב־ישיבת „אורות התורה" בין אלה — רבים שנעשו „חוזרים בתשובה", בעלי מקצועות חופשיים, האחרים הגיעים ממש מבחם, ו„צוות הפרברים" מאחרי שבת, הבא מדי בוקר כדי ללמוד ב„כולל" לשם חיזוק אמונתו, אחד מביניהם, בנו של קבלן בניין נודע בעיר, [illegible] „צמד המטה" גם בבנייה העצמית של היכל הישיבה, ר' שלום אטיה, המשמש כגבאי בית הכנסת ועוד עשרות רבות של אברכים, בני קהילות הציבור, ביניהם גם כאלה שהיו [illegible] בכירים. יש ביניהם, כמו [illegible] מחם, שבעצמם כבר נותנים שיעורים ל־תלמידים בתלמוד תורה.

„אורות התשובה", יצרה, איפוא, מתמכה רח־בת בבתיים, וסיפור הישיבה, הוא גם סיפור הרב ותלמידיו, שהחל עוד לפני כשמונה שנים, כששכונה זו עמדה בתנופת הבניה הגדולה של בתי המגורים ואליה נהרו אלפי משפחות, בעיקר של עולים חדשים, כאשר בתחום הרוחני, לא היתה ניכרת כמעט שום פעולה. הרב דוד חי כהן, חיפש ומצא גרעין של תלמידים, הביא אותם אל חדר קטן שהועמד לרשותו בקריית בזבוב ה־סמוכה, ואחר, הקים צריף מיוחד שבו נקבעו שיעורי תורה, בשעות אחר הצהרים.

★ הגרעין הלך והתרחב וחבריו פלשו לגבעה סמוכה

הגרעין הלך והתרחב. הצטרפו אליו לא רק ילדים אלא גם מבוגרים וכשהצריף היה צר מה־כיל את הבאים, פלשו התלמידים יחד עם רבם לגבעת חולות סמוכה, שהיתה בבעלות העירייה ובהסכמת ראש העיר, הונחו לפני חמש השנים היסודות לבניין הישיבה, אך כיצד מקימים את היכל התורה, עליו חלם הרב, כשאין הפרוטה מצויה?

התלמידים, בעיקר המוגדרים כ„חוזרים בתשו־בה" הביעו נכונות לעבוד אפילו בלילות, הקש־קבלן ניסים בנימיני הביע נכונות להעמיד ל־רשותם את הכלים, לא היה גבול להתלהבותם של התלמידים, אם לבנות, אמרו, אז היכל מפואר, וכך, כאמור, במשך חמש שנים, עבדו בשקידה מופלאה, מבלי שגרעו מלימודם. „הם לא ידעו מנוח". במאמצים כבירים התקדמה מלאכת הקמת הבית, כשאת התרומות לכך באו מתושבי המקום, ומבין באי חוגי הלימוד הפרטיים שהרב כהן מפעיל בשכונתו.

כל משתתפי החוגים יודעים כי בתום השיעור, מרימים תרומתם, ולא חשוב כמה, וכך בצירוף תרומתו של הנדבן שלום צדיק, מתושבי בת־ים, הושלמה הבנייה. וכל אותו הזמן לא שבת הלימוד, כשאליו מצטרפים תלמידים חדשים גר־פנים.

עשרים וחמישה האברכים, נתפרדו כששמעו על כוונת הרב כהן להקים בסוך לישיבה תלמוד תורה לילדים, שיפעל במתכונת המקובלת של משרד החינוך, עם „תוספת ניכרת של שעות בלימוד היהדות, לחיזוקם הרוחני". תלמוד ה־תורה פועל, במסגרת החינוך הממלכתי הדתי, וראשי אגף החינוך הדתי, אינם מסתירים את התפעלותם מהישגי התלמידים. כיום כבר לומ־דים במוסד כ־80 ילדים, ב־4 כיתות כשלידם, ילדי שתי כיתות גן הילדים, וזוהי, איפוא, מערכת חינוכית מרשימה — מגן הילדים ועד לישיבה הגבוהה.

★ פרנסיה הדתיים של בת ים משבחים את הרב כהן

„אורות התורה" מכיל גם בית כנסת של בני עדת ספרד בשכונה, ובבית הכנסת פעילות רו־חנית צנועה, בצורת אבותי ה„כולל", הפועלים ביצירות הוו השיעורים גם במקומות אחרים ב־עיר. „אנו רואים את הפעילות הרוחנית הזו בברכה רבה ישיבת „אורות התורה" היא נכס רוחני אדיר לבת ים" — אומר יצחק טורק, ראש המועצה הדתית, המבהיר ומסייע להרב כהן להר־חיב אופקיו ולהתעורות במקום.

גם דניאל לוי, מראשי פעילי הציבור הדתי־לאומי בבת ים, ובעבר חבר כנסת מטעם ה־מפד"ל רואה ברב דוד חי כהן, אישיות רוחנית מרשימה הכובשת לבבות הרבים, דוקא מתוך כך שהוא מנחיל מורשתו של מרן הרב קוק זצ"ל. „הרב כהן יכול היה להיות מלך במסגרות החינוך העצמאי של אגודת ישראל, אך הוא לא נענה להם, כי הוא מתלמידי ישיבת מרכז הרב הדגולה בכלל ישראל" — אומר דניאל לוי.

הישיבה, הבנויה אבן ירושלמית משופשת ב־אבזורים המשמשים סמל־זיכרון לבית המקדש כשעל כל עמוד ועמוד תרומים שמהותם של שלושה: שבטים ועל כותרותיהם — חיי תפוחים, ומעל ארון הקודש — ויטרז יפה המחולק ל־חמישה חלקים, כשלכל אחד מהם נושא אחר: כמו השבת, ראש השנה, פסח, שבועות, מתן תורה, סוכת הארבעה המינים.

הקירות הסמוכים לארון הקודש מצופים בשיש כחלחל המזכיר את גלי הים, ברמזה לשיש שהיה בבית המקדש. עיטורי ארון הקודש הם מעשי ידיו של אחד המתפללים, בעל חנות מכולת, אשר נטל להצות עץ אלון הדרש בהם ציורים וקישוטים ואחר ציפה אותם בלכה שקופה. גם לכבתים הזגוגות נעשתה בתרומת המתפללים, כשבשי אב־רכי הישיבה, דאגו למלאכת כריכה המהמאמים את חנות בית הכנסת.

את ספרי התורה תרמו המתפללים, כשאחד הסכונה האחד מהם נגאל מבית כנסת בלבנון והובא לכאן בסער מלחמת מבצע שלום הגליל.

סביב בית הכנסת, הבנוי לתלפיות — ערוגות של פרחים וחצי נוי, עצי דקל ותמרים.

★ מקור השראה

ישיבת אורות התורה מהווה מקור משיכה ל־רבים, גם בתנאים הקשים בצו לכאן תלמידים, מבני השכונה ומחוצה לה „בתחילה מתוך סקר־נות" — כדבריו של אילן מנשה, שוער כדורגל של הפועל בת ים לשעבר. המוזר אורי שבח, מתושבי הולון, נמשך גם הוא לכאן מתוך רצון לחזק עצמו בלימוד התורה. את שעות הבוקר והצ־הרים מבלה אורי שבח בישיבה ובשעות הערב הוא עושה לפרנסתו. בעת לימודו, לא אחת עולים ניגונים „כי כאן מקור השראה" — אומר אורי.

ישיבת „אורות התורה" מבתיים, מפלטת לא מיב בצילום האמנה של צעירים רבים מבת ים, מרבו רוחני יהודי זה, שיש פעילות ותפילה בשעות היום כבשעות הלילה, הסיפור הקשורה על הישיבה, מרחוק ממש, חוכל, כאמור, באוטו של ראש הישיבה ומייסדו, הרב דוד חי כהן שבשכבי לישנו, חלם, אמנם לפני שמונה שנים על הקמת מרכז רוחני, אך בהיקף כזה, לא העלה את על דעתו. „בזכות התלמידים, הנגמר המישך המישים הגה" — אומר הרב כהן.

וזוהי, איפוא, רק תחילת הדרך. שאיפתו של הרב, הוא להרחיב את המסגרת ואת המלאכה הזו יבצע, יחד עם תלמידיו שרואים עצמם כבני משפחה אחת הנכונה לכל משימה רוחנית נוספת.

זלמן יש לו כובע

גלויות מלונדון

*

מאת מנחם מיכלסון

זלמן־שם־בדוי. — אנגלי בן אנגלי, יהודי — מתגורר זה שנים הרבה בגולדרס־גרין, הפרבר היוקרתי בצפון־מערב לונדון, בו רב מספרם של היהודים. בשבתות, כאשר הכל נוהרים לבתי הכנסת הרבים, קשה להבין מה עושים הלא־יהו־דים באיזור הזה.

וכבן, זלמן־שם־בדוי מכיר את כל ויז־הרוזין של בתי הכנסת במקום. חסידים, מתנגדים, ציו־נים, אנטי־ציונים, קונסרבטיביים, רפורמים, צב־אונים, סבשונים וכה לא.

זלמן־שם־בדוי הוא סוחר בגדים. והוא צריך להיות בסדר עם כולם. לא בגלל שהוא סוחר בגדים הוא צריך להיות בסדר עם כולם, אלא בגלל שאף פעם אינך יכול לדעת מתי תצטרך את מי. לכן, כדי להיות בסדר עם כולם, הוא הולך מדי שבת לבית־כנסת אחר. להפגין נוכחות. כשהוא הולך למניין „מחזיקי הדת" הוא חובש לראשו כיפה סרוגה. בבית־כנסת ציוני זה באמרת תפילה לשלום המדינה נוסף לתפילה למלכה שלום. כשהוא הולך להתפלל אצל ר' חונא — בעיקר כדי לשמוע מה נשמע — מתנוססת על ראשו, כמובן, כיפה שחורה, גדולה.

ובשבתות שבהן הוא הולך להתפלל אצל מנק.ס הוא מתעטר במגבעת שחורה, מבהיקה.

כל מניין — והכיסוי שלו. זלמן־שם־בדוי מ־

לונדון — המירוץ נגד הזמן ונגד ההתבוללות

כיר את כל המניינים כפי שהוא מכיר את ה־עניינים.

בימים אלה ביקרתי אצל זלמן־שם־בדוי ב־משרדו שבעיר. מן המשרד הזה הוא חולש על עסקיו — רובם עם שא־נס בני־ברית. שם, בין ערימות הבגדים שיצאו מהאופנה, שייצאו מה־אופנה, שנכנסים באופנה ושיצאו לא, ושבכולם הוא מצליח להביא פרנסה ברווח לביתו — אשה חובבת קניות ושבעה ילדים שיהיו בריאים כולם — בין ערימות הבגדים, הכבצים, התבליות הא־ארוזות, פקודות המשלוח, השבעתיות, תעודות כסיה — בין כל אלה יושב זלמן־שם־בדוי.

יהא הוא גלוי־ראש.

„אתה יודע", התנצל זלמן־שם־בדוי „הבגדים... אתה מבין...".

הבנתי.

* • *

הכל בגלל מסמר קטן

משהו על אדיבות. יום בהיר אחד — ובלונדון יום בהיר זה בוודאי סיבה למסיבה — וזהה מכוניתי לקפץ בצורה מוזרה בכביש. עצרתי, יצאתי, ראיתי: מצביר.

קורה. הוחלפתי גלגל והפלגתי ברכבי עד ל־תחנת הדלק הסמוכה, בה ממוקם הפנצ'רמאכער השכונתי.

השעה היתה 5 אחרי הצהריים.

„מסטער", אמר הגלגלאי, „אנחנו עומדים לסגור. השאר את הגלגל הנקור ובוא לקחת אותו מחר ב־9 בבוקר".

למחרת, לא ב־9 אלא ב־10.30 התייצבתי ב־מקום, כדי לקחת את גלגלי המכונית. וכאן נכונה לי הפתעה.

„מסטער", אמר הגלגלאי, „לא הספקנו לתקן את הצמיג. תצטרך לחזור הנה שוב בעוד שעתיים".

כעבור שעתיים, לא שעה, שבתי למקום. המכ־ניק, אכן, היה מתוקן. מספר כרגיל.

תחבתי ידי לכיס האחורי של מכנסי, שלפתי את הארנק ושאלתי:

„כמה זה?"

„כמה זה?" — תמה הגלגלאי — „שום דבר זה". אילו היה בארץ היה אומר, בן המתם, סע לשלום והמפתחות בפנים, אבל הוא לא מהארץ ולכן לא אמר. התשובה התמיהה אותי. הייתי בטוח שלא שמעתי טוב את תשובתו, או שמא הוא לא שמע טוב את שאלתי.

חזרתי ושאלתי: „סליחה, כמה עלי לשלם עבור התיקון?"

ואז השיב: „שום דבר. כלום".

„זה יפה מאוד, אבל מדוע?"

„מדוע מה?"

„מדוע בחינם?"

„אה", אמר הגלגלאי וסיבוב חסד. „בגלל שהגלגל הזה היה צריך להיות מוכן ב־9 בבוקר, והוא לא היה מוכן ב־9 בבוקר. זו הנוהה שלנו, ורשה לי להתנצל בפניך על כך".

הבאנו, הוא עוד התנצל.

* • *

מזל של עולה

איבור־גלמל אנגלי של השם היהודי אברהם — הוא בינש עליו ביהודי־אופטימי, תמיד עליז. בן 32, רווק. איבור הסתובב הרבה בעולם הגדול, ראה הרבה דברים, שמע הרבה דברים, אחד עם ניסיון, שאמר: הולך לי, כי יש לי מזל.

ויום אחד הוא בא למחלקת העליה של הס־סוכנות בלונדון. רוצה לעלות לארץ.

דווקא עכשיו, כשהמצב הכלכלי מה? כן, דווקא עכשיו, למה לא?

אתה מכיר את הארץ? היית בה פעם?

לא. לא מכיר את הארץ. בעצם, קצת. לפני כמה שנים היה במסע תנבודית לאילת. שמש, ים, כל מה שאילת יכולה להציע. איבור קטף בשפע, ועוד השאיר לחברים.

אז כיצד תסתדר בארץ שאינך מכיר?

יהיה בסדר, אין מה לדאוג, כך מרגיע איבור את השואלים אותו, יש לי מזל.

מה פתאום אתה רוצה לעלות, בעצם?

למה לא, אני אוהב ארץ שנותנת אתגרים ל־בנאדם, וחוץ מזה אני לא חושש משום דבר. מלחמות? מלחמות. צבא? צבא. יהיה בסדר, אם אני לא כודאג — כך אומר איבור — אף אחד אחר לא צריך לדאוג בגללי. יש לי מזל.

איבור רצה לעלות לארץ ויהי מה.

עכשיו, כשהשורות האלה מתפרסמות, איבור כבר בארץ. הוא עולה חדש. אני בטוח שהוא הסתדר מצוין. אני בטוח שהוא הימר על הקלף הנכון. שיש לו מזל.

כי המקצר על איבור הוא: מסתל כשתקף מזל.

* • *

חבר הלאומים

מאז הגעתי לכאן, לפני כשלושה חודשים, ל־שהות של שנתיים כשליח־עלייה, אני מתבונן סביבי. מגלה את העולם היהודי, מנסה לעמוד על טיבו וטבעו של העולם הלא־יהודי, מכיר את שכני מימין ומשמאל ברחוב השקט, מוצא היכן כדאי לקנות מה, בכמה ולמה.

ומגלה גם את הסביבה האנגלית הרב־גונית.

הנה, במספרה שמעבר לפינה עובד כספר ספר יפאני. בעל חנות התבלינים הוא הודי. סיגריות אפשר לקנות אצל האיטלקי.

כשהברז דולף מזעיקים את הקוריאני. לפעמים, כשצריך שרברב אפשר לטלפן לנערה מהבית השני. זו מספרד. היא מגיעה בזמן וגם אחראית. הגנן, זה מהמכבסה שליד הבנק, הוא צרפתי. והו לא כל חבר הלאומים בסביבה שבה אני גר.

למשל, המוסכניק הוא ישראלי. הגנן הוא יש־ראלי. ומנקה השמשות הוא ישראלי. והמוכר ה־ירקות הוא ישראלי. ושוליית מוכר־הנעליים הוא ישראלי.

מסגניך.

כוכבי שביט

מאת יהושע טברסקי

לילה לילה מתכסים השמים באלפי כוכבים נוצצים. רובם כמעט כולם הם כוכבי שבת, שהם קבו־עים ונעוצים בכיפת הרקיע. הם מתנועעים מ־מזרח למערב בתנועת הארץ מסביב לצירה, ו־בהתאם לסיבוב היומי הם משנים את מקומם. אם קבעת מקומו של כוכב שבת על פני הרקיע, תמצא אותו באותו מקום כעבור עשרים וארבע שעות. הוא לא זז ממקומו, לכן הוא נקרא כוכב שבת. לא כן כוכבי הלכת. הם משנים מקומם מיום ליום ומסתובבים מסביב לשמש. מספרם מעט. בעבר מנו שבעה כוכבי לכת, וכעת, עם התפתחות התכונה, נתוספו עוד שניים־שלושה.

מלבד כוכבי השבת וכוכבי הלכת ישנם כמה כוכבי נוד, הנקראים כוכבי שביט.

לאלה, אם מתבונן בהם בהשקפות מתאימות, יש מיני זנבות, היהודים בשם שביט. זנבם משתנה במשך השנה. הכוכבים האלה מופיעים לפתע, ומיד נעלמים.

הופעת כוכב שביט היתה לפעמים מבהילה בני אדם שוכני מטה, היתה משררת בהם הזה־עות לא נעימות. היו שחששו שהם מבשרים חורבן העולם. אדם מאמין ידע בשעת משבר לשנן לעצמו את הפסוק הידוע מספר ירמיה: „ומאותות השמים אל תחתו" (ירמיה י').

לאחרונה נתפרסם באמצעי התקשורת על כוכב שביט המתקרב אלינו, ואפשר לצפות בו גם ב־עין בלתי מזוינת. כוכב שביט זה נראה לנו פעם בשבעים וחמש שנה.

לפני שבעים וחמש שנה, בשנת 1910, הופיע השביט הזה. אז השתרע השביט בכל הדרך על פני השמים ואף המכיל את ההיב באותה תקו־פה. שביט זה „השביט האלי".

שביט זה נחקר על־ידי התוכן הגרמני האלי. הוא גם קבע את זמן סיבובו במערכת השמש.

האלי מצא, שהשביט בשנת 1682 הופיע כבר כמה פעמים, בהפסקות של 75 שנה.

בשנת 1704 הוא ניבא שהשביט יחזור ויופיע שוב בשנת 1759. וכבה היה. הוכח שגם השביט קשור לחוקים השוררים במערכת השמש.

בשנת 1910 חצה כדור הארץ את זנבו של ה־שביט האלי. על פני כדור הארץ נראו אז „כו־כבים נופלים", אך אלה לא גרמו נזקים מה־חוים. רק נודע שבסיביר נפל אז כוכב מאיר, שהבעיר חלק יער רחבה, וזה לא.

כוכבי שביט במאורעות נודעים בהיסטוריה

בימי חורבן הבית השני נראה כוכב שביט על פני השמים.

בשנת האלף הופיע שביט גדול על הרקיע באירופה. נפוצו אז שמועות, שמתקרב סופו של עולם. אך שום דבר לא יצא מן הכלל לא אי־רע. השמש הלכה, העולם המשיך להתקיים.

בתקופה האחרונה ידעו המדענים, שכוכבי ה־שביט, בדומה ללבנה, הם תופעה טבעית, והם כלים בכת־ללבב קבועים, כפופים לחוקים של מערכת השמש.

המבנה של השביט

בראש השביט, הוא הגלה המואר, נמצא ה־גרעין, [illegible] של הכוכבים. הגרעין נמשך אל השמש, [illegible] של הזנב לא ברורה עדיין.

בגלל הזנב קיבל השביט את שמו השני — זקן, שפירושו שיער.

„שביט": כוכב בעל־זנב של בן יהודה. כן: כוכב נודד (זנבי) — [illegible] הגדולה [illegible] חברת כוכבים אחרים גם הנה [illegible] את השמש הנקראים שביטים.

אל"מ (מיל') ד"ר זאב איתן:

הכדור נמצא בידי סוריה

סוריה הציבה בשבועות האחרונים בתחומה טילי „ס. א. 2" המכסים כמעט את כל מרחב לבנון ובכך מסכנים את מטוסי צה"ל העוסקים בפעולות שגרתיות מעל אדמת לבנון.

דווקא נסיגת ישראל מלבנון הגבירה את חשש בגין של הסיטות המדיניות שם אבל עתה גבר הסיכון בביצועו.

על-סמך ההצהרות שנשמעו השבוע מפי ראשי המדינות נראה כי לא מדובר בתקרית בודדת, כמו זו שלפני חודש כאשר הפילה ישראל שני מטוסי מיג סוריים.

אסאד נראה כעומד איתן על דעתו ואף נסיגות שבגרו אמריקניים לא הועילו. אין ספק, שהטילים מהווים בעיה חמורה בשביל ישראל. בעניין זה שוחחנו עם אלוף (מיל.) ד"ר זאב איתן, מהמרכז למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת תל-אביב.

ש. היכן שהכדור בעניין הטילים הסוריים נמצא עתה בידי ישראל. — מהן האופציות העומדות לפניה?

ת. הטילים בגבול סוריה—לבנון מפריעים לישראל לבצע טיסות סיור מעל לבנון כחלק מאיסוף המידע על התארגנויות מחבלים, וכאשר מטוסינו יתקפו מטרות מחבלים בלבנון, הם יעמדו בטווח הטילים הסוריים. אולם, יש לזכור שהטילים הוצבו בתוך שטח סוריה ומבחינה חוקית מותר להם לעשות כן. כך שאיני יודע אם משום שהדבר מסוכן לנו נפעל נגד הטילים בטרם נורו על מטוסינו.

סבכית, קיימת אפשרות שנאמר הדבר מסוכן ונחסל את הטילים עוד בטרם נורתה הירייה הראשונה. איני הוכך באופציה זו.

אפשרות שניה מבחינתנו היא לאמר לסורים: איננו מסכימים עם הצבת הטילים אך כל עוד תשבו בשקט ולא תפריעו לנו לטוס לצרכי מודיעין — לא ניגע בטילים. אבל אם תפריעו לנו במשימותנו — נפעל נגד הטילים.

האופציה הרביעית שיש לישראל היא לא לטוס כרגע מעל לבנון.

ההתפתחויות האלה הביאו לכך שהכדור הוא בידי אסאד. הוא יכול לפתוח באש ברגע הנראה לו כמתאים מבחינתו.

כך, אם נמשיך לטוס מעל לבנון יכול אסאד להחליט, באחת הפעמים, לירות על מטוסינו, ואז ייווצר עימות שלא בהכרח יתפתח למלחמה כוללת. אם נגיב בתקיפת הטילים שלא במסגרת מלחמה כוללת — ייווצר משבר שאין לדעת אם יתפתח למלחמה או לא. כך שהכדור נמצא בידי אסאד דווקא.

ש. האם עיכוב הקו, התתקפות במשאבים הרשמיים התעצמות הצבא הסורי מעידים על כוונות תוקפניות?

ת. האיזור טעון בחומר-נפץ ואסאד יפתח במלחמה כמו שהוא ימצא לנכון. מובן, שאין הברה שיתלים על עימות צבאי.

ש. שתי מעצמות העל נכנסו לשיפוי תכורה וברור כי נקלעו למשבר-אמון. האין המצב עלול להחריף עד כדי שיהיה דומה למצב שהיה ערב מלחמת יום-הכיפורים?

ת. יש לי דעה טובה למדי על כושרם של האמריקנים הרוצים להתיר את הסבך בינינו. הם יכולים להסכים על כך שגם אם בעלות הברית יגיעו לעימות צבאי, אנו-המעצמות — נשארות בחוץ. אני מעריך שכיוון שיש „שלטון אחוס" המגמה הכללית היא להגיע להידברות, — שהמעצמות יסכימו על פתרון מסויים או על אי-התערבות.

ש. מה משקלן של ההצהרות האולטימטיביות במסגרת קבלת-ההחלטות ברמות הגבוהים של שתי המדינות?

ת. הצהרות אולטימטיביות מופיעות מבחינה זו שוב יוצרות מוטבעות. אם אותה מתכוון לאמוד מאחורי המערך — זה דבר אחר, אך אם לא העמיד מאחוריה, ההצהרה כזו היא דבר מסוכן ויכולה להזיק דווקא לבעל ההצהרה.

שיחות השבוע

*

מאת מוטי זפט

האקטיות. לנו כאוהלים, השונה שאלת הזכות של העיתונאים להודר לפרטי פרטים של נושאים שיש בהם משום קלון, קודם שהובאו הדברים לבית-המשפט, שכן אדם נחשב כזכאי כל עוד לא הוכחה אשמתו ופרסום מרשיע — אם יוכח כלא נכון — כל תיקון והתנצלות שיבואו בעקבותיו לא יהיה בהם כדי להסיר את הכלימה.

נאמר בכתובים „טוב שם טוב משמן טוב". האם עתונאי ישראל שמים זאת לנגד עיניהם? בנושא זה פנינו לנשיא מועצת העתונות, ד"ר יהושע רוטנשטרייך.

ש. בימים האחרונים מצצצת העיתונות בתהודת ענק: המשטרה חוקרת את... המשטרה תחקור את... וכיוצא בזה. מפרסמים על הכחד עוד בטרם הובא לבית-המשפט?

ת. אני חושב שיש הוראות ברורות של מועצת העיתונות בעניינים אלה, אך העתונות חוטאת בכך. אין בכלל לפרסם, לא אסטרולוגיה ולא עתידנות אלא עובדות לאשורן. העתון אינו צריך להתעסק בפנטזיות, אלא במציאות.

ש. מהן הוראות מועצת העתונות בעניינים אלה?

ת. ההוראות קובעות שאין לפרסם שמות חשודים אלא כאלה שהובאו בפני שופט, חוץ ממקרים שיש בפרסום המוקדם אינטרס ציבורי מובהק.

ש. ומשנה זה של „אינטרס ציבורי מובהק" אינו רחב מדי?

ת. אכן כן, זהו דבר שדורש הבהרה ואני מקווה שבקרוב ייעשה כן.

ש. מה עושה מועצת העתונות בעניין אי-הקפדתם של העיתונים על ההוראות? האם יש בידה סנקציות כלשהן?

ת. מועצת העתונות קבעה פגישה עם ועדת העורכים לדיון בנושא זה. אין בידינו סנקציות מעשיות פרט לנימוק המוסרי.

ש. לפני חודשים מספר דובר על אפשרות שהכנסת תגביל בחוק את יכולת הפרסום של עתונים כאשר לחשודים: מועצת העיתונות התנגדה לכך. מה המצב עתה?

ת. במשך עמדנו בפרץ והבטחנו ל„ועדת חוק והמשפט" של הכנסת שנדאג בעצמנו לטיהור המחנה. אם לא נעשה כן בעצמנו — תבוא חקיקה הרבה יותר קפדנית.

אני מציע לכל העיתונים להתנהג מיד בנושא זה בזהירות רבה יותר.

*

אהרן קורנפלד:

המורמונים והכתות האחרות אורבים בפינה

הממשלה אמורה להקים בשבוע הבא ועדת שרים לעניין הבנייה המורמונית. בינתיים, כך נודע, מינה ראש-הממשלה, שמעון פרס, את משה תאומים ואברהם בורג לאנשי הקשר שלו לעניין המורמונים.

אם אמנם זה הוא המצב, הרי שיש לתמוה על כך. משה תאומים, מיועצו של פרס, הוא בעל משרד הפרסום „גיתם". משרד זה מטפל ביחסי הציבור של המורמונים. האם אפשר לצפות ממנו לאובייקטיביות בעניין?

על המורמונים והכתות האחרות שמטרתן להעביר יהודים על דתם שוחחנו עם דובר „יד לאחים", אהרן קורנפלד.

ש. מהי שיטת העבודה של המורמונים והמיסיון על שלוחותיו השונות?

ת. מתקפת המיסיון עברה מבודדים לעם-ישראל כולו. השיטה — כסותה בידידות לישראל. צורות הפעולה שלהם שונות ומגוונות, ביניהן: פעולות מיסיון סמויות באמצעות פעילות עסקית כחברות לחיפושי נפט, במפעל „גלטרוניקס" בטבריה המייצר אלקטרונים עובדים יהודים ונוצרים כשהאחרונים מנסים להשפיע על היהודים להמיר דתם, המיסיונרים מפעילים מרתאות טבעוניות, אכסניות (למשל — „בית-אל" בחיפה) ועוד.

בעלי „גלטרוניקס" רצו אפילו להקים בטבריה יקב והשגרירות הנוצרית כבר יצאה בפרסומות „הכו ליין מארץ הקודש" אך בניית היקב סוכלה בעקבות פנייתו למשרד התעשייה והמסחר ולראש עיריית טבריה יואל ביבי.

ש. מה באשר ל„יהודים המשיחיים"?

ת. סיסמתם של אלה היא — היה יהודי טוב יותר עם ישו. הם מנסים לכבוש לבבות ע"י שאומרים אל תעזוב יהדותך אך הוסף לה חלק זה (נוצרי) של האמונה. המטרה שלהם היא להגיע לנצרות. משמעות שהם נחשבים יהודים.

הדבר מצא את ביטויו בשלושה משפטים שנערכו השנה ביניהם בני הזוג ארי ושירה סודקיים מרמת-השרון שתבעו לדין את ראש-המועצה המקומית, על שכינה אותם כמיסיונרים.

ה„יהודים המשיחיים" אף מפיצים כרוזות בתי-בות-הדואר, והממונה על כך ע"י הראל יהודי מומר שהתחתן עם נוצריה ועומד בראש כנסייה „בית-עמנואל" ביפו.

במסגרת הפעולות המיסיונריות השונות אין לשכוח את תחנת השידור „קול התיקווה" ותחנת הטלוויזיה המהווית, אשר לצערנו, כל פעם שהתחנות הללו נפגעות בפיצוץ בלבנון, — ישראל ממהרת לסייע בשיקומן.

ש. לפני כארבע שנים בנתה ועדה [illegible]—

*

מרדכי יעקובוביץ:

מקווים שתפילת הגשם תעזור

„ותן טל ומטר לברכה" אנו מתפללים שלוש פעמים ביום, זה כחודש וחצי. בטבריה אף תקעו השבוע בשופרות בעניין זה — אך הגשם יורד רק במשורה.

לחקלאים במדינה — המחסור בגשם מוסיף צרה לצרותיהם האחרות. הם נזקקים למי „מקורות" והדבר מכביד כמובן על פריון הייצור שלהם.

ביום ג' השבוע החל הגשם לרדת אך כעבור מספר שעות שוב זרחה השמש. אור ליום אתמול התחדשו הגשמים בכמה מחלקי הארץ. האם צפויה לנו שנת בצורת?

בעניין זה פנינו למרדכי יעקובוביץ, דובר חברת „מקורות".

ש. הגשמים שירדו השבוע — האם כיסו את ה„אוברדראפט" במים?

ת. רחוק מזה. אלה סימנים ראשונים בלבד של חורף. כדי שתהיה השפעה על משק המים דרושים עוד גשמים רבים ובמשך ימים רבים, אך אין לשכוח שלפנינו עוד שלושה וחצי חודשי חורף. יחד עם זאת, גם אם תהיה עלייה של מאה אחוז במשקעים — ה„אוברדראפט" לא יתכסה. לצורך התכסותו צריכים לרדת גשמים במשך מספר חורפים בהיקף שמעל הממוצע הרב-שנתי.

ש. במפלס הכנרת — מה מצבו ביום תחר הכותה הנדרשה?

ת. אין שינוי במפלס הימה ולא יהיה כזה אלא אם יירדו כמויות גדולות של גשם כמה ימים רצופים. המפלס כיום נמוך בשלושה מטרים מהמצב האופטימלי והמחסור ביממה 500 מיליון מטרים מעוקבים של מים. יש להניח שעם רבוי הגשמים יחול שיפור במצב.

ש. האם הוטלו הגבלות באזורים שונים על שימוש במים?

ת. עד רגע זה לא הוטלו כל הגבלות. אני מניח שבמצב הסים יחליט, לאור התפתחויות הגשמים, כתי, אם וכמה להגביל את השימוש במים. אגב, בהעדר גשמים החקלאים משתמשים כמובן במי „מקורות" פעולה שתלויה להם בכסף.

ש. האם נערכים לשנת בצורת?

ת. בכל מקרה עדיין אין זו שנת בצורת ועל כך מחליטים רק באפריל—מאי. החורף עוד לפנינו. התפללנו את תפילת הגשם ואנו מקווים שהתפילה תעזור.

ש. מה בדבר ה„המטרה" של הורדת גשם מלאכותי? כיצד נעשה הדבר ומתי?

ת. גם פעולה זו איננה יכולה להיעשות עכשיו שכן אין עבי גשם וגם חסרים תנאים אחרים הדרושים לביצוע פעולה זו.

כשיהיו עבי גשם נתחיל בפעולה הנעשית באמצעות מטוסים ותנורים מהקרקע.

ש. כמה מים אפשר להוריד באמצעי זה?

ת. בין 60 ל־70 מיליון קוב מים נוסף כתוספת. בתחום זה אנחנו באחד המקומות הראשונים בעולם.

העצה למבינת עניין הכיתות. מה התקדם בעניין זה?

ת. הדו"ח מתעכב בגלל בג"ץ שהגישה כת האסם ע"י עו"ד אהוד אולמרט. השבוע הגישה המדינה את תשובתה המתבססת בחלקה על תזכיר ש„יד-לאחים" העביר לאחראים.

במקרה שכת האסם תזכה בבג"ץ — יפנו כיתות אחרות בניתוק הפסיכולוגיה — ואז כל הדו"ח יתמוסס.

דעת חברים

את מי משרת המיפקד? / מאת דוד טלזנד

אווירת המצב העגום השוררת במפד"ל, אשר „ועדת יגר" איפיינה ב„חוסר אמון מפליג ומדהים במפלגה ובמנהיגות", מקשה לראות נכוחה את התנאים החדשים שנוצרים והולכים על ידי מעשה המיפקד. נתון הערפול הפסיכולוגי הזה מעביר את ההסתייגות למיפקד מחוגים שונים כאילו אינו אלא מאמץ סמוי להציל את אותה המפד"ל שהוכרחה להביא לידי המיפקד...

אולם. הדינמיקה שהתהוותה עקב המפקד, פרצה את הנטיות ופתחה את המבילים בפני אפשרות של תבורה דינמית לכת במפלגה ובתנועה הציונית-דתית בישראל.

✱ כוחו של המיפקד

תאי-סים ההיסטוריים, שמהם הורכבה „ועדת יגר", הבינו — [illegible] — שהכר „לא תעמוד בפני [illegible]" [illegible] בתחירותם לבוא עד תכלית תגלידם: „צמה על שורשי התלושה של הבפרד". התתוקיה עד דגורמים שיבלו אותה המשימה הכחפיד בבחירות לכנסת, ועל ידי זה לבצוא מזור ותרופה למכתה.

אפיון זה מתאים בהחלט גם לחברי „ועדת פריבס", התולדה של „ועדת יגר". אנשי השם, הפעילים ב„ועדת פריבס", עצמאיים הם בגישתם למילוי תפקידם. ועדת יגר קבעה את הדיאגנוזה של המחלה הפרי-טית אורגניזציונית של המפד"ל, ו„ועדת פריבס" עיבדה והכינה את המירשם להבראתה. אין כל ספק, כי רק טובת התנועה היתה נגד עיניהם של חברי שתי הוועדות במאמציהם למצוא את התרכיב האידיאי — ארגוני, שימריץ את התנועה להתגבר מפגר הדיכאון ולהתרומם לקראת שיקומה המלא. עליהם נאמר, כי כוונתם רצויה וגם מעשיהם רצויים.

יש לקחת בחשבון, כי שתי הוועדות ומסרונן מייצגות את ציבור החברים במפד"ל. המלצות של „ועדת יגר" הכוללות גם האשמות קשות על הממסד, נתקבלו פה אחד על ידי המרכז של התנועה, בכ"א אייר, תשמ"ה. „ועדת פריבס" קמה בתוקף הסמכות שהעניק המרכז, בישיבתו הנ"ל, ל„ועדת יגר" להרכיב אותה ולבחור בישוב הראש שלה. מי שהיה נוכח באותה ישיבת המרכז הגדולה יעיד, כי האישור שהעניק ל„ועדת יגר" נבע מתקווה, שאכבם קיימת אפשרות סבירה כי יגיע תוך חודש מרענן ומבטיח לתנועה, אשר לה הקדישו החברים את מיטבם. בלבם קינגה התפילה: „שלא נבוש ולא ניכלם".

הצעדים האופרטיביים שנקטה „ועדת פריבס" והתקנות שקבעה לביצוע המפקד והבחירות, נועדו להבטיח שקו ישקפו אל נכון את דעת החברים. המתפקדים, שהתוצאה הבאה אכבם תיצג אותם בבחירם המנהיגות החדשה. אפשר, כמובן, להרהר על אי-אלו פרטים של המפקד ועל תקנות מסויימות הנוגעות לבחירות, אולם כל מי שאינו משוחד לא יעלה על דעתו להטיל ספק בטוהר כוונותיהם של מתקני התקנות. ניתן לקבוע, שכוונתם תואמת את המנופחות בתשוקה בהירה דמוקרטית מובהקת. מטרת התקנות הללו היא: למנוע כל אפשרות של מניפולציה מכל תג שהוא, ומכל שכן שלא לאפשר הצבעות פיקטיביות וכדו'.

יש איפא להמציא חוזר הדגש, שהמפקד והבחירות לא נועדו רק לשקם את המפלגה, אלא את התנועה הדתית-לאומית בכל היקפה ובכל מלוא משמעותה.

אפשר להבין את אותם החוגים, אשר האיכפתים הראשוני מכה אותם לצד השלילי של במסגרת המפקד. המפד"ל, שהיא מייצגת בהווה, כאילו מטילה צל על ראיית הנולד לעורה, שצפוי ליוליד המפקד. ה„מוקדי" הקדיח עוד יותר את תבשילו של המבשר. אולם, להסיק מכך מסקנה, שהמפקד הוא פעולה של „הנשמה מלאכותית" ומאוחרת, ידי זה קוצר ראות עלוב, שאיננו כאמשר להבחין באור כמבי הערפל המסתיד צראית. יותר, ממעשי הגיוני הוא לראות את המפקד כסירת הצלה שעשויה להוביל לחוף מבטחים.

✱ המשמעות ההיסטורית של המיפקד

באספקלריה אובייקטיבית משתקף המפקד במסע מיוחד במינו, שאין לו תקדים בכל דברי ימי התנועה הדתית-לאומית, מאז היווסדה הופעתה על הבמה הציבורית של עם ישראל לפני למעלה משמונים שנה. בוודאי, שמזמן לזמן נעשו פעולות ומאמצים לרכוש את המוני העם לתנועה ולזכות באמונם לאידיאל הגאולה שלה. אולם, זו הפעם הראשונה שהתנועה מקדישה את כל משאביה — הרוחניים והחומריים — באופן מסודר ומרוכז, באמצעות כלים מכביים מודרניים ומשוכללים, לגיוס כללי ומקיף לכינון „ארץ ישראל על פי תורת ישראל" — המסגרת הכללית של אידיאל הציונות הדתית.

מבקודת ראות זו, המפקד הוא הרבה יותר מפעולה אדמיניסטרטיבית לכינון הבנה פנקס בוחרים לבחירות הפנימיות: החשיבות אילה על פתח אפשרות דמוקרטית למתפקד להשתתף בעיצוב פני התנועה על ידי החלטות מצע, שיתקבלו בוועידה הבאה, ובאמצעות בחירות במנהגות ראויה, מיכשרת ואמינה לבצע את ממלותיה של התנועה בתקופתנו הגדולה. שקשה להגזים בחשיבותה ההיסטורית כ„אתחלתא דגאולה הראשונה לגאולה", — יש למפקד משמעות של „כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם" — בבחינת התנשאות והתרוממות, כנאמר בחז"ל (ב"ב, י): אמר משה לפני הקב"ה: במה תרום קרן ישראל? אמר לו, ב„כי תשא". על זה אומר בעל „אבן האזל": „כאשר פוקדים אנשים יחידים ומארגנים אותם לגוף ציבורי כלוכד, הרי הם מתבטאים על ידי כך ומקבלים יותר חשיבות. היחיד, שאינו נפקד, הינו חסר כל ערך והשפעה על חיי הכלל. ואילו היחיד המופקד [illegible] הינו אבר מן הכלל. ומכילא יש לו [illegible] על הכלל. דמיכן בציינה התורה את התתקפות בהור נשיאת ראש" („מבחר אמרים" לר' אברהם בר-אורין).

המפקד שלנו בעת הזא איפוא מכשיר יעיל, שבאמצעותו יתפגן קבל כל הבריכה כוחה המספרי של התנועה הדתית-לאומית בשיקומה של כלבית ישראל, כשתורת ישראל היא תוקבה הנבנית!

הנפקד מעורר את הלוכם הגעלה של בורי ומאורי התקווה השלמה: הרב צבי קלישר, הרב יצחק יעקב ריינס הרב אברהם יצחק הכהן קוק, זכר צדיקים לברכה, אשר העינונו שחיה איתו בעבודות בעלות השראה בכל שטחי החיים במדינת ישראל. הצלחת המפקד תשמש אי ביותר להלהבינו הראשונים, שבמסירות נפש יצרו את המעל הגורוה, ואות-כבוד לכל אחד מאתנו, שכרה ברת-אבנים לאידיאל, שלאורו צעדנו כל השנים.

✱ מה כוחו המעשי של המיפקד

לאחר שהתהמה מבוכות, יצא המפקד לדרך והזים בזה את המפקנים בצאתו, עקב איהורו. יש איפוא לצפות כי „יאכובי" גם את הנינצלים. קסני האמונה, שהוא יוביל לקיום בחירות פנימיות כנות ודמוקרטיות שיביאו לידי כינוס הוועידה העצמאית, הבלתי תלויה „בהסכמים" היודעים בציבור... אין שום סיבה מיגהליה, זוקית הגיונית שמאבי ציון של הועדות יגר ופריבס יהיו לבטלה ויולידו רוח. מותר לצפות להצלחת המפקד, שכן אפשר לסמוך על השכל הישר ועל הנאמנות לתנועה של רבבות החברים שייענו לקריאת המפקד ויתפקדו. הספק יכול לחול רק על מידת הצלחתו, התלוי בגודל מתנה הספקנים. „בתנה" זה איננו כציר אחד: יש המסתפקים מתוך כאב ואכזבה, ויש — השמחים לאיד, שריש „תאבה הוא בבקש" נידף מהם...

ישנם גם ציניקאים. אלה הרואים את עצמם כובחים לפוליטיקה המפלגתית שלנו, שמשקיפים בראש: עולם כמנהגו נוהג ו„מסירין כדאתמול"... „מבחים" אלה אשמים בזלזול באינטליגנציה של ציבור החברים שלנו ובהתעלמות מהשינויים שחלו באקלים האינטלקטואלי-הציבורי בחוגה כאז הדרידה הדיבוקרטית!) של המפד"ל, לפני למעלה מהרב עשרה שנה! אגב, גם בימי קדם היו שהניב עשרה שנה בספיקים להתיל מהפכה בבאזן הכוחות התפוליטיים: „שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעומר, ושלש עשרה שנה — מרדו"... (בראשית יד, ד). האם בעידן הטלוויזיה זה ה„מוקד" הפכה הברה האדם לשמרנית יותר?

בידינו לעשות את המפקד והוצאותיו לצמוד האם, שישאיר את דרכנו להיהר מחור בהזון הציונות הדתית בכל היקף השראתה.

סיכומו של שבוע

שמיר ופרס מול האוטונומיה

רמזים נתנה לה̈חבר שהתבטאותו של מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, לגבי העיון של ראש הממשלה, שמעון פרס, ישנה, ואולי גם צריכה היתה להיאמר בסגנון עדין והנתן יותר. למשל, „עוד יהיו לי דין ודברים עם ידידי-עמיתי, ראש הממשלה; קשה לי לשמוע מפי האמנם אמר כה שאמר", וכך הלאה. ניכנה עדיניות ובנועם מלים, במקום ביטויים בוטים („מי שמבין"; „מאיה מבכה" וכדומה), לא היתה נגרעת מחומרת הביקורת וההתנגדות.

עם כל זה, מכאן ועד לתביעה „התנצלות פומבית" המרחק רב. אם כך, כל שני המישיבה היה עדים לשרשרת התנצלויות מצד זה ומצד זה.

לאחר שהתערנו על השין געבור להבין הדברים. ראשי המערך רוגזים ודיוננים על כך שמר שמיר התקיף את פרס בעיתונים, ולא על מה שמר פרס אמר לבעצמה. בדקנו ומצאנו שבמקום הביטוי שהשתמש בו ראש הממשלה, שהמו"מ על האוטונומיה „נגנז ושבק חיים לכל חי", הבהירו זאת העיתונים במלים: „האוטונומיה מתה".

וגם כך הדברים, שלא הוכחשו, מחייבים תגובה. אין זה משנה שדווקא מר שמיר היה בין אלה שהצביעו נגד ההסכם והאוטונומיה. העשב שנוכד לפרק האוטונומיה שבהסכם קמפ-דייוויד, כהליך הכרחי לפתרון בעיית ה„שטחים", נועד להיות תריס מפני ניסיון להקמת מדינה פלשתינית נוספת. נשוב גם לציין שהצד הישראלי בקם"ם עם מצרים, בראשותו של ראש הממשלה דאז, מנחם בגין, רואה בפרק האוטונומיה הישג נכבד.

ידוע, שמאז נחתם ההסכם, שעליו חתומה גם ארה"ב, אין דעתה של מצרים נוחה באותו הליך שנקבע בפרק האוטונומיה. מצרים וירדן עושות הכל להתעלם ולהתחלק מפרק זה. ידוע גם כיצד הכשילו המצרים את השיחות בנושא זה.

מפאת חשיבותו בעינינו, הוכנס לקווי יסוד של ממשלת האחדות הלאומית, סעיף 9 האומר: „הממשלה תפעל להמשך ההליך השלום, עפ"י המסגרת לשלום במזרח-התיכון, כפי שהוסכם עליה בקמפ-דייוויד, ולחידוש המגעים לכינון אוטונומיה מלאה לתושבים הערבים ביוש והבל עזה".

גם בנאומו בעצרת האו"ם (אוקטובר 1985), כשקרא ראש"מ פרס לעם הפלשתיני לבוא לידבר, הזכיר את האוטונומיה המלאה המוצעה לתושבי „השטחים" כצעד מבטיח פתרון לבעייה הפלשתינית.

השבוע מלאה שנה ליוזמתו של מר פרס שבה הזמין תגיגית ופומבית את המלך חוסיין למו"מ ללא תנאים מוקדמים.

צר לנו לקבוע שבהתבטאויותיו של מר פרס הנאמן לגישה של המערך המטליך עדיין את יהבו על „אופציה ירדנית", ניכרת כגבה „לי הקל" על המצרים והירדנים בהתעלמות מן האוטונומיה. מר פרס, בכוונה או שלא בכוונה, „משחרר" את מצרים מחובת קיום ההליכים שבהסכם קמפ-דייוויד, הכלולים במסמך כתוב וחתום, גם בידי ארה"ב. מי כי שאומר שהמו"מ על האוטונומיה „שבק חיים לכל חי", במקום להביע מהצד שכנגד לפעול בהתאם להסכם, הריהו פיצל בניגוד לסעיף 9 שבקווי היסוד של הממשלה, יותר מזה, גישה זו של דלדל והתעלמות, כתוך הוסר אמון באוטונומיה, עלולה לסייע לספיג בעקיפין להעראת תביעה למדינה פלשתינית נוספת, שגם המערך והרכבתה מתנגד לה בתוקף.

הדברים מחייבים בירור ודיון, בדרך הברית נאותה, בין פרס ושמיר, ובין כל השותפים בקואליציה. אין זו בעיה צדדית אלא מרכזית בתהליכים המדיניים של הממשלה.

יונה כהן

הצעת אי־אמון והמסרים הכפולים

אגודת-ישראל הודיעה בישיבת „השדולה הדתית" שלשום, כי היא תגיש הצעת אי-אמון בממשלה, במחאה על המשך בניית המרכז המורמוני על הר-הצופים, למרות ההערות הציבורית של עיר רבנים והורי כנסת, כי ה„אגודה" „תגייסם בדעתה" עד יום שני הבא — גוברת ההקרבה, כי ח"כ הרב אברהם שפירא אינו יכול עוד לשאת מההדיביות הפנימיות להגיש אי-אמון, מה גם שהאי"מ כבר אותו טרעתה, כי אין להזהר בפרשה זו גם כמהיר פרישה מן הקואליציה.

אין זה מן הנמנע, כי חברי הכנסת של „מורשה", הרב חיים דרוקמן ואברהם ורדיגר, יצטרפו להצבעת אי האימון, ובנאביה יתייחסו גם לבעייה „מיהו-יהודי". ואת, אם ועדת השרים לעניין כיכר המורמונים לא תיבמך להפסיק את הבנייה עד לגיבוש מסקנותיה.

אלא שגם אם תוגש הצעת אי האימון אין עוד איש המרגיש כאיד כים ואולקוניים על המפלגות הדתיות, כזכם שאין מתייחסים אליהם עוד ברצינות.

כי שראה את המאבקים על חלק מהמפלגות הדתיות בעניין „כספי היהודיים" ישל כמה כוראשיהן על כבוד המדינה ומשייה זאת למאבק בנושאים דתיים, יכול להתרשם כי הנושא האידיאולוגי הוא כם שם תיים גלבד וכי המדברים בשם „הד ערכים המיידישים" עושים זאת בעיקר בגלל „העיבודים אליהם" אך לא כעבר לזה.

נוסף לכך כל אחת מן המפלגות הדתיות „מסדירה" סיבה אחרת שאינה דומה לזו ה„מסדירות" על-ידי המפלגה הדתית האחרת. בעיית המורמונים אי"י בעייתה הבוערת של ש"ס, את ש"ס מדאיג בעיקר האיצטדיון בירושלים. „מיהו-יהודי" הוא „תקידי" של פ"א אירנר שאקי ושל אברהם ורדיגר אך לא של המיכים הרוגתים השייכים. כל זה שמקבל כ„פרט ההודשבי" של האחת, אינו כה אצל המפלגה האחרת.

ראש הממשלה [illegible]

כל עוד המנהיגות הדתית אינה משכנעת ביגוד אמיתי בנושאים הדתיים העיקריים על פני ימיה של הכנסת — אין סיכוי כי הדליט ליישב את הדליות הגבריות ויתמיד באותם נושאים.

ש. שיף

ותן טל ומטר - לברכה

בתחילת השבוע נאמרה תפילות על קברי הצדיקים, במערת המכפלה העליון, לנוכח עצירת הגשמים המדאיגה. למחרת היום נתקדרו השמים הבהירים ומטפרים ההלו לרדת בצבץ, במקומו ובהרים הארץ — ועד לאילת הגיעה.

קילוחי הגשם החק גכשכו לפירוגין, וציבור החקלאים לוות ירידתם בברכה, תוך תפילה ותקווה להמשך. שכן ברור שכמויות המים שירדו לאחר היובש המתמשך, לא השלימו את החסר הגירעון במאזן המים, הבא במיוחד לידי ביטוי בירידה המשמעותית של מפלס הכנרת, מצדיק עוד כמויות גדולות של גשמים.

החזאי התורן בשירות המטאורולוגי הבטיח את המשך ירידת הגשמים, ואף הזהיר מפני סכנה של שטפונות בוואדיות הנגב. החקלאים, שהפכו עוד לפני כמפר שבועות ברגבים הוציאו את תבואות החורף על שטחים של מאות דונמים, מציינים כי גשם זה שירד השבוע יגביע את גבעולי הקמח, אך אלה יקמלו אם לא יבוא גשם נוסף, כנדרש.

ההורדה מלווה איפוא את החקלאים התלויים כולם בחסדי שמים. אך גם גלי השוק, המסמלים יותר מכל את משבצות החורף, עדיין לא פקדו את איזורנו. התוצאה — שאנשים עדיין מהלכים בלבוש ביניים, בלי להזדקק למלבושי החורף החמים. גם את הדירות אין מחממים, וכל איתם משויך מערכות הגאז ותנורי החימום מאוכזבים.

החורף האמיתי עדיין לא הגיע, אך החזאי מבטיח שעוד יתחבנו ימים „סוערים במיוחד" במרוצת חודשי החורף הבאים. ועד אז, הכל ממתינים ומחכים עם הרבה תקוות ותפילות בלבו, „ותן טל ומטר — לברכה"...

חיים פיקרש

טאבה כאיום למשבר פנימי

ההיכרות סביב טאבה פרן כשלתות ישראל ממבריים האר לווכה פנימי בין המערך לליכוד ושאלול לגרום משבר ולהביא לפירוק ממשלת האחדות.

יצחק שמיר התקיף זה השבוע הראשונה בצורה חריפה את פרס בגלל עמדתו בעניין האוטונומיה בכך הוא הלך בעקבות חבריו לליכוד לוי ושרון.

עזר וייצמן
„פטרון" מתערון

יש לזכור, כי אנו עומדים ערב ועידת „חירות" וקיום בחירות פנימיות במפלגה זו: שמיר נאחז ברעיון האוטונומיה כטובע הנאחז בקש, משום שזו התכנית היחידה המקובלת על הליכוד. זאת למרות שהוא יודע, כי תכנית האוטונומיה איננה מקובלת היום גם על מצרים, וזו אינה מוכנה לדון בכך.

חברי סיעת המערך בוועדת החוץ והביטחון טוענים, ששמיר סוגר אופציות להתקדמות עם מצרים לפתרון הסכסוך ומפריע לקידום תהליך הנורמליזציה. שמיר טוען לעומתם, שלמעשה לא סוכם שום דבר עם מצרים. בפגישה עם חברי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת מסר מנכ"ל, משרד ראש הממשלה, אברהם טמיר, שהמצרים ריככו את עמדתם. מסתמנת נכונות לעסקת חבילה עם המצרים — בוררות, אבל עם אלמנטים של פישור וכנונות מצרית לנרמל את היחסים עם ישראל. בין הצדדים הושגה הבנה לגבי התוצאות האפשרויות של הפישור או הבוררות: הצד המפסיד יזכה לגישה חופשית לאיזור ולשיתופית עסקית בו. המצרים הציעו, כי נוסף לבורר הישראלי והבורר המצרי יש למנות את נשיא בית הדין הבינלאומי בהאג כבורר שלישי. אלא ישראל דחתה הצעה זו על הסף. מסתמנת מגמה שארה"ב תמנה את הבורר השלישי.

השתתפותו של שמיר בדיוני הסיעה עוררה את חמתם של חברי הליכוד בכנסת. הם טענו, כי בכך הורג מן הנורמה המקובלת, שפקידי מדינה אינם משתתפים בדיונים סיעתיים. שמיר ופרס נגעו וסיכמו לדחות את המשבר. עמדת שמיר היא שהבעיות שבין ישראל ומצרים הן יותר בתחום הנורמליזציה והפרת הסכמים ולא בתחום טאבה, ולכן יש למקד את הדיון עם המצרים בעניין הנורמליזציה. פרס קיבל את עמדת שמיר, והוסכם ביניהם לשלוח את צוות המנכ"לים להמשיך את הדיונים בקהיר בשאלות שלא נסגרו עד דיון.

עמדה זו של פרס עוררה עליו את חמתו של עזר ויצמן. הרואה עצמו כפטרון הנושא המצרי. עמדתו היא שאין כה להזין יותר עם המצרים אלא צריך לקבל את הסיכומים שהושגו. הוא הציע לפרס, איש סיעתו, שלא לנסוע לקהיר. טמיר הועמד בפני בעיה של נאמנות כפולה, והוא פתר זאת לטובת משרתו: הוא ישב אם פרס יבקש זאת ממנו.

י. א.

המיתון לא הגביר את הפשיעה

בדיקה מקצועית שנערכה על ידי משטרת ישראל העלתה כי בתקופת המיתון העוברת על המשק נהלצנו מצרה אחת: הפשיעה לא גברה.

היה החשש כי המיתון והאבטלה ושחיקת השכר יגרמו לריבוי פריצות וגניבות של רכוש. מפכ"ל המשטרה, רב-ניצב דוד קראוס, סיפר בפגישה עם הספרים הכלכליים כי הבדיקה המקצועית מראה שלא היתה בתחומים אלה התגברה כלשהי שאפשר לייחסה למצב המשק.

אבל לצומת זה היה גידול רב בעבירות שוחד. מספר התיקים שנפתחו על עבירות אלה בשנת 1985 הוא כמעט כפול מזה שבשנת 1984.

פירוש הדבר כי אנשי הצווארון הלבן הם דווקא שנבצאו „העסוקה כיוזחת" בזמן המיתון בעוד שהשכבות החלשות נבצעו כפעילות עבריינית בהשפעה השפל הכלכלי.

במדינות אחרות שבהן היה שפל כלכלי נרשמה עלייה גדולה במשיקה לסוגיה, הן פריצות וגניבות והן עבירות סמים ושכרות.

י. ד.

השבוע בקו מעט יק

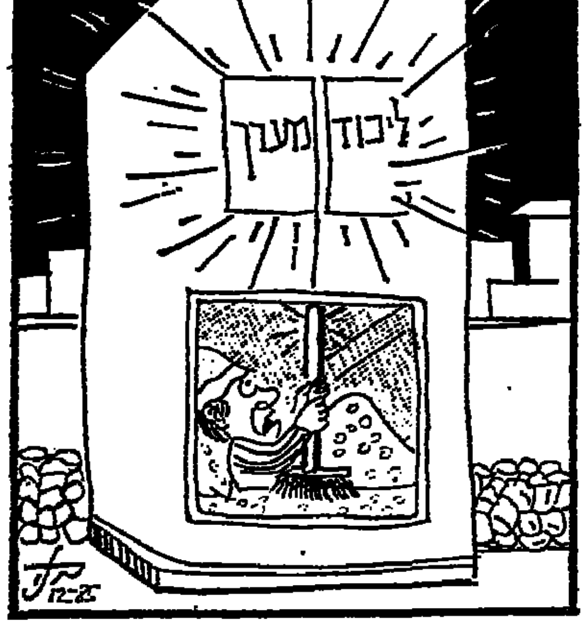

אולי יהיה קצת שקט...

עט לשחוק

ראש הממשלה, שמעון פרס, נפגש בזנוה עם נשיא חוף לשנהב, שהודיע כי יחדש היחסים עם ישראל, וכמה נשיאים של מדינות אפריקניות כבר הודיעו כי יילכו בעקבותיו. מיד לאחר נסיעתו להשכנת שלום מחוף אל חוף נתן פרס בארץ הישר לישיבה עם שרים כדי להשכין שלום מתוך לחוב.

*

השר עזר ויצמן מתח ביקורת חריפה על ראש הממשלה, שמעון פרס, בשל החלטתו לדחות את את ההחלטה על טאבה בקבינט ולשגר את משלחת המנכ"לים לסיבוב שיחות נוסף בקהיר. פרס רצה להיות בטוח ושאל את מנכ"ל משרדו ואיש סודו של וייצמן, אברשה טמיר: הגוא בא אנ שאתה לא בא?

*

מערכת הבריאות חולה במחלה אנושה — מחלת האפליפטית, והיא משוועת לתרופות.

*

הפעוט מאיר זורע המריא סוף־סוף לארצות-הברית לביצוע השתלת הכבד לאחר שנאסף סכום של 130,000 דולר. כולנו מקווים שהסכום הכבד אכן יציל את הכבד.

*

ממצאי החקירה מורים כי אסון המטוס שבו נספו 256 חיילים אמריקניים נגרם מתוך אילוצי חסכון. מה שמוכיח כי הצימצום עלול להביא לפעמים חלילה וחוסיכון.

*

עם רציחתו של קסטלאנו, ראש המאפיה האמריקנית נוצר חלל בהנהגה.

ב. אולן

صورة عن الأصل

עיתוני סופרים ספרים

הזוועה והרומן

מאת אברהם בלאט

בעיית הספרות הפוסט־גרמנית רוב־צת כצל כבד על הסופרים הגרמניים, אשר מאז ימי השלום החלו להתמודד בדרך כתיבתם עם עברם וזכרונותיהם כדי למצוא ביטוי הולם לענות על שאלות המצוקה. הירושה הגדולה של תומס מאן והיינריך מאן, האידיאלים של גיתה ושילר קשורים היו בגרמניה בערכים הומאניים ותהליכים חברתיים היסטו־ריים, ובבוא הניתוק בעת הזוועה הנאצית נותרו הגרמנים מנודים מתרבות המערב, כאשר אות קין חקוק על מצחם. הרס ערי גרמניה וחשיפת השואה ציינו את הכישלון הטוטאלי של עם שלם, אשר איבד את מצפונו וצלם האלוקים ונשאר מחוץ לזירה כנוע ומתוסכל.

[illegible]

מסגרת סלקטיביות

[illegible]

התנגשות ערכים על רקע מוסרי

[illegible]

*) „עם צל כבד כפופית" מאת לאה הרוזי... [illegible]

חוויה מכוכב אחר

אסתר בר־חיים

אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם לִסְפִירַת הַשּׁוֹאָה
כְּסֵפֶר תְּוִיּוֹתָיו חֲקוּקִים עַל יָדוֹ
כִּיהוּדִי הוּא שָׁפוּט לְלֹא מִשְׁפָּט לְשֻׁפְטִים
תָּלוּי לְלֹא עֵץ
לְצַוָּה לְחֶנֶק לְאֵפֶר אוֹ לְסַבּוֹן
שֶׁיִּנָּקֶה מֵהֶם הָעוֹלָם
הוּא הָיָה חוֹבֵשׁ הַכּוֹבַע
רַק בֶּחָג וּלְאֵרוּעַ מְיֻחָד

הוּא לֹא יָדַע לָמָּה
בְּבֶהָלוֹת הַסֶּלֶקְצְיָה
חָבַשׁ אֶת הַכּוֹבַע דַּוְקָא
כְּשֶׁל הוֹלֵךְ לְאָן? לֹא יָדַע
רַק יָדַע שֶׁהַמָּצָב אֵינוֹ יָדוּעַ
אוּלַי הוּא חָשׁ שֶׁהוּא נִקְרָא
לִישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה
וּבִישִׁיבַת הָאֹפֶל מַטֶּה בְּאֻזְלַת הַדָּם
בַּגֵּיהִנּוֹם הַהוּא כַּתַּת אָדָם
זֶה אֵרוּעַ חֲגִיגִי שֶׁמְּחַיֵּב
הַכְּחַיֵּב כּוֹבַע עַל הָרֹאשׁ
מִי יָדַע הַחֲוָיָה
בְּאוֹתָן שְׁנִיּוֹת עַל סַף סוֹף הַהֲוָיָה

כְּשֶׁהִבְהֲלוּ לְיַד בּוֹרוֹת הַמָּוֶת
כּוּנוּ הַנָּאצִים אֶת אִשָּׁם
לְרֹאשָׁם שֶׁל הַנִּבְעָתִים מִמָּגוֹר
נִשְׁרוּ כֻּלָּם לְבוֹר מֵתִים
הִנֵּה תּוֹרוֹ הִגִּיעַ
כַּדּוּר פָּגַע בְּכוֹבָעוֹ
מִיַּד הִפִּיל עַצְמוֹ כְּמֵת לְבוֹר הַגְּסִיסָה
בְּשֶׁתֶק מִצְוָחוֹת הַתֹּפֶת
שָׁם בִּעֲפַת הַשְּׁאוֹל
הַאִם בִּקֵּשׁ לִשְׁאֹל
לָמָּה כּוֹבַע הוּא חָבַשׁ?
וְאוּלַי לְהִשָּׁאֵר פָּרוּד חַי מֵהַר הַנֶּפֶשׁ
בְּקֶצֶף פִּרְפּוּרֵי חַיִּים
כְּבוֹר עֲנַק הַמְּפַרְפֵּר בִּגְסִיסָתוֹ
הוּא נוֹתַר לְבַד מִכָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ
אוּלַי זֶה אֵרוּעַ מְיֻחָד

בית הכנסת הישן בעיר הולדתי

מאיר בוסאק

כָּל הַקְּהִלָּה, הַסַּבְתָּאוֹת כֻּלָּן
נָהֲרוּ אֵלָיו,
אַרְבָּעָה לוֹ כְּתָלִים, צִבְעוֹ חוּם
[illegible]
לָרְקִיעִים הַפְּתוּחִים מֵעָלָיו
[illegible]

רְחוֹבוֹת יְגוּעִים, רַק גּוֹיִם
וּבָאֹפֶל חַלּוֹנוֹת הַבָּתִּים —
פְּנֵיהֶם, רַק פְּנֵיהֶם — — —
עַל רִצְפַּת בֵּית הַכְּנֶסֶת הַיָּשָׁן —
תִּלּוּלוֹת עַמּוּדִים וָשִׂיחַ,
שִׁבְרֵי לְבֵנִים, אֲבָנִים,
כְּתָלִים אַרְבָּעָה בְּסָבִיב
וְהַכֹּל הֶחָלָל מֵעַל — — —
— — — שֶׁבִּקְּרוּ שָׁם בַּסְּפָרִים:
אֶת הַהֲרִיסוֹת הֵם אָסְפוּ,
הִרְכִּיבוּ עַמּוּדִים מֵחָדָשׁ
וְהִקִּיפָה צִלְלִיתָם הַשְּׁעָרִים.
מֵהַלֵּל־אֵין־סוֹף־הַנְּצָחִים
סָגְרוּ קֻבָּה וּבָהּ
כִּבְמִצְבָּאִים אַרְכֵיאוֹלוֹגִיִּים
בַּבֶּהָיָאִין אַבְנוֹת הָאַצְטֶקִים —
מְנוֹרוֹת. פְּרוּסוֹת כְּבִרְכֵי־אֵשׁ.
מְגִלּוֹת מַצְהִיבוֹת שֶׁל קְלָף.
פְּרוֹכוֹת קְטִיפָה צִבְעוֹנִית.
כַּפּוֹרוֹת כְּשֵׁי זֹהַר
רְקוּמוֹת אֲרָיוֹת. כְּתָרִים
וּסְפָרִים וְ„שֵׁמוֹת", „שֵׁמוֹת" —
קִרְעֵי בִּגְדֵי כְּלָלִים — — —
וַאֲנִי זוֹכְרָם — הֶמְיַת יַעַר.
אִילָנוֹת צְעִירֵי הַיְּרָקוֹת.
עֵצִים עָבֵי הַגְּזָעִים.
צַמָּרוֹת מוּקְשׁוֹת לָרַחַת
וּפוֹרְצוֹת מוּל אֵין סוֹף...
הַיּוֹם — זֹאת אֵדַע — בַּלֵּילוֹת
מִתְכַּנְּסִים שְׂרוּפֵי־אֵשׁ בֵּין קִירוֹת
וְאוֹמְרִים קַדִּישׁ עַל עַצְמָם.
עַל אַחִים. אֲחָיוֹת כְּחוֹל יָם
כְּכוֹכָבִים בַּלֵּילוֹת.
קַדִּישׁ עַל דּוֹרוֹת הֶעָתִיד
נִרְצְחוּ בְּלִי לָבוֹא לָעוֹלָם — — —

תיאורי הגליל לפני מאה שנה

מאת י' ענוש

ויקטור גרן, תיאור גיאוגרפי, היסטורי וארכיאולוגי של ארץ־ישראל, כרך שישי, הגליל (א), תרגם מצרפתית והוסיף מבוא והערות חיים בן־עמרם. הוצאת יד יצחק בן־צבי, תשמ"ה.

ויקטור גרן היה חוקר מובהק של ארץ ישראל במחצית השנייה של המאה הי"ט. בין 1852 לבין 1888 עשה בארץ שמונה פעמים וסייר בה לאורכה ולרוחבה. המי־פוי והמונוגרפאיה שבוצעו בכוחות עצמו זכו לחוקרה רבה ולפרס האקדמיה הצר־פתית. הרבה חיבורים כתב גרן, ומכולם החשוב הוא תיאורה של ארץ ישראל ב־7 כרכים. הכרך שלפנינו הוא השישי במניין ומוקדש לגליל.

ביסוד ספריו של ויקטור גרן כצויה הזיקה הדתית הנוצרית לארץ הקדושה. אלא שזו לא העבירה אותו על דעתו כחוקר ובודק את עתיקותיה של הארץ. בקיאותו הרבה בתנ"ך, בתלמוד ובמקורות מאוחרים, כגון ספריהם של נוסעים יהודים בימי הביניים הראשונים והאחרונים, ועל כולם הסתמכותו הרבה על כתביו של יוסף בן־מתתיהו — עמדו לו לזיהוי המקומות והשמות. נוסף לכך התחייב במקורות הנוצריים של אבות הכנסייה הבאים אחריהם. הוא אהב את הארץ והיה מודע היטב לתרומתה הגדולה לתרבות אנושית לכן טיפל במקורות ידועים ולא־ידועים באווה מסירות של חוקר נלהב, שרגליו עומדות על אדמת קודש. ההיסטוריה, הארכיאולוגיה והגיאוגרפיה הובהו אצלו יחדיו, וגם ההשוואות שעשה במשך שלושים שנות סיוריו עזרו לו לבחון ולבדוק דברים שנעלמו מלפניו, או שחלו בהן תמורות בעצ־רות השנים האחרונות.

החוקר ולב המשורר

ביירות קסמה לו ביופיה הטבעי, בגבעותיה לרגלי פסגות ההרים „הנישאות במיגוון רב של צורות ובי־ הדרת מלכות, עטורות בור שלג מסלול החבוש עליהן לפחות במשך שלושת רבעי שנה. כל פרטי הנוף הזה רחב־הידיים מתחדדים למן עלות השחר ומבהיקים תחת הכיפה התכולה של שמים עמוקים ובתוך אווירה שקופה שכאילו מקצרת מרחקים ומבליטה להפליא המראה ונעשה נעלה עוד יותר, כי אז מתעטף כל הנוף את קווי המתאר של כל עצם. עם שקיעת החמה משתנה בצבעים שלא יוכל למכחול להעתיק: בתחילה מיזוג של גוונים ורודים ולילכיים עדינים ביותר, המשתנים אחר כך למין גוון סגלגל מההתהה ההולך, עד כי לבסוף אחרי המדומים קצרים, יורדת חשכת הליל, ואז מנצנצים ברקיע כוכבים לאין מספר". מובאה זו דיה להעיד על לב המשורר ששכן אצל ויקטור גרן, אשר מכוחו ידע להעלות את תיגו של המקום בביטויים נעלים ביותר.

גרן מציין, בין היתר, את חלקו של הורדוס בהקמת בניני־ציבור, אכסדראות, אצטדיונים, היכלות בביירות, והוא אינו שוכח לציין, כי דווקא במקום הזה איליץ הורדוס את השופטים לדון את שני בניו, אלכסנדר ואריסטובולוס, למוות, שהוצא לפועל בשומרון — מות בחניקה. אגריפס הראשון והשני הוסיפו ליפות את העיר, אשר לאחר נצחון הרומאים על ירושלים הרגו בה אלפי שבויים ישראליים זה את זה באמפי־תיאטרון להנאת הקהל.

לאחר שגרן מגיע ליפו — הוא חולק על התכנית של בניין הרכבת כיפו לירושלים. הוא יודע, כי היא תקצר אמנם את סבלותיהם של הצליינים, אשר יעשו את דרכם לעיר הקודש במשך שעתיים בלבד, אבל הוא מעלה הרהורים כי בדרך זו לא תעורר הקדוה לירושלים „את הרגשות העמוקים שצריכה לעורר בנשמה עיר כמו ירושלים". לשם ביקור בירושלים צריך לרכז ולטהר קודם את המחשבות. לשם כך יש צורך בשעות ארוכות ומייגעות, שיאפשרו הרהורים נעלים. „צריך להרהר ולסבול מעט בדרך. אם לא כן, ייכנס הנכנס לעיר הקודש בפיזור הדעת, כאילו היתה זו עיר רגילה, הרשמים הראשונים שהוקהו באופן כזה יטשטשו בהכרח את כל הרשמים שיבואו אחריהם".

גרן מתנגד לקידמה של רכבת, בבניינים חדשים, מלונות, מסעדות ובתי־קפה בעיר הקודש. הוא רואה בכך חילול הקודש.

תיאורי הגליל מסופרים בנוסח של ויסעו—ויחנו: כל מקום נזכר ומתואר בתמציתיות. ואין לדבר על המקומות החשובים יותר בהיסטוריה היהודית והנוצ־רית הזוכים לסיפורים היסטוריים, ארכיאולוגיים וגיאוגרפיים מפורטים ומדוייקים עד כמה שאפשר. גרן מציין את הזמן המדוייק של הסיור, את המראה מקרוב ומרחוק, את הצמחייה ואת הטופוגראפיה וכשהוא נתקל במעיין הוא רואה בו עדות ליישוב קדמון, שהרי המעיין משך אליו מתיישבים.

באלמשהד (גת החפר), בסביבות נצרת וכפר רינה, הוא מזכיר, שלפי מסורת הערבים מכיל המסגד את קברו של יונה הנביא. הוא מביא את דעותיהם של בנימין מטודלה, שציין את מקום הקבורה על גבעה סמוכה לציפורי, של ר' פתחיה מרגנסבורג, שקבע את מקומו בכפר עזרא, ושל רבי יצחק חילו, שיחס את מקום קבורתו של הנביא לכפר קנה. גרן מסתמך גם על עדותו של אבי־הכנסייה הירונימוס, שזיהה את גת החפר כמקום קבורתו של יונה הנביא, והדעה מקובלת עליו.

בתיאורו של כפר נחום מציין גרן, כי „הדבר המשווך יותר מכול תשומת לב ומעורר התפעלות מוצדקת בתלים של התייר הרי אלה קווי הקירות של בית־הכנסת מהדר". השרידים נחשפו בשנת 1866 ולאחר שנודע עליהם ברבים, עטו עליהם הבדואים ושברו והרסו כל הבא לידם, תוך כוונה לחפש בהם אוצרות. גם תושבי טבריה לא טמנו ידם בצלחת והפיקו מן האתר אבני בניין. גרן נותן תיאור מפורט של מבנה בית־הכנסת ומציין, שתאריך הקמתו במאה הראשונה לספירה. שם המקום בפי הערבים הוא תל־חום, וגרן מסביר, כי המלה העברית „כפר" הוחלפה במלה הערבית „תל", שפירושה גבעה מכוסה חרבות. השם הפרטי „נחום" איבד את ההברה הראשונה ונשאר „חום".

גרן מביא בתיאורי הגליל הרבה מסורות נוצריות נוסף לסיפורים על מלחמות יוסף בן מתתיהו בגליל, בימי המרד הגדול, ולפי העדויות הכתובות הכתבי־ בתיאורה של טבריה מקבל החוקר את דברי התלמוד הירושלמי, שטבריה היתה רקת המקראית, אך הוא מזכיר גם את התלמוד הבבלי, המזהה את טבריה עם חמת, עם רקה ולפעמים עם כנרת. הוא מזכיר את נדודי הסנהדרין לאחר החורבן ליבנה, לציפורי ולטבריה ומציין את „הקורפוס העצום של חוקים הדת בשם משנה (הורה „משנה תורה"), את ה„גמרא" חיבר, לדעתו, רבי יוחנן במאה השלישית, וזה התלמוד הירושלמי. ואילו התלמוד הבבלי נערך בבבל בסוף המאה החמישית ובראשית המאה השישית. „המסורה", שהיא הניקוד העברי של המקרא, שהוכן לפי כתבי־יד מהטבענים, הניקוד והטעמים חוברו אז בטבריה. גם לאחר הדירה הגזרות לטבריה היתה הכנסייה „אסכולה יהודית, וחכמי טבריה לימדו אבות הכנסיה את הלשון העברית.

בתיאור תל־רומה (רומא) שליד ציפורי מזכיר החוקר שבמקום נקבר אביה בן ירבעם, והשמיטה אימרת „כי מצא ידאה הכתיה והשם קבור בנערן הצדיקים". הדברים מובאים בספרים „יחוס הצדיקים" ו„יחוס אבותי".

הפצת השפעה

מבמיצ' לחיפה. הבחין גרן בהתיישבים הגרמנים השמאלים הטמפלרים בארץ את ההשפעה הפרוסית והפרוטסטנטית. היא ניצר על כך וקורא לעליה של קתולים כדי [illegible] ולאמונות לשם

(סוף בעמוד 11)

„אופטימיסט של השירה"

(שיחה עם יהודה עמיחי עם הופעת הקובץ „מאדם אתה ואל אדם תשוב")

מאת נעמי גוטקינד

איך נכתב שיר? שאלה מסקרנת כל חובב שירה. לפעמים אתה מדמיין לך את המשורר נעצר באמצע הרחוב כהלום רעם, מאזין לקולה של המוזה, קול בתדר גבוה כל כך שאיש לא שומע ולא קולט ורק הוא באנטנות הרגישות של אישיותו, מקבל ומעצב מיד במספורות מילוליות נפלאות; ויש שאתה מנחש שעת ליל נטולת שינה ליד מנורת השולחן כשה־משורר כותב ומוחק, כותב ומוחק, שפתיו חשוקות, מצחו קמוט, כולו התייסרות של „חבלי לידה"...

בקובץ האחרון של יהודה עמיחי „מאדם אתה ואל אדם תשוב" שיצא לא מכבר בהוצאת שוקן, נוהגת [illegible] לעקוב אחרי תהליך היצירה בממדיו המציאותיים יותר. לא „שדרי" של השראה מגבוה ולא נדודי שינה. המשורר כהולך לו להנאתו ברחובה של עיר כשלפתע נתקלה עיניו בשלט: „בית ספר לשפות". צירוף המלים האקראי מתחיל לטייל ב־מוחו של המשורר, כדרך שאדם שמוחו ריק מכוח שבות ברגע מסויים של היום משתעשע בכמה [illegible] ראויות ותו לא. בית ספר לשפות? מהרהר לו עמיחי. מה זה? השפות הלכו ללמוד בבית הספר? מתייך לעצמו על [illegible] ותחוש אל מחסן האסוציאציות הגדוש של הזכרון. ויכול להיות שביום אחר, בטיול אחר, רואה המשורר אשה הגוערת בילד מתייפח: „אל תבכה, ילד יפה לא בוכה" ושוב הוא משתעשע עם המלים. ילד יפה לא בוכה? איזה מין ביטוי טרגין? וילד מכוער — כן מותר לו לבכות?

ויהי היום — ושני הצירופים נשלפים מן המגירה לבבוח, כבשילים לתוך מחשבה מורכבת יותר, זוכים לכלבושי אסוציאציות ודימויי שירה, מתלבשים לתוך שורות קצובות ומנוקדות והנה השיר. שיר ששמו „בית ספר לשפות" (עמוד 50 בספרו של עמיחי).

עברתי ליד בית מידות שכתוב עליו / „בית ספר לשפות" וקראתי יה, יה / ממעמקים קראתי יה / — בית ספר לשפות, כאן שפות לומדות / להתרגל לשפתים זרות, לחיך אפל, / לפה צוחק ולפה בוכה. / שפות לומדות ולעולם לא יסיימו / כמו נגעועים / — ואשה אחת אמרה לילד בוכה / „אל תבכה, ילד יפה לא בוכה". / כך שמעתי בעברי ליד / „בית ספר לשפות" / ובקראי יה, יה, ממעמקים.

לא כל שיר — כך נולד. לא כל שיר — תושף את ילד הצבכות התוכך בבשר של דיכוייו — אבל בשיחתי השבוע עם עמיחי — לא הכחיש את התיאור ואף הסכים לו, כדרכו, במאור פנים תביב. „מאדם אתה ואל אדם תשוב" הוא שם אופטימי, לפי עמיחי. שם של ספר המאמין כי האדם הוא פאר היצירה. „שיהיה עפר ואפר, אפס ריקה ותולעה", אומר עמיחי, ופניו צוחות, „בכל זאת לדידי הוא מרכז היקום, הוא גם כליל היצירה. כל זמן שיש אדם עלי אדמות — העולם סביר, העולם עוד בסדר..." אהבת אדם, המנחים של אף על פי כן — היא מן הסממנים המובהקים של שירת עמיחי ביוכה ראשון. בקובץ האחרון — נושכה היא בכל שורה של החלק המוקדש לתיאור מות אימו.

האם מתה בלילה. בבוקר בא הבן ומתבונן בחדרה וכך הוא כותב:

אבל אפילו מיתתה עשתה בחדר / תחושת בי־תיות חמה / עם פניה הישנים ועם הכוס וה־כפית בתוכה / והמגבת והספר והמשקפיים / ועם ידה על השמיכה, אותה / היד שמדדה לי חום על המצח, בילדותי.

מבקריו של עמיחי ומי שאינו אוהב את שירתו ומצביעים עליה האצבות כמו סנטימנטליות, שטחיות, פופולאריזציה של מחשבות ורעיונות, — מבקרים אלה אומרים על החלק הנקרא: „מות אמי והקרבות האבודים על עתיד הילדים" — נו, טוב הרי זה אופנה היום בארץ לכתוב על אבא / אמא שנפטרו. ומיד הם מנפנפים בשירתם של אבנר טרייניץ ואורי ברנשטיין שפרסמו השנה גם הם שירים על מות אב ואם. מי שרוצה גולש אף לפרוזה העתונאית יזכיר את תיאור הגסיסה במחלה ממארת של האם, בספרה של תמר אבידר וימי הדעיכה של האב משה דיין בספר של בתו יעל.

עמיחי מודע לביקורת ופוטר אותה בחיוך סלחני: „איזה שטויות!" ומוסיף: „ואם כתבתי שירים רבים על מות אבי לפני שלושים שנה, אז מה? אז הייתי האוונגארד של הנושא והיום אני רק נגרר אחרי אופנה? הרי מה שמפרנס את השירים האלה הן הביוגרפיות הממשיות. עובדה היא שאבי נפטר לפני שלושים שנה ואמי לפני כשנתיים. במקרה נפטרו גם הורי טרייניץ, ברנשטיין, דיין ואחרים בשנים האחרונות או מה לעשות כל מי שאמו אימבה?"

באותה משיכת כתף ספק סלחנות ספק זלזול מתייחס עמיחי (לעצמו בעצמו מורה לספרות) אל המבקרים הספרותיים הכותבים היום על „הגל ה־פוליטי" בשירה העברית שצף בעקבות מלחמת לבנון. התייחסות אקטואלית אל הסובב — קיימת היתה תמיד בשירתו. היא מצוייה גם בקובץ האחרון. בשיר „אני בצרה גדולה" הוא כותב:

על דלת חנות פירות מצויירים פירות / על מסעדת דגים מצויירים דגים / על הכניסה לי מלחמה מצוייר איש צעיר / ואני בצרה גדולה
(„אני בצרה גדולה")

או —

מות במלחמה מתחיל / בירידה במדרגות / של אדם אחד, / צעיר... לכן אל תבכו להולך / בכו ליורד במדרגות ביתו / בכו לשם את מפתחו / לתוך כיסו האחרון.
(„מאדם אתה ואל אדם תשוב")

ועוד:

פקידי מלחמה, סוחרי שלום / מזוברי גורל שרים ונשיאים / מקושטי אחריות בשלל צבעים. / אני רואה אותם פוסחים מעלינו / כמו מלאכי מכת הבכורות... /
(אני שומר על הילדים)

השיר המבעיין:

ארץ מסוכנת, ארץ מלאת חפצים חשודים / ובני אדם ממולכדים. והכל עלול להיות / התחלה של דת חדשה: כל לידה, כל מות / כל שריפת קוצים בשדה...

„אז תגידי שזוהי שירה פוליטית אקטואלית? מה פתאום? גישתי למלחמה ושלום לא השתנתה בשלו־שים וחמש השנים האחרונות. היא לא אחרת מאז כתבתי בשנת 1953 „אני רוצה למות על מיטתי...".

אם כבר מגיבים על דברים שאחרים אומרים עליו, מה דעתו על הפניית תשומת הלב אל מוטיב הפרידה האישית מן החיים שהפנה דוד אבידן את קוראיו בכותבו על עמיחי רשימה סרקאסטית שבה הוא מסביר בו: אל תלך מאיתנו כל כך מהר, אתה אדם צעיר עדיין בן ששים בסך הכל... עמיחי קרא את הרשימה, ומעביר עליה קו כשהוא אומר בקיצור ולענין „מי צריך לשים לב לכל מלה שאומר או כותב משוגע כאבידן, משוגע שנון אולי, אבל בכל זאת...".

לעומת זאת, עמיחי משנס מותניים ומרבה יותר מלים כאשר הוא הודף את המתקפה של מי שמוצא בו צינון של „פוריות יתר" ושל „מרבגות יתר" (די־היינו מבינים אותו יותר מדי, סימן שיצירתו שט־חית...).

„יש מי שכותב כל חייו עשר שורות וגם הן גרועות לגמרי ויש מי שכמוצרט בשעתו, המלחין האהוב עליו, כתב מאות יצירות וכולן טובות... האשימוני על כך שאני מפרסם הרבה ספרי שירה? איזו מין האשמה זו? ומה רע שרבים מבינים את שירי? אחד מסימני יצירה גדולה הוא היכולת להגיע אל כל הציבור. כשכל אחד מבין ותופס לפי יכולתו ורמתו. שקספיר כתב מחזות לסבלי השוק של לונדון אבל גם האינטליגנציה האריסטוקרטית ישבו בתיאטרון ונהנו, והתנ"ך להבדיל אלפי הב־דלות, האם לא בלשון בני אדם הוא כותב, האם הנשגבות בנבואות לא נעוצות במספורות מחיי היום־יום, מן החקלאות והמסחר, ויחד עם זאת תילי תילים של רעיונות, מטפיסיקה, ופרשנויות למיניהן — נתלו בהן?

את מוצרט אוהבים כולם, מנער ועד למומחה, הילד שלא קרא תו מימיו יכול ליהנות ממוצרט וה־מורה באקדמיה למוסיקה מנתח את אותה היצירה שאפשר לזכות וכולו התפעלות מן הגאונות שבמבנה ובקומפוזיציה. יש הסבורים שכתיבה היא עניין אליטיסטי, עיסוק למתי מעט, לאינטליגנטים רגישים — גישה, לדעתי, גם פסולה וגם שקרית. היצירה ה־אמיתית היא זו שבה אתה כותב לקהל שלך, לבני דורך כולם, ולא לדורות הבאים או לחבורה מצומ־צמת של יודעי ח"ן.

מה חושב עמיחי על „משוררינו הצעירים"? מכנים אותם הרי „פוסט־מודרניזם" והביטוי מצחיק אותו. מה פירוש פוסט־מודרניזם. הרי גם הוא נחשב ל„פוסט־מודרניזם" בנעוריו... מה שכן מוצא חן ב־עיניו בגישה העכשווית ליצירה זו הפתיחות וה־לגיטימציה לכתוב בכל הסגנונות. כשם שבאופנת הלבוש, „מותר" היום להופיע למסיבה גם במכנסי ג'ינס וגם בחליפה עם עניבה, איש איש כפי שנוח לו, כך בכתיבה אין עוד „מכתיבי כללים" האומרים כך אסור לכתוב וכך מותר לכתוב. עמיחי משוכנע שגם אם יופיע משורר חדש ומוכשר שיכתוב בחרוזים או במשקלים יווניים — ידפיסו אותו.

שלושים וכמה שנות כתיבת שירים — ואיש שיחי מתייחס אל „עיסוק" ברעננות ובהתלהבות הייתכן? איפה „עייפות החומר"? איפה ההתפכחות מן ה־אכזבה בכוחן של מלים? אם שלמה המלך כתב בנעוריו את „שיר השירים" הרי בזקנתו פסק „הבל הבלים" אבל עמיחי, כשאור ניצת פתאום בעיניו משמיע את האני מאמין שלו: „השיר הוא המלאך. לשירה עדיין הכוח לטהר את השבט בפי שנאמר כבר. השירה היא תהליך המיחזור של השפה. מעין מי ביוב ממוחזרים... והשירה תישאר הדבר האחרון שישמור על רוח האדם בכל התקפות הטכנולוגיות והסופר־מדינות של העתיד. השיר בעיני הוא שמורת הטבע האחרונה של התרבות האנושית. אם יכתבו כשהו עוד בשנת אלפיים ומאה — אלה יהיו שי־רים".

כן „הוא מסכם, אני אופטימיסט של השירה".

כהאי לישנא

האם נולרע?

מאת אבנר ארליך

מגת חלקני היא זה עשרות שנים לשמוע ברדיו את המלים קונטיניסטה, סולידיקאים, סוציאליסטים, וכדי מבוטאות מלרע, דבר ש־אין בר־נש האומר כך. התעלמות זו ממה שרווח בפי העם (לרבות תלמידי־החכמים שבו) מורה על עקרות וסריסות לשונית. נכון, שלפעמים שומעים אנו ברדיו, כבדרך נס, גם מלעיל, כגון: טמפרטורות. מפליא שגם גלי צה"ל נגררו לעסק זה. הניחא קול ישראל שנגזרים עליו גזירות; אבל האחרים הלא פטורים מכך.

אם נקח מלים כמו, קונטרוברסאליים, אינטרקציפיים ועוד — כלומר, מלים די ארוכות — הרי אפשר כמעט להחנק כש־אומרים אותן מלרע, ולא בצורתן הטבעית מלעיל.

זו הצרה בלשון העברית הכוסדית: מק־פידים על עברית כוויפת. כל העולם אומר סוציאלי מלעיל, נבוא אנו ונאמר סוציאלי מלרע. כביכול, עושים את המלה לעברית. מבגש כמו שהפכו את „סולינס" ל„סולן", ועוד נרחיב על כך את הדיבור, ודי לחכימא.

„ספר קינות" על קדושי השואה

מאת יהודה שוורץ

במשך הדורות בשנות הגלות הנציחו המנהיגים הרוחניים את החורבנות והפרעות נגד היהודים על ידי ימי צום ואמירת סלי־חות וקינות, שחיברו הרבנים והפייטנים של אותה תקופה. באלפיים שנות הגלות לאחר כל חורבן שהתרחש שקדו חכמי ישראל להנציח את המאורע, וחיברו סליחות וקינות מרגשות ומרטיטות את הלב. הנה מספר דוגמאות ממגילת הפורענויות של גלויות.

[illegible]

גזירת ת"ח ות"ט בשנת 1648 — בראש הצבא המאוחד של הקוזאקים והטאטארים היכה חמלניצקי את גדוד הפולנים של פוטוצקי וקאלינובסקי. הרגו את הפריצים ושכניהם החוכרים היהודים והמיתו אלפי יהודים באכזריות רבה ורכושם היה לבז. הר־

[illegible]

לפרשת השבוע

מקץ

וקרהו אסון

מאת הרב חיים פרדס

ולקחתם גם את זה מעם פני וקרהו אסון, והור־דתם את שיבתי ברעה שאולה (מד כט). ומפרש רש״י על פי בראשית רבה צא: ט: **וקרהו אסון**, שהשטן מקטרג בשעת הסכנה. וכך גם נאמר למעלה מב ד: ואת בנימין אחי יוסף לא שלח יעקב את אחיו, כי אמר פן יקראנו אסון. ומפרש רש״י שם: **פן יקראנו אסון**, ובבית לא יקראנו אסון, אמר רבי אליעזר בן יעקב, מכאן שהשטן מקטרג בשעת הסכנה. וכן נאמר בדברים כג י: כי תצא מחנה על אויביך, ונש־מרת מכל דבר רע. ומפרש רש״י שם: **כי תצא וגו׳ ונש־מרת**, שהשטן מקטרג בשעת הסכנה. ולכן יש צורך בשמירה רוחנית־מוסרית מעולה ומיוחדת, כדי להי־נצל מסכנת קיטרוגו של השטן.

הרעיון הזה של סכנה האורבת לו לאדם כאשר הוא נמצא בדרך, מפורש בקוהלת רבה ג ב ובתלמוד הירושלמי למסכת ברכות ד ד. וכך אמרו שם: כל הדרכים בחזקת סכנה. והמהר״ל מסביר את הדבר בספרו „תפארת ישראל" פרק סב, ב„נתיבות עולם" נתיב התורה פרק א, ובפירושו „דרך חיים" למסכת אבות פרק ג משנה ט, ובעוד מקומות. לפי דבריו, הרי האדם מעצם טבע בריאתו שייך למקום יישוב בני אדם, וכמו שנאמר בישעיהו מה יח: כי לא לתוהו בראה לשבת יצרה. כלומר, כי העולם והאדם נבראו אך ורק ליישוב ולישיבה, ולא לשממה והוהו ולרי־קנות ובדידות. ומכיוון שכך הוא טבעו של האדם, הרי כל יציאה וחריגה ופרישה מן הסדר הזה ומן היישוב של בני האדם, כרוכה מעצם טבעה בסיכון ובסכנה. ולכן אמרו במסכת עירובין נד א ובעוד מקומות: המהלך בדרך ואין לו לויה יעסוק בתורה, שנאמר (במשלי א ט) כי לוית חן הם לראשך. והכ־וונה שם לדברי תורה, שהם בבחינת „לוית חן" למהלך בדרך לבדו. והמהר״ל מסביר, כי מכיוון שכל הבריאה כולה נובעת. יונקת ומבוססת על התו־רה, שהרי הקב״ה הסתכל בתורה וברא על פיה את הבריאה ואת העולם כולו, ומכיוון שהתורה היא סדרו ושדרתו של העולם, נשמתו מהותו וכל הוויי־תו — לכן כאשר האדם פורש מן היישוב ומהלך בדרך לבדו בלי לוויה, ואז הוא נתון כאמור בסכנה, אזי כאשר הוא עוסק בתורה בלכתו בדרך הרי הוא מתקשר ומתחבר בכל נפשו אל שורש הבריאה וי־סודה. נמצא שהוא כאילו שב בתוך היישוב ובתוך סדר המציאות, וממילא מסולקים ממנו כל הסכנות, הפגעים והפורענויות המתרגשות לבוא עליו, כאשר הוא נמצא בדרך שהיא בחזקת סכנה.

ולכן שנינו במסכת אבות שם: המהלך בדרך ושו־נה (בתורה) ומפסיק ממשנתו ואומר, מה נאה אילן זה מה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב כאילו התחייב בנפשו. משום שכאמור, כאשר האדם מהלך בדרך שהיא בחזקת סכנה, והוא פורש ופוסק ממשנתו ומתורתו שהיא מעיין חייו הבוקע ומפכה ממבוע ההוויה שהוא העולם הבא־הרוחני־הנשגב, ומתעסק בנויים וביופיים הגשמיי־הארצי של האילן והניר, הרי הוא מסתכן ומתחייב בנפשו. שהרי נאמר על התורה בדברים ל כ: כי הוא חייך ואורך ימיך. „והד־פורש מן התורה הוא מתנגד אל החיים, והמתנגד אל החיים הוא בוודאי הוא מתחייב בנפשו". ומצאנו שהרמב״ם בהלכות רוצח ושמירת נפש פרק יא הלכות ד־ה, קובע הלכה בסוגיה זו של סיכון והסתכנות: וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות, מצוות עשה להסירו ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה, שנאמר (בדברים ד ט) רק השמר לך ושמור נפשך מאד. ואם לא הסיר (המכשול) והניח המכשולות המביאים לידי סכנה, ביטל מצות עשה ועבר על (מצוות לא תעשה של) לא תשים דמים (שם, כב ח). הרבה דב־רים אסרו חכמים, מפני שיש בהם (חשש של) סכנת נפשות. וכל העובר עליהן ואמר הריני מסכן בעצמי ומה (איכפת להם) לאחרים עלי בכך. אי (שאמר) איני מקפיד על כך (ואיני חושש משום דבר), מכין אותו מכת מרדות.

מצינו דברים הרבה, שעניינים הוא התרחקות מכל דבר שיש בו חשש וספק של סכנה. שנינו בברייתא במסכת ברכות ג א, כי אסור להיכנס לחורבה ישנה ורעועה, מחשש של סכנת מפולת. ושם חב אמרו, כי רבא ציוה לבניו: כשאתם חותכין בשר, אל תחתכו על גב היד. איכא דאמרי, משום סכנה, שמא יחתך ויסתכן. ובמסכת שבת לב א אמרו: לעולם אל יעמוד אדם במקום (שיש בו) סכנה לומר שעושין לו נס, שמא אין עושין לו נס (ואז הוא מסתכן), ואם עושין לו נס מנכין לו מזכויותיו. ובמסכת פסחים קיב ב אמרו, כי רבי יהודה הנשיא ציווה והזהיר את בניו מפני ארבעה דברים, והאחד מהם: ואל תעמוד בפני השור בשעה שעולה מן האגם, מפני שהשטן מרקד בין קרניו. והרשב״ם מפרש, כי כוונת הגמרא לומר שהשור הוא פרוע ומטורף כשהוא עולה מן הרחצה, והקרב אליו מסתכן בעצמו. ומה שאמרו „בז: מפני שהשטן מרקד בין קרניו, הוא בבחינת מליצה בעל־מא ותו לא. אך נראה לי להסביר, כי מכיוון שאמרו חכמים שהשטן מקטרג ממש על האדם בשעת הסכ־נה, ומעלה ומדגיש בפני בית דין של מעלה את כל עוונותיו וחובותיו כדי להענישו, לכן השטן אמנם מרקד ומקטרג עליו כאשר הוא מתייצב נגד השור באותה שעה. ואם כן, אין זו מליצה בלבד. אלא אמת גדולה. אלא שהמקובלים ובעלי תורת הסוד פירשו, כי השטן באמת מרקד באותה שעה. וכן יש לציין, את מה שאמרו במסכת תענית ה ב: אין משי־חין בשעת הסעודה, שמא יקדים קנה לושט ויבא לידי סכנה. ובמסכת חולין ט ב הדגישו, כי לא רק כאשר הסכנה היא ודאית ובטוחה יש להתרחק ממנה, אלא אף כאשר אין כאן אלא ספק וחשש של פיקוח נפש וסכנת נפשות, גם אז יש להיזהר בתכלית הזהירות. „ספק סכנתא, לאיסורא", וכמו שפסק הרמב״ם בהלכות שמירת הנפש שם. ועוד אמרו שם י א: חמירא סכנתא מאיסורא.

בזוהר הקדוש מצינו בכמה מקומות, שהזהירו מפני הסכנות כל שהיא. בזוהר לבראשית סט אמרו, כי כל המהלך בדרך ואין עמו דברי תורה, הרי הוא מסתכן בנפשו. ועוד אמרו שם קצג: כשכוחות הטומ־אה והשלילה שולטים בעולם, לא יתראה ולא יסובב אדם בשוק וברשות הרבים. משום שיש בכך משום סכנה גשמית או רוחנית. ואפילו אם יינצל מן הסכנה יתמעטו זכויותיו. והמהר״ל בפירושו „דרך חיים" למסכת אבות פרק ה משנה ט, שנאמר בה: גלות באה לעולם על עובדי עבודה זרה, ועל גילוי עריות, ועל שפיכות דמים, מפרש, כי זכותה של הארץ נובעת משלושת האבות. בזכות **אברהם** שכל מהותו וצניעותו נוגדות את **גילוי העריות**, בזכות מסירות נפשו של **יצחק** בעקידה שכולה סתירה **לעבודה זרה**, ובזכות קדושת **יעקב** הדוחה בכל תפארת נשמתו את מידת **שפיכות הדמים**. והמהר״ל מוכיח שם את הד־ברים הללו. ולכן, היה זה יעקב אבינו שכולו **חיים**, ושלא מת מעולם (תענית ה ב), ושכל דרכו היתה מנוגדת לעשו ולרציחותיו, אשר ציווה פעמיים את בניו: וקרהו אסון. משום שהשטן מסכן ומקטרג בשעת הסכנה.

אין סימני כפירה בשירי קישינב של ביאליק

(ליום הולדתו של המשורר — י׳ בטבת)

מאת אהרן מזיא

הדעה השוררת בדרך כלל בפרשנות ביאליק — וממנה בתודעת רבים ממכירי שירתו ואוהביה — היא, בשתי היצירות שנכתבו תחת רושם הפרעות, „על השחיטה" ו„בעיר ההריגה", מובע הספק בעצם קיומו של בורא העולם, אשר נתיבו הוא נתיב הצדק ו/או של צור ישראל וגואלו.

דעה זו לא פסחה גם על רבים במחנה הדתי־לאומי ופגמה את התלהבותם מחנ״ב בכלל. ומשום כך תמוה יותר העקיב של הראי״ה קוק ז״ל — הערכה, שנמשכה בכל חייו של המשורר. הדבר בולט כבר במשפט הפותח את מכתב הברכה משנת 1909 שכתב הרב קוק, אז רבן של יפו והמושבות, לרגל הגיע ביאליק ארצה: „ברוך אתה בבואך לארץ החיים, אורח נעלה, משוררנו הגדול האהוב, מר ח.נ. ביאליק, יברכך ה׳ מציון". והרי היה זה כבר שש שנים אחר הופעתן של שתי היצירות המסעירות. הערכה זו לא פחתה עם השנים ואושרה גם בפי בנו של הראי״ה, הרב צבי־יהודה קוק ז״ל, כעדות תלמידיו. המאמר „בין המשורר (ביאליק) לרב (קוק)" של דוד תמר („ידיעות אח־רונות", 12.7.85) מצטט את דברי הרב עם פטירת ביאליק (1934), ובין היתר: „עמד מלכת נחל העדנים השוטף, אשר מבאר התורה ינק, מסמיני ההלכה והאגדה דלה, ועל ערוגותיה של התחיה הלאומית הרעיף את גשמי ברכו־תיו — — — הננו עומדים מדוכאים נגד האבדה הגדולה, שאבד דורנו הנבוך בגוית עליו ענק משורריו וסופריו. תנצב״ה".

תמיהה זו קל ליישב כאשר בודקים, וביסודיות, את המערכת שם — סמל בשתי היצירות האלה. ומתברר, שנתחלפו היוצרות אצל כמה מראשוני הפרשנים הגדולים. סמל נקרא כפשטו, ומכאן עיוות תוכנן של היצירות, וכמובן של המסר הביאליקי, וממילא — גם עיוות השקפת־עולמו היהודית והציונית. בדיקה דומה ביצירותיו הלאומיות הבדו־לות האחרות של חנ״ב, ובראשן „מתי מדבר" ו„מגילת האש", מראה שהבלבול בקריאת מערכת זו הוא הגורם העיקרי לאי־הבנת יצירותיו החשובות ביותר. אמנם פרשנים בעלי מוניטין ניסו לצאת ממבוכה זו ע״י קביעה, שאין אלה סתירות כי אם שניות או כפילות, ובעיניהם ראיות הן אף לשבח. אולם לא היה בכך כדי להשפיע על התרשמות הקורא הרגיל ולשכנעו, כי לפנינו גאון השירה העברית.

אם נשוב אל שתי יצירות קישינב — הסוגיה היא במו־שגים „א־לי", „א־להים"[1], שהפרשנים קראום כפשוטם, כמקובל — במשמע הדתי. ושבשתא כיון דעל — על. ננסה איפוא להוכיח, שיש פה טעות יסודית, חו יוצאת לעיוות היצירות, וממילא גם לעיוות דמותו של היוצר. הדעה ש־צויינה במשפט הפתיחה של חיבורנו זה היא אולי האופ־יינית ביותר לעיוות, בעוד חשיפת סמליות השמות מחזקת בבת אחת את הסתירות, ומגלה שלמות רעיונית ואמנותית גם יחד. נעלמת גם הסתירה בין יצירות אלה לכלל כתביו, וכן בינן לבין כלל פעלו של חנ״ב, גם זה שמחוץ לשירה.

* • *

שירת ביאליק אינה דתית, אך דומה שאין עוד כמוה בשירה החילונית שלנו במהימנות השילוב של כינויי ה׳. ב־131 שיריו הם מופיעים 256 פעמים, וב־230 מהם — השכות: א־ל, א־להים, א־דוני. אך אם השם א־דוני כמעט תמיד משמעו דתי, יהודי, ומובנו רבש״ע שהוא גם צור ישראל וגואלו, הרי השניים האחרים במקרים לא־מעטים משמעם שונה — וגם זה בעקבות התנ״ך: א) שיא או ראשונות בעוצמה, בממדים וכד׳, או ב) סמל של אידיאל, אשר חסידיו דבקים בו בדבקות כמו־דתית, מאמינים בצדקתו וב־יכולתו לשנות מציאות. במקרי הסמלה כזו אין, כמובן, אחדות בשם, שהמשורר מאיר בו את השם המסויים, את משמעות כוחו, את חסידיו וכד׳. הכל תלוי בהתייחסותו אל האידיאל הזה.

אמנם כמשמעים א, ב הם מיעוט קטן בתנ״ך, אבל דרכו של ביאליק בשירה היתה להשתמש גם באלמנטי המיעוט, ואף הלשוניים. כך, למשל, נפגוש את „וכחכי משיחי" („המתמיד" ס׳, 31) עקב „וכחכי איש גדודים" (הושע ו, ט), או „זקנו חוספה על לחיי" („פרידה" א, 61) עקב „כל זקן גרועה" (ישעי׳ טו, ב; ירמי׳ מח, לז). אך לצורך נושא דיוננו נתייחד רק עם המשמעים א, ב של א־ל, א־להים.

א) לביטוי אין משמעות דתית, מובנו מטאפורי, והוא מציין שיא של כוח, אדירות, ממדים וכד׳. למשל: „קללת אלוקים אכזרית אקלל" („דברי"), „זממת אלוקים" („יהי חלקי עמכם"), „ברושי אל" („הבריכה") ובמקרה של חשש, שמא יובן המושג במשמע דתי, המשורר מוסיף הסבר בצורת לואי או תמורה, כגון: „ותוגות אלוהים אדירה, בלי מצרים ודווה, פרצה כנחל איתן אל נפש העלם" („מגילת האש"). משמע פיוטי לא־דתי כזה בלשון העברית — ימיו כימי קדם. וכמה דוגמות מן התנ״ך ימחישו:

כשמודיע לבן ליעקב „יש לאל ידי לעשות עמכם רע" (בר׳ לא, כט), אין בכוונתו לומר, שלידו יש א־ל, כי אם, בניסוח רש״י, „יש כח חיל בידי". ואת הצירוף „ארזי א־ל" (תה׳ פ, יא) רש״י מסביר „ארזים חזקים", ורד״ק: „לארזים הגבוהים מאד". והוא גם מרמה צירוף זה אל „ה׳, צדקתך כהררי א־ל" (שם לו, ו—), ונימוקו לשוני־מטאפורי: „כל דבר שרוצה להגדילו סומך אותו לא־ל". אפשר להוסיף פה שיקול לשוני־תחבירי: אילו היתה הכוונה לקב״ה, היה המשורר מנסח „ה׳, צדקתך כהרריך". אבל אבסורד הוא להשוות את חכמת הבורא אל מעשי ידיו (ולא להיפך). הרי זה כאילו אמרנו, שהיוצר הוא פונקציה של יצירתו.

במקביל מפרש „ילקוט מעם לועז" (המסתמך על פרשן התהילים ר׳ יוסף חיון) „פלג אלוהים מלא מים" (שם סה, י) „אף הפלג העמוק ביותר (כמו שנאמר הררי א־ל) ימלא מים". וגם פה אפשרי הסבר לשוני פשוט: קשה להניח כי פה סמיכות רגילה — שהרי אין כוונתו של נעים־זמירות־ישראל, כי רק פלג מסויים הוא של היוצר. מתבקשת איפוא מסקנה, שזוהי מטאפורה לפלג המתבלט באדירותו ובעושר מימיו.

נתעכב משהו על הוראתו הלשונית של המושג א־ל וקרוביו. צירוף האותיות א, ל בא בשמות שהעברי הקדמון (ולא רק הוא) ראה כמייצגי הכוח, וטבעי, שהא־ל במובן זה הוא הכוח בהא־הידיעה, הווה אומר הכוח בשיאו, ביחודו, בראשונותו. ושם גם „א־להי". ו„א־להים" — אולי ריבוי של א־לוה, המציין את ריכוז כל הכוחות האפ־שריים, הכוח היחיד, השליט על איתני הטבע, ואף על כל העצמים או הגורמים, שמייחסים להם תכונות על־טבעיות — „א־להי האלוהים ואדוני האדונים" (דב׳ י, יז) או „מלך גדול על כל אלוהים" (תה׳ צה, ג)[2].

ב) בתחומי הנושא שלנו חשוב בעיקר המשמע הלא־דתי של הביטויים „אלי" או „אלוהים", לכשהם מסמלים רעיונות או זרמים ציבוריים, לאומיים ו/או חברתיים, כפי שצויין לעיל, אין אחדות לאור שביאליק שופך על סמלים אלה. כשמתפרצים רגשותיו והגיגיו נגד אידיאות, שהוא רואה בשקריות מבחינת עתידה של החברה האנושית, וקודם־כל של עם ישראל — אזהרותיו וזעקותיו הן ברוח „לא יהיה בך אל זר, ולא תשתחווה לאל נכר". ואז כלורים הגזרון והלעג לא רק „אל" זה כי אם גם את חסידיו — בין שהוא השלישי מצויין במפורש, ובין שהתיאור עצמו של תכונות ה„אל" ותוצאות הרוחו עושה את שלו.

למשל: כאשר הוא מבקש (ב„ידעתי, בליל ערפל") להבליט את השקר, שייחשף לעיני העולם אם תנצח המהפכה, ואת אכזבת ההמונים, שהאמינו בבנות ההכרזות ההומאני־סטיות שלה, הוא מתאר: „והוהם אלוהים המוזיק תגית על הגס / את עיני השמים ינקרו. ועצם הנצחון יזדקר כ„אות קץ על מצח העולם ואות כשלון / לזרע אלוהים השביעית". ומשום שהמהפכה היא במפורש גם אנטי־דתית, קשה לטעות ביחס ל„אלוהים" זה. „הדת היא האופיום של ההמונים", קבע אביה הרעיוני של המהפכה, אלא של „אלוהי" צאצאיו ולתוקמו הולם המושג „זיוף". שכן על־אף מטרת־היסוד של „אלוהים" זה, שהיא כבוכרת הרמת קרנו של הסובל והמדוכא, אין הנוסחה להשגתה ברמה „ואהבת לרעך כמוך" כי אם

ברוח „משטמה גליון" (כהגדרת האיש ב„מגילת האש"). ואכן מהפכת הדמים הא־היא הבולדוזר ההיסטורי, שנבחר לכליונו של העולם הקיים, כדי להקים על חורבותיו עולם חדש שכולו טוב.

ואשר ל„צדק צדק תרדוף" שלו. זעקת שקריותו עוד יותר — דווקא ביחסו אל האומה החלשה המפוזרת בעמים והרדופה בלא־הרף. ואכן גדלו „בחוצפה כלפי שמים / על ראשי זובחיכם יתנופפו", והוא „חנק הכיבה" ו„מהול רגל גאווה ותרועה הנ־השקר יועצו / את עצמותיכם הקדושות בקבר".

הדעת נותנת, כי אם המשטמה היא הכוח אשר מתניע ומניע את גלגלי המהפכה, אין סיכוי שעם השגת היעד הראש־שוני — הכחדת אלה שהיא רואה כאויביה, ותוך הקרבת העם היהודי למולך „קדמתי" זה — ינוח הגולם את גרונו. שכן מטבעו של כל גולם לקום על יוצרו כש„אולים איבדיר". ובעיני רוחו של ביאליק: „א־ל נקמות" — וגם פה אי־אפשר לטעות במהות השם — „פצע בלבבו יקום ויטאג — / ובחורבו הגדולה ייצאי". והיתה יד איש באחיו. ההיסטוריה של המהפכות, ובראשן שתי מהפכות־הדמים הגדולות, הצר־פתית והרוסית, מאשרת.

וכאשר המשורר הלאומי אוסר מלחמה על המשכילים, שמאמינים לתומם ביכולת ובכוונות של „ההשכלה בת הש־מים" ו/או של תנועות הקידמה לפתור את בעיית היהודים ע״י השתלבותם בחיי הגויים — הוא חייב להבליט את אפסות „אליליה" בני זמנו. שכן חסידיהם היהודים אש־ליות, שסופן אכזבה והרס לאומי. במלחמה זו הוא נעזר בדגמי הנביאים, שהוקיעו את ההולכים שולל אחרי האמונה בישועה, הפרטית והלאומית, הצפויה מן העבודה הזרה. הנ־ביאים מדברים לא רק בפשטות על אלילים, כי אם גם על „אלי" ו„אלוהים". שהרי כך נראים האלילים בעיני מאמי־ניהם, אף־כי ברור לכל בר־דעת, כי הם „מתפללים אל אל לא־יושיע", כאזהרת ישעיהו (מה, כ). או כפי ירמיהו (טז, כ) זועק את שאלתו הרטורית „היעשה לו אדם אלוהים והמה לא א־להים". ביאליק אינו מחדש בזה [illegible] בסמל „אליליו", כדי לציין את [illegible]. סמל זה הוא משאיר למי שהכסף היא [illegible], כמו „עם „אוויל סביב אליל הפז" („אכן הציר העם").

* • *

במציאות היהודית אין מחסור באירועים גורליים, ובדרך כלל, כשמתלהטים הרוחות הכוה נגד יהודים. קל להעביר תחת שבט הבדיקה הכרזות מוסריות [illegible] העיונית וההגשמתית כאחת. פרעות קישינב (1903) אכן היו מסגרת למבחן רעיונות הקידמה. ונתברר, כי ב„שמים" של כותני הקידמה אין סימן לקום אל, ואם כן — ספק אם יש לו הנתיב, שעליו מכריזים חסידיו. על־כל־פנים „אני (היהודי) לא מצאתיו" („על השחיטה"), וממילא „אין עוד תפילה בשפתי". ומיותרת חורה על נימוק הנביא על „אל לא־יושיע".

הפרשנות כולה (מימי לחובר וקלוזנר ועד היום), שרואה את ה„אל" ואת ה„שמים" שבשיר זה במשמע דתי, עומדת חרשת־אוזנים הן נוכח הסתירות הפנימיות שביצירת־זעם זו, הן נוכח אמונתו היהודית של ביאליק ועמדתו הברורה בבעיות שהשיר מעלה. קודם־כל מוקר בעיני הפרשנים ספק־כביכול בקיום ארון־העולם. אמנם נכון, לא אחת הטיח המשורר דברים כלפי שמיא. אך ספק בעצם קיום רבש״ע מעודו לא התעורר. ולא רק זה. ראיית הסמלים האלה במשמע דתי־יהודי גם אינה מאפשרת הבנת היצירה כולה, שכן ארבעת בתי השיר נטולים או חוט רעיוני מקשר, וחסרה שלמות תוכנית, וממילא גם אמנותית.

לא מובן, למשל, מדוע מעודד המשורר את התליין שירצח. מיהו „תליין" זה — האם הפורעים עצמם? ואולי השלטונות, שכיפשו אותם ועודדום? הרי את אלה אין צורך לעודד לא ברצינות ולא בלעג. הם יודעים כי „דמי מותר", ואל „מצפונם" האנטישמי לא תחזור האזהרה „דם יונק ושב על כותנתך — ולא ימח לנצח". גם לא ברור מהו הקשר בין א־להי ישראל, שכביכול אין לו נתיב, לבין תביעת הצדק המיידי שבבית ג. ולשיא הסתירה מגיעים בראשית הבית האחרון „וארור האומר: נקום י". הרי זה מנוגד במפורש לכל גישת ביאליק עד כה („הצור הגלי", „אין זאת כי רבת צררותני") ולהאשמתו הבו־זמנית ב„בעיר ההריגה": „ואל לבבם תביט — והנו מדבר ציה / וכי תצמח בו חכת־נקם — לא תחיה זרע / ואף קללה גו־ירית אותה לא תוליד על שפתיהם. / ואין פצעיהם נאבים — ולמה תפילתם רמיה י".

לעומת זה גם ראיית המושג „אלי ב„על השחיטה" כסמל חזונן של תנועות הקידמה וההשכלה, כתגלה אחדותה של היצירה. שיר העם זה, שהוא זעקה גדולה ומחה על זוועות קישינב, הוא בראש־ובראשונה כתב־אשמה חריף נגד אנשי הקידמה הקוסמופוליטאים־בהכרזות אך הצבועים־במציאות — על שלא עשו ואינם עושים דבר לשינוי קיפוחי של הנטבח. [illegible] באד כהם, ואולי מרביתם, יוצאים נגד הפר־עות — הרי יש ביניהם גם הטוענים כי „דם יהודי הוא שמן על גלגלי המהפכה" — מגני הפרעות [illegible] מסתפקים בגינוי סתם, לכל היותר תובעים לנקום את הדם השפך להצניע את האשמים. ולפיכך ביאליק רואה דווקא בהם, ולא באספסוף הפרימיטיבי המוסת ולא בססיתיהם, את האחראים מבחינה מוסרית לטבח. הם־הם איפוא התליינים האמיתיים. ובהצגו על צביעותם הוא עובר לסארקאזם כשאבּרי, ומדבקן אותם, שיעשו את המלאכה כבני ידיהם: „התליין! הא צוואר — קום שחט! / ערפני ככלב, לך זרוע עם קרדום" — בגלוי ובלי פחד, שכן „דמי מותר", ואף אין כל חשש, כפי ש„אנחנו — אנחנו המעט י". נימוק זה בא גם „להרגיע" את כפפותם של המהססים שביניהם. אשר עדיין מתעורר בקרבם ניצוץ של אנושיות במאבק עם ההגיון המהפכני, והשואל, אם מותר מבחינה מהפכנית להפריע תשומת־לב ולהגות להגנה על היהודים המעטים, בעוד המכים הרבים הסובלים מהמשטר החברתי הקיים זקוקים למהפכה, ולפיכך הכרח לרכז את כל הכחות להשגתה.

כשהם שואלה מבריחים בסיכום האידיאולוגי שלהם, שאין ברירה, ועל היהודים לסבול עד נצחון המהפכה, ומשום שגם אנשי הקידמה הלא־מהפכנים מבטיחים, שבעיית היהודים תיפתר אך עם נצחון הרעיונות הליברליים או הדמוקרטיים. ביאליק חושף את מסוה השקר. כי „אם אחרי השמדי מתחת רקיע הצדק יופיע — ימוגר־נא כסאו לעד". גם אנטישמיות תחת שמי אל הקדמה אנטישמיות היא, וממילא האל שלהם אינו אל. והנתיב שלו אינו אלא נתיבם עתיקי־יומין של איבי ישראל שבכל הדורות.

ואכן „וארור האומר: נקום י": הטובים שבין אנשי הקידמה — אלה שאינם מצדיקים את הפרעות, ואף תובעים את נקמת הדם השפך ע״י עונשים חמורים לפורעים ולמ־עודדיהם — סבורים שבכך ייצאו ידי חובה. חנ״ב רואה פה רק נקמה עקרה: א) לא שקולה, ב) לא מרתיעה. שכן א) אפילו השטן לא ברא „נקמת דם ילד קטן", וממילא ב) כל עוד „אנחנו — אנחנו הבעש" גם „כל הארץ לי גרדום", ואז „דמי מותר". ארור איפוא התובע להשאיר את מצבנו ביאודי תוך התפקות בנקמה. ואין סתירה הנאמר על הנקמה בכל יצירותיו האחרות.

* • *

אם הביטוי „אל" (או „אלוהים") יכול לסמל גם „אלוהי נכר" גם קדקוד אכזבתי לאידותי, גם שיאי אדירות, מכלים וכד׳, הרי „השכינה" באה בחשבון רק כשמדובר על היהדות. „אין השכינה שורה אלא באהלי שם" (יומא י׳).

נוכחותה של „השכינה" בשירי הלאומיים של חנ״ב, ובפרט ב„בעיר ההריגה", מסייעת לאימות הנחות ההסמלה וכו׳ [illegible] כינויי הקביעה של הביטוי „אלוהים" (אלוהיכם, אלוהיהם), וכפל לכל — גילויו של המשורר בסוף הפואמה — נגד מי כוונה תוכחתו, וצל „אלוהיהם" של מי מדובר. הבה נבדוק.

והנה דווקא בתוכחה החריפה שבסיום התיאור של המתרחש אחרי הפרעות. פתיחת התיאור אלגורית: „וראית הבה שבריאדם נאבים ונאנחים / צובאים על חלונות בבריים ותימים על הפתוחים, / מכריזים באומבר על פצעיהם כ״יכל על כרכולת — — — / ועיניהם עיני עבדים מוכים, אל יד גביריהם — — — / וגבירים בני רחמנים מתמלאים עליהם רחמים / ומושיטים להם מבפנים מקל ותרמיל לגולגולת / אומרים „ברוך שפטרנו והקבצנים מתנחמים" (בית יא). אך הסיום מפורש בפשטותו האכזרית. המשורר הוסיף את חותם של „הקבצנים" ואת מושא קבצנותם: „וקראתם לחסד לאומים התפללתם לרוחמי גויים, / וכאשר פשטתם יד תפשוטו, וכאשר שנוררתם תשנוררו" (בית יב). לאמור: האידיאולוגיה של תנועת ההשכלה השיגה במציאות הגלותית את ההיפך מן המכוונה. משאת־נפשם של אותם יהודים (לא: עם ישראל), שנתפסו ל„חוונה" של תנועה זו, הפכה את אמונתם ב„אלוהי" הקידמה, שבכוחו וברצונו לעקור את האנטישמיות ולהפוך אותם ל„אזרחים" (כהגדרת יל״ג ב„הקיצה עמי") שווי־זכויות ושווי־ערך לבני עם הרוב. אכזבה זו הוכחה אל ההומש לא רק במכות הפיזיות, שהנ־חיתו עליהם „אלוהים", ולא רק בפני שגם המשכילים הלא־יהודים עבדו למכה מנגד, כך מתוך שוויון־נפש בין מתוך בצער. אלא שבייחוד [illegible] אל מצב ההשפלה [illegible] של ימי־הביניים, כשהם באים ומתחננים על רחמי הגוי הטוב, אף־כי לא עוד על הזכות [illegible] „גבירים". לפנות אל [illegible], ובהמה לקבצני כל הדורות [illegible]. זה „גבירים" מואילים בטובם להסכים, שהמדי יסיק לקבצן, ואף עוזרים לו להצטייד בסימני־ההיכר [illegible]: „מקל ותרמיל לגולגולת".

את „כוחו וגבורתו של „אלוהים" נכיר לפי ידידיו, ידידי של „ההיך" [illegible]: „סלחו לי, צלמים, אלוהיכם עני כמותכם, / עני הוא בחייכם וקל־וחומר במותכם, / כי תבואו מחר על שכרכם ודפקתם על דלתי — / אפתחה לכם, בואו וראו: ירדתי מנכסי! / וצר לי עליכם, בני, ולבי לבי עליכם — — — , ואין טעם למותכם כמו אין טעם לחייכם" (בית ז). וכדי שלא נטעה בזהותו של „אלוהים" זה, מביא המשורר מיד אחרי שורה אחרונה זו את תגובת „השכינה": „השכינה מה אומרת? — היא תבכוש בענן ראשה / ומגעצר כאב וכלימה פורשת ובושא..." (שם). ובכן הפרדה גמורה ואף ניגוד מפורש בין „אלוהיכם" לבין „השכינה". את מושג „השכינה" כסמל לרוחה המקורי של האומה, של ישראל סבא, כבר פגשנו ב„לבדי", שנתפרסם לפני „בעיר ההריגה".

על מה אבלה השכינה הפעם, ועל מה היא בושה? על כי „אחיך בני עמך — — — / מבוזת עכברים נסו ונחבאו בספסים התחבאו, / וימותו מות כלבים שם באשר נמצאו — — — (בית ד) / וגדול מאוד הכאב וגדולה מאד הכלימה — / וגבה מביניהם גדול? — אמור אתה, בן־אדם וי (בית ז). והרי אלה הם „בני ביתם של המכבים, / נינים של האריות ב„אב הרחמים" וזרע ה„קדושים" (בית ד), אשר גידלו בבריתה ההרוגה את „כבודו בעולם ויקדשו שמי ברבים" (שם). האבל והבושה הם קודם־כל אבלה הנפש היהודית הגדולה, שנתלקה בימי המכבים וקיבלה ביטוי עילאי בקידוש־השם אפילו בימי־הביניים הפרימיטיביים, האפלים. הנה הגיעה בשורת ההשכלה, שהתיימרה לקדם את קוממיות של יהודי הגולה, ונתגלה ההיפך גמור. ו„אלי הקידמה? היא בחינת [illegible], ואין בכוחו לגמם את הבטחותיו, לא בבניה ולא בהגנה פיזית.

לא, לא שניות פה, לא כפילות ולא סתירות. להיפך, קו אחיד על שירה תדודי דאגתה של „השכינה", של רוח ישראל, אבל יוצאת הוצק נגד „אל וההשכלה בת השמים", שהבטיחה [illegible], ופיתה לא־מעטים, גם כוחות אינטלקטואליים בולטים ואין תכלה. האדם הוא יצור מאמין. ואלפיים שנות גלות יצרו קרקע קולטת ודפי אימון במי [illegible], ומכביה גם הבטחות לא־אבטופיות.

1) בניין: כבר השורות הפותחות את „על השחיטה", [illegible] — אלה: „שמים, בקשו רחמים עלי! / אם יש בכם אל ולאל בכם נתיב — / ואני לא מצאתיו —"

2) [illegible] גם [illegible]: „ספר הכוזרי", בתרגום יהודה אבן שבתאי, [illegible], מאמר ד (א), עמ׳ קנב.

כתיבה על תנאי

מאת בת שלום

האם אתם מכירים את הסו־פר דנטון וולף? גם הבריי־טים, בתוכם היו [illegible] — במי־עם שלא שמעו עליו. ארבעים שנה חלפו מאז נפטר והוא בן שלושים ושלושים היהודה ש־נזכר במספר בעל שיעור קומה — שקע לתוך אנונימי־ות מוחלטת. [illegible] באנגלית, יצאה בהרפיה על הסופר [illegible] ופרי־בים אלה [illegible] „מיעוד [illegible] וולף".

מסתבר שאדם זה, שזוכה להע־רצה מצד מתריה בבירים בבי־ריטניה שכינוהו „סופר בלידה" לא הצליח ללמוד לקרוא היטב עד גיל תשע (כמה מעודד הוליום לילדים קשי קריאה...) ובגיל ע־שרים. בעקבות תאונת דרכים, סבל מפגעים חמורים בחוט ה־שדרה, שהביאו עליו שליש עש־רה שנות חיים נותרות ליאות סבל ויסורים עד שנפטר מהת־קף לב.

חסידי התיאוריה של כתיבה בכל תנאי, המאמינים בדחף י־צירתי גדול ניזון מדים קשים, מוצאים בוולף [illegible] מובה־קה לדבר. בין התקפי כאבים א־חד לכשנהו, הצליח אדם זה ל־שמור בדייקנות מפליאה ובאי־רוניה את שגית ילדותו ובחרו־תו ולרקום עלילות מפליאות. ב־סיפור כמו: „ארון הכתים שעל הגבעה" מעלה וולף את [illegible] והודים בעל גדותיו (וולף גדל בשבתאי לאב שפ־רק במבטי גופי). בסיפור אחר, „ביבר זכר", מתאר וולף בדקי־דקנות קורעת לב אשה דועכת כיפץ טיפץ במחלה קשה אל עבר מותה (אמו של וולף מתה במחלתה בהיותו בן 11). כל ה־יצירות הללו איפוא הן אוטוביו־גרפיות במסוה. מבקרים ניסים לאוג את יצירותיו כ„ספרות של הכביש" יותר כאזכרים את מר־סל פרוסט. (בעקבות הזמן הא־בוד"), שמחלותיו אילצתו להי־יות היי בבת בסגר ופירנסו גם כן את כתיבתו.

סופר„איגויאלידי" שלישי, ש־הקורא חש כי החולה השפיעה על אופי כתיבתו היה האירי פלנרי איקונור. אבל שלא כפ־רוס ואיקונור — וולף לא התע־ניין בפוליטיקה ובחיי החברה, שכן את אלה לא יכול היה לר־אות מתוך החדר שבו שכב רוב זמנו. בהגדירו את עצמו כ„בב־עם גווילי", הצליח האיש בכוח דמיון אדיר, לגייס דרי אנרגיה ו־כושר גיוות כדי לתאר סיפורים המופיעים ביחותות ובראות של חודי הולים ושל נופים שראה תוך כדי נסיעותיו בעולם, תמיד כמובן נופים שמעבר לחלון הר־כבת או המכונית היא נופים ש־מהלכים בהם.

ספק אם „פסטיבל וולף" יע־ניק לסופר הנעבר מעמד בזה של כרסל [illegible] אבל אין ס־פק שהמהדורה העולמית יוצאת [illegible]

[illegible]

רומן ביכורים לבתו של רייגן

„מסורת המשפחה" היא רומן ביכורים של פאטי דייוויס, [illegible]

ברור שלא הרמה הספרותית היא הגורם להתעניינות „הבית" שבבתיות הספר הוא הבית הלבן [illegible] דייויס היא לא אחרת כאשר בתו בת הרצב של נשיא אה״ב, רונלד רייגן.

במקצועה הרשמי — כאשר דייוויס היא [illegible] באמה, אלא שאבלה היא לא רק תפשה המאפיינת את יש־ראל, ובסלה באמה של [illegible] האמריקה היא מסכן [illegible] המקבצת הבעייתי הזה. בעוד ש־[illegible] אחרים מרוויחים את לחמם במלצרות ובע־בדות [illegible], ב־ייסה דייויס לצורתה סופרת [illegible], ויתודיו לקרות השניים סי־פור [illegible] ב־אופן אוטוביוגרפי בחור על הו־רות משפחת רייגן.

גיבורת העלילה היא סטודנ־טית באוניברסיטה של שנות ה־60 המברה את פי אביה הפו־ליטיקאי האוסר עליה ההשתתפ־ות בפעילות פוליטית אנטי־ממשל־תית, הפגנות נגד מלחמת וייט־נאם וכדומה. קל להבין ש„הד־ויה הביתי" שבה [illegible] רה היא [illegible] דייוויס לאביה [illegible] רייגן שהיה באותם ימים מושל קליפורניה.

בין ההכלכים הצפויים הצפ־ויים שספריה של דייוויס עתיד לזכות בהם: סדרה בטלוויזיה, ואולי גם עיבוד לקולנוע.

הלשונות הרעות בלהזות ש־התנאי שהציבה המחברת לאנשי הטלוויזיה הקולנוע הוא הד־בשכעי שהיא תקבל את התפ־קיד הראשי. ואם תזדקק להד־רכה מקצועית תוכל לפנות מי־ד אל כבוד הנשיא.

בין הדף והמרקע

● וקמץ — מלוא קומצו

ניקוד ומשמעותו ב־מקרא, כרך שני — תנועת הקמץ. מאת משה לויאן. הוצאת המחבר, גבעת מר־דכי, שח״ל 22/א, ירושלים. רד עמ׳.

בשיאת ספריו על כללי המקרא בתורת הפרשנות, טעמים ומש־מעותם במקרא ואותיות ומשמ־עותן במקרא סלל משה לויאן דרך יהודית בעיון דקדוקי ב־טקסט המקראי. עתה עוסק ה־מחבר במשמעות הניקוד המק־ראי, ולאחר הספר על החולם והשורוק, יצא עתה ספרו על תנועת הקמץ. ספר זה, כהגדרת המחבר, מסתער להחזיר את הגלגל אחורה ולהגיע לאותה רמת הידע שחז״ל התברכו בה, כדי להבין את סוד הניקוד. המחבר מנסה להבין את משמעות הניקוד המקראי, את כלליו ואת סודותיו, לפי רוח המסורת.

הכל יודעים כי הניקוד קובע את אופן ההיגוי והקריאה, אך לדידו של משה לויאן הניקוד קובע גם את אופן חיבורים של שני כלים (שתי אותיות) כדי לבנות מכשיר מסויים. אם נשנה את מצב הכלים (האותיות), ישתנו גם צורת המכשיר ותפקידו. מלה מקראית בולטת באופיה, לא רק באופן היגויה וקריאתה, אלא אף ניתן לצייר אותה על־פי אותיותיה ותיקודה: בכך ניתן להגיע לצורה המקודית הראשונית של האופן או הדבר, עד לימי אדם הראשון. סימני הניקוד קובעים את אופן הדיבור וסוג ההפצלה.

הכרך שלפנינו דן בהרחבה במשמעותה של תנועת הקמץ. המחבר מגדיר את הקמץ כתנועה היקפית, דהיינו את קמיצה מקיפה את הבא אחריה ופועלת עליו מכל הכיוונים. הגדרה זו ניתן להסביר בכמה אופנים: פעולתה של האות הקמוצה בכל הכיוונים, מציינת ריבוי; האות הקמוצה מקיפה את הכתוב לש־אלה; תנועת הקמץ מרחיבה את שטח הפעולה של האות הקמוצה. המחבר מציין כי לא פעם מפרש המקרא עצמו את משמעותה של תנועת הקמץ במשריץ. למשל: „וקמץ משם מלא קמצו" (ויקרא ב׳, ב׳) — מסביר המחבר: הצירוף, נוסף למשמעותו הרגילה, משמיע שפעולת „וקמץ" מבוצעת בצורת „מלוא קומצו". כלומר, התיבה „קמץ" תוארה בתואר „מלא", ומכאן הפעה לסמל המקיף, המגור, הכולל, המבודד והמפעיל מכל הכיוונים על הגוף הנושא סמל זה. תנועת הקמץ, בהקיפה את הגוף, מופיעה בכל מקום מסביב, ולכן היא יוצרת גם ריבוי.

המחבר מתאר את תנועת הקמץ בכל צורות הקידוזיות במקרא, כשמוטיב הריבוי הגלום בה חוזר ונשנה. יש לכאן שפע דוגמאות, תוך הדגשת המשמעות שיש לתנועת הקמץ על פרשנות המלה והפסוק. במקומות שונים מדגים המחבר כיצד תנועת הקמץ במלה מסויימת מסבירה מדרשים של חז״ל על הפסוק. „וערבי נחל" (ויקרא כ״ג, מ׳), נאמר בויקרא רבה: „אין לי נחל, של בקעה ושל הרים מנין? ת״ל וערבי נחל". ומסביר המחבר: תנועת הקמץ של האות נ׳ במלה „נחל", מרחיבה את תחום הימצאותם של ערבי נחל בכל מקום שהם, ומקיפה אותם על־פני האדמה, במישור, בבקעה ובהרים, כפי שמפרש המדרש.

● מבחר כתבים של נואם גדול

מארקוס טוליוס קיקרו, **כתבים נבחרים**. תרגם מרומית והוסיף הערות ו־מפתחות ארנסט דוד קול־מן. הקדים מבוא צבי יעבץ. מוסד ביאליק, ירושלים. עא + 480 עמ׳ + יב לו־חות.

„כלום ניתן למצוא ניגון ימתק יותר לאוזן מנאום נבלץ? איזה שיר יוכל להיות מאוזן יותר מפסוק ערוך לתפארת? היתכן שחקן ירבה אותנו יותר על־ידי חיקוי המציאות, באשר נואם המתאר את המציאות עצמה מה מדייק יותר מרצף של רעיונות שנונים? מה מפליא יותר מהארת נושא על־ידי אורך של מלים? מה שופע יותר מנאום גדוש עובדות מכל סוג? והרי אין לך נושא שאינו ברשותו של הנואם, ובלבד שראוי הוא לתיאור מפואר ומרשים". שורות אלה מספרות „על הנואם" מבטאות את השקפתו של מארקוס קיקרו על הנואם, שאותו העלה לדרגת אמנות. קיקרו (106 עד 213 לפני הספירה הכללית) היה לא רק מגדולי הנואמים ברומא ובעולם העתיק אלא יש לו מקום־כבוד בתחום זה במשך כל הדורות. קיקרו היה גם מדינאי (בין היתר, קונסול), אך כוח דיבורו היה בשקר העיקרי ובעזרתו התגבר לא אחת על אויביו. אך בסופו של דבר כוח זה הביא עליו את מותו, מידי תלייו של אנטוניוס.

תרומתו של קיקרו לתרבות העולם העתיק אינה רק בתחום הנאום — יש חשיבות רבה לחיבוריו הפילוסופים ורבה תרומתו לספרות הרומית ולספרות. מבחר היצירות שמגיש לנו פרופ׳ ארנסט דוד קולמן מייצג את תחומי פעילותו והשקפותיו של קיקרו המדינאי, הנואם, הסופר והפילוסוף. פרופ׳ קולמן עשה עבודה חשובה הן בעצם המבחר, עם שפע הערות, חילופי גרסאות ומפתחות, הן בתרגום יצירותיו של קיקרו מרומית ללשון עברית עשירה המקרבת את יצירותיו לקורא עברי בן ימינו. במבחר זה יש משום טרשה באמת של דיוקן האיש ושל קשת פעולותיו הרחבה. בחלק הראשון נאומים של קיקרו, ביניהם הנאום השני מבין ארבעה־עשר הנאומים הפיליפיים הידועים נגד מרקוס אנטוניוס. לאחר מכן בא הספר השני של היצירה „על הנואם", ובו בין היתר פרקים על צחוק והלצות כנשק ביד הנואם. החלק השלישי כולל מבחר מכתבים של קיקרו. בחלק הרביעי יש לקט של מכתבים שכתב קיקרו בין השנים 67—43 לפנה״ס, ומהם ניתן לעמוד על אופיו, השקפת עולמו, יחסו אל מאורעות האישים, אל ידידיו ומשפחתו.

פרופ׳ צבי יעבץ הקדים לספר מבוא מקיף, „רומא במאה הראשונה לפנה״ס", ובו הוא סוקר את התקופה שבה פעל קיקרו, התקופה האחרונה של הרפובליקה הרומית, שהיתה משוסעת במלחמות אזרחים עקובות־דם. תיאור המפורט של קיקרו על רקע תקופתו פותח אופקים להבנת יצירותיו.

● „המתת חסד" במשטר הנאצי

מבצע 4—ת׳, השמדת מוג־בלים ב„רייך השלישי", מאת שמעון זקס. העורך: יוסף קיסטר. פפירוס, בית הוצאה באוניברסיטת תל־אביב. 151 עמ׳.

על אימי המשטר הנאצי ושואת יהודי אירופה נכתבו ספרים ו־מחקרים לאין־ספור. ואף־על־פי כן עדיין נותרו פרקים עלומים בתקופה אפלה זו. ספרו של פרופ׳ שמעון זקס עוסק ברצח המוני במסווה של „אותנאזיה" — „רצח מתוך רחמים", הכתוב מ־נקודת מבטו של מחנך בחינוך המיוחד (המחבר הוא ראש החוג לחינוך מיוחד באוניברסיטת תל־אביב ומקד מרכז החינוך המיוחד במשרד החינוך והתרבות) וכפליט השואה. אך מעבר לרצח המוני זה של מוגבלים חולים, חשיבותו של הספר בכך שהוא מבהיר את השיטתיות שבה ביצע המשטר הנאצי את מפעליו הנפשעים, ומבחינות רבות השתלב „מבצע" ספציפי זה ב„פתרון הסופי" של הרייך השלישי ובשואת יהודי אירופה.

התכנית למבצע זה נעשה בקיץ 1939 במשרדו של הפיהרר, אדולף היטלר, בברלין, בטירגרטן שטראסה 4, ומכאן שמו „אקציון 4—ת׳". אך יסודותיו הונחו עם עליית הנאצים לשלטון בגרמניה. שבין היתר התרו ל„חידוש ההיגיינה הגזעית" של העם הגרמני. בין השנים 1933—1945 רצחו הגרמנים באופן שיטתי מאות אלפי מוגבלים, חולים, זקנים, חשוכי מרפא ואחרים, והכל במסווה של „המתת חסד". לאחר שפרופ׳ זקס מתאר את הרקע ל„המתת חסד" ואת האידיאולוגיה הנאצית ויישומה, הוא מתאר את שלבי הביצוע של אותו „מבצע", שבו נרצחו אותם אומללים בשיטות שונות, שיושמו גם במהלך השואה. המחבר מתאר גם את עמדת הכנסיות, הרופאים והעם הגרמני כולו לפרשה זו. הדברים מבוססים על מסמכים, תעודות ועדויות. פרק מיוחד מקדיש המחבר להיבטים היסטוריים של ה„אותנאזיה" והפרק האחרון עוסק בהיבטים היהודיים. ובו בין היתר דיון על מקומו וכעמדו של האדם ההריג ביהדות ובהלכה. בהקדמתו של פרופ׳ יוסף גדבה דיון על [illegible] הספר ועל המשמעות של „מבצע 4—ת׳" שלא היה אלא הכנה ל„רצח השמדה טוטאלית".

● תום ילדות וראייה חדה

מחברת שירים, מאת עפרה שפי. עיצוב ואיורים: ניצנית נשיב. הוצאת „אר־שתי". 46 עמ׳.

„לפעמים רוצים לשנות / דב־רים / אבל קודם צריך להשת־נות / מבפנים. / צריך לשנות את הלב את הנפש / ואחר כך לדאוג שהכל יהיה בסדר / צריך לשנות את עצמי כן אותי / ולאחר מכן לשנות את סביבתי / ואם כל אחד באופן מיוחד / ידאג לעצמו וישנה / יהיה נורא נחמד לדבר עם אנשים / כי הם ישתנו מבפנים / ואחרי זה כולם מרוב סובלנות / יעזרו לשנות את הסביבה". אם יאמר מישהו שיש ילדותית מסויימת בשיר זה, אין להניח שהדבר יפגע במחברת, עפרה שפי. שכן היא בת 11 בלבד. בספר זה נקבצו 37 שירים של עפרה, תלמידת בית־הספר הממלכתי־דתי „אוסא" ברמת־גן, שהחלה בכתיבתם לפני שלוש שנים, בהיותה בת 8.

בגיל זה קשה, כמובן, עדיין להצביע על כתיבה מגובשת, והשירים הזבקים תחומים שונים וכתובים בסוגים שונים של סגנון. מדפי הספר נושבת רוח של כשרון שירי, המיזוג של תום ילדות עם ראייה חדה של תופעות שונות בחיים מעניק לשירים קסם מיוחד. חלק מהשירים סובבים סביב חוויות ילדות וראייה של ילד (כמו מיאו מיאו, בחגיגת הבוכרים, שיעור ספורט, סתגן וגד עכשיו וכו׳), אחרים עוסקים במשפחה ובסביבה הקרובה, כתיאורים קטעי הווי ורגשות, ויש העוסקים בנושאים כלליים כמו השלום והמדינה (באחד השירים, „מדינתנו הקטנטונת", היא כותבת על אינפלציה ורוטציה, מדד והתקציב וכו׳...). מרגש במיוחד שירה „האסון", שאותו כתבה לאחר אסון אוטובוס התל־מידים מפתח־תקוה. חלק מהשירים כתובים בנימה רצינית וחלקם בנימה קלילה ושובבית־כלשהו, כמו למשל „האשה מהתור": „אל התור לאוטובוס / באה גברת / מפלסת בלי היסוס / לאוטובוס דרך / בדחפה לתור / כמו שמשון הגבור / את זה היא דוחפת / את זה היא מדכאת / ובכלל את כולם היא מעצבנת / אז הגיע האוטובוס לתחנה / והיא היתה כבר בתור ראשונה / ושאלה את הנהג / סליחה, מה השעה עכשיו?".

ש. יהושע

هكذا عن الأصل

לקראת עשרה בטבת – יום הקדיש הכללי

„שמע ישראל" / מאת ע. קוליץ

מן העקידה נושאת היהדות את אבוקת החירות הנפשית, בקיום מצוות קידוש השם תוך כדי קרי־את „שמע ישראל" עד לנשימה האחרונה.

כשקם זאב־הדמים הגרמני לטרוף את עם ישראל, שחרת על דגלו את החיבור „לא תרצח", צמוד מנגד כל העמים שגדלו על ברכי „הברית החדשה", ולא הושיטו כל עזרה לעם התנ"ך, גלמוד ובודד עמד עם ישראל בהתבודדות, הוא עם אלוקיו.

„עמו אנכי בצרה" — אלוקים שותף לסבל עמו, כי הוא שוכן בקרבו: אמר ר' ראובן, אילו לא היה הדבר כתוב אי אפשר לאומרו כביכול, 'כי באש ה' נשפט', ה' שופט אין כתוב כאן, אלא 'נשפט'. הוא שאמר דוד ברוח הקודש: 'גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי'" (שיר השירים רבה ב, ב). מתוך גיא ההריגה, תאי הגזים והמשרפות, נישאת תפילה חרישית עמוקה כתהום לאי־ל המסתתר, השוכן בתוכם: „אי־לי־י", „הסתרת־הפנים" אינה „הסתרת־פנים" ח"ו.

יהלומים רבים היאירו את ימי החושך והאימה, שבהם נתקיימה נבואתו של יחזקאל: „ונתתיך דם חימה וקנאה, ונתתי אותך בידם והרסו גבך ונתצו רמותיך והפשיטו אותך בגדיך ולקחו כלי תפארתך והניחוך עירום ועריה" (טז, לח — לט). ואולם הדו־שיח מתמשך בלא הפוגה, בכל מקום ובכל זמן שהרי כל מקום הוא מקומו, וכל זמן הוא זמנו, ובוודאי התקיים גם בימי האופל, אף כי אצל יחידים, בקרב השארית. עדי־ראייה מספרים על יהודים שהתעטרו בתפילין והתעטפו בטליתות וכך יצאו לדרכם האחרונה. נמסר על קומפוזיטור יהודי בשם יוסף צבי שהובל מאמסטרדם לגיא ההריגה, שם הספיק לחבר לחן שכל כולו שבח לאלוקי ישראל. לא על „איכה" קונן אלא רן ושר שיר של הימנון: „לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ. לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש. רוממו ה' אלוקינו והשתחוו להדום רגליו, קדוש הוא. רוממו ה' אלוקינו והשתחוו להר קדשו, כי קדוש ה' אלוקינו". שם בבור העינויים הכיר רבי יוסף צבי הקדוש את רוממות התפארת של בורא העולם גואל ישראל. והשתוקק להדום רגליו, עם זכה להתגלות הכבירה. אכן כשארית זו מתקיים עם ישראל: „שאר־עמו אשר ישאר" — „והיה שארית ישראל".

היה זה המשכו של הדו־שיח, דכתנהל בין ה־ישות היהודית — כלל ישראל, שהוא מעבר לתחום של הסתכלות ושיפוט לפי שורשו באין סוף, בנצח — לבין אלוקי ישראל, בורא העולם גואל ישראל.

ירמיה, נביא החורבן, קורא ממעמקים: „השיבנו ה' אליך ונשובה". ואומר על כך במדרש איכה רבה: „אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה: שלך היא, השיבנו. כלומר רק אתה ברחמיך, יכול להפנות לבנו לשובך, ואלוקי ישראל כאוזן לצעקת, ושומע ממעמקים את הנאקה ומשיב לכלל ישראל. בדברים ששם בפי מלאכי, נביא גאולת בבל. „שובו אלי ואשובה אליכם" (ג, ז) „פתחו לי פתח כ־חודו של מחט — ואפתח לכם פתח כפתחו של אולם". האמונה היא המענה האילם לדרישה נוקבה זו, והשארית הגבולית נענתה התעלתה: „הכון לקראת אלוקיך ישראל" (עמוס, ד, יב). „אתם עדי, נאום ה'" (ישעיה מג, י). רבי שמעון בן יוחאי אומר: כשאתם עדי — אני א־ל וכשאין אתם עדי — אין אני א־ל" (ספרי, הברכה, ה).

בקריאת היהודי „שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" — הגיעה בכבת האדם לתיקונה, ושמע־ את התשובה: „שובי נפשי למנוחיכי כי ה' גמל עליכי" (תהלים קטז, ז).

הללו שזכו לשמוע תשובה זו בתוך תוכם, הגיעו אל קו־הגבול, שממנו ניתן לחזות במראה של „כי לא יראני האדם וחי" (שמות לג, כ). הם הרגישו כי אלוקים הרחוק הקרוב אחד הוא. הנעלם הוא הנגלה, הבורא הוא הגואל: „שמע ישראל".

ההיסטוריה אינה חוזרת על עצמה

מאת מרדכי דסל

האם יש הגיון בדבר קשירת צום עשרה בטבת עם אירועי השואה? מעבר לכך, האם אומר תאריך זה משהו לבני דורנו, האם ניתן למצוא מסר לדורות מאוחרים בדברי נביא החורבן והנחמה?

קיימת אמרה לפיה ההיסטוריה חוזרת על עצמה. קביעה זו אינה עומדת בפני כל ביקורת מדעית דיאלקטית, כי כל מאורע בדברי ימי העמים חד־פעמי הוא. רק בשטחי הפילוסופיה ניתן לקבוע: מה שהיה הוא שיהיה. ולעומת זאת אין עוררין על כך שתנאים דומים עלולים להצמיח — למרות המרחק בזמן — תוצאות דומות. במקרים האלו רגילים לקבוע בני אדם את הקביעה: ההיסטוריה חוזרת על עצמה. במסגרת זאת כדאי בהחלט ללמוד היס־טוריה לא תאריכים, ולא שכבה גבוהה בלבד, אלא את הלקחים ההבוים. כי שמעלל בספרי ההיסטו־ריה בלי לרדת למעמקי ההתרחשויות ובלי להסיק ממאורעות העבר לקחים לבני ימינו — לימוד לשמו לבטלה הוא.

בסוף הגלה לעם לבבל, הכבידה מצבכה זאת את שולה על ארץ ישראל ועל עמה, ילמודית ה־סכנה הגדולה שאיימה מבחוץ, היה העם מפוצל לרסיסים. היה לעם הזה נביא גדול, דמות טרא־גית שהגורל הועיד לו תפקיד שאין לקנא בו: לקרוא לשפיות את העם ששקע בהזיות. והעם אינו שומע לו. חלק מן העם יחד עם מלכו נלקחים בשבי. העם עושה מאמצים כדי לשחרר את הגו־לים וחמתו בוערת בו נגד ירמיהו.

הכוחות לא היו שקולים. הנביא רואה בעין פקוחה את האסון המתקרב ומנסה בכל כוחותיו למנוע את הרעה, הוא מדבר שלום לא בגלל מורך לב, אלא מתוך ראייה נכונה את המציאות, כי רק בדרך זו — לדעתו — ניתן יהיה להציל את העם.

אך הכל לשווא. החשק המלחמתי של העם אינו נחלש; השנאה נגד בבל הולכת וגוברת. גם הנב־צאים בשבי בבל משתדלים לחזק משבים את יתר הקרב של הנותרים בבית.

בין השבויים היה גם יחזקאל הנביא גם הוא בדעה אחת עם ירמיהו בנושא השלום והמלחמה; אך גם דבריו היו כקול קורא במדבר. לא תושבי ארץ יהודה ולא הגולים התייחסו באימון ואהדה לדברי הנביאים.

כשנודע לירמיהו על תכניות למרד של השבויים בבבל שלח להם איגרת. שאומרה בין היתר: „...ו־דרשו את שלום העיר אשר הגליתי אתכם שמה, והת־פללו בעדה אל ה', כי בשלומה יהיה לכם שלום. כי כה אמר ה' צבאות אלוקי ישראל: אל ישיאו לכם נביאיכם אשר בקרבכם וקוסמיכם, ואל תש־מעו אל חלומותיכם אשר אתם מחלמים. כי בשקר הם נבאים לכם בשמי, לא שלחתים נאום ה'".

מתברר, כי יועצי העם לוקיעת קומה תלמוד־מה, שהופיעו בדמות נביאים, נביאי שקר היו. אך העם נגרר אחריהם. הפרה־אולוגיה הלאומנית שלהם דיברה על ליבם יותר מאשר דברי ההיגיון של נביאי השלום, שהם היו נביאי האמת. מכתבו של ירמיהו לא מצא הד. אחד מן הגולים, שמעיה שמו, כתב מכתב לכהן הגדול בירושלים כתשובה לאגרתו של ירמיהו, שלא יתייחסו ולא יאמינו לדברי „יפי הנפש" ושלא יתייחסו אל כל משוגע כאל נביא. אילו היינו מתרגמים מכתב זה ללשון ימינו זה היה נשמע בערך כך: מעריציך בנפשם מנסים להסיל את מוראל העם. תוקעים סכין בגבם של הפטריוטים האמיתיים יש לבוא חשבון עם רכי לב אלה.

אפשר לחשוב שהשכחת הגלות העבירה על דעתם את הנמצאים בגולת בבל, ואילו העם שעדיין היה בציון, הוא הקרבן האמיתי לטרגדיה המתקרבת, התייחס ביתר הבנה לדברי ירמיהו, אלא אין הדבר כך. הקיצונים, המומי המוח משני המחנות, מצאו ביניהם שפה משותפת. גם אנשי ירושלים התימו את הנביא בחותם הבגידה שמכר את נפשו לאויב העם, לנבוכדנצר.

ממרחק של אלפי שנים, מתבקשת השאלה: מי היה הפטריוט האמיתי, הרוב שוגל בדברי מלחמה חסרת פשרות, או ירמיהו שראה במרידה נגד נבוכדנצר אסון שעלול להרוס את העם ואת ה־מדינה?

לדעתו של ההיסטוריון שמעון דובנוב, היית המ־המות שלשלה באותה עת בעם גבהה מכך, שהעם לא היה מסוגל לשבת בחיבוק ידיים כשחלק ממנו התייסר בשבי.

התנהל מאבק קשה בין הרגש ובין ההיגיון. למרות הנצרך בבקרים כאלה, כשעל הכף מונחים חיי אומה שלמה; חשוב מאוד שלא הרגש יהיה ההוחמנר אלא השכל הישר. ההיגיון — נבואה הרבשנית על ההיגיון. כמשך שבע שנים שילמה המדינה היהודית מסים לנבוכדנצר והתייחס אל בני ישראל כאל עבדיו אך בתוך תקופה זאת החליט צדקיהו מלך ישראל להפסיק לשלם מ"ס, וזאת היה לעשות הכרזת מרידה נגד בבל. [illegible] כדנצר שלח צבא [illegible] ישראל [illegible] פקודה בפריבת. לחסל את המדינה המורדת [illegible] עמה קשה הערה.

הבבלים עלו על יהודה. [illegible] הגלו רבים לבבל. חלק מן [illegible] לירושלים ונהליכה להגן על העיר בכל כוחה. בימי הראשונים של חודש טבת החל המצור על ירושלים. ירמיהו, שבבואתו הסו־אבית התאמתה [illegible] [illegible] לבן בני עמו לבריה [illegible] אויב [illegible]. קריאתו זו של הנביא הוצ־אה מ[illegible] הכלים את מגיני העיר היסתפח כבוגד [illegible] תנופה חדשה. הדבר פצע את הנביא עד [illegible] נפשו. רצתי העז להציל את עמו נכשל. נכב[illegible] העם ומפקדי הצבא [illegible] להוציאו להורג,

(סוף בעמוד 11)

חורבנה של קהילה

מאת יהושע אייבשיץ

מתוך מגעי עם ציבור — שלמולו לא התנסה בזוועות השואה, ומתעניין בקורו־תיה — נוכחתי לדעת, כי קשה לסבר את אוזנו של מי שלא חווה אישית את הטר־גדיה הנוראה, איך זה קרה שהגרמנים הצליחו לרצוח ששה מליון יהודים? משום מה אנשים מדמיינים — ואפילו אנשים אנטליגנטים — כאילו כל ששת המליו־נים היו מרוכזים במקום אחד, וכל מה שהיה עליהם לעשות היה להימלט, או להילחם בקומץ הגרמנים...

כדי להסביר ולקרב את הנושא לתפיסתו של האדם הממוצע — ובמיוחד של נוער — טוב יותר למקד את כפס הידע על קהילה קטנה, לתאר את מצבה המיוחד, את הבעיות שלפניהן עמדו האנ־שים ואיך הם התמודדו בהן בתקופת השואה הנוראה.

בקהילה שידלובצה מעולם לא ביקרתי, אם כי שמעתי רבות על רבניה ואדמו"ריה המפורסמים שחיו ופעלו בה. לפני כעשרים שנה בעת שבי־קורתי בארה"ב גביתי עדות מזעזעת על חיי יהודי שידלובצה וכליונם בימי השואה, מפיו של רב שמואל בונים בלונדר. את העדות פירסמתי באחד מעיתוני ארה"ב. בין היתר סיפרתי מפי הנ"ל על קרובו, ר' יצחק שטיינמן הי"ד (עסקן חשוב, מחסידי אמשינוב), אשר היה בין יהודי שידלובצה שנשלחו בקרונות המוות הנגררים לטרבלינקה. במהלך הנסיעה קם אותו ר' יצחק והציע שיתפללו תפילת „מנחה", תפילה אחרונה בחייהם, ותוך כדי כך הוציא מתוך כיסו חבילות גרוש שהכין למט־רה זו וחילקן בין המתפללים הוא אמר להם: הבה נתפלל ונאמר „קדיש" אחרי עצמנו, כי לא נשאר מי שיאמר אחרינו „קדיש". וכל הציבור המובל למוות התפללו תפילתם האחרונה ואמרו „קדיש".

המשורר החוקר ד"ר אהרן צייטלין ז"ל קרא את העדות הנ"ל ופרסם בעקבותיה את השיר, „קדיש":

בקרון־מוות חתום / וכהוייל בתיל דוקר / קם יהודי על רגליו ואומר: / רבונו של עולם, יש נרוה עמדי, התראה? / אדליקם, יכל אחד מאתנו בקרון הזה / יאמר „קדיש" על עצמו יתגדל / ויתקדש שמיה רבא — — / ובכי מר, / וכל אחד על עצמו קדיש אמר. / הקדוש־ברוך־הוא קם / לומר קדיש אחרי העולם".

אנשי „היודנראט" שימשו דוגמה ומופת

לכאורה, עיירה ככל העיירות היהודיות בפולין, בעלת עבר מפואר. הגאון ר' מאיר אש (בעל „פני מאירות") כיהן בה כאחד מרבניה הראשו־נים והצדיק רבי נתן דוד משידלובצה (ואדמו"רים אחרים) הפיצו שם את אור החסידות. אבל לא זהו ייחודה שברצוננו לייחד עליו את הדיבור. גם העובדה שהפולנים האנטישמים כינו אותה „ידי־ליבייה" (על משקל שידלוביץ). והגרמנים — לאחר הכיבוש — כינו אותה „יודנשטאדט". בגלל [illegible] שהיהודים היו בקרב תושבי העיר, גם [illegible] סיבה להעלות אותה בתור דגם מיוחד ומצ[illegible].

[illegible] האפיון קהילה קדושה זו בא לידי ביטוי [illegible] השואה, בשלושה תחומים עיקריים:

א. אנשי ה„יודנראט" שימשו דוגמה ומופת ל[illegible] ולהיטיב ליבם בימי מצוקה וצרה.

ב. [illegible] כיקלם לאלפי יהודים פליטים שגורשו ממקומות אחרים. ותושבי המקום [illegible] בארבע־פנים ובלב פתוח.

ג. שידלובצה התפרסמה ברחבי פולין בימי ה־שואה בזכות החבורה החסידית שכינו אותה „מתי־סובצים" על שם מנהיגם הנמרץ, ר' מתתיהו גלמן [illegible] לספרי התיעוד [illegible] ר' משה פראגר [illegible].

האנשים הראויים אנשי ה„יודנראט" בשידלובצה [illegible] אברהם פינקלר (בנו של האדמו"ר מראדושיץ) [illegible] מליון דולר להקמת [illegible] השואה באוניברסיטת „בר־אילן") שימש בתקופת השואה כמזכיר של ה„יודנראט" בעיר־ליבה. היא מתאר בספר „שידלובצה" מצבים [illegible] של התעלות של גבורה ושל אומץ־לב של [illegible] יודנראט. הם התנגדו לגרמנים ואמרו [illegible] „לא". כשהדבר נגע להריג של יהודי. פינקלר מספר על הרבה מקרים של ההתנגדות שנבל"ז במסירות־נפש. לא נוכל לצטט את כל הסיפורים. [illegible] יום אחד הופיע בשידלובצה איש [illegible] ודרש לספק לו תוך 24 שעות רשימה מפורטת של החיים שחיו בעבר מנהיגים של מפלגות פוליטיות, של גבירים ו„גבורתנים". חברי המועצה הבינו [illegible] „בריחה". [illegible] כולנו. ידענו כבר, במקומות אח־רים זה [illegible] בגורלם של אנשים שהופיעו ברשי־מות שכאלה. [illegible] לדון בדרישה הרצחת. [illegible] כי תוך 21 שעות עלינו להמציא לו רשימה כנ"ל. השאלה המרכזית היתה: היש לנו זכות, כיהודים, לשלוח למוות יהודים אחרים כדי להציל את חיי עצמנו? ליודנראט השתייכו אנשים מכל הסוגים ומכל המפלגות: חסידים, ציונים, צעירים, בונדאים ואחרים. כולם דיברו בהתלהבות רבה נגד הגזירה, כולם התייחסו לשאלת־היסוד. האם יש ליודנראט הזכות להחליט „מי לחיים ומי למוות". הנאום המרשים ביותר היה של פנחס שטיינמן, יהודי טהור. חסיד ועם זה אדם [illegible] עם חוש בריא ושכל ישר ותמצית דבריו היה: [illegible] אנו נהיה מלאכי־המוות של אחינו כאן בעירנו שידלובצה. [illegible] של ילדינו? האם נהיה מוכנים [illegible] זאת כדי להציל את [illegible]? איך [illegible] במצפון שקט, כאשר ידיכם [illegible] כדי שנוכל לומר במצפון נקי [illegible] שפכה את הדם הזה". מעדיף אני למות כעת כל עוד כצדיק נקי...". רושם הדברים היה חזק, וכולם החליטו פה אחד כי „יהרג ואל יעבור".

הישיבה ארכה 5 שעות" („שידלאווצער יזכור־בוך", ע' 404).

שידלובצה, שאוכלוסייתה היהודית מנתה עם פרוץ המלחמה כארבעת אלפים נפש (בערך), הגיעה עד להיסולה לכדי 16 אלף נפש. וכפי שפליטים רבים שנקלטו למקום מעידים, היחס אליהם היה לבבי, אורגנו מוסדות סעד וקליטה כדי לעזור לאחים הגולים. הרוח החיה במפעלי־סעד אלה היה ר' יצחק שטיינמן הי"ד שהזכרנו. הוא היה המעורר ו„הסיתב" את ציבור העסקנים והעסקניות. כשגבר זרם הפליטים, שבא בחוסר־כל לשידלובצה, התכ־נסו עסקני העיר לטכס עצה. „קם ר' יצחק שטיינמן, אברך חסידי. הוא התרגש וצעק לעבר־האספים, כי יש להיכנס לביתו של כל בעלי־אמצעים ולהחרים כל מה שניתן, בכוח, לטובת הנצרכים. הוא אישית מתחייב לשלם כל חודש למטרה זו 500 זלוטי, בנוסף לכך שהוא מבשל כל יום בביתו כמה סירים מלאי תבשיל ומחלק לעניים בעקבותיו קם קצב אחד ומכריז, כי אסור להישאר אדיש לנוכח צרת הרבים, והוא רוצה להיות דוגמה: למרות שהוא מסכן כל ימי חייו (בשחיטה הבלתי־ליגלית) בגלל פרנסה, הוא כת־חייב לתרום כמות של שומן לטובת הנמחרי...".

בסופו של דבר נבחר ועד בראשותו של ר' יצחק שטיינמן, שניהל את המטבח עד לחיסול הסופי. המטבח חילק מדי יום 1800 מנות ארוחות־צהרים, „בנוסף לפעולות סעד אחרות (שם, עמ' 438).

תנועת־המרי של ה„מתיסובצים"

תנועת מחתרת זו של ה„מתיסובצים" התרחבה הרבה התרחבה מעבר לגבולותיו המצומצמים של גיטו שידלובצה. במרוצת הזמן היא הקיפה את כל רחבי פולין. אמת, לאברכים ולבחורים חסידיים אלה לא היו כל יומרות למרד פיסי, אולם מבחינת המוטיבאציה להתנגד ל„חוקים" הגרמנים ומגמ־תם הנכונות להקריב את חייהם למען המסורה שהם האמינו בה, בוודאי שגבורתם לא נפלה מזו של אלה שהתנגדו לגרמנים עם נשק קטלני ביד.

מעיד ר' שלום דוד הורוביץ מבאמורפם: „ה־גאוה היהודית הלהט החסידי שנסך בנו ר' מתתיהו גלמן הי"ד, הם־הם שעמדו לי — ולרבים שכמוני — לעמוד במבחן האכזרי בהבגונות־החופת, ולא להתחבא. אני מאמין באמונה שלמה, אילו־ חי ר' מתתיהו וסיפתו בימי קדצק, גם אז היו עוטרים אותם בכתרי תהילה. המחתרת החסידית הזאת הצילה רוחנית ופיסית מאות בחורים ואב־רכים חסידיים. הם גילו לנו את הגאווה היהודית גם בימי צרה ומצוקה" (מתוך עדות מוקלטת).

גבורת־הנפש של היהודי הדתי בימי השואה מצאה לה צורות ביטוי שונות ומגוונות אולם מחתרת שהצהירה מפורשות שהיא נועדה לסכל ולהפר את ה„חוקים" הנאציים, היתה אחת ויחידה, והיא אורגנה בידי איש אחד — מתתיהו גלמן הי"ד, איש מסתורין. יליד וינה שגדל במשפחה חילונית. שנים אחדות לפני פרוץ המלחמה בא לפולין והשתקע בחצרו של הרבי מגור זצ"ל והפך לאחד מחסידיו הנלהבים. בתקופת השואה ארגן בשידלובצה מחתרת חסידית, שהסתעפה והש־ריקה במשך הזמן לכל רחבי פולין. כמעט, על פעילותו מעידים יוסף פרידנזון (עורך „דאס ווארט" החרדי בארה"ב) ועזר גרודזמן מרמת־גן:

„התארגנה אצלנו (בשידלובצה) קבוצה מחתר־תית בהנהגתו של יהודי שלא מבני־המקום. הוא היה יליד וינה. קראנו לו מתתיהו. הוא היה מורי ורבי וגם חברי. אכלנו וישנו ביחד. האיש התחתן עם בת שידלובצה שלושה חודשים לפני פרוץ המלחמה. סיפרו עליו, כי עד גיל 17 בכלל לא ידע את משמעות היהדות. גדל בתוך משפחה מת־בוללת בעת טיול שערך בפולין, ראה בפעם ה־ראשונה בחייו יהודי דתי. הוא התקרב אל חסידי גור והתלהב מהאווירה החסידית. עזב את בית הוריו והפך לחסיד גור הבחור הזה היה מחונן בכשרונות בלתי־רגילים. גאון ומנהיג מלידה. בימי השואה ארגן הבחור את החיים הדתיים בגיטו במחתרת כמובן. הוא אסף סביבו כשלושה בחורים הוא אמר שכזה הדבר לא יכול להימשך. ציווה עלינו להיות „חדרי". היא הורה לנו ואנו מילאנו אחרי דבריו. הקימותי בי"ס לילדים בגיל 12—14 הילכנו את הילדים לכיתות. ביה"ס זה התקיים עד יום הגירוש. מתתיהו לא הסכים להצטמצם רק לשידלובצה. לאחר שהנסיון הצליח אצלנו, התחיל לפתח פעילות גם במקומות אחרים. התחילו להגיע אליו בחורים מלודז', וארשה ומקומות אחרים. שידלובצה הפכה למעין מחתרת־מרכזית שמשכה אליה הרבה אברכים ובחורים חסידיים. תורמים מקומיים התחייבו ונשאו בעול החזקתם. התחילו לצאת לסיורים בעיירות הסמוכות וארגנו כנסים לפי ה„דגם" שלנו. אני אישית ביקרתי בקילץ, ויירדבניק ובמקומות אחרים והקמתי מוס־דות לימוד התורה. עלי לציין לשבח את כל תושבי שידלובצה. כולם תרמו ביד רחבה להחזקת ה־בחורים שבאו מבחוץ" (עזר גרודזמן — קובץ „זכור" א, ע' 115).

מוסיף על דברי הנ"ל יוסף פרידנזון: „בגיטאות פולין וארשה, קראקא ובערים אחרות מפורסמת היו בשנים 1941—1942 קבוצות בחורים שכונו „מתי־סובצים". היו אלה בחורים חסידיים שהחליטו לא לציית לפקודות השלטונות הנאציים, ושמרו על יהדותם, בדיוק כמו לפני המלחמה.

הגרמנים אסרו כל התכנסות יהודית. כל בתי־המדרש, בתי־התפילה החסידיים, ה„חדרים", ה־ישיבות בכל שטחי הכיבוש הנאציים — הכל נסגר. אך ה„מתיסובצים" אירגנו „שטיבלאך" חשאיים ובתי־מדרש שבהם המשיכו ללמוד יומם ולילה. כאשר הגרמנים תפסו בחור מגודל זקן ופיאות התעללו בו באכזריות נוראה, תלשו את הזקן והפיאות יחד עם עור הפנים. ברם ה„מתיסובצים" לא נרגעו. בעקשנות כפליאה המשיכו בשלהם.

הגרמנים אספו את הנוער ושלחו אותם לעבודת־כפייה במחנות. ה„מתיסובצים" קיבלו פקודה מ־„מפקדיהם" — לא להתייצב מרצונם הטוב. הם עשו הכל כדי להסתתר ולא ללכת לעבודת־העבדות. יחד עם זאת, דאגו לאלה שנשלחו למחנות, שלחו להם עזרה בצורת שכונות, ובמיוחד חבילות־מזון.

רבים בקרב הציבור היהודי הרשימו מעוז־רוחם. במסירות־נפשם. מאדיקותם ועקשנותם לשמור על המצוות תוך סיכון חייהם. היו גם כאלה שלעגו להם: „בשעת סכנה, לגדל זקן ופיאות, ללמוד תורה! ולסכן את החיים", אחרים סקרו ריגשו על ה־

(סוף בעמוד 11)

נחזיר עטרה ליושנה

נערה

המבצע לחידוש פני התנועה

אם אתה רוצה באיחוד ולא בפילוג
אתה חייב להתפקד.
אם אתה רוצה לבחור או להבחר
אתה חייב להתפקד.
אם לא תתפקד לא יהיו בועידה
כוחות חדשים.
אם לא תתפקד לא תוכל בעצמך
להיות ציר בועידה.
אם לא תתפקד לא תוכל לבחור בציר
שאתה מעוניין בו.
אנחנו רוצים שתהיה לך ההזדמנות
לבחור הנהגה חדשה.
אנחנו יודעים שחלק מהשאלונים ששלחנו
לא הגיע ליעדו בגלל ליקויים ברישומים.
אנחנו יודעים שישנם חברים ואוהדים
שלא קיבלו עדיין שאלונים.
עזור לנו להגיע אליך!
מלא את התלוש שבמודעה זו ושלח
לועדת המפקד והבחירות המרכזית,
ותקבל בהקדם את השאלון המתאים.

אתה חייב להתפקד!

לכבוד
ועדת המפקד והבחירות המרכזית
רח' אבן גבירול 157 ת"א 62037

אני מבקש לקבל טופס מפקד.

□ אני חבר בהסתדרות הפוהמ"ז □ אינני חבר בהסתדרות הפוהמ"ז

שם משפחה ______ שם פרטי ______ מס' ת.ז. ______

ישוב ______ רחוב ______ מספר ______ מיקוד ______

התנועה הדתית לאומית

ב״ה, יום ו׳ ח׳ טבת תשמ״ו (20.12.85)

בעריכת מלכה שכטר

גליון מס׳ 210

שלום ילדים,

„כל מה שנותר לנו לעשות — זה להתפלל", כך אמר השבוע חקלאי בדרום הארץ כשהוא מודאג ומיואש מן היובש המתמשך. בתחילתו של חודש טבת, חודש חורפי מובהק, עדיין עומדים איכרים ומשקים את שדותיהם היבשים במי השתיה האחרונים שלהם. גם בכסף לא נותר לשלם את מחירם היקר של המים.

הכנרת, המספקת רבע מתצרוכת המים של המדינה, התגלתה לאחרונה ב„מערומיה". ירידת גובה פני המים חשפה שטחי אגם המכוסים תמיד במים. היא חשפה גם את צינורות הברזל החלודים, היונקים את מי הכנרת ומעבירים אותם לטבריה ולמקומות אחרים. אנשי טבריה, ובתוכם ראש העיר, עלו לקברותיהם של צדיקים וביקשו על הגשמים. ואכן התחילו גשמים לרדת, אך הכמות קטנה עדיין מאד. עדיין זקוקים אנו לרחמים רבים בענין זה.

ברכת הגשם היא מתנת שמים וכידוע, מתנות אין מחלקים חינם. מקבל המתנה צריך להיות ראוי לה.

„מפתח" הורדת הגשמים נתון מאז ומעולם רק בידיו של הבורא ורק הוא יכול להעניק לנו את השפע הזה או למנוע אותו, חלילה.

בכל פעם שעצירת גשמים מאיימת לייבש את השדות ולהשחית את היבולים, יש לעיין שוב ב„תנאי" הותיק שהותנה עמנו הקב"ה, וכך כתוב שם: והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי... לאהבה את ד׳ אלוקיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם — ונתתי מטר ארצכם בעתו, יורה ומלקוש... ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת". הדברים ברורים ועלינו לבדוק אם מילאנו כראוי את חלקנו ב„תנאי" זה. „חלקנו" כולל שמירת מצוות וגם הרבה מעשים טובים, הרבה חסד ואהבת הבריות. אם לא נעשה זאת, האם יהיה בכוחן של תפילות בלבד להוריד גשמים בכל עת שיידרש לנו?

שלכם בברכה,
מלכה

ועתה אל תעצבו...

כל הרוצה להתחבר אל הקדוש ברוך הוא, שעליו נאמר „עוז וחדוה במקומו", אסור לו להיות שרוי בעצבות, ומי שאין לו שמחת הנפש סימן שאינו במחיצת השכינה.
(אדמו"ר ר׳ ישראל מרוזין)

*

ויירא את העגלות אשר שלח יוסף...

סימן מסר להם במה היה עוסק כשפירש ממנו, בפרשת עגלה ערופה (רש"י). מדוע רמז שלמדו בפרידה דוקא פרשת עגלה ערופה? — כי יוסף ראה רמז באזהרה שבפרשת עגלה ערופה „אל תתן דם נקי בקרב עמך", שכמעט מן הנמנע ששליט ומושל לא יגרום לשפיכת דמים...
(ר׳ מאיר אריה מבוצ'אץ')

*

אל תירא מרדה מצריימה כי לגוי גדול אשימך שם...

שאם היו בניך יושבים פה היו מתחתנים בגויי הארץ ומתערבים בהם, אבל במצרים לא יהיה כן, כי לא יוכלו המצרים לאכול את (עם) העברים לחם, לכן יהיו לגוי נבדל.
(ספורנו)

"אבא, מותר כבר לבכות?"

סיפור מאת תמורה זב (סרבר)

הגברת נסיה שניג, מחברת הספר „אמא, מותר כבר לבכות?", היתה ילדה קטנה כבת שש, כאשר היא ואמה החליפו מידי לילה „מלונות" אצל גויים ליטאים שונים, תמורת תשלום לא קטן.

נסיה המפוחדת היתה נתקפת בבכי מר בכל פעם שהיתה רואה את עצבנות היהודים ואת הפחד הנשקף מעיניהם, בשעה שנשמעו פסיעות רגלי החיילים הנאצים וקולות נקישת מגפיהם המסומרים, המרעידים את קירות ה„בונקרים" (מקומות המחבוא) ואת היושבים בתוכם.

ברגעים כאלה היה קול בכיה הרם והצלול של נסיה הילדה, מעורר חרדה בקהל המתחבאים. אחדים מהם היו ממלמלים: „ילדה זו עוד תביא עלינו אסון אם ישמעו הגרמנים את בכיה".

וכמו תמיד בשעות כאלה היתה אימה משכנעת אותה בכל מיני תחנונים, איומים והבטחות שתנסה „לבלוע" את הבכי פנימה... „רק להיאנח אבל לא להשמיע קול"... רק להיאנח מותר...

אנשים אחרים ב„בונקר" כבר איימו לזרוק את הילדה החוצה מן המחבוא התת־קרקעי, טרף לכדורי הנאצים.

במאמץ רב עלה בידי נסיה הקטנה לבלוע את בכיה ולא להשמיע קול. היא הבטיחה וקיימה. את הבכי הבליעה והנקה בתוכה... רק נאנחה חרש, נאנחה ושתקה.

שנים קשות עברו על נסיה ואימה שניצלו בין שאר ניצולי השואה, שרידים יחידים מן ההרג הנורא שכילה זקנים וטף. המלחמה נגמרה והחיילים הרוסיים נכנסו למחנות המות שהותירו אחריהם הגרמנים.

שקט מעיק השתרר מסביב. אין עוד שעטת קלגסים. רק מכוניות בעלות הברית (אנגלים, אמריקנים, רוסים) השמיעו את זמזומם הערב לאוזן.

עתה יושבת נסיה הקטנה (שגדלה בינתיים) ליד שולחן מכוסה במפה נקיה ולוגמת מרק חם — ארוחה כמוה לא ראתה זה שנים אחדות. עיניה תלויות בפני אימה ובהן — שאלה אילמת. לבסוף אין היא יכולה להתאפק עוד ושואלת בהיסוס:

„אמא'לה, המותר כבר לבכות?"

נדהמת ניצבת האם מול השאלה הנוראה הזאת.

„מותר כבר, מותר בתי" — ענתה בהתרגשות ופרצה אף היא בבכי קולני ומשחרר, תוך הרגשת פורקן והצלה ממות ומחרפה.

כשבגרה הילדה והיתה לעלמה — כתבה ספר ושמו — כשאלה ששאלה את אימה. בספר — אוסף ספורי הרפתקאות מתקופת השואה שירדה על עמנו ושכולנו מאמינים שלא תחזור עוד לעולם.

מי אני?
- חידון לפרשת ויגש

מאת שולמית צ.

1. „עבדך ערב את הנער" למשנה למלך, הוא אמר.
2. „הביאו את אבי, „אמור" עדי, כי לא אוכל לשאת געגועי".
3. „ימי חיי — מאה ושלשים שנה", כך לפרעה הוא ענה.
4. שלש מאות כסף וחמש חליפות מאחי קבלתי ולמרות המרחק בשנים — אותו מכולם אהבתי.
5. נולדנו במצריים רחוק מסבנו אך הוא, כבניו ממש, אהבנו.
6. קיבל בארצו בברכה את אבי ואחי ואמר להם: „אתם אורחי"!

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס נאה!

נטייל בישראל

קדימה, מכבים!

מאת אהרן בייר

משפחת מתתיהו החשמונאי, רד „מכבים", חיו ירושלמים, שסרבו לעבוד תחת עול ה„מתיוונים" במקדש בירושלים. הם עזבו אל הכפר מודיעין. מקור השם מודיעין הוא „מודעה". כאן מודיעים כי מי שנמצא בפסח רחוק ממודיעין, אינו חייב בקרבן פסח בירושלים, אלא בקרבן פסח שני, בי"ד אייר, וזה מה שנקרא „דרך רחוקה". מי שקרוב ממודיעין לכיוון ירושלים, הריהו ב„דרך קרובה".

אל מודיעין נגיע מבן־שמן, ישוב בן הרבה עשרות שנים, ובו עמדה עריסתו של בית הספר־לאמנות „בצלאל" שראשוני תלמידיו היו תימנים שלמדו צורפות. נעבור בין בתי המוסד החינוכי החקלאי „בן שמן", שיחד עם כל סביבתו נתון במצור במלחמת השחרור, ועליו הגנה ה„פלוגה הדתית" במלחמת השחרור בתש"ח.

אנחנו נכנסים לעיר בן שמן („כרם היה לידידי בקרן בן שמן" (ישעיהו ה׳) ודרכו עוברת דרך בן צבי, על שמו של הנשיא השני של מדינת ישראל, שרצה לראות בחידושה של מודיעין, וזכה לראות יישוב חדש בשם „מבוא מודיעים", שמתיישביו שומרי תורה ומצוות. חיים שם חסידים. מול מאור־מודיעים נפגוש את „נאות קדומים", מוסד ללימוד הצומח של המקרא. בו נוכל לראות את צמחי התנ"ך, ספריה בנושא הצומח במקרא, ועוד.

בימין הדרך, בכיוון אל מודיעין העתיקה, נראה מגדל־תצפית־אש בנוי, המיועד לצפות אל שדות הסביבה, והשומר שבראשו מזעיק את מכבי האש במקרה שאש פורצת בשדות האיכרים והמושבים. אז ציערות מודיעין ובן שמן, מגדל זה נבנה על ידי הקרן הקיימת לישראל. ליד המגדל — אמפיתיאטרון, בו ניתן לכנס אנשים להסברה, הרצאה והצגה.

עוד מעט הלאה ואנחנו ליד קברי החשמונאים. קברים חצובים בסלע, ולידם מכסה גדול של אבן, בו סגרו את הקברים מלמעלה. חקרים סדורים בצורת של „ח" סביב לחצר מרכזית. בקרבת מקום, מבנה עם כיפה. רבות בשנים חשבו שזה קברם של המכבים־החשמונאים, וכמובן שלא היא, אלו קברו של שיח׳ ערבי. מול קברי החשמונאים, צפונה־מזרחה, נראה כפר ערבי על הר כמעט עגול, שהעליה אליו תלולה מאוד. הערבים קוראים לכפרם „אל־מידיה", מכאן המסקנה שכפר זה שמר על השם העתיק „מודיעין". כנראה שמשפחת מתתיהו ההורים והבנים, גרו כאן. אגב, באמת אין מודיעין רחוקה מירושלים. ברכיבה על בהמה או ברגל הדרך קרובה מכפי שהיא נראית במפולי הכבישים שבאיזור.

היום ניתן לגשת אל מודיעין גם מדרך בית חורון, כמו גם מלטרון, דרך בית סירא. כך הפכה מודיעין שוב למרכז דרכים, ולמרכז ליישובים רבים בסביבתה הקרובה: כפר רות, שילת ([illegible]), מתתיהו, חשמונאים, לידו כפר משוחזר מימי המכבים. בו ניתן לראות כיצד חיו במטבח, בשדה, בבית, וכו׳.

חידון „ירושלים הבנויה" / ש. ציטרון

(לעשרה בטבת)

סדרו את הפסוקים הבאים לפי סדר המלים הנכון.

1. כן, ובירושלים, אמו, אשר, תנוחמו, כאיש, אנחמכם, תנחמנו, אנכי. (ישעיהו, ס"ו)
2. תבנה, ציון, את, ברצונך, ירושלים, חומות, היטיבה. (תהלים נ"א)
3. אזכרכי, ירושלים, לשוני אם, לא, לחכי, תשכח, תדבק, ימיני, אשכחך, אם. (תהלים קל"ז)
4. ישראל, מכל, בחרתי, שבטי, את אשר, לעולם, שמי, אשים. (מלכים ב׳, כ"א)
5. ציון, ירושלים, בתוך, ושכנתי, אל, שבת. (זכריה ח׳)
6. בירושלים, יתקע, ביום, גדול, ההוא, והיה, ובאו, הנדחים, האובדים, אשור, בארץ, מארץ, בהר־הקודש לה׳, מצרים, והשתחוו. (ישעיהו כ"ז)

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס נאה!

תענית עשרה בטבת

אמרו חכמים (בירושלמי, יומא א׳): „כל דור שאינו נבנה (בית המקדש) בימיו, — מעלין עליו כאילו הוא החריבו", מפני שיש בכוחו של כל דור ודור לעורר עליו רחמי שמים לגאול את ישראל ולבנות להם את בית המקדש. ובמה? בתשובה שלמה ובתיקון עוונות הראשונים. וכל זמן שהישועה לא באה, סימן הוא שעדיין לא שבנו מחטאינו... וכאילו אנו גרמנו, חס ושלום, את החורבן.
ע"פ ספר התודעה

מה קורה?

מאת רחל שילוני

מַה קּוֹרֶה
וְגֶשֶׁם מֵאַיִן?
קַיִץ!
אוּלַי תָּמוּז?

מַה קּוֹרֶה
וְאֵינוֹ נִרְאֶה?
וְאֵיֵּה הָאָבִיב
הֲלֹא חָשׁוּב!

הַשָּׁמַיִם בְּהִירִים
וְהַשֶּׁמֶשׁ בָּרָמָה?
וְיִצְהֲלוּ לִקְרָאתְךָ
וִיקַדְּמוּ אוֹתְךָ —

הַשָּׂדוֹת מְסֻנְוָרִים
סְדוּקִים וַעֲצוּבִים?
בְּהָדָר וְרֵי פְּרָחִים,
שְׁזוּרִים בְּכָל הַצְּבָעִים.

וְהַזַּיִת הַכָּסוּף
עוֹמֵד בִּתְפִלָּה?
קַיִץ!
אוּלַי תָּמוּז?

קוראים? - כותבים!

עירובי חצרות

יום שבת יום קדושה ומנוחה
כל עבודה בו אסורה
לא רק עבודה קשה
אלא זאת האסורה מן התורה.
בשבת כל אחד במקומו יושב
לטלטול חפציו רשויות לא יערבב
אך האם יישאר מנותק ובודד?
מעם שכניו הטובים לא יתידד?
מבעוד יום פינה יקבע בביתו
כדי להניח בה לשכנים את חלתו,
ומידי ערב שבת יזכיר טב לבכיר
הנכדים
להרים חיש החלה לזכות הרבים.
כך, בהסכמת כולם, הרשויות מתערבבות
והותר הטלטול בחצר עד לגדרות,
כך תהיה גם לשכנים הנאה נעימה
כך יזכה גם הנכד בסוכריה טעימה.

מאת: מנחם חור
כתה ח׳
בי"ס תחכמוני, בת ים

אנו מציירים

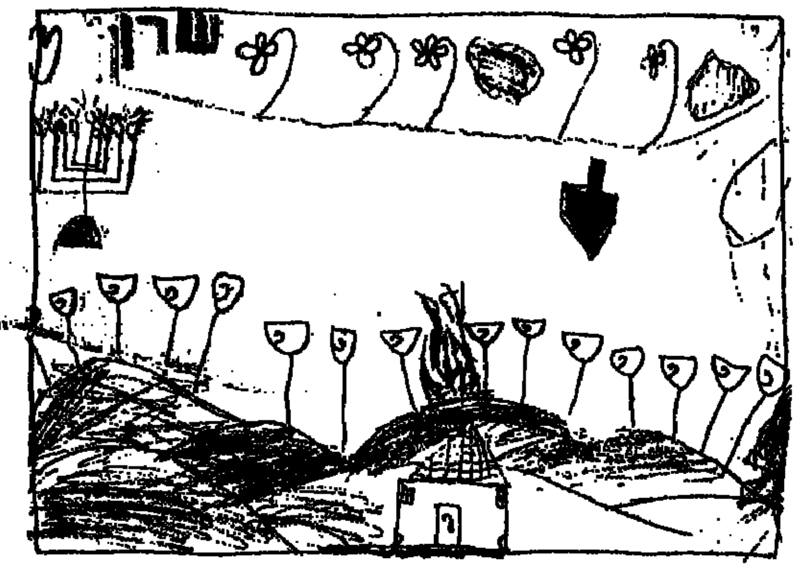

מאת שרון מכתה ב׳, מבוא־חורון

הייתי חייל בצבא יהודה

הייתי חייל בצבא יהודה
ותדעו שזה לא קל.
תמיד הייתי מסתתר בפינות
שלא אהיה במשמרת לילות.
אבל למפקד יש עשרים עיניים
ושם אותי להיות שומר ליומיים.
בהתחלה הייתי מסתתר בצריפים
שלא יפגעו בי היוונים,
רק כאשר שמעתי דממה,
הייתי יוצא ו[illegible]ל בכל פינה,
אחרי שעברו יומיים
רציתי להשאר עוד שנתיים,
אבל נגמרה המלחמה
והיוונים גורשו לארצם.
לא ידעתי אם לצחוק או לבכות,
אבל בטוח אני עכשיו
שלא אהיה במשמרת לילות.

מאת: שירלן זלוצ'ובר
כתה ג׳
בי"ס „מוריה" ת"א

هكذا من الأصل

בחוג המשפחה

בעריכת גוי גוטקינד

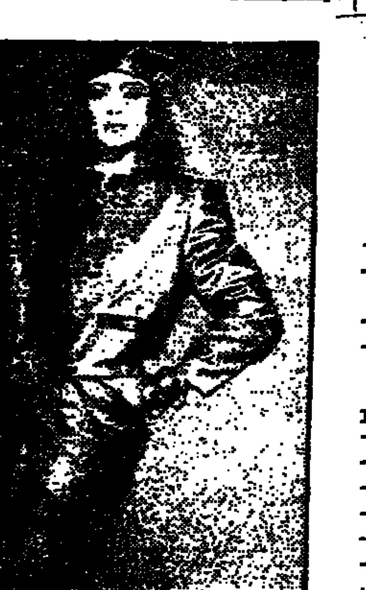

חליפת עור יפייפיה של ג'ינג'ט ל־חורף הנוכחי.

החצאית — צרה וארוכה עם שסע בצד ואילו הז'קט עם הירכית האר־לכסונית המשתפלות לכיוון אחד בשתי חגורות רחבות, מודפס בהד־פס משי על העור, המזכיר את בדי „המוארה".

צבעי חליפות עור הנפה והאנטי־לופ של חברה זו מצטיינים בשילו־בים מפתיעים כמו ירוק וסגול, חום עם כחול, לבן עם כסף והרבה צבע זהב. כשצריך תוספת של צווארון פרווה משתמשים בפרוות הפינן, ר יש גם קישוטים כמו כפתורי עור, הטבעות של משבצות והדפסה של עור חיות מעורב; קרוקודיל עם נחש, לדוגמא. הרעיון החדש ש־בכולם הוא הדפס המשי על שחור עם זהב ושחור עם כסף כמו שב־תצלום.

„היין היפה" מצטרף למשמרת הצעירה בניו־יורק

ג'ולי פרנק, בת 27 מניו־יורק הח־ליטה ליטול חלק בפעילות פוליטית, והצטרפה למשמרת הצעירה של ה־מזרחי. ג'ולי נמרצת וחרוצה כותבת לעתון היוקרתי ניו יורק פוסט" ר כמו״כ מגישה תכנית ברדיו בנוש־אים הקשורים לקהילה היהודית בארצות הברית. לג'ולי גם משרד ל־תרגום בכל השפות, ואם לא די ב־כך, מוסר משה בהגאון שליח המש־מרת הצעירה בניו יורק. עומדת ג'ו־לי להתמנות כיועצת לענייני הקהי־לות היהודיות לאנדרו שטיין שנב־חר לא מכבר לנשיא מועצת העיר אד קוץ'.

במפגש שקיימו חברי המשמרת הצעירה עם פרופ' מרשל ביגר, ל־שעבר יועצו של הנשיא רייגן לקהי־לות היהודיות הרבתה ג'ולי להתע־ניין ולשאול שאלות בנושאי עבר דתו, וכל זאת על מנת ללמוד כיצד למלא את התפקיד לכשתתחיל לכ־הן בראשות השנה האזרחית. פרופ' מרשל ברגר לא נשאר חייב, וענה ל־כל שאלותיה באדיבות תוך שהוא מציין שהתפקיד לא קל אך מלא אתגרים.

בתמונה: ג'ולי פרנק משמאל עם פרופ' מרשל ברגר בפגישתם במס־גרת המשמרת הצעירה של המזרחי.

חדש על המדף

לעשות יין בבית

הספר „יין מכל דבר" — איך עו־שים יינות וליקרים — נכתב ע"י האגרונום הישראלי אורי רוזנברג, שפיתח את יצור היין הביתי כתחב־ביב לשעות הפנאי. הספר עוסק ב־ייצור יין בכלל ויין ביתי בפרט, מת־אר את העקרונות הבסיסיים של עשיית היין ביקב התעשייתי ובמט־בח הביתי, ומסיר מעט ממעטה ה־מיסתוריו האופף משקה זה. שפע הפירות בארצנו מאפשר לייצר ב־בית יינות וליקרים אי אפשר למצוא כדוגמתם על המדף בחנות. בספר „יין מכל דבר" מתכונים לייצור עצ־מי של יינות וליקרים מפירות, מ־ירקות, מצמחי תבלין, מדבש וממר־כיבים שונים נוספים. ומה מידע רב על: כיצד נקבע שם היין, מהי סעי־מת יין ומהם כללי הגשת היין ר שתייתו. בין המתכונים לייצור יין ביתי שזורים תיאורי יצורים של יי־נות מפורסמים כמו שרי, פורט, ר ורמוט ושמפניה.

מדוע לייצר יין בבית?

בדורות הקודמים ייצרו מרבית האנשים בביתם לחם ויין, גבינות ר ריבות, מחמצים ושימורים. כיום, ב־עידן המזון המוכן התעשייתי, ה־משומר והקפוא — אנו נאלצים ל־היעזר בספרים על מנת לרכוש מ־חדש יכולת א. בשנים האחרונות התפתחה מאוד תעשיית היין הבי־תי בארצות שונות, וביחוד באו־סטרליה. אנשים רבים יוצאים אל ה־טבע ללקט צמחים ופרחים שונים ר מייצרים מהם יינות ביתיים. סביב עיסוק זה הוקמו חנויות מיוחדות, המציעות את כל הציוד והחומרים הדרושים. ייצור היין הביתי הפך לתחביב מתוחכם וממוסד. הספר „יין מכל דבר" מאפשר גם לקורא הישראלי להתוודע לתחביב זה ר לנסות בו את כוחו.

היין הביתי אינו בא לתפוס את מקומו של היין המיוצר ביקב ונק־נה בחנות. להיפך, העיסוק בייצור עצמי של יין והבנת התהליכים ה־כרוכים במעשה היין, מגדילים את תודעת היין הביתי ומקנים כלים להערכת יין משובח.

ייצור היין הביתי הוא תחביב מהנה, אשר שכרו בצידו. אך מלבד העשרת המלאי הביתי ביינות טו־בים, אפשר באמצעות עיסוק זה לל־מוד פרק מעניין בטכנולוגיה של מזון. תחילתו של יצור היין בניצול שירותיהם הטובים של יצורים זעי־רים הקרויים שמרים, והמשכו ב־תסיסה, שפייה, צילול ויישון היין — הכרוכים בתהליכים ביוכימיים ומסורות רבות שנים.

ולבסוף, לשם עשיית יין ביתי אין צורך בווילה מרווחת המצויידת ב־מרתפים קרירים. בעזרת כמה אבי־זרים פשוטים אפשר להפוך כל מט־בח ליקב בזעיר אנפין. הספר מהו־דר, מלווה איורים ורישומים עתי־קים, ומכיל 88 עמודים.

גלידת חורף בטעם חלבה

כל עוד נמשכו החמסינים הקיי־ציים אל תוך החורף המפתיע שנחת עלינו השנה — לא היתה הצדקה כמעט לעבור לגלידות חורפיות. גם הגלידה הקייצית הקרה והמוצקה נאכלה ברצון. השבוע — כשסוף סוף התברכנו בגשם והטמפרטורות ירדו — אפשר היה להתעניין במה שמכנים גלידות חורף. מדובר בגלי־דה שהיא אוורירית יותר ורכה יותר מאחותה הקייצית, ושבחברת ויטמן העניקו לה גם עטיפות חדשות ר מחירים חדשים בהתאם.

בצד הטעמים המוכרים, כמו שו־קרוניל, מוקה־וניל, פונץ'־בננה, יש בגלידות החורפיות שני טעמים ש־עליהם אני ממליצה. גלידת־חלבה (בויטמן אמרו לי שזוהי המצאה יש־ראלית מקורית) וגלידה בטעם קצ־פת הנקראת נפוליטן. הגלידות הן על בסיס שמנות, והרופאים, כידוע, „מרשים" לאכול אותן אפילו כש־יש דלקת גרון.

מה נצפה מה צפוי

ברדיו

* „קבלת שבת" — פרשת „ויגש" — בעריכת משה תן (א') שישי, 15.00 — פרשן השבת: רבי יעקב בן חלף קרנץ, המגיד מדובנא. ד"ר אריה סטריקובסקי ישוחח על יום הקדיש הכללי. האורח ד"ר ישראל שחם יספר על אירוע מיוחד ליום הקדיש הכללי.

* „מלווה מלכה" (א') מוצ"ש, 22.10 — תכנית מיוחדת לעשירה בשבת, עם רבה של נתניה, הרב ישראל מאיר לאו.

* „קולות מוצ"ש" (ב') מוצ"ש, 23.05 — תכנית מיוחדת לעשרה בטבת עם הסופר והמשורר משה בן־שאול.

* „האנציקלופדיה הפתוחה" — „יהודה ורומאי" (א') ראשון, 17.20 — הפעם: „מרד בר־כוכבא" — שיחה עם מנחם מור.

* „עם ישראל" — מוסף לעניינים יהו־דיים בעולם (ב') ראשון, 19.35.

* „הפתח יפתח" — תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם (א') ראשון, 22.05 — הפעם: „ילדים נכים ובעלי לקויות". יו־עץ לתכנית: ד"ר עמירם רביב — פסי־כולוג חינוכי קליני.

* „שעה עירונית" (גל"צ) ראשון, 23.05 — בביקה בפירא משיחה עם צרבים ב־ישראל, הפעם עם ואליד צאדק (ש"ח).

* „האנציקלופדיה הפתוחה" — „הפלאי הצהוב" (א') שני, 17.20 — והפעם „מא־מצי הצלה בתקופת השואה" — ד"ר דן מיכמן.

* „עיונים בפרשת השבוע" — פרשת „ויחי" — מפי הרב יונה מצגר (א') שני, 19.05.

* „אני הייתי שם" (א') שני, 22.00 — הפעם: על מייסדי מושבי הפועלים בשנות החמישים הראשונות. שידור זה, בהשתת־פות מאזינים שהיו שותפים לפרשה וה־מוזמנים לטלפן לאולפן בעת השידור.

* „תפילה זכה לכל" — „קהילות יש־ראל" (א') שלישי, 11.30 — והפעם: „עדן".

* „אצבע על הדופק" — שבועון בעני־יני בריאות ורפואה (ב') שלישי, 18.06.

* „שיעור בתלמוד" — מסכת „ברכות" — מפי הרב שבתאי סבטו (א') שלישי, 19.05.

* „צירוף אותיות קסם" — מנחה למשו־ררת זלדה (ב'), 22.05 — תכנית שנייה — על שירתה, חייה ומותה (ש"ח).

* „מעורך שמי ההלכה" — מעולמו של האדם המבוגר (א') רביעי, 16.05.

* סיכום ההלכה היומית — מפי הרב חיים פרדס (א') רביעי, 19.05.

* הגיא — בסוף הכל בסדר, לציון שבוע הביא שהל השבוע (גל"צ) רביעי, 23.05 (ש"ח).

* „צלצל המורה־המיסוף" — בעריכת אפרים אבא (א') חמישי, 16.05.

* „שיעור בתנאים" — מגיש: הרב עליך שטיינזלץ (א') חמישי, 19.05.

* „שורשים" — שבועון לענייני פולק־לור העדות (ב') חמישי, 20.05.

* „ציונים ופרקים" — מבחר שירים ביידיש (ב') חמישי, 22.05 — והפעם: שירי חידה ומשחק.

* „לכל אדם כוכבים" — עם האסטרו־לוג אילן פקר (א') חמישי, 22.05 — ר הפעם מזל „גדי".

פרקי היום בתנ"ך

רשת א', 18.47

יום א':
ישעיהו, פרק ל' (פסוקים כ"ז—ל"ג) — קריאה מפי יוסף רוזן ושיחה מאת עמוס חכם על הנושא: השיר ש־יהיה לכם בליל התקדש חג.

יום ב':
ישעיהו, פרק ל"א — קריאה מפי יוסף רוזן ושיחה מאת הרב יהודה אייזנברג על ה־נושא: הוי היורדים מצרים לעזרה ועל סוסים ישענו.

יום ג':
ישעיהו פרק ל"ב (פסוקים א'—ח') — קריאה מפי יוסף רוזן ושיחה מאת ד"ר מנחם בולה על הנושא: עד יערה עלינו רוח ממרום.

יום ד':
ישעיהו, פרק ל"ב (פסוקים ט'—כ') — קריאה מפי יוסף רוזן ושיחה מאת עמוס חכם על הנושא: אשריכם זורעי על כל מים.

יום ה':
ישעיהו, פרק ל"ג (פסוקים א'—כ"ב) — קריאה מפי יוסף רוזן ושיחה מאת הרב יהודה אייזנברג על הנושא: הוי שודד ואתה לא שודד.

לרקורד על...

★ „קול ישראל" על המפה

כ־90.000 איש מאזינים בקביעות לשידורי „קול ישראל" ב„ארגנטינה. רוב הנשאלים מאזינים ל„קול ישראל" פעם בשבוע או יותר.

במסגרת שיתוף הפעולה עם תרצות רדיו שונות בעולם הצטרף „קול ישראל" לסקר האזנה שנעשה ע"י הבי.בי.סי. בארגנטינה. מן הממצאים אנו למדים, כי אין לנו במה להתבייש, להיפך. בשפה הספרדית בלבד אותה הנאזינים לשידורינו בתוך הסקר הזה 3.2, כאשר לרדיו קנדה אותו נתון הוא 6 אחוז; רדיו צרפת 3.2 אחוז; רדיו בריטניה 4.8 אחוז; הבי.בי.סי. — 45 אחוז.

כ־2 אחוזים של הנשאלים עם ששידורי „קול ישראל" בספרדית מהווים בשבילם מקור אינפורמציה חשוב על הנעשה בעולם (לגבי „קול אמריקה" 9 אחוז; הבי.בי.סי. 24 אחוז; רדיו מוסקווה 8 אחוז; רדיו ספרד 7 אחוז; רדיו קנדה 2 אחוז).

„קול ישראל" משודר לדרום אמריקה, כולל ארגנטינה, שלושה שידורים ביממה בספרדית ושידור אחד בפורטוגזית. השידורים שלנו קיימים חמש שנים בלבד, ועד כמה שידוע זכו לפופולריות גדולה ביבשת זו. השידורים מועברים בגלים קצרים הדבר כמובן מקשה על ההאזנה. תוצאות אחרות אשר נכללו בסקר משדרות לדרום אמריקה שלושים ואף חמישים שנה, ורוב השידורים מועברים בגלים בינוניים, באמצעות תחנות ממסר, דבר אשר עושה את ההאזנה לנוחה ביותר.

השידורים שלנו בספרדית מגיעים לארגנטינה בשעות נוחות להאזנה, והם כוללים חדשות, סקירת עיתונות, פרשנות, תכניות שונות מוסיקה.

מהנתונים אשר ניתחו את הסקר הגיעו למסקנה, כי באמריקה הדרומית כולה יש לנו מאות אלפי מאזינים, היות שבארגנטינה בלבד מגיע המספר ל־90.000 איש.

הסקר אינו מתייחס לתכנם של השידורים. נתונים שונים בעניין זה מתקבלים בעיקר ממכתבי מאזינים, המציינים כי שידורי „קול ישראל" בספרדית הם מכשיר הסברתי רב עוצמה ורב חשיבות של ישראל.

ואם בספיתות על השכם עסקינן, השנה זכה המדור לשידורים בלאדינו בפרס מטעם הרדיו הממלכתי של ספרד תרומתו המשובה לשימור המורשת הספרדית היהודית, הנחשבת כחלק מן התרבות הספרדית הכוללת.

החלטת השופטים התבססה על שלוש פעילויות חשובות: א) על המאמץ שהושקע בקיום שידור בלאדינו במשך 37 שנים רצופות, למרות כל הקשיים שעמדו ועומד בפני המדור ב) על הרצאה לאור רבעון יוחד בנושני בעולם בלאדינו; ג) על פרוייקט המדור הספרדי יהודי, שבו שותפים שווים המדור לשידורים בלאדינו והמדור לפולקלור ולמוסיקה של העדות.

עובדת הענקת הפרס לתחנת השידור שלנו עשויה לסייע בהדוק יחסי התרבות ספרד—ישראל.

★ מצעד הזמירות

אלה עשרים הזמירות שבמצעד השבוע במצעד (יום ב', רשת ב', 20.00—22.00):

השיר	הלחן	הביצוע
1. ילכו מחיל אל חיל	אברהם וולקאמס	אברהם וילאמס
2. השיבנו ה'	שמריה וסלי	שמחה וסלי
3. כי נחם ה' ציון	חיים כנס	„רננו חסידים"
4. עלינו לשבח	דורון מיקר וזינו מבמן	ארמונד סוסנה
5. ושאבתם מים	הרב מנחם אייגשטיין	אברהם פריד
6. בתוך ירושלים	ראובן סיר־סקין	אשר זיגנבוים
7. רבות בנות	משה לאופר	ישראל פרנס
8. השמים	נתן פסמן	נתן פסמן
9. אסור להתייאש	מיגני ברסלב	הרב דוד רפאל בן־עמי
10. כי לך ה' הגדולה	לייבל סלומון	להקת „קשר"
11. עוד יישמע	שמואל קליין	להקת „אתחדר"
12. אמר רבי אלעזר	יעקב רוטנר	„פרחי גנים"
13. אלי אתה ואודך	אהוד בר־לוי	יעקב בריס
14. לכה דודי	צבי בן־פורת	חיים מגורי
15. מה ידידות	יוסף קרליבך	אברהם זמבורג
16. שכחתני	מיכאל בר־לב	מיכאל בר־לב
17. אלה אזכרה	חנה רוזנפלד	מרסין רוזנרסון
18. קול צהלה	משה לאופר	אורי רוסמן
19. על הנסים	אברהם אלבזוס	צבי „אלף"
20. קדשנו במצוותיך	הרבי מסקולן	הרב מנחם קליין
בפינה לשופטים:		
1. ערבי עצה	האחים ברזני	האחים ברזני
2. אשת חיל	מיגני דושקוב	חסידי ויזניץ

לילדים ולנוער בטלוויזיה הכללית והלימודית

★ יום שישי

15.30 בין שתי ערים — פרק ד'. בצד־פת מוצא להורג גאספאר — האדם שרצה את הזהב כנקמה על שדרס את בנו הקטן. הדבר מעורר זעם ומוסיף פרירות ללב ההמונים. לר־סי מאנט נישאת לצ'רלס דרניי, שהוא למרקיז דאומונט הנוכחי — תואר המסכן את בעליו בצרפת היום. שלו ושמרני פיה ששמה מלוריגה, היא גורמת למהומה בכפר.

17.30 „שיישאר ביניני" — הפעם ה־תכנית מארחת את מיטב כוכבי ה־פופ: „בי הקודשיים", „פלפל פול בלונדי" ו„בי המילונות הרוסטים".

18.00 „תקוות גדולות" — הפרק הצשי־רי: פיפ נכמה בשריפה, אבל למ־רות זאת הוא מתעקש לצעור למאר־גחייך לברוח.

★ יום ראשון

14.00 גם אנו שופטים — העיתון — ה־סרט מספר על מערכת עיתון תלמי־דים בבית ספר תיכון חקלאי. האם ידפיסו או לא ידפיסו מאמר ה־מדבר נגד מנהל בית הספר?

16.30 תבונה ורגישות — פרק ו'. אלי־נור ומריאן שמחות לשוב הביתה לבארטון, אך בדרכן הן מתעכבות בביתם של מר וגב' פאלמר. מרי־אן נופלת למשכב וחייה בסכנה. לאחר מאבק של ימים מספר היא מתאוששת בפח מחלתה מופיע וי־לובי לפתע כדי לבקש את סליחתה על התנהגותו ומצהיר שהוא עדיין אוהב את מריאן.

17.30 „ילדי הפלאי" — שם הפרק: „חבו־רת סוכריה על מקלי". ריצ'י וחבו־רתו באים לעזרתם של פנסיונרים שהיו קרבי לתרמית במחשב של ה־ביטוח הסוציאלי.

★ יום שני

14.25 גיאוגרפיה — סין — ארץ מח־דשת פניה — הסרט מתמקד במא־מצי הסינים להפיק את המיטב מארצם. הם מנסים לשנות את נוף ארצם, להיטיב אדמה לחקלאות ו־להפיק מהאדמה גם לבנים לבניין. מאמציהם נושאים ברובם פרי.

16.00 שלוש הנשיקות — עפ"י סיפור של ג'רום ק. ג'רום. על רקע „חג המו־לד" באנגליה מופיעה בכפר קטן

★ יום שלישי

14.00 קשה להיות פינגווין — צוות חוק־רים יוצא על סיפונה של שוברת־קרח בשוות הקרח של איזור ה־קוטב הדרומי ומטרתם ללמוד את דגמי התנהגותו של הפינגווין ה־אדלי. הסרט מתאר את מחזור חייו של הפינגווין וכן מלחמת הקיום של הגוזלים הרכים.

15.30 קשת וענן — תן לי את יבנה — דמותו של רבן יוחנן בן זכאי מו־צגת על הרקע ההיסטורי של ירו־שלים הנצורה ערב החורבן. דברי האגדה והמקורות מציגים את אופי המאבקים בין הפלגים השונים בעם ומבליטים את אישיותו הייחודית של רבן יוחנן בן זכאי ופעולתו.

16.30 איזיס — פרק 20: חלומות על תעופה — צ'ילה רוצה להשתתף ב־תחרות הסיבנים. מארק גונב את הסיסן שבנתה, מחשש שהזכה ב־תחרות.

★ יום רביעי

14.00 צולם הולך ונעלם — הגבר מ־שבט המסאי — בעודו נער בן 16 מורחה בן שבט המסאי מכפרו ו־נשלח אל תוך היער למשך 7 שנים. בתקופה זו הוא למד לדאוג לעצמו ולאכילתי מחייתו ולהוכיח את תר־שייתו וגבריותו. בתום 7 השנים הא חוזר לכפר ותופס את מקומו בקרב המבוגרים שבשבט.

17.30 „הגן הילקטי" — סרט ה... של אמן עם מגוון... בדיוני עם צ... מדעיים.

★ יום חמישי

14.20 אנשים ומסילות — הסרט מתאר את תולדות רכבת ישראל, השלו־בים בתולדות הארץ.

15.30 נילס הולגרסון — פרק 26 שתי ילדות מחפשות בית — מערה צוה משותללה ואותי הבר מנסים למצוא מחסה. הזקן הזקן בוקי מחפש את בית אדונו שבו חי בצעירותו, אך האיכר מגרש אותו. גם שתי ילדות יתומות מבלית בית מחפשות כל... היכר... שהן ... את אמן הזקנה הוא מסכים לקבלן.

17.30 „סיפורים בראשי" — הפעם הספרים האלה: „אלקים אתה שופט?" ו„אני מרגרטי" מאת ג'ודי בלום; „הרואים ואינם נראים" מאת פ' אסיתי: „הלקחנים", מאת ברי נור־טון: „עמליה וג'ף", מאת דוריה או־רבך.

ברדיו ★ בטלוויזיה

בעריכת שולה מוסטיק

בטלוויזיה

★ „מכל מקום" (מוצ"ש, 20.00) — תשודר הפעם מ־י"ד השבט להבין יום ה־קדיש הכללי הזול בי׳ בטבת.

★ מוסיקה יהודית (מוצ"ש, 20.40).

★ „רצח בבשיכת קיהה" (מוצ"ש, 22.30) — שם הפרק: „מאהבים ורוצחים אחרים". בשהייתה בס־אטל בפס קה ג'סי־קה בחור צעיר והביב בתור מזכ ר. בא־שר המשטרה עוצרת אותו בחשד לרצח, ג'סיקה משוכנעת שהצעיר הזה הף מ־פשע.

★ „עד פופי" (א', 20.02) — הפעם ב־מרכז התכנית הזמרת אריתה פרנקלין, ש־כונתה „מלכת שירי הנשמה" של שנות השישים, וכעת היא חוזרת אל עולם ה־מוסיקה. נראה אותה בשיר חדש עם ה־צמד „יוריתמיקס". עוד בתכנית: שירים של כוכב הרוק הקנדי, בריאן אדמס. נז־כר בצמד „תא־רד" ונראה שיר חדש של אחר מן הצמד הזה, מרק אלמונד.

★ „חיילים יקרים" (א', 21.45) — הפרק השני: הפרק מגלה כיצד פועלים המתווכים הבין־לאומיים ומתאר את סבך הבעיות בתוך ארגוני המתבלים. הסרט, ברובו, עוסק בדרך שבה ג'יבריל מכין את הקרקע למיקוח עם ישראל, ע"י שהוא מוחיד שני שבויים. בסוף הפרק המא־מצים להשיפת השבויים אצל ג'יבריל בר־שאים פרי.

הפרק השלישי ישודר ביום חמישי 26 בדצמבר.

★ „תהילה" (ב' 20'02) — שם ה־פרק: „מציכיה באהבה". ענינים של פוליטיקה יוצרים מהומות בבית־הספר לאמנויות, וגם קשרי הנפש משתלבים בהם.

★ „בולמן, בלש בדימוס" (ב', 22.50) — שם הפרק: „תיבות פרנדורה". מזמלה למחשבים, איש שאפתן, פונה לק־בל משרה חדשה, אבל נכשל בבדיקה ה־בטחונית. הוא שוכר את בולמן כדי ש־ישהר את שמו. האם לאיש עבר נקי. ר מה קרה לאשתו?

★ „ימי הענות" — דרמה אנגלית (ג', 22.30) — סיפורו של פול בלייק, נער בן 12, שחי ולומד בפנימייה של בנים באנגליה, פנימייה שבעבר ניהלו אותה הוריו. ההורים נהרגו בתאונת מטוס, ר המוסד נתון עתה באחריותה של סבתו. בימי חופשת הפסחא פול הוא הילד היחיד שנשאר בפנימייה. מערכת יחסים מתוחה קיימת בינו לבין מנהל המוסד ורעייתו, השואפים לקבל את המוסד להוסתם. ב־אחריה של ניסור ובדידות מוצא לו ה־נער פול ידיד נפש, מורה ותיק במוסד.

★ „תצפית" (ד', 20.30) — האם ים המלח הולך ונעלם? עוד בתכנית על מר־כו מרגא שהוא מקור משיכה עולמי, על תרבות עתיקה ומיוחדת שתססה לפני 9,000 שנה והתגלתה רק בזמן האחרון, ו־לקינוה סיפורה של נמלה המגהלת מפעל אריגה להליכת כיעות.

★ „חווה במארסיי" — סרט קול־נוע (ד', 22.05) — מוכן תשאי של המש־טרה הפדרלית האמריקנית עושה מאמצים נואשים לחשוף ולרסק ארגון עבלי של מבריחי סמים, ארגון בקמה מידה ביד לאומי. בראש הארגון עומד כריש פשע, המר ברוב הגר בדרום צרפת, מוגן בכבר פיית פושעים. יד החוק אינה יכולה לה־גיע אליו, גם בזכות הלחצים הפוליטיים שהוא מסוגל להפעיל. איש החוק האמרי־קני, ברוב יאוש, מחליט להטיל את ה־משימה על מוסל מקצוען.

★ „חיילים יקרים" (ה', 21.30) ה־פרק השלישי: תחילתו של הפרק בפת־רונות חלקיים של חידת הנעדרים, וסופו — במיקוח המסובך עם ערפאת, מיקוח שהתנהל על סף תהום: ערפאת נלכד ב־טריפולי בידי המורדים וחוזת הסירות ב־תמיכת סוריה, וביחד היו אז שישה שבו־יים. חיי השבויים היו בסכנה מתמדת ב־של הקרבות. המיקוח איתו התנהל ב־תנאים מורכבים וכסובכים ביותר.

★ „כסו את פניה" (ה', 22.30) — ה־פרק ... : לאחר ארוסתם של ספ־פו ... ואלי, אירוע דרמטי חדש מעו־רר התרגשות בבית משפחות מקסי. אדם דאלגליש נחרץ בדעתו לחשוף יותר פר־טים מעברה הנסתורי של סאלי, הנוגע חוקר קרובים ואורחים.

ממשה עד משה לא קם כמשה

צמתה על ההלכה והמחשבה היהודית ב־כל הדורות.

הרמב"ם נולד בקורדובה, עיר חשובה בדרום ספרד, בערב פסח שנת תתצ"ה — 1135. אביו הרב מימון, היה דיין חשוב בקהילה היהודית של קורדובה, בעל ידע בתחומי היהדות וההשכלה הכללית והוא שלימד את בנו בשנותיו הצעירות.

כאשר היה הרמב"ם בן 13, נכבשה ה־עיר קורדובה על־ידי המוסלמים שלא גי־לו סובלנות לשום דת מלבד האיסלם. ה־רב מימון ובני משפחתו, יחד עם רוב יהודי קורדובה, נאלצו להיכלט מהעיר. במשך עשר שנים הם נדדו מעיר לעיר בדרום ספרד, ולא יכלו להישאר בעיר זמן רב בגלל רדיפות המוסלמים. ה־עיר משה בן מימון המשיך כל אותן הז־מנים בלימודים ובקניית תורה ודעת.

בשנת 1159 הצליחו משפחת מימון ו־יהודים אחרים להתיישב ישיבת קבע בעיר פז בירת מרוקו, אולם רדיפות דת שוב אילצו אותם לנדוד. בדרכם למצרים, ביי־קר משה העניק בארץ הקודש ועלה ל־עיר לחברון עיר האבות ולירושלים. לאח השיש אחרי הגיעם למצרים, נפטר אבי המשפחה. האח הצעיר דוד, הוא שנשא

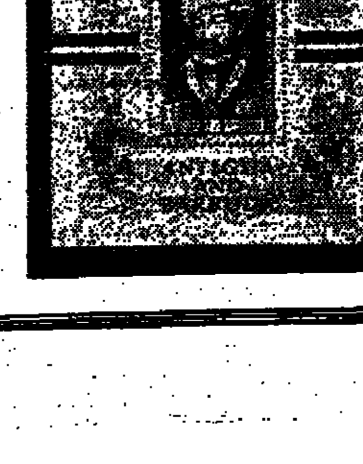

בעול פרנסת המשפחה. דוד היה סוחר תכשיטים מצליח שהתמחה ביבוא אבני חן יקרות מהודו. באחד המסעות ל־הודו, נטרפה הספינה שבה הפליג. יחד עמו הוא ירד למצולות, כאשר באמ־תחתו כל רכושה ועושרה של המשפחה.

כדי לפרנס את המשפחה, החל רבי משה בן מימון לעסוק ברפואה. שמו הלך לפניו עד שמונה כרופאו האישי של הווזיר ה־גדול ושל הסולטאן של כליפות מצרים.

לא כאן המקום להעריך, ולו על קצה המזלג, את יבולו התורני העצום של ה־רמב"ם, כמו „מורה נבוכים", „משנה תו־רה" ופירוש המשניות. עליו נאמר „מ־משה עד משה לא קם כמשה". כלבד עבודתו הרפואית והתורנית, שימש הרמ־ב"ם גם כרב הקהילה היהודית במצרים.

הרמב"ם הירבה לכתוב בענייני מדע ו־רפואה. מכתביו אלה ידועים למעלה מ־עשרה, שכולם נכתבו בערבית, רובם נ־תרגמו לעברית וגם ללטינית ולשפות אח־רות, כהם גם פעמים אחדות.

הרמב"ם נפטר בכ' בטבת ההתקס"ה — 1204 — בקהיר שבמצרים.

הבול בצריך של 2 דולרים, מראה את דיוקנו של הרמב"ם. כן הונפק גליון מז־כרת ובו שוכן בול בצריך של 5 דו־לרים. שני הפריטים צוירו ונדפסו בבית הדפוס „בית קוסטה" שבלונדון בשיטה ליטוגרפיה רב־צבעית. על שני הפריטים הבולאיים רואים כאמור את דיוקנו של הרמב"ם, בשעם והים בצורתם. גליון ה־מזכרת מעוטר בצמחים רפואיים שונים.

מאת חיים לנגלבן

שירותי הדואר של אתיופיה וכרי־בוהה, ראשונה משבה בדיקה הגמ־צאת באיי רואה, האיים הקריביים, הנפיקו ב־17 ביוני 1985 בול דואר אחד לציון יום הולדתו ה־850 של הר־בי משה בן מימון (בלועזית בימונ־ידאס).

במקיפות שיבים בעולם התקיימו אי־רועים מיוחדים לציון שנת הולדתו של הרמב"ם, האיש שהשפעתו היתה כה

ביום הזיכרון החמישי לחיה לסלוי ע"ה חולקו 20 מיליון שקל לתלמידים לזיכרה

לחלק עשרים מליון שקל (ישנים) כמילגות לתלמידי בתי ספר דתיים, לא דבר קל ערך הוא אפילו בתקר פה אינפלציונית ועל סף המעבר ל־שקל החדש. מה פלא אם פניו של יעקב לסלוי קרנו אתמול בטקס חלוקת המילגות שנערך אחה"צ ב־שדרות סמאטס בתל־אביב.

הקרן ממנה חולקו המילגות נק־ראת על שם ר' יעקב וחיה לסלוי ע"ה. ואילו המעמד בא לציין גם מלאת חמש שנים לפטירתה של חיה לסלוי.

על הקשר המיוחד שהיה ליעקב לסלוי יבל"א ולרעייתו חיה ע"ה ב־משך עשרות שנות נישואיהם — מספרים כבר אגדות.

ברית הנפשות

ברית הנישואין שהפכה לברית נפשות, לברית של השקפת עולם ר דרך משותפת — ושנותקה לפני חמש שנים — ממשיכה לחיות ולה־תקיים בליבו של לסלוי. כמה ימים לפני הטקס אתמול סיפר לי בהתר־גשות על המעשים שעשה כדי לה־פיח את רעייתו. הוא הקים חדר התאוששות בבית חולים לניאדו ב־נתניה על שם חיה ע"ה, הוא יסד קרן עזרה לילדות על שמה ליד ישיבת ויזניץ בירושלים (לסלוי הוא דור חמישי לרבי מויזניץ) ר כל יולדת אשה אשר מקבל מסכה כמענק לידה מאה דולר. „לפעמים יש לי ברוך ה' חמש יולדות בחודש" אומר יעקב לסלוי במאור פנים.

הוא הוציא גם קובץ לזכרה של חיה ע"ה ובו עשרות מכתבי התב־חומים שקיבל עם פטירתה והתקציר של תולדות חייה.

רעייה צעירה עולה לא״י

חיה לבית אברהם גראנק ז"ל, בת העיר צ'ינסטוחוב היתה רעיה צעירה ואם טריה לתינוקת בת שלו־שה חודשים כאשר בא אליה בעלה לא התנגדה ובשלווה אופיינית אי־פשרה לו לנסוע. כעבור שנה העלה לסלוי את אשתו ובתו התינוקת לי־רושלים ובתחדרם הדל בארץ ישראל העניה של שנות העשרים — אירחו חברים, האכילו והשקו את עשרות ראשוני הפוהמ"ז והצליחו להפוך את ביתם לקן חמים ולמזכרת נעו־רים נפלאה להרבה הרבה אנשים.

הבית של „כל הפוהמ"ז"

אחד מהם, משה קלכהיים, כותב ללסלוי לפני חמש שנים, עם פטי־רתה של חיה: „הייתי בתור רווק מבאי ביתה... הזמנים היו קשים, חוסר עבודה, ובמצב של עצבות נכ־נסתי לבית לסלוי ונהפך לי מיגון לשמחה... באיזה כוח הוסרו ממני הדאגות ונהייתי לאדם אחר. כנה מסתורי זה היה לחיהלה".

חיה ויעקב לסלוי הכירו את „כל המזרחי" ואת כל „הפוהמ"ז", מכ־ריהם הבחינו תמיד בעובדה שהי־א ממייסדי „החלוץ הדתי" ו„השומר הדתי" וצעירי המזרחי בחו"ל והר־דיע לה שהוא עולה לירושלים.

למרות שלימים הודתה שהבשו־רה נפלה עליה כהלם פתאומי —

שגיו הצלחותיו ועסקנותו הציבורית המרשימה של הבעל ניזונים מן ה־תמיכה הטוטאלית של הרעייה ב־בית.

לסלוי משבח את רעייתו, רטו־אקטיבית, גם על הצורה שבה חינ־כה את ילדיה לקיים מצוות „כיבוד אב ואם".

בעצמה — נתנה דוגמא אישית לילדים איך מקיימים מצווה כאו כאשר הכניסה אל ביתה בעידוד בעלה, את הוריה שעלו לארץ אח־ריה וטיפלה בהם במסירות עד יומם האחרון.

כיבוד אב

היום — „מחזירים" הילדים ל־אם המנוחה ולאב, את מה שקלטו ולמדו. בחמש השנים שהוא אלמן אמר לסלוי ונימה של גאווה מוצ־דקת מתגנבת לקולו, לא ישן אפי־לו לילה אחד לבדו בדירה. תורנות של קבע בין הבנות, הנכדות והנכ־דים מבטיחה שימי זיקנתו עוברים עליו כשהוא מוגן, מוקף אהבה ר תשומת לב משפחתית ומסוגל להמ־שיך ולעסוק בענייני ציבור באינטנ־סיביות, בחברא קדישא, במילגות ר בקרנות צדקה. מי שייסד את בנק המזרחי לפני שנות דור בחדר קטן בסניף הפוהמ"ז בירושלים — אוקף לזכותה של „חיהלה" שלו־ אם את הנחת שיש לו מילדיו.

זיקנה של עשייה

הראייה קשה על לסלוי לאחרונה אבל יש מי שמקריא לו את העתון היומי (הצופה) ויש מי שיושב לל־מוד איתו שיעור יומי בתורה ומי שמטפח את אלבומי הצילומים וה־מיסמכים המתעדים חיים ארוכים מלאי מעש ועשייה. עשייה ההולכת ונמשכת שכל כוונותיה — טובת ה־ציבור. יעידו התלמידים שעלו אל הבמה וקיבלו כל אחד מידיו של לסלוי מילגות שהנמוכה בהן היתה בת מאה אלף שקל!